

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Octombrie-Noiembrie-Decembrie 2025 (Anul XVI) Nr. 200-201-202



BOEM@

Revistă de Literatură și Artă

Octombrie-Noiembrie-Decembrie 2025 (Anul XVI) Nr. 10-11-12 (200-201-202) - 128 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida **A.S.P.R.A.**

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: *Editura Boem@*

10-11-12 / 2025

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef: Mihail Gălățanu
Redactor șef adjunct: Denisa Lepădatu
Redactori: Constantin Oancă, Tănase Dănăilă, A. G. Secară, Adrian Talabă, Mihaela Vaida, Dan Ion Sanda, Lucia Pătrașcu, Grigore Grigore, Cristina Roșu
Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Lidia Grosu (Rep. Moldova), Melania Cuc (Bistrița), Florin Logreșteanu (Craiova), Ana Opran (Vaslui), Carmen Racoviță (București)
Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu



Revista BOEM@ poate fi citită și pe site-ul www.boema.edituraboema.ro
actualizat permanent de: Editura BOEMA
Email: boema@edituraboema.ro
ADRESA: Str. Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați - 800331

Abonamente, comenzi și corespondență:

Tel: +40 726 337376,
boema@edituraboema.ro,
office@edituraboema.ro

- o Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF etc.) și să conțină diacritice.
- o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional articole apărute anterior în alte publicații (inclusiv pe internet).
- o În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul tuturor materialelor publicate.



Literatură
și
Artă



DIN CUPRINS

Poezie: Mihail Gălățanu (p.7), Nicolae Tzone (p.9), Sandu Teodor (p.12), Gabriela Schuster (p.13), Adrian Talabă (p.25), Nicu Brezoianu (p.31), Laura Tugarev (Rep. Moldova) (p.35), George Eugen Itoafă (p.36), Corina Potcovaru (p.39), Petronel Vizitiu (p.49), Timur Chiș (p.53), Vali Șerban (p.67), Cristian Ovidiu Dinică (p.76), Cristian Gabriel Vasile (p.81), Lidia Grosu (Rep. Moldova) (p.88), Constantin Oancă (p.90), Arsenie Augustin (p.91), George Băicoianu (p.92), Iulia-Maria Cihorean (p.96), Paula Bârsan (p.97), Corneliu Vasile (p.98), Cosmin Popa (p.108) Emil Brumar (p.109), Alexandru Boțoroga (p.121),

Proză: Ștefan Andronache: Amintiri vagi din timpul războiului (p.29) / Cum am reușit să ajung celebru în satul natal (p.63) / Debutul într-ale vâcărului (p.65), Mariana Al-Saleh: Jurnalul unei plecări (p.32), Mălin Gheorghe Stan: Numărând zilele în somnul etern (p.37), Marian Drumur: Lăcusta (p.58), Dumitru Băluță: Parada titanilor defuncți (p.71), Leon-Iosif Grapini: Mesagerul (p.31), Mihai Iunian Gîndu: Un om important (p.87), Cornel Simion Galben: Pagini de jurnal pandemic (p.99), Lucian Izadra: Cascada lui Hututu (p.102), Cristian Ovidiu Dinică: Revenirea (p.119)

Cronică de carte: Pethő Lorand: Un vârf al inventivității / Cel mai frumos dintre morți (p.4), George Radu: Versurile ca rugăciune și descântec de invocare a purității (p.5), Ana Dobre: Poezia viitorului văzută dinspre poezii-geek (p.15), Lucia Pătrașcu: Daniela Gumann - Febra lui Decembrie (p.17) / Deliana, de Lucica Delcea (p.27), Petre Rău: Beatrice Seres, între fantezie și introspecție (p.60), Sebastian Golomoz: Poezia ca ecuație a sufletului (p.77), Florentin Streche: Memoria, etica și istoria în proza realistă contemporană... (p.112), Mihail Gălățanu: Patru cronici literare (p.125)

Note de lectură: Laura Cătălina Dragomir: Ca și în viață, Iosefina Schirger, o îndrăzneată cu poezia (p.50), Passionaria Stoicescu: Poezia transformată în proză... (p.50), Ionel Muscalu: Tezaure la Giurgiu (p.51), Vasile Poenaru: Condeii fermecat al Iosefinei Schirger și... avioanele de hârtie (p.51), Ana Văcărașu: Cămașa care îmbracă lumina (p.69), Lucia Pătrașcu: Adrian Victor Vank - Aurora (p.79) / Anghel Furtună - Pagini autobiografice (p.117), Ionel Necula: Adrian Botez revine! (p.118)

Eseu: Petre Rău: Originea metaforei: o poveste despre trup, minte și lume (p.11) / Graiul animalelor (p.45) / Viața poeziei: între agonie și eternă renaștere / Între geometrie și revelație. Este posibil să proiectezi un poem? (p.85), Melania Cuc: Cain și fratele său / Iisus care nu a ajuns niciodată pe cruce (p.78), C-tin Geantă: Eminescu și India (p.122)

Istorie literară: Nicu Sava: Scrisori de la Emil Brumar. "Sînt bucuros c-am dat peste un poet autentic" (p.110)

Teatru: Sasha Ivanov: Ea și celălalt - IV (p.21) / V (p.54) / VI (p.93), Cosmin Popa: 2019 aprilie, camera actriței (p.33) / Fânăria cu fructe stricate (p.68)

Interviu: Violeta Andrei Stoicescu: Dincolo de aplauze, aproape de suflet - dialog cu actorul George Ioan Hodor (p.83)

In memoriam: Ovid Caledoniu: Versuri (p.19), Constantin Oancă: Paul Sân Petru - în memoriam (p.101)

Meridiane: Luca Cipolla: Poezie în limbile italiană și română (p.61)

Note de călătorie: Ștefan Andronache: Bijuteriile renaștiste de pe râul Indre (însemnări de călătorie din Franța) (p.41) / Bordeaux, orașul francez cu o personalitate distinctă (p.105)

Editorial: Redacția: Boem@ 200 - O călătorie de două sute de luni prin universul literaturii și artei (p.3)

Traduceri: Ignatie Grecu: Traduceri poeme din Alfred de Musset, Alexandre Guiraud și Victor Hugo (p.103)

Colinde: Ignatie Grecu: Colinde (p.126)

Eveniment: Adrian Talabă: O celebrare a valorii: Petre Rău - între matematică și literatură (p.114), Cezar Ionuț Andronic: Ziua școlii "Gabriel Drăgan" din Nicorești, aniversată an de an (p.120)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.127)

Grafică:

Coperta I: Boem@Art - Început de iarnă, gen. AI

Coperta IV: Boem@Art - Anniversary

Interior: Grafică - Pixabay & Elena-Liliana Fluture, Carmen Racovitză

www.boema.edituraboema.ro

Boem@ 200

O călătorie de două sute de luni prin universul literaturii și artei

În această toamnă aurie a anului 2025, revista de literatură și artă *Boem@* își sărbătorește cel de-al 200-lea număr lunar – un reper care, asemenea unui far, luminează calea unei comunități dedicate frumosului, introspecției și creației. Două sute de numere înseamnă mai mult decât o simplă înșiruire de pagini tipărite; ele reprezintă o odisee culturală, o poveste țesută din cuvinte, imagini și emoții, care a adunat în jurul său spirite libere, boeme, unite de dragostea pentru literatură și artă.

O moștenire de curaj și pasiune

De la primul său număr, *Boem@* și-a asumat o misiune nobilă: să fie un spațiu al libertății creative, unde poezia se împletește cu proza, unde pictura dansează alături de reflecțiile critice, iar vocile noi își găsesc ecoul alături de cele consacrate. Fiecare număr a fost o fereastră deschisă către sufletul uman, o invitație la dialog între epoci, genuri și sensibilități. În aceste 200 de luni, revista a devenit un adevărat sanctuar al ideilor, un loc unde artiștii și scriitorii au găsit curajul să exploreze, să provoace și să inspire.

Sărbătorirea acestui număr jubiliar este, așadar, un omagiu adus nu doar revistei, ci și comunității care a făcut-o posibilă: scriitorii care au așternut pe hârtie frânturi din sufletul lor, artiștii care au dat culoare paginilor, editori care au lucrat cu pasiune în culise și, nu în ultimul rând, cititori care au păstrat vie flacăra acestei publicații. Fiecare dintre aceștia a contribuit la construirea unui edificiu cultural care, iată, rezistă și înflorește într-o lume adesea grăbită și efemeră.

O oglindă a timpului și a spiritului

A ajunge la 200 de numere fără hiatus înseamnă a traversa aproape 17 ani de transformări - sociale, culturale, tehnologice. *Boem@* a fost, de-a lungul timpului, o oglindă fidelă a acestor schimbări, dar și un far care a luminat calea către valorile perene. În paginile sale, am descoperit poeți care au cântat dragostea și melancolia, prozatori care au dezvăluit profunzimea condiției umane, critici care au analizat cu finețe pulsul literaturii contemporane și artiști vizuali care au transformat idei în imagini memorabile. Fiecare număr a fost o poveste de sine stătătoare, dar împreună formează o tapiserie bogată, care surprinde spiritul vremurilor și al creatorilor săi.

Reflectând asupra acestui parcurs, nu putem să nu ne întrebăm, așa cum o făcea și o altă publicație la un moment aniversar: de ce celebrăm la 200, și nu la 196 sau 203? Răspunsul este simplu: pentru că acest număr rotund ne oferă prilejul de a ne opri, de a privi în urmă cu recunoștință și înaintea cu speranță. Este un moment de bilanț, dar și de proiecție, o ocazie de a celebra nu doar realizările, ci și promisiunea unui viitor în care *Boem@* va continua să fie un refugiu pentru cei care cred în puterea artei.

Într-o epocă a grabei, a consumului superficial și a uitării, *Boem@* a rămas consecventă: număr după număr, a adunat între copertele sale creație autentică, eseuri, poezie, proză, artă plastică, cronici și reflecții. Fiecare ediție a

BOEM@

200

NUMERE

fost o dovadă că literatura și arta încă pot fi practicate cu bucurie, cu seriozitate și cu pasiune.

Un viitor luminat de creativitate

Privind spre viitor, *Boem@* își păstrează angajamentul de a fi o platformă vie, un spațiu în care vocile noi se întâlnesc cu tradiția, iar experimentul se împletește cu clasicul. Într-o lume în care revistele culturale se confruntă cu provocări constante, așa cum observa și Nicolae Manolescu despre *Lettre Internationale*, reușita de a atinge 200 de numere este o dovadă de reziliență și fidelitate față de valorile culturii. *Boem@* nu este doar o revistă; este o comunitate, un dialog continuu între creatori și cititori, un loc unde arta și literatura își revendică dreptul de a emoționa și de a transforma.

La acest prag aniversar, dorim să mulțumim tuturor celor care au făcut posibilă această călătorie: scriitorilor, artiștilor, editorilor și cititorilor noștri fideli. Fie ca următoarele 200 de numere să fie la fel de bogate în inspirație, curaj și frumusețe.

Boem@ rămâne, așa cum a fost dintotdeauna, un spațiu al libertății, al visului și al spiritului boem, care ne îndeamnă să trăim și să creăm cu pasiune.

La mulți ani, *Boem@*!

Să continuăm să scriem, să creăm și să visăm împreună, sub semnul artei care ne unește.





Pethő LORAND

UN VÂRF AL INVENTIVITĂȚII CEL MAI FRUMOS DINTRE MORTI

Volumul „Begräbnisse”¹ de Nicolae Tzone, apărut de curând în limba germană la „Editura Pop”, Ludwigsburg, se numără fără îndoială printre cele mai neobișnuite publicații poetice ale ultimilor ani. Cartea, tradusă în limba germană de Horst Samson, este concepută ca un poem-frescă alcătuit din partituri lirice fragmentare și vorbește cu o voce rar auzită în poezie: a unui bărbat înecat în apele Dunării, care plutește și asistă, parcă suspendat, la propria înmormântare.

Această opțiune estetică răstoarnă radical perspectiva convențională. De obicei, cei vii vorbesc despre moarte pentru a deplânge pierderea; aici însă mortul însuși ia cuvântul. „Agățat într-un cui bătut într-un nor”, alături de Dumnezeu, el descrie spălarea trupului, pregătirea sicriului, desfășurarea ritualului. Dincolo de aceste scene se conturează însă o înțelegere mult mai profundă: doliul apasă mai greu decât moartea, iar singurătatea e mai zguduitoare decât stingerea biologică.



Poemul își dezvăluie forța printr-o succesiune de imagini ce oscilează între precizia realistă și înălțarea suprealistă. Materia în descompunere – alge în urechi, mărdușă în plămâni, icre de pește putrezite – stă alături de simboluri transcendente: cuiul de lemn înfipt în cer, lacrimile uriașe ale divinității, auzul absolut al mortului care percepe o muzică pe care nici Beethoven nu a mai putut-o asculta. Tocmai această tensiune dintre concret și metafizic dă textului o putere sugestivă și o adâncime medi-



nicolae tzone

begräbnisse
gedichte

mit 20 bildnerischen arbeiten
von suzana fântânariu
aus dem rumänischen von horst samson

LYRIK

viany îl numește pe Tzone unul dintre „arhierii” catedralei poeziei contemporane, iar Andrei Codrescu subliniază lumina extatică a acestei lirici. Împreună, aceste voci conturează imaginea unei opere cu semnificație poetică și existențială de prim rang.

Nu știu cum va reacționa publicul acestei ediții germane, care păstrează ADN-ul ediției originale românești - atât prin inspirata traducere semnată de poetul Horst Samson, cât și prin ilustrațiile artistei Suzana Fântânariu, cunoscută nu doar în România, ci și în Germania. O alegere inspirată a tot mai renumitei „Edituri Pop”, care îmbogățește lista poezilor propuși cititorilor de limbă germană cu numele lui Nicolae Tzone și care, fără îndoială, ne va mai oferi multe alte surprize.

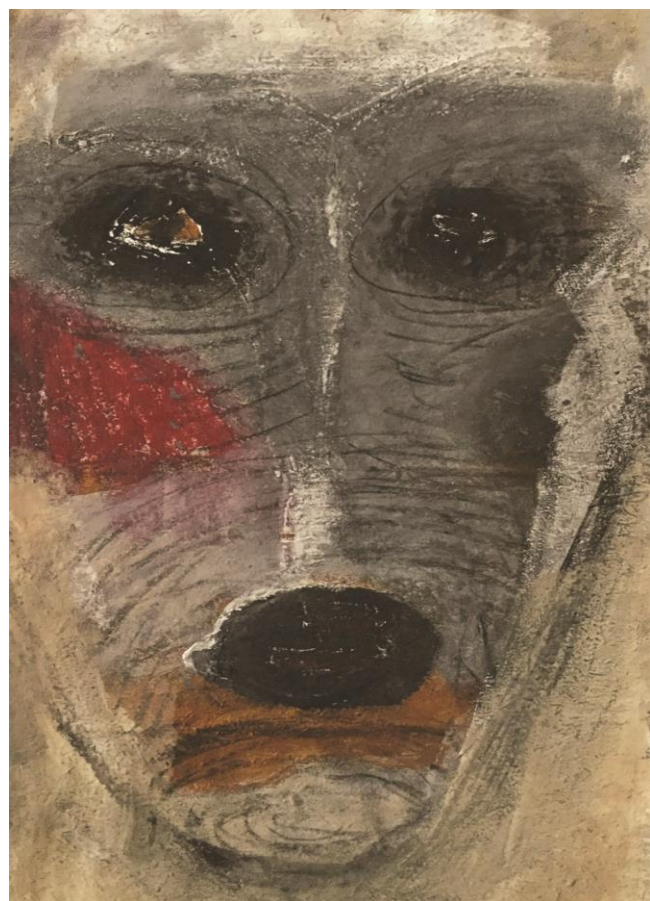
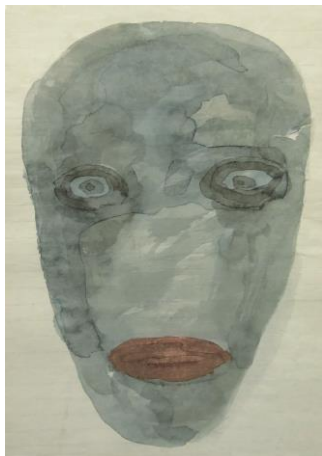


Indiferent de receptare, „Înmormântările” este mult mai mult decât o carte despre moarte. Este o meditație

(continuare în pag. 5)

(urmare din pag. 4)

asupra statutului artistului și asupra fragilității comunității umane. Grotescul și ironia tragicului devin aici instrumente ale reflecției asupra lipsei de iubire, asupra indifferenței colective – și, totodată, asupra puterii poeziei de a dăinui dincolo de granițele vieții biologice. În acest sens, volumul lui Nicolae Tzone este o lectură intensă, de neuitat – o carte în care moartea devine prilej de a vorbi despre viață, despre absență și despre dorul de compasiune.



¹ „Înmormântările”. Poeme. Traducere din limba română de **Horst Samson**. Cu 20 de lucrări grafice de **Suzana Fântânariu** și o postfață, „Metamorfoze”, de **Ioana Pârvulescu**. Pop Verlag, Ludwigsburg, 2025, colecția Ly-rik, vol. 195, 134 pagini, hardcover cu suprapertă, ISBN 978-3-86356-420-9.



George RADU

**VERSURILE CA RUGĂCIUNE
ȘI DESCÂNTEC DE INVOCARE A PURITĂȚII**

Cel mai recent volum de poezie publicat de Nicolae Tzone, „*Niciodată nu există învingător*”¹, prezintă o perspectivă asupra tragicului existenței umane, folosindu-se de mijloace poetice. El se deschide cu un spectacol brutal care îl are drept protagonist pe Serghei Esenin. Poetul rus își taie venele, scrie un ultim poem cu propriul sânge, apoi se spânzură de țevile din camera de hotel în care se afla. Pentru a ajunge la tavan a transformat câteva volume în trepte, ceea ce ne arată că, în viziunea acestuia, cartea nu este un spațiu spre viață și spre experiențele definitorii ale existenței umane, cum spunea în „Testamentul” său Tudor Arghezi, ci, iată, o opțiune spre „marea trecere”.

Poetul nu poate avea o moarte banală, aceasta este resemantizată și asociată cu nunta: „la nunta nimicului/ cu nimicul/ niciodată nu există/ învingător”. Lipsa semnelor de punctuație conferă ambiguitate discursului poetic, cititorul putând să opteze pentru un ton afirmativ sau pentru unul interogativ: „poetii oare/ domnule esenin/ de acolo din ceruri/ sau de acolo din iad/ sau de pe unde oi mai fi/ că nimeni nu a fost/ pe unde ești/ să te vadă/ tot o caraghioasă tagmă/ ți se par/ îți mai este dor/ de o vodcă/ rusească/ la apusul ori/ la răsăritul/ soarelui/ te mai vezi/ cu isadora duncan/ o mai iubești/ tot așa de mult/ ca pe când/ erai viu”.



Solitudinea capătă dimensiuni greu de suportat. Sfântul Petru, cel care deține cheile Raiului, se dovedește a fi receptiv la mesajul poetului. El se poate alina,
(continuare în pag. 6)

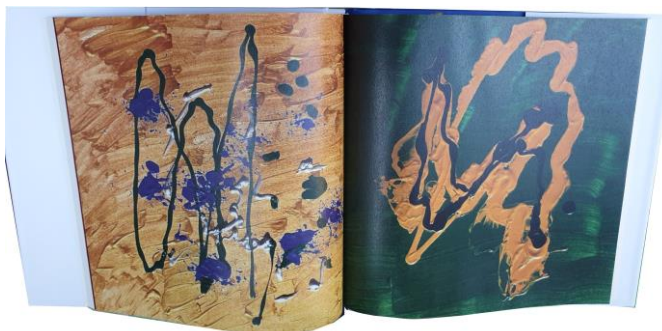
(continuare în pag. 5)

În definitiv, prin propria sa poezie, creându-și un limbaj propriu pentru a exprima ceea ce simte: „petrule sfinte/ au rămas din mine/ doar niște cuvinte/ sleite/ pe care le/ mestec/ și le pun/ la uscat/ și de o sută de ori/ într-o singură/ zi/ sub limba mea/ însetată/ cea mai însetată/ limbă de poet/ din câmpia română/ și până în americi/ și anglii/ și portugalii/ și spanii/ și franțe”. Cititorul devine martor la acest covârșitor spectacol al suferinței: „de nu mi-aș agăța/ șuruburi din iarbă/ de cânepă/ între mine/ și clanțele ușilor/ m-ar lua vântul/ de creștet/ și m-ar transforma/ cât ar clipi/ în ciuline de bărăgan/ ca în kira kiralina/ prietenului nostru/ foarte ciudat/ dintotdeauna ciudat/ istrati panait.”



Pe deplin conștient de starea sa la limita durtății, poetul are nevoie de validarea propriei existențe: „petrule drag/ nu pleca/ fără să mă/ vezi”. Se poate face, fără a greși, o apropiere asumată de eul poetic din psalmii arghezieni, care oscilează în permanență între credință și tăgadă, cerându-i lui Dumnezeu o dovadă a existenței divinității (concretizată prin înger ca semn al depărtării).

La Nicolae Tzone expresivitatea privirii devine un semn al apropierii dintre om și Dumnezeu. Versurile capătă un ton de rugăciune. Devin, de fapt, un descântec de invocare a purității: „Întoarce-te sfinte/ și ridică-mă/ de sub masă/ și de sub/ scaune/ și de sub pat/ privește-mi ochii/ cu smalțul căzut/ și încurajează-mă/ să cresc la loc/ cum am fost/ când bucuria-mi era/ fereastră la casă/ și perna de mătase/ peste cearceaful/ curat ca lacrima/ și soare la asfințit/ și soare la răsărit/ și lună plină/ și lună crai nou/ ivită pe după/ umerii mei/ ca de după mări/ și oceane”.



Ilustrație de Nicoleta Irina Tzone

Există o vârstă a genialității, care este cea de treizeci de ani, dacă ne raportăm la vârsta la care a murit Serghei Esenin, ori aceea de treizeci și trei de ani, dacă

ne raportăm la vârsta lui Iisus Hristos. Poemul este asumat ca singura modalitate de a da sens existenței: „am trăit pentru poezie/ ba câteodată/ chiar poezia/ m-a transformat în hârtie/ de scris/ și în peniță de scris/ și a scris/ chiar ea/ în numele meu”.

Moartea este acceptată ca firească și necesară, ni-meni neputând să i se sustragă: „cu moartea am izbutit/ să mă țin de gât/ foarte strâns/ nu știu prea bine cum/ dar am reușit/ s-o conving/ că nu e bine/ să mă sugrume/ în îmbrățișarea ei/ câteodată totuși/ prea pătimașă/ prea grea/ și prea/ rea.”

Este, prin urmare, inevitabilă. Poetul are un rol privilegiat în lume, tocmai consumându-și energia, vitalitatea și timpul scriind versuri prin care să se înțeleagă pe sine, să descifreze lumea în care trăiește și să dea sens, cu deplină luciditate, propriei vieți: „dar știu/ de o veșnicie știu/ că ulciorul/ ce merge la apă/ se sparge/ mult mai repede/ decât cel ce nu/ se dezlipește/ nicicând/ de pe dulapul/ de lemn/ din bucătăria/ castelului/ împărătesc”.



Ilustrație de Nicoleta Irina Tzone

¹ Ed. Vineia, 2024. Prefață: **Ana Dobre**. Addenda: „Poe-mul-capodoperă stă, cu siguranță, la temelie lumii...”, interviu realizat cu autorul de **Gellu Dorian**. Lucrarea de pe copertă și ilustrațiile: **Nicoleta Irina Tzone**.





Mihail GĂLĂȚANU

Ilustrată cu Daniil Harms

Dacă Mihail bea numai vin,
celălalt Mihail bea numai bere

Și dacă Mihail bea întruna numai bere,
Atunci, negreșit, celălalt Mihail pune botul la cafea.

În timp ce Mihail totuși bea numai vin,
Atunci, hm, celălalt Mihail bea doar o pânză subțire de
coniac.

Dacă, totuși, din întâmplare, pe Mihail
îl găsiți cu un ouzo
în față,
atunci trebuie să vă închipuiți
neapărat
că, vai, celălalt Mihail
e complet abstinent.

Maria, ne rugăm pentru sânii tăi...

Maria, ne rugăm pentru sânii tăi,
aceste două mari prăpăstii
ce ne hrănesc menirea,
aceste două necuprinse vâlvătăi
combustiindu-ne iubirea,
aceste două mari prăpăstii
ce, încă, ne hrănesc orbirea.

Maria, încă ne rugăm pentru sânii tăi.
Ei ne auză – și ne miluiesc!
Aceste două neșesălate potăi
ce vor, ciobănește, ca să ne pască.

Maria, ne rugăm pentru sânii tăi,
pentru marmora zidindu-le dumnezeirea,
aceste două biblice căi
pe care ne-a apucat neprihănirea.

Maria, ne rugăm pentru sânii tăi,
aceste două opere
săpate-n viu bazalt,
acești doi melancolici suavi călăi
care ne-ar prelungi trupul
întru înalt.

Maria, ne rugăm pentru sânii Tăi
neștiutori de păcate pe buze.
Încă păstrez clinchet de zurgălăi
ce ne-a lăsat urechile lehuze.

Maria ne rugăm pentru sânii Tăi,
aceste două biblice căi
pe care ne-a apucat mântuirea.

Maria, ne rugăm pentru sânii Tăi... Maria!

Studiu de nud

Grecia, 8 sept 2018
întotdeauna pe fond albastru.

Cele mai frumoase nuduri din lume se pictează
ieșind din ape. Pe fond albastru, negreșit.
Pe fond de mare, pe orice fond
de mare și de soare.
Pe frumoase
le cheamă
întotdeauna
Venus.

Alteori,
sunt înconjurate de flori.
Ca femeile
lui Gaugain.

Alteori, sunt înconjurată
de moarte.

Ca de-o aură
care se scrie,
singură,
în carte....

**O probă de foc
(La marii maeștri)**

La marii maeștri, nudul era o probă de foc.
Ca și portretul, ca și fresca.
Ca și pictura votivă.
Aia bisericească.

Să pictezi un cer
era lucru mare.

Nu mai zic
de scena judecății. Aia
de apoi, că, ce, mai există
pe lume vreo alta? Vreo judecată?

Și, nu mai spun, câte alte pietre de încercare
există. De pildă,
izgonirea din Rai. Sau Capela Sixtină. Pe Adam,
umilit,
în spatele Evei. Pe Eva,
insolentă și rușinată.
Nud cu flori. Și cu frunze...

De fapt, și nudul tot un fel de peisaj e... Un pastel.
Și un portret, în același timp. Un ochi întunecat,
privind de dincolo de timp. Și de spații. Păros. Care
ne privește
prin timp. Prin toate
veacurile.

Pietre de încercare. Tot asta era
și Iisus Pantocrator. Și
coborârea în mormânt. Și spălarea
picioarelor. Și Mater Dolorosa. Și Maria Magdalena
îngenunchind
în fața crucii.

Dar, dincolo de toate scenele observate,
un pictor trebuia să aibă,
în hăul penelului,
sau pensulei,
și nudul.

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

Toulouse-Lautrec, Modigliani,
Renoir, Boticelli, spuneți-mi care
mare maestru
n-a avut
nud
printre modele lui?
Proslăvitori ai nudului fost-au
și Gustave Courbet
și Paul Gauguin. Cu toți
înregimentați în nud. Au murit
într-un nud
și acolo au fost îngropați.
Printre lari și penai.

Și, dacă n-aveai în față un model,
cum puteai să pictezi nudul? Și cum
l-ai fi intitulat nud
din amintire?
Nud, așa cum
mi-l închipuiam?
Nud,
în absență?
Nud, în loc
de preludiu? Sau,
mai bine, nud
de unul singur?

Și, chiar așa, poate că nudul
se pictează singur. Detaliu
cu detaliu. Punct
cu punct.
Nuduri în poante. Pointilist. Cu tristețe.
Cu neputință. Cu melancolie. Infinit
de frustrat
și de trist. Nud
sinucis
de artist.

La intrarea din Piața Lahovary

Am intrat pe hol din
Piața Lahovary și am așteptat.
Era foarte aglomerat.
La ora aia din dimineață
la ultimul etaj sunt analizele.
La unu și la doi sunt camerele.
Rămâneți peste noapte?
Sub nicio formă – am răspuns
și am avut câteva ceasuri.
Ați făcut sângele? Dacă nu,
nu intrați.
La trei este blocul operator.
Acolo e foială mare.
Am stat cuminte cu capul în cartea mea
Să vă măsurăm tensiunea oculară?
Dacă e prea mare să vă facem noi ceva,
o injecție
acum
în ochi.
Nu vă fie frică, nu doare
din cale-afară.

Desigur,
este ochiul dumneavoastră,

nu ochiul nostru!
Și-așa, ce să faceți cu el?
Uneori îmi zic că văd
prea bine realitatea.

Ar trebui să o văd mai în ceață,
ce atâta vedere?
Lumea o văd mai bine
doar orbii.
Un poet spunea: cu cât ești mai orb,
cu atât vezi lumea mai bine,
mai clar.
În rest, doar contururile
merită văzute.
Lentilele sunt niște calapoduri,
niște aproximări
pentru viziunile noastre
hirsute.
Lumea e doar sângele curgând
din rănilor noastre deschise,
din rănilor noastre
durute.

Maestrul și moartea

Maestrul meu vorbea îndelung cu moartea. Unii ar
putea crede că purtau dialoguri filosofice. Ei, aș!
Se mai întrețineau și ei, acolo. Maestrul meu mai
zicea una, moartea mai zicea una. Maestrul o
bătea, prietenește, pe umăr, ca să o mai
liniștească. Avea dreptate, moartea era anxioasă
de felul ei, anxioasă nevoie-mare. Se și sărutau,
din când în când, se îmbrățișau, dar asta cine să
mai vadă, oare?

Rivalul meu în poezie

Unii au pus botul și chiar cred că rivalul meu în
poezie a fost Ioan Es. Pop. Nu. Nicidecum. Alții se
gândesc că ar fi Cristian Popescu. Nu, copii, Riva-
lul meu, adevăratul rival e un băiat din Ardeni. Un
puști coclit. Tac-su era ofițer/colonel, el nu cred că
e liniștit. Scria scrisorele către un anume profesor,
George Izamb. Prescurtat. Avea ochi albaștri, era
cu mult mai frumos ca Alain Delon, era cam bi –
și cam dădea ochii peste cap. Unii spun că era mai
genial decât mine. Dar mai era unul. Tot cu tată
colonel, ce l-o fi apucat și pe ăsta... ăsta, al doilea,
se numea FRUMUȘETE-A-AERULUI. Il est BEAU.
Cu adevărat BEAU. De l'air. Umbla cu părul vopsit
în verde și trăgea după el un schelet de pește prăjit,
pe post de pet. Numai ca să epateze burghezii. Al
treilea prieten al lor, tot cu ochi albaștri, a murit în
CETATEA ÎNȚELEPCIUNII. În Biblie, Philadelphia.
Sau, delirând, în Baltimore. Și, în general, ăștia e
în prințipal, rivalii mei...

(din volumul recent apărut „Celălalt Mihail”, editura Vinea,
București 2025)



Nicolae TZONE

**[IMPERECIUNEA PLUTEȘTE PE CAPODOPERE/
CA SCHIORII PE SCHIURI...]**

necruțător mă ceartă leul saharei
ce este cu tine omule ce este
de nu mai dai nici un semn

hai dacă nu cumva ai murit
vino să ne strângem în brațe
să ne luptăm doar de dragul luptei
grozave în miezul pustiului

necruțătoare amintirea labei de leu
pe spatele meu de până mai
ieri-alaltăieri
necruțătoare vocea lui de leu singur
de leu părăsit de prieteni
acolo departe-n sahara

vin leule spun vin chiar azi
vin chiar acum la tine-n sahara
e mult mai bine oricum să mori
în brațe de leu și sfârtecat
de o gură de leu decât de tristețe
și de singurătate în urbea care
de o bună bucată de vreme a uitat
parcă definitiv să respire geniu
și mărinimie

dintr-o dată și odată și niciodată
s-au făcut câini-lupi
și-au început să-și ronțăie pantofii
și tenișii și papucii la vedere
aici în mica mea vizuină
de pe strada aurel vlaicu

dintr-o dată odată și niciodată
s-au pus pe murit s-au luat
la întrecere care moare
care dispare mai repede
din mica mea vizuină
de pe strada aurel vlaicu

după aceea și după aceea
și după aceea
vin seara și moartea
și după aceea vin sarea
și viața
și după aceea vin moartea
și dimineața
după aceea pisica euridice
îmi cântă în urechi cântecele
cele mai vechi din neamul ei
de pisici fermecate
după aceea motanul orfeu
se așează la masa de scris
și scrie cu ghearele lui
de motan irezistibil cuvintele
pe care i le dictez



i-am pus grijuliu lângă gheare
glezna mea ca pe o roșie
și foarte încăpătoare călimară
cu sânge
chiar și glezna iubitei mele
i-am așezat-o alături de gheare
sângele ei fiind și sângele meu

după aceea și după aceea
și după aceea
vin din nou seara și moartea
și după aceea vin iarăși
sarea și viața

și după aceea vin încă
și încă o dată
moartea și dimineața

*

la oraș la carul cu bere sau la lido
sau la intercontinental sau la crășma
de la muzeul literaturii sau la gattopardo
sau capșa cu iubita vieții mele

beau șampania secolului meu secret
și whisky-ul secolului meu secret

scriu fără respirație poemul
secolului meu secret

(continuare în pag. 10)

îl citesc tot fără respirație
 porumbeilor blânzi
 din parcul cișmigiu
 prieteni pe viață fără cusur

traiască și înflorească lama de ras
 ce vertiginos mi-a tăiat gâtul
 poemul secolului meu secret
 mi-l coase la loc
 cu îndemânarea magică
 a unei croitorese de lux
 originară din new york

daaaaaa doamnelor și domnilor
 și domnițelor și din rai
 și de dincolo de rai
 nu numai că poemul secolului
 meu secret mi-a cusut
 perfect gâtul la loc
 ci în plus mi l-a făcut mai înalt
 și mai frumos infinit mai rezistent
 în viitor la orice altă lamă de ras
 la orice lamă de secure
 sau de topor
 la orice altă armă de lemn
 de sticlă și piatră de fier
 ori de foc

poemul secolului meu secret
 – o alergare interioară –
 e un mers înăuntrul înăuntrului
 e un mers plin de crătere
 de vulcani imenși
 în apogeul erupției

*

perfectiunea miroase ca orice copac
 verde înflorit și zburător

perfectiunea bea cafea cu lapte
 împreună cu mihai eminescu
 pe plaja uriașă de nămol
 de la techirghiol

perfectiunea nu se îmbracă niciodată
 în staniol ci doar în marmură
 de carara chiar și de rușchița

perfectiunea nu se înmulțește
 prin spori prin soare sau vânt

perfectiunea se înmulțește numai
 și numai prin perfectiune

perfectiunea joacă zaruri
 cu umbra sa și cu aura sa
 și cu pământul ei
 pururi frumos mirositor

perfectiunea înghite toți pescărușii
 de la orizont și se laudă
 cu aripilor lor deschise larg
 în burta ei

perfectiunea plutește pe capodopere
 ca schiorii pe schiuri
 ca patinatoarele zvelte pe patine

perfectiunea înghite capodoperele
 cu o sete și cu o foame
 irezistibile

(poem preluat din „România literară”,
 anul LVII, 3 aprilie 2025)





Petre RĂU

Originea metaforei o poveste despre trup, minte și lume

Metafora nu s-a născut în cărțile poezilor, ci în trupul nostru. Ea nu este doar podoaba limbajului, floarea cuvântului care împodobeste fraza, ci rădăcina însăși a felului în care gândim.

Când copilul descoperă pentru prima oară brațele mamei, căldura pieptului, siguranța unui „înăuntru”, el învață fără să știe una dintre cele mai vechi lecții ale omenirii: că lumea poate fi împărțită în „interior” și „exterior”. Așa ia naștere prima imagine mentală – *containerul*. Mai târziu, mintea va proiecta această experiență elementară asupra ideilor. Vom spune că „adevărul se află în noi” sau că „gândul iese afară”, ca și cum sufletul ar fi un vas care se poate umple sau goli.

Și de aici, logica însăși prinde carne. Aristotel a formulat silogismele nu doar pentru că era un mare raționalist, ci pentru că mintea noastră funcționează pe tipare corporale. Dacă Socrate se află în „containerul” oamenilor și oamenii în „containerul” muritorilor, atunci Socrate este muritor. Un copil înțelege aceasta la fel cum înțelege că, dacă pui o cireașă într-o ceașcă și ceașca într-un castron, cireașă va fi și în castron. Logica, așadar, nu este desprinsă de simțuri, ci înflorește din ele.

Căldura, lumina și drumurile invizibile

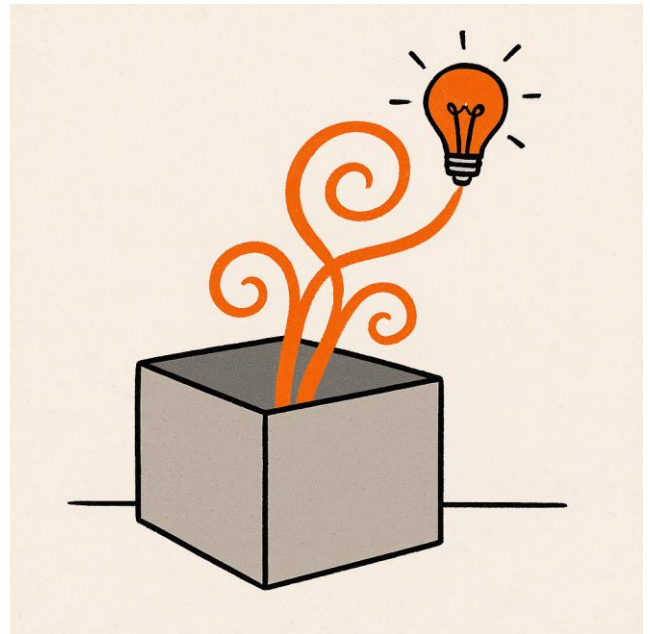
La începuturile vieții, copilul învață că afecțiunea are temperatură. A fi iubit înseamnă a fi încălzit. Din această experiență corporală se naște metafora universală a inimii calde și a zâmbetului luminos. Cineva distant este „rece”, cineva prietenos „radiază căldură”. Nu e nevoie de filosofie, pentru că trupul a scris deja aceste legi în rețeaua lui de simțuri.

Din aceeași alchimie a corpului s-au ivit alte drumuri ale minții. Susul a devenit binele, pentru că ridicarea corpului înseamnă triumf, iar căderea – eșec. Lumina a devenit adevăr, pentru că ochii noștri caută cu disperare să vadă. Drumul a devenit viață, pentru că picioarele noastre știu doar să meargă înainte.

Astfel, viața ni se arată ca o călătorie, iubirea ca un joc, timpul ca un râu. Fără aceste punți, am rătăci prin abstracții goale.

Puterea secretă a metaforei

Metafora nu descrie doar ceea ce este, ci creează ceea ce poate fi gândit. Când spunem „viața este o călătorie”, deschidem un întreg univers de posibilități: ne putem imagina răscruți, tovarăși de drum, obstacole, popasuri. Ne putem consola că moartea nu e decât o oprire, că



iubirea este un drum comun, că înțelepciunea e o ascensiune anevoioasă.

De aceea, marii gânditori și savanți au avut nevoie de metafore. Einstein a spus că „timpul este o dimensiune”, iar lumea s-a schimbat. Informatica trăiește din metafore: vorbim despre „memorie”, „rețele neuronale”, „nor” digital. Fiecare dintre aceste imagini a transformat tehnologia și modul nostru de a gândi.

Ființa metaforică

Nietzsche spunea că omul nu poate trăi fără iluzii, iar metaforele sunt poate cele mai durabile dintre iluzii. Nu pentru că ne-ar minți, ci pentru că ne dau forme prin care realitatea devine accesibilă. Ele sunt chei pe care le folosim fără să știm că le ținem în mână.

Heidegger ne amintește că „limbajul este casa Ființei”. În această casă, metafora nu e doar un ornament de fereastră, ci chiar ușa prin care intrăm și ieșim.

Poate că omul este singura ființă capabilă să transforme trupul în concept. Brațul care cuprinde devine „înțelegere”. Pașii care merg înainte devin „timp”. Căldura pieptului devine „iubire”. Fără trup, mintea ar fi mută; fără metaforă, mintea ar fi oarbă.

Miracolul simplu al metaforei

Originea metaforei este simplă: ea se naște din carne și sânge, din atingere și respirație. Dar puterea ei este imensă: ea urcă până la cele mai abstracte înălțimi ale gândirii.

Metafora este puntea prin care omul, ființă fragilă și trecătoare, reușește să atingă universul. Ea nu este doar o figură de stil, ci respirația însăși a cunoașterii noastre. Și, poate, cel mai mare dar pe care l-am primit: acela de a transforma experiența trupească în vis, în idee și în eternitate.

(din volumul în pregătire „Mic tratat despre lucruri mari”)





Sandu TEODOR

peste lampa neagră

peste lampa neagră
 în inima căreia încă mai pîlpîie speranța
 ca un punct minuscul de lumină
 uitat
 coboară migălos și lînced
 ca niște pleoape de plumb
 către somnul eternității
 întunericul
 stau neclintit
 învăluit de fumul albastru
 care încă unduiește fantomatic
 spre tavanul interminabil
 către visele sugrumate
 de liniștea care țipă
 după trecutul ce curge până și prin vene
 aștept
 privind la mîinile ce țin un buchet mare
 de flori metalice
 reci și sticloase
 învelite în hîrtie cu priviri de mătase neagră
 fug de uitare
 așteptînd
 resuscitarea dimineții.

odată

odată
 demult
 prin pauzele nocturne
 adunate de mine și de trecătorii necunoscuți
 grăbiți
 stînd fără să ne cunoaștem
 la masa scorjîtă a terasei uitate de zilele și nopțile
 trecute
 unde doar ploaia mai spăla cîteodată paharele
 mi-am amintit că n-am știut niciodată
 pe ce stradă locuiește
 și dacă e ființă
 timpul
 vine parcă
 frontal de fiecare dată
 ca un vînt tăios de iarnă
 bea cu tine pînă cade sub masă
 povestind verzi și uscate
 despre ceva ce el numește sau ar fi putut fi realitate
 și dispare subit
 cel puțin așa crezi
 pînă te dezmeticești

nici nu știi dacă vorbești singur
 sau ți-au fugit mințile să se adape
 ori pur și simplu le-ai pierdut
 probabil
 dinainte de facerea lumii
 călătorește încontinuu
 cu bagajele mari
 pline de indiferență
 prin toate gările prin care am trecut
 într-o altă viață și eu
 în vise
 mărturisind vânzătorului de bilete că nu știe unde va
 merge
 așa că nu-i pasă
 doar să însoțească câte o poveste frumoasă
 sau chinuitor de răzbunătoare
 chiar dacă uneori regretă lucrurile urâte
 l-au îmbrășișat prin toate haltele și porturile
 pentru prețioasele sfaturi
 pe care le-a primit din politețe
 zâmbește
 cocoțat în vârful existenței
 ascunzîndu-și sau mimînd tristețea
 ori
 mințind cu nerușinare
 că nu-și aduce aminte niciodată
 încotro
 și de ce.

tablou nepictat

oameni care zâmbesc
 trist
 și privesc prin ferestre
 închise
 femeile ce-și etalează rochiile lungi și largi
 timid
 pe străzile pline de trecători
 necunoscuți
 ce grăbesc pașii îmbătrîniți către
 nicăieri
 copii gălăgioși se joacă bucuroși
 de-a inocența
 vîntul miroase a vară
 de neuitat
 și împrăștie orgoliile vechi care
 tac
 ușile singuratice stau ca întotdeauna
 întredeschise
 către mîine sau ieri, nici ele
 nu știu
 și oricum nu le pasă
 de timp
 felinare fără geamuri ce te scot la lumină
 să vezi
 visele uitate ce de azi au devenit
 frunze.



**Gabriela SCHUSTER****Între mine și mine**

Mi-am pierdut veșnicia la naștere
și am început să-mi trăiesc moartea
mama stătea între mine
și moarte
albă ca o torță de subteran

tata murise
peștii negri l-au devorat
urmele lui trebuie căutate până
mai sunt calde

Inima ei cu pete albe

Monoton ca în fiecare zi
soarele căzuse din drumul nopții –
zăpușeala după-amiezii
atârna grea
ca o clădire diformă fără ieșiri

monoton soarele căzuse –
în sală tuburi cu licoare neagră
și legănat trupul gol al mamei
licoarea neagră se închea repede

soarele căzuse
inima avea pete albe
și nu se mișca
soarele era căzut

în sală liniștea se lovea
de pereți clipocind umed
zăpușeala atârna greu
peste inima nemișcată
soarele căzuse
ca în fiecare zi

simt cum florile albe
de pe inima ei
se mută-n pământ
soarele rămâne căzut

Lacrima furișată*mamei*

Visez și astăzi cum nu am întins mâna
cum m-am prefăcut că nu înțeleg sau
nici nu am înțeles
că dincolo de ziua asta ea nu mai există
nu voi putea să o mai ating și
aveam să rămân singură
cu toate mângâierile pe care i le datoram

era încă acolo rece palidă și rigidă
cineva grijuliu mi-a șoptit fără chip
să nu o ating că e neplăcut
dar ce este plăcut în moarte?

visez și astăzi că o prind de mână
să-i dau curaj să sară peste râul
unde nu înoată nimeni

Mamă eu numai inima ta o simt

Zbucium
de
pleoape
preamăresc
tainică
lege

moartea aș vrea
să nu-ți ucidă
vreo pasăre
rătăcită pe sub liniște
toate aceste aripi ce
pot zbura de sub vânt
măruntele clipe

stele căzătoare să plutească
spre cer
lungi canonade
de suflete părăsite de corp

prin mine
aleargă năucită
o dragoste

la răsăritul
soarelui
moartea

atâta ură înțeleaptă
cărțile și oglinda
umbre umede în declin

(continuare în pag. 14)

trebuie să strâng toate cărările
păsările sunt deasupra

se adună vremi trecute
clopote bat
mângâietor de greu
plouă strâmb

pe o floare
roșie
cad umbrele munților
înalte

mamă eu numai inima ta
o simt

Mama nu putea urca

Mama nu putea urca –
o scară cu trepte de sticlă curgea însingurată din
înalt
către orașul căzut pe-o rână de apă învolburată
copacii se dădeau la o parte foșnind delicat
pietrele drumului se rânduiau singure

Îi era frică
mama nu putea urca
inima ei
bolnavă de mult: din copilăria mea.
În depărtare un zid negru îi sorbea suflarea
ochii gândurile neputința

Speranța zdrențuită
abia se mai vedea în luciul plânsului

Mama nu putea urca o duceam în brațe
îmi sechestram aerul în piept să poată auzi
vântul
închideam ochii să îi las ei priveliștea

Avea un zâmbet mărinimos
îl răsfirea peste ființa mea
o căldură molcomă de aur înconjura lumea
lumea unde venisem pe lume

Avea să moară undeva pe trepte:
știam amândouă

Tăcere de fier

Ai locuit o vreme în mine
cu sânge cu tot

apoi ți-ai făcut dintr-un gutui
o casă fără uși

frunză înfășurată
de-a lungul uscăciunii mele
m-am lăsat plutită în grădină
de sub prima zăpadă
nu se aud lacrimile

o tăcere de fier
se rotește sublim
de parcă aș putea uita
vremea când ai locuit în mine

steaua de piatră
cu un colț ascuțit
cade din ochiul meu
la picioarele fiului

Ușile noastre mamă

Ușile noastre
sunt în univers deschise
vizavi
lumina umblă nestingherită
din una către cealaltă
chiar și întunericul

cuvintele se împacă
peste praguri
cresc aluat cald
din tot trecutul
râdem plângem tăcem
ușile nu sunt uși
ci nemărginiri ale sufletului
care primește și dă

nimic nu va rămâne
când va fi...





Ana DOBRE

Poezia viitorului văzută dinspre poeții-geek

Vremurile neliniștite generează retrageri, replieri în spații gândite ca protectoare, în care gândul să se poată întrăripa dedându-se, precum convivii lui Boccaccio, risipei fanteziei.

Cei 32 de poeți și poete care se regăsesc în același *han* al poeziei, în *Antologeek*¹, gândită, ca selecție și coordonare, de Andrei Zbîrnea, aparțin tipologiei *geek*, definită, potrivit dicționarului, drept „o persoană neobișnuită sau ciudată, în special una care pare să fie obsedată de unul sau mai multe lucruri incluzând cele legate de intelectualitate, electronică, jocuri etc.”. Prin urmare, poetul-geek este un marginal, dar unul care refuză marginalizarea. Solitudinea pe care și-o asumă, în raport cu societatea, aspiră către solitudinea de generație, în cadrul căreia devin posibile comunicarea, comuniunea, împărtășirea unui ideal de poezie.

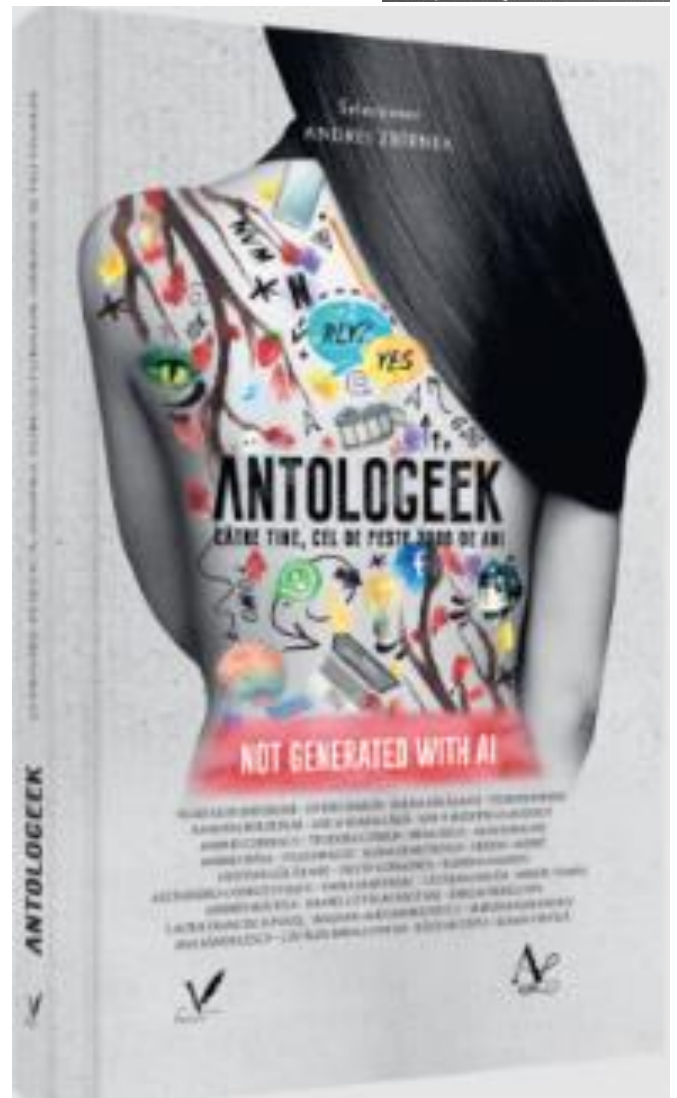
Incomunicarea în prezentul prezentului, resimțită dureros, e depășită prin speranța unei comunicări în prezentul viitorului. Subtitlul *Către tine, cel de peste 2000 de ani*, titlul unei poezii a Emiliei Nedelcoff, e o sugestie a acestei speranțe, prin care gândul poetic trece durată și se înscrie într-o eternitate ucronică, modelată de fantezia creatoare.

Ținta lor este viitorul; aceluși receptor de peste milenii se adresează ei, încredințați că poezia și poezia lor vor supraviețui, că umanitatea va dăinui în aspirația spre spiritualitate. E un mod de a obliga timpul să li se supună, un mod de a-l influența, infuzându-i sensibilitatea lor de poeți-geek.

„Deși *către tine, cel de peste 2000 de ani* poate părea un subtitlu/mesaj utopic, *Antologeek* vorbește despre seriile noastre din 2024, în singurătate sau în familie, cu bolul de popcorn, pe Netflix sau cu un podcast în căști despre ultimele evoluții ale conflictelor la nivel global.”, spune antologatorul, avându-i în minte pe „arheologii viitorului”.

Poezia-geek aparține contemporaneității noastre, decupată ca „poezie a subculturilor urbane și nu numai”, relevând o minoritate – *poeții-geek*, ce iese din umbra anonimatului. Un aer polemic subzistă în această formulare, evidențiind, poate, dorința de delimitare de orice segment de cultură oficială/oficializată, de o *elită* în care nu se regăsesc.

Atitudinea polemică față de un receptor bănuț de indiferență apare pregnant la Andrei Codrescu și Silviu Gongonea. „*Ariciul e animalul principal al poeziei. După el se înșiră, în ordine analfabetică, măgarul, furnica, șopârta, calul și grupajul Codrescu. Nu e nevoie de critici să le verifice prezențele în literatură, se pot găsi cu Google.*”, aruncă mânușa Andrei Codrescu.



De aici, aspirația de a-și contura, cu mijloace proprii, un univers al lor, constituit, ca-ntr-un puzzle, din însumarea imaginărilor fiecăruia, în care fiecare piesă tinde spre conturarea desenului final. *Ta twam asi (eu sunt tu)* par ei a se concretiza în acest univers, în care fiecare desenează potrivit personalității creatoare, unice și irepetabile. Ei se regăsesc în căutări comune, în aspirații, în încrederea în capacitatea cuvântului de a resemantiza lumea, în capacitatea proprie de a-l reinventa, scormonindu-i latențele pentru a le aduce în limbaj manifest al poeziei, acela care se adresează unui posibil receptor din actualitate și virtualului receptor de peste două milenii.

Cu această țintă transmileneră, *Antologeek* se propune ca un insolit templu al poeziei, așa cum îl construiesc poeții-geek, un templu spijinit pe cele trei coloane organizate pe capitole: I. *Unlocking the Wizard Tower* (în care-i regăsim pe Vlad Alui Gheorghe, Ovidiu Baron, Elena Bălășanu, Teodor Bindiu, Ramona Boldizsar, Anca-Irina Cădă, Ion-Valentin Ceaușescu, Andrei Codrescu, Silviu Gongonea); II. *Procesul de învățare al mașinii a ajuns atât de departe* (Teodora Coman, Mina Decu, Alin Dimache, Andrei Dósa, Vlad Drăgoi, Alina Dumitrescu, Cristian Gălățanu, Romina Hamzeu, Alexandru-Codruț Ivașcu, Daria Maruseac); III. *Fără leziuni acute semnificative* (Cătălina Matei, Mihók Tamás, Andrei Mocuța, Daniel Cătălin Năstase, Emilia Nedelcoff, Laura

(continuare în pag. 16)

Francisca Pavel, Bogdan-Alexandru Petcu, Miruna Romanciuc, Ana Săndulescu, Cătălin-Mihai Ștefan, Răzvan Țuopa, Ioana Vintilă).

Titlurile și subtitlurile comunică subtil, rizomic, pe dedesubt, trimițându-și razele ideatice, purtătoare ale unui posibil ideal de poezie. Fiecare geek contribuie la puzzle-ul poetic cu un număr de 2-4 poeme, considerate reprezentative pentru a (le) defini/contura profilul artistic.

O notă comună derivă din modul în care este exprimată condiția creatorului în relația intrinsecă/interiorizată cu sine și cu noua tehnologie, reprezentată de inteligența artificială, AI (a.i. așteaptă, meditează în poezia lui Silviu Gongonea) putând fi considerat un laitmotiv.

Poate aceasta să concureze creativitatea umană? Răzvan Țuopa (cel mai vârstnic dintre poeții-geek, apropiat prin spirit de această vârstă a poeziei) își concentrează atenția asupra acestui aspect în poemul epic *Personal ce prinde poezia din ce nu conține inteligența artificială când e vorba de subculturile din care mă/te iubesc și tot rulez poetic*, cu mefiența gândului că mașina nu poate depăși omul, întrucât doar acesta este capabil de *transcendere de sine*, de ieșire, delimitare, depășire de sine și de instalare în ideal: „...hai, și dacă inteligența își face treaba să pară poezie de trei ori poetic sau cam așa ceva uite cum stăm...”.

Sunt apoi, note diferențiatore față de alte universuri poetice, semnificative pentru individualizarea de grup, cu nuanțările de rigoare pentru fiecare geek în parte. Se reliefează, astfel, *refuzul metaforei* și, simultan, preferința pentru concretul realului, pentru transferările de sens, pentru transmiterea directă și concretă a gândului ce prinde stările și trăirile eului în determinismul complex al lumii microcosmice, intersectat/suprapus macrocosmului. Prozaismul e preferat exprimării liricizante, suspectată de romanticizare. Eufonia e abandonată pentru a realiza propria muzicalitate, obținută, wagnerian, din stridențele lumii, din dizarmoniile ei.

Pădurea de simboluri a lumii își mișcă permanent liniile, iar ei sunt acolo pentru a le desena și a le fixa în propriile fotograme, esențiale pentru o viziune personală asupra lumii. E sesizabilă o întoarcere la rădăcinile modernismului, vizat, mai ales, prin atitudinea tranșantă (reper ideal – Baudelaire, Rimbaud), față de orice intenție de înfrumusețare artificială, atitudine prin care se individualizează Ion-Valentin Ceașescu, Anca-Ioana Cădă. Ca în narațiune, histoire și discours realizează un tandem. Discursul poetic e dublat de reflecția asupra poeziei, ca-n poemul lui Ovidiu Baron, *Vacanță cu Pavel*: „Am mai învățat câte ceva despre figurile de stil. De exemplu, ești mirositor ca un parizer expirat sau ca un subraț care evită dușul o săptămână. Arăți ca un copac înainte să fie lovit de tunet. Ah, tati, ești o superbitate! Exotic înseamnă să fii în altă țară? M-am prins, în cele din urmă...”.

Fantezia creatoare îi scoate dintr-un spațiu limitativ, gândul poetic ocupând spații exotice (Asia, Japonia), altul imaginar, „un spațiu în care salvez plantele amare”, un *Sandevistan* sau *Malenia* – „Malenia, sabie a Miquellei/ unde animalele se prăbușesc ” (Teodor Bindi) sau, ca în poezia Ramonei Boldizar, *nee Nana watas-hitachi no deai wo oboeteru?*, poeta al cărei poem *Unlocking the Wizard Tower*, dă titlul primului capitol, conturând spații poetice în care încap colegii de genera-

ție geek, „În Skywatch Archipelago insulele plutesc”, unde „conștiința nu e zdrobită”. Realul a devenit *irealitate senzorială*, cu linii și nuanțe semnificative: „turnul vrăjitorului nu a fost încă deschis (...)// tastele decalibrate și încinse corzile electrice ale unui eu prefabricat.”.

Unlocking the Wizard Tower, la fel *Procesul de învățare al mașinii a ajuns atât de departe, Fără leziuni acute semnificative* sau *Către tine, cel de peste 2000 de ani*, ar putea fi considerate, prin implicații estetice, un fel de artă poetică, o oglindă în care se reflectă întregul grup care se regăsește în relația intrinsecă *eu-tu-noi* și-n cea extrinsecă *eu-lume/realitate*. Din intenția evadării poate să apară o realitate construită mental, o irealitate personală, ca în imaginarul lui Ion-Valentin Ceașescu, *Shoegazing în Pantelimon*.

În capitolul II. *Procesul de învățare al mașinii a ajuns atât de departe*, care preia titlul unui poem al lui Andrei Dósa, imaginarul este ocupat de *prozopoeime*. Epicul înlocuiește aproape total liricul – la Teodora Coman, Mina Secu, Alina Dumitrescu, Mihók Tamás. Poematicul nu dispăre, însă, preferat fiind de Alin Dimache, Andrei Dósa, Ferenk André, Romina Hamzeu. Concurența om-mașină, realitate a epocii transmoderne, dă fior liric, cu evidențierea temerii că viitorul a trecut deja pe aici. „Viitorul dictează trecutul”, spune, în *David Lynch fierbe quinoa*, Alin Dimache, sentiment care atinge un maximum în prozopoeimul lui Andrei Dósa, *Procesul de învățare al mașinii a ajuns atât de departe*.

Dizarmoniile lumii în răsfrângere interioară, personalizate în relația Eu-Tu-Acela sunt reflectate de Cristian Gălățanu în *Sentimentul că tu dintre toți* („ești o jucărie stricată/ dintr-o serie întreagă ”), dar și în *De câte ori mi-am dorit* („ce rost mai are dragostea/ când totul oricum a fost trăit deja/ iar restul doar se va repeta/ la infinit/ din nou și/ din nou încât tu vei fi doar/ un număr pe tablă (...)// și atunci/ ai retrăi totul la nesfârșit”); eul fragil se conturează în poemul *** („ Zilele în care/ toate traumele mi se activează/ ca și cum aș fi/ ultimul quasar din univers”), culminând cu sugestia singurătății absolute într-un univers indiferent.

Dialogul cu lumea se relevă ca relație defectuoasă cu sine și cu lumea în poezia Dariei Maruseac în *nobody puts baby in the corner* („uneori mă simt urmărită...”), *validează-mi experiența, baby* („sper că adun puncte mă nasc și sunt atentă/ la capătul puerilor ca o respirație de adio (...)// să ajungi în fața iubirii ca în fața unei instanțe”) și *vom fi amintiți* („mă așteaptă pe scări ca o amintire recentă/ în forma bună lipsită de afecțiune...”).

În poemele lui Alexandru-Codruț Ivașcu – 5724, 4562 *AR Dominaria, 2024*, liricul pare a o cârmi spre hotarul poeziei matematice, numărul/cifrele făcând concurență cuvântului.

Fără leziuni acute semnificative, titlul unei poezii a Mirunei Romanciuc („Plouase și melcii urcau/ pe nucleotidele din ADN-ul nostru. (...)// Ambele înseamnă/ fără leziuni acute semnificative”), devine cupola celui deal treilea capitol, rezonând cu poemul Emiliei Nedelcoff, *Către tine, cel de peste 2000 de ani*, care dă subtitlul antologiei. Dimensiunile temporale se întâlnesc în imaginarul geek. Prezentul este un mod al viitorului de a-și imagina propriul trecut: „Căderea Shiganshinei,/ lumea pe care fata a văzut-o/ în acea zi./ Pot să-i aud clar/

(continuare în pag. 17)

bătaia inimii, încă. (...)// În orașul unde a început totul,/ copiii pădurii sunt/ singura salvare. (...)// Zorii umanității se revarsă/ de cealaltă parte/ a zidului.” Dialogul dramatizat cu viitorul este și un mod de a exprima speranța în poezie, în supraviețuirea ei, un Olimp, *dincolo de mode și timp*.

Temele eului dobândesc un plus de reflecție, când, în imaginar își face loc meditația asupra temporalității. Dizarmoniile lumii se filtrează, prin reflectare, în spațiul intimității profunde Eu-Tu.

Stilistica este aceeași, a prozaizării, denunț al liricizării, cu accentuarea concretului existențial, nuanțe evidente în poezia lui Andrei Mocuța, *Vis cu Bătrâna doamnă*, cu reinterpretarea tipătului expresionist: „apoi m-am trezit (...)// am tratat visul/ ca pe-o ciudățenie amuzantă (...)// că măcar preț de câteva ore bune/ n-am căzut în capcana de a realiza că/ de fapt/visul nu era despre UTA/ ci despre mine (...)// altfel cum se explică/ Dumnezeuule/ că dintre toate miile acelea de oameni/ doar strigătele mele au fost reținute”; *Hodor & Groot*, „uriașul-mut Hodor”, „copacul-mamut, poreclit și I am Groot”, în care intervenția eului liric separă apele primordiale: „De-ar fi să am un mentor, l-aș alege pe Hodor. Și cum nu-i deloc ciufut, aș paria și pe Groot./ Dac-aș fi un narator priceput precum Hodor, v-aș spune de la-nceput povestea lui și-a lui Groot.”

Problematica tragică a omului o reține și pe Ioana Vintilă („când realitatea se dematerializează,/ magnetismul își trage seva din ce rămâne de pe urmă”), pentru care *standardizarea* echivalează cu alienarea ființei.

Vulnerabilitatea și fragilitatea îi preocupă și pe Cătălina Matei, Daniel Cătălin Năstase, Laura Francisca Pavel, Bogdan-Alexandru Petcu, Anca Săndulescu („Orașul/ tremură / prin fire de cod,/ prin aburi și/ neon./ Același lucru s-ar putea spune despre natura umană./ Circuite și carcase de metal, mâini bionice, picioare învelite în oțel, *oameni* cu inimi mecanizate./ Trecutul, o fantomă; /prezentul, o succesiune de impulsuri electrice.”). Eternul conflict dintre arhetip și copie se relevă în poezia lui Cătălin-Mihai Ștefan („Acum nu mai moare nimeni pe câmpul de luptă. (...)// Ahile simte cum i se crapă călcâiul în irepetabila operă de artă, (...)// Arta a rămas oarecum ucisă și mințită/ într-unul din colțurile sale știrbite de prea multe/ reguli geometrice.”).

Antolgeek este, simultan, o antologie și o stare de spirit, constituită în comunitatea *geek*, în comuniunea de idei, idealuri, toate reunite de speranța și credința în trăinicia poeziei.

E un mod de a opune neliniștii vremurilor, liniștea înălțimilor spiritului.

29-31 octombrie 2025

¹ *Antolgeek. Către tine, cel de peste 2000 de ani. Antologia de poezie a subculturilor urbane și nu numai*, Selecționer Andrei Zbirnea, Editura pentru Artă și Literatură, București, 2024.



Lucia PĂTRAȘCU

DANIELA GUMANN - FEBRA LUI DECEMBRIE

Daniela Gumann este un nume care nu mai are nevoie de o prezentare specială. Este un om cu o biografie interesantă, ce a condus la propria realizare socio-profesională, precum și un remarcabil om de cultură, fapt atestat prin statutul de scriitor cu cele 20 de volume publicate, cunoscute atât în țară, cât și în străinătate. Activitatea sa se desfășoară în țară, dar și la Salzburg, în Austria, unde este antreprenor de succes și fondator-președinte al ASRA – *Asociația Scriitorilor Români din Austria*, prin care promovează cultura românească peste hotare, precum și editor al revistei *Condeierul diasporei*. Blogger și trainer.

Cel mai nou volum intitulat „**Febra lui decembrie**”, pe care îl semnează scriitoarea **Daniela Gumann**, publicat la editura *UZP*, 2024, 300 pagini, așa cum arată însăși autoarea, continuă povestea începută în romanul „*Crăciunul care mi-a schimbat viața*”. Acel roman, publicat în anul 2019, lăsa cititorului imaginea personajului principal, Carmen, o femeie divorțată, după ce și-a trăit povestea despărțirii din vina soțului, Robert, când, cu ani în urmă, tot de Crăciun, acesta a rupt căsnicia, aducând în viața ei tristețe și singurătate. De aceea, Carmen a plecat din țară, s-a angajat pe postul de badantă, a luptat cu greutățile, dorind să-și croiască o viață nouă. Apoi l-a cunoscut pe Francesco, un medic chirurg italian.

În acest nou roman, cei doi, Carmen și Robert, rămași împreună, un cuplu armonios, formează o familie cu o viață împlinită și realizează împreună lucruri frumoase. În locația unui micuț castel vechi, moștenirea lui Francesco, cei doi înființează un azil de bătrâni, în care locuiesc deja 30 de persoane, îngrijite de salariate române. Este un loc unde totul funcționează într-o înțelegere deplină, după rigorile impuse de starea celor aflați aici. Desigur că mai intervin situații neașteptate, ce sunt rezolvate cu înțelepciune și calm. Sunt probleme cu cei bătrâni, oameni cu stare de sănătate precară și, mai ales, cu dureri sufletești, pe care cei doi încearcă să le aline cu multă atenție și întotdeauna, cu ajutorul unui psiholog și a unui preot, se străduiesc să repare durerile adunate în sufletul acelora.

Cartea este construită pe trei capitole bine încheiate: *Când timpul își ține respirația*, *Printre șoaptele trecutului* și *Din dorințe înghețate și vise topite*. Este o scriere și o descriere a curajului de a privi viața și moartea ca pe un tot unitar, de a accepta sfârșitul ca pe o trecere ce trebuie onorată cu decență. Și, așa cum arată titlul, totul se petrece în perioada din preajma Crăciunului, când se fac planuri pentru o sărbătorire reușită: „*Crăciunul avea să devină un moment de legătură și de reflecție, o oportunitate de a sărbă-*

(continuare în pag. 18)

tori viața, indiferent de tristețile din trecut”.

Daniela Gumann, om cu o sensibilitate rară, este implicată sufletește în tot ceea ce se întâmplă în acest loc special și împreună cu soțul ei are responsabilitatea bunului mers al întregii activități. Ca scriitoare, ca un creator ordonat, după ce așază personajele sale în grupuri distincte, fiecare având caracteristicile sale, conduce firul narațiunii într-o împletire a vieții acestora. Este grupul persoanelor nevoite, din varii motive, să apeleze la serviciile acestui așezământ. Cei care, în anii senectuții, se simt inutili și păcăliți de viață. Însingurați și, adesea, părăsiți. Unii înțeleg ceea ce li se întâmplă și acceptă, alții plutesc încă în starea de nedumerire, așteptând ca lucrurile să se îndrepte de la sine, în favoarea lor. Mai este grupul persoanelor care lucrează aici, în serviciul acestora. Unii o fac plini de compasiune, alții, analizând cu un oarece egoism situația. Deoarece, mulți au lăsat acasă copii neajutorați și bătrâni ca cei de aici, oarecum părăsiți și aceia, care n-au confortul pe care strădania lor li-l crează acestora, aici. În sufletul lor este sigur o luptă interioară între sentimentul de vinovăție de a-i fi lăsat singuri pe ai lor și obligativitatea de a fi procedat astfel, aceasta fiind singura rezolvare a problemelor cu care se confruntau. Apoi, nu în ultimul rând, ba chiar în cap de listă este grupul celor două persoane, Carmen și Robert, care sunt proprietarii acestui azil și care menegeriază toată activitatea, având ca prioritate bunul mers al lucrurilor în favoarea celor asistați. Acestora doi, în timp, revenind din America, li se alătură Angela, fiica lui Carmen și Emanuel, primul ei soț, împreună cu bărbatul ei. Acolo eiau făcut niște afaceri proaste și acum s-au stabilit lângă Carmen. Desigur, ar fi nedrept să omitem cel mai numeros grup, cel al cititorilor, către care se îndreaptă mesajul de altruism și de umanitate al autoarei.

Așa cum spuneam, referindu-mă și la alte volume semnate de scriitoarea Daniela Gumann, fiecare carte este o lecție de viață, pe care, de la înălțimea experiențelor sale, autoarea o predă fiecărui cititor. Este o lecție trăită și bine învățată. Acest volum, continuând acțiunea din celălalt volum menționat deja, se integrează în categoria unui bildungsroman autentic, deoarece arată dezvoltarea psihologică și morală a personajului principal, Carmen, o doamnă inteligentă, harnică, dispusă să-și sacrifice timpul și odihna pentru realizarea proiectelor propuse. Un om care vrea să evolueze, alegând căile curate, corecte, dispus să primească ceea ce i se cuvine, dar, mai ales, să dăruiască ceea ce este nevoie: bunătate, ajutor, experiență, înțelegere, empatie.

Sigur că nu trebuie să accentuăm faptul că acest nou roman este foarte bine construit, pe un schelet literar armonios dirijat. Doar scriitoarea Daniela Gumann ne-a obișnuit cu această manieră de a scrie. Însă nu putem să nu apropiem până la confuzie cele două romane cu biografia romanțată a autoarei, biografie ce devine model prin ceea ce lecturăm deja în cele două cărți. Avem convingerea că va urma și al treilea volum ce va încheia aventura călătoriei în afara țării și va oglindi trăirile întoarcerii acasă și a împăcării cu sufletele celor rămași aici în viață sau plecați apoi pe drumuri de liniște și verdeață. Este mesajul întoarcerii acasă, pe care Daniela Gumann îl sugerează în acest roman prin personajul



Ana. Interesantă această calchiere, în care Carmen este Daniela, ajunsă la starea superioară de realizare, dar și Ana este tot Daniela, la începuturile sale. Toate trei, femeii harnice, corecte și cu dorința întoarcerii acasă, acolo unde nu este întotdeauna numai un loc, ci, mai ales, este o stare. O stare de pace interioară, în care se împletește voalul amintirilor cu reîntâlnirea oamenilor și a locurilor atât de cunoscute.

Acest roman este bogat în reflecții despre viață, mai ales că se petrece într-un azil de bătrâni, unde fiecare personaj de vârstă a treia face un fel de bilanț al timpului trecut și petrecut. Este remarcabil personajul Ricardo, care, în mod real, se simte părăsit, este singur și atunci alege, în ultimele sale clipe de luciditate, să-i dea Anei, îngrijitoarea româncă (personaj reprezentativ pentru corectitudinea cu care îl ajută pe Ricardo), un ajutor financiar substanțial, ce o va sprijini în visul său de a se putea întoarce în țară pentru a începe o altă viață.

Acest nou volum este scris sub amprenta unei seninătăți complexe a autoarei, capabilă să înțeleagă și să accepte vânturile pe care viața i le-a purtat în drumul său, să le modeleze în folosul său, pentru a se păstra în condiția unui om onest și deplin moral. Scrisul acesta respiră libertatea exprimării și autenticitatea trăirilor. Daniela Gumann scrie sincer, curat, creând astfel o punte către cititorii săi, care află, înțeleg și acceptă toate nuanțele pe care autoarea, cu inima deschisă, dorește să le transmită. O carte folositoare și frumoasă, ca un gând curat.s





Ovid CALEDONIU

BUCURIE, ANOTIMP, LUMINĂ

Îmi plac cuvintele roșii la față,
copacii luminați de secunda unei veri,
mă știu ca ziua, nu sângeră umbra,
întors în mine, caut soarele de ieri.
Bucurie, semn peste toate, strigăt
de lucruri, plante numite în mers,
pasărea de lut în strălucirea de-aur,
din adânc vine, săgeată-n univers.
Anotimp, respirație, târzie-mbrățișare,
laudă grădinii în rod ce ne leagă
fără răsplată când albă ora
se deslușește, izvor în noi, întreagă.
Și totul, ca zâmbetul statuiilor
demult părăsite, când toamna strânge
culorile din arborii certați de vânturi
și noaptea, ca un ser, pătrunde în sânge.
Osteniți, cu lumină ne spălăm ochii
cum ai atinge pâinea în sărbătoare
și știm că lumea e înflorită stea,
grăuntele aprins ce dă din fiecare.
Îmi plac cuvintele roșii la față,
rășina lor curgând mereu în vine,
mă știu ca ziua, nu sângeră umbra,
întors către oameni, caut soarele în mine.

URCIOR DE LUT

Am fost urciior de lut ars
sub pământ de veacuri, fără toarte,
cineva a turnat în mine vin
ca sângele cerbilor înainte de moarte.
Mi-aduc aminte de cântecul copiilor –
era în echinox – întâiul – mi se pare,
soarele răsădea pe cer trandafiri
din grădina lui, pentru fiecare.
Un tiran m-a strâns la ospăț –
am simțit, cum printre degete, curg
necunoscut, ca nisipul fără trup,
fântână pe inimă în amurg.
Acum s-au vindecat rănilor, în nopți
nu-mi sângeră pleoapele de nucă,
și când din mine fac poduri spre amiezi,
lumina din ochi ca tăciunii se usucă.
Am fost urciior de lut ars –
azi un contur pe o veche carte, -
cineva odată a băut din mine vin
ca sângele cerbilor înainte de moarte.

CU MĂINI DE NESOMN

Cu mâini de nesomn mi-arunc peste trup
lumina și cânt ce-iese înainte,
soarele s-a împrietenit cu mine,
ora începe înaltă, fierbinte.

Vara se desface în stupi de aur, calzi,
pieirii nu mă las, îmi vine-n gând să spun,
rămâi, o brad, ca ieri, cu acele pe piept,
semeț, în calea vântului mă pun
să-l frâng în două ca pe-un copac în drum –
parcă sunt munte și parcă veșnic sunt,
mă leagă un țarm, îmi dă drumul altul,
strâng în mâini lumina ce s-a făcut cuvânt.

NUMĂRĂM ARIPI

Stai rezemat de cer și în brațe
îți culci timpul crescut în tine
să fie începutul, mângâietorul
avânt din care ne desprindem albine
și numărăm aripi pictate de soare,
lan după lan și munte după munte,
când noaptea își spală fața în furtuni –
șoim de taină în zărilor cărunte.

Mai ții acum dezlegate cuvintele,
le-ncerci ascuțișul pe gresie, vezi
pentru fiecare propria lui moarte –
fruct osândit, fără sânge, în livezi,
ecou te simți, vrei să-l spargi cu mâna,
dar sufletul cade în tine prea plin
de lumină să fie același mereu
în azur icoană, sub negură chin.

RĂDĂCINI ÎN ALȚII

Regăsit în toate, în nimeni pierdut,
ca sămânța în plină slavă
sufletul ei, ca florile în soare,
deschis e în ora adîncă și gravă

și-albastru ca ziua ce urcă în noi
trupuri de lună pe punțile de vânt,
arbore noaptea, cu rădăcini în alții,
măsoară steaua numai vibrație, cânt.

În toate pierdut, regăsit în nimeni
mănâncă din cer câteodată și apoi
ca fructul desfătat în asfințituri
ne cere, în taină, semințele-napoi.

DIN CUVINTE

Din cuvinte afară ies și intru,
cu dreapta despart ca un păstor turmele
și iau în spate soarele povară,
ca un ogar timpului îi miros urmele.

Cu stînga bat tobele de taină în cer
și-adun furtunile din lanuri, de pe mare,
și sunt ca un stejar bătuit de doruri
sau noaptea dintr-o nerostită cântare.

Mă leg cu fiecare om într-altul
să simt cum mă înalț pe drumuri roșu zmeu
și când din stânci țâșnesc apoi spre lume,
sorb din pământ tăria – sunt ca un minereu.

(continuare în pag. 20)

de un suflet arzând, strălucind
încet spre apus.

Până când...

Nu trebuie să-ți faci vise niciodată,
omule, cu ochi de smarald,
cu ochii de cremene,
ele vin singure de la soare
și se așază pe sufletul tău
ca oricare speranță,
precum o pasăre migratoare
pe o privire a aceluiași far
înspre nicăieri,
uneori zboară în necunoscute dureri,
alteori veghează anii,
veghează veacurile
până când o cuprinde
nepăsarea...

Sărută...

Sărută flacăra învierii,
cea care te-a învățat
să gândești,
și-apoi gândurile tale
vor dăinui
în eter...

Dacă..

Dacă sapi în necunoscut
întunericul va țâșni
ca un vulcan în fierbere,
lângă tine se vor încruci
stelele...

Logos

Văzul s-a spart
în mii de bucăți
relative și reci,
a patinat pe retina orizontală
când zgomotul
mai puțin infernal
a smuls litera
din balamalele luminii,
văăăăzule, cineva striga,
văzule, cineva tăcea
și toți priveau
lăcomindu-se
spre globurile
minuscule, imposibile
ale reîncarnării...

Solfegiu

Calc pe nefericiri
și străzile plâng,

copacii mă-njură
flegmatic,
lacrimile plutesc
pe pământ
apropiind
suflete tot mai reci
și mai înghețate,
calc pe nefericiri
sau le strâng în pumni
de himeră,
în noi dimensiuni
uite
în ghearele
absurdului.

Eu te privesc...

Eu te privesc pe tine,
omule, venit sau neavenit
din transcarpatica tare
precum diamantul,
precum orizontul dinspre infinit,
te privesc dincolo de vedere
și te aud dincolo de auz
fără să realizez
cât de aproape suntem,
cât de bine ne înțelegem
chiar dacă limba
pe care o vorbim
este însemnul
smereniei...

Tăcerea mea...

Eu nu sunt înțeleș,
nici ascultat
din simplul motiv
că limba mea e diferită
de limba copacilor,
iar glasul meu
nu are acea melodie
a privighetorii
însă va veni timpul
când îmi veți înțelege
tăcerea mea...

Matinală

Răsare cugetul
la marginea îndoielilor,
briza aducerilor aminte
acoperă fruntea izvoarelor,
în priviri adevărul înoată asimetric,
aripile dimineții
sapă brazde adânci
de lumină
pe orizontul de cleștar.





Sasha IVANOV

EA ȘI CELĂLALT

Scena 4 actul 2

(vila Luniei)

Personaje: (A) Andrei - soț, (M) Maria - soția sa, (I) lunia - soția celuiilalt

Trecuseră doar câteva zile de la ultima întâlnire dintre Andrei și lunia. Femeia îl apelează insistent. Nu primește răspuns de la capătul celălalt. În sfârșit, după mai multe încercări interlocutorul răspunde. Femeia începe să bocească la telefon.

I: Te rog să vii până la mine! Te rog! (icnind).

Pe difuzor se aude conversația.

A: Doamnă, nu are rost! Aceste interacțiuni nu ne pot face decât rău.

I (disperată, țipând): Vreau să vorbesc cu cineva! Vreau... Nu am pe nimeni!

Respiră scurt și des. Nu reușește să plângă ca lumea. Are ochii încercănați, umflați de plânsuri trecute.

A: Doamnă, încercați să vă calmați!

I: Nu-mi spune doamnă! Nu mă mai ține așa la distanță! Sunt lunia. Te roog! Te roooog!

A: Doresc să nu insiști. Ai răbdare! Timpul le va rezolva pe toate, toate durerile noastre.

I: Te roog! Te roooog! (plânge cu horcăituri tânguite, sacadate)

A (enervat): Nu. Nu vin!

lunia reapelează insistent. O dată și încă o dată. Femeia clachează. Nu mai are judecată. Rămâne blocată în ideea de a-l întâlni. Perseverență în demență, se mișca nebușește, sună de pe un alt telefon. I se răspunde după alte serii de apeluri fără răspuns. Bărbatul ajunge la ea acasă. pătrunse în holul întunecat, apoi în sufrageria luxoasă, plină cu decorațiuni butaforice antice din zona Greciei și a Egiptului. Andrei zâbește cu ochii fixați pe o reproducere după statuia lui Venus. Intrând în living, rămâne el însuși încremenit ca o statuie. O vede pe lunia... E aproape goală. Fără sutien, purtând numai un chiloțel albastru din dantelă. Piesă insignifiantă, ce nu reușește a acoperi mare lucru din trupul neașteptat de voluptos al femeii minione. Andrei rămâne blocat o secundă. Apoi apucă o husă de canapea și sare în acoperirea trupului gol din fața sa.

A: Nu mă uit. Trebuie să te acopăr mândruță scelerată. Îmi pare rău, dar nu merge așa!

I: Culcă-te cu mine!

Strigă agitată în timp ce el o îmbracă în husa de la pat. lunia se smulge din pătură și scapă așa, aproape goală, prin cameră. Începe să danseze lasciv.

I: Sunt goală, doar pentru tine! Ia-mă! Ia-mă, te rog! Fă ce vrei din mine! Sunt a ta!

A: Lasă-mă să te acopăr! Bem amândoi un pahar de vin și ne vom simți mai bine, ne vom liniști!

Îi vorbește calm, mios. Reușește să o liniștească. Ea se apropie cuminte și se lasă îmbrăcată în husa groasă a canapelei, împodobită cu ciucuri de draperie. Femeia se depărtează de Andrei gesturi stângace. Privește în jos rușinată. Se liniștește. Vorbește cu calm scoțând capul din husa patului.

I: Te rog, te implor! Culcă-te cu mine! Trebuie să facem asta! Ne vom simți amândoi, doar așa ne vom simți mai bine după aceea!

A: Nu, nu te vei simți mai bine, doar crezi asta! Te vei bucura câteva minute la sfârșit, pe urmă vei realiza cât de puțin important este acest lucru.

I: Și ce dacă? Vreau să mă răzbun chiar de-ar fi să savurez doar o secundă această răzbunare

A: Vei pierde! Ascultă-mă! Ai putea avea în mine un prieten pentru mult timp de acum înainte. Asta dacă vrei. Făcând ce spui tu, ne vom disprețui și ne vom evita după momentul acela. Ne vom transforma unul pe altul în unelte. Unelte ale răzbunării, dar tot ne vom disprețui. Vei vedea în mine o unealtă. Și nu vrei să ai de-a face cu un instrument, ceva conceput doar pentru a fi folosit.

Femeia se apropie moale și sprijină capul pe pieptul bărbatului. Apoi își retrage capul și-l fixează cu palma pe piept în locul în care i se aflase înainte capul

I: Nu-mi pasă! Hai să compensăm toate durerile noastre!

A (rece): Nu simt nevoia să compensez nimic.

I: Atunci, măcar rămâi lângă mine! Profesia mea e de arhitect, dar de ani întregi sunt casnică. Mama la copil. Adică o proastă! Nu am nici un Univers social, doar câteva prietene la fel de proaste ca mine!

A: Te consideri o nimeni? O nenorocită fără speranță?

I: Nu știuuu! (lamentându-se)

A: Gândește-te că ți-a lăsat vila, mașina aceea exagerat de scumpă și îți plătește pensie alimentară. Trebuie să te fi iubit foarte mult cândva, să te fi apreciat enorm. Altfel n-ar fi fost așa copleșit de vină. Niciun bărbat nu lasă de bunăvoie atâta avere fostei soții fără luptă.

I: Și ție ți-a lăsat mașina și apartamentul.

A: Soția mea mă iubește. Sunt sigur. Eu știu de ce mi-a lăsat totul. Vorbeam acum despre tine.

I: Ești nebun! Doamne, dacă erai un om normal ne-o trăgeam, ne răzbunam pe ei, îi făceam să sufere!

lunia frustrată, amenințătoare

Andrei calm, impasibil.

A: Nu se va întâmpla. Eu nu doresc răzbunare. Vreau ca iubita mea soție să fie satisfăcută, împlinită și fericită.

I: Împlinită este, că are ditamai burta. Doamne, ce prost ești! Tu ai mai avut vreo femeie înaintea ei? Disperatule!

A: Da, am avut mai multe. Dar pe ea o iubesc. A fost lângă mine zeci de ani. M-a îngrijit. Mi-a oferit un copil frumos și deștept ca ea. O voi iubi până la sfârșitul zilelor mele.

I: Noroc că copilul este deștept ca ea! Căci dacă te moștenea pe tine era vai de capul lui! (râzând, beată). lunia bea pe nerăsuflăte paharul cu vin.

A: Te simți mai bine? Că vreau să plec! (ridicându-se).

(continuare în pag. 22)

Femeia i se pune în față, îngrozită de gândul că va rămâne singură.

I: Vino cu mine la concertul de pe faleză din week-end!

A (uluit): De unde și până unde? Eu nici măcar nu te cunosc. Stai liniștită că nu voi veni. Cred că ai înțeles aiurea. Eu nu doresc să fiu în preajma ta! În plus, am întâlnire cu o tipă.

I: Tipă? (uluită). Tu deja te întâlnești cu tipe? Ahhh! Nenocita de mine!

A: Chestii fără obligații, am agățat-o în Daily Pub.

I: Te rog! (agățându-se de gâtul lui Andrei).

Bărbatul o îndepărtează brutal, dezgustat.

A: Iar începi cu rugămintile? Țsta este singurul tău concept despre persuasiune?

I: Eu nu știu să fiu altfel. Am fost toată viața femeia bărbatului meu. Vino cu mine! Eu nu am pe nimeni (disperată)

A: Nu-ți fă griji! Totul va fi bine! Încearcă să te distrezi! Singură! Eu îți zic clar de pe acum! Că nu voi veni. N-am nicio datorie față de tine! Și nu-mi doresc să fiu în preajma ta. Nu voi veni! Clar? Nu mă mai suna! Nu, voi, mai, veni! Nici la tine acasă și nici la nu știu ce concert. Adio!

*

Act opțional-proiecție-text citit-muzică (om la lună, travka sau monojacks, sau heavy de la dimitri's bats)

SUFLET PE APE

(proiecție concert) monolog sau povestire povestitor nevăzut

Andrei agitat pe fundalul proiecției concertului

Cum s-o găsească? Fusese un tâmpit fără pereche. Cum își închipuia că ar putea găsi o femeie mărunțică între mii de oameni ce săreau țonțoroi cu mâinile ridicate? Să se pună în pielea ei, poate. Asta nu însemna ceva facil. O cunoștea de puțină vreme. Să fie oare așezată la unul dintre barurile sezoniere? Se întreba plimbându-și ochii cu atenție de la o terasă la alta. Își storcea creierii ca un criminalist experimentat. Unde, într-o mulțime de oameni, s-ar ascunde o femeie rănită? Ce anume, din ce parte a conștiinței sale viciate, controlată de un suflet sfâșiat, și unde ar fi putut-o conduce acel impuls nesănătos pe sărmana suferindă? Lângă scenă, în primul rând? Să fi fost atât de dezinvoltă, curajoasă, disperată după atenție? Oamenii răniți nu erau curajoși, dimpotrivă, deveneau temători și retrași. Dar poate că lumea se vedea mai puternică decât altele. Să fie posibil oare? Da și nu. La naiba! Logica bunului simț îndemna să caute în spatele mulțimilor, în ultimul rând, departe de oamenii fericiți care se distrau. Ea ar fi stat acolo, retrasă, privindu-i pizmaș, gândindu-se cu dor la vremurile bune când petrecea alături de soțul ei iubit. Privește cu atenție fiecare femeie și bărbat. Cu ce să se fi îmbrăcat sărmana nebună. Putea purta o geacă subțire și jeans, cu părul strâns, ca toți ceilalți și n-ar fi descoperit-o niciodată. Dar dacă simțise nevoie de protecție? Doar îl rugase cu lacrimi în ochi să vină cu ea. Atunci firesc ar fi s-o găsească la mijloc, strânsă între oameni. Alinându-și, între trupurile încinse, propria nevoie de căldură. Da, era logic că ar fi stat înghesuită între oameni fericiți, doar era nefericită. Să fie la mijloc, dar care mijloc? Că mijlocul era cel mai mare. Nu, nu, asta n-are cum, nu! Văzând oameni îndrăgostiți să-i adâncească ei nefericirea? Se putea, dar parcă era greu de crezut. Doar dacă o fi fost beată. Da, la băutura

oamenii sunt în stare de orice. Iar pe ea n-o cunoștea. Se putea transforma într-o dementă. Mai era și rănită. Se știa că alcoolul făcea casă bună cu suferința și apucăturile prostești. Iar ea nu dovedise manifestări firești nici înainte. Hotări să-și alunge gândurile negre și să continue optimist căutarea. Își propuse abordarea unui sistem de treierare a întregii mulțimi, mergând cu câte trei rânduri pe stânga și trei pe dreapta, adică șase odată. Aproximativ, căci oamenii nu stăteau ca la defilare, umăr la umăr, dar altă abordare mai practică nu găsise. Acorda atenție tuturor femeilor. Ea nu era înaltă, dar nu putea ști ce fel de încălțări purta. În funcție de păr nu putea face triere. Luminile scenei produceau reflexii diverse, așa că brunetele păreau șatene, în același mod în care blondele puteau să arate mai puțin blonde. Lunia, fiind șatenă, se încadra la amândouă categoriile. Misiunea devenea foarte grea. Fiindcă femeile prezente la concert erau multe, mult mai multe decât bărbații. Și săreau în sus ca apucatele.

Arăta ca un obsedat când insista cu privirea pe câte o domnișoară scundă. Trecuse printre mii de oameni, privise insistent sute de fete, femei. Primise zeci de ghionturi. Fusese împins, călcat și injurat. Degeaba. Ea nu se arăta nicăieri. Părea în ciudat că fusese atât de prost încât să caute insistent o tâmpită ce nu merita nici măcar injurată.

Îl plesni revelația. Prea târziu. Își aminti că oamenii suferinzi caută cu privirea apa sau cerul. Apa era în stânga scenei, iar cerul tot de acolo se putea observa, căci în oricare alt loc lumina artificială acoperea pe cea a văzduhului. Se deplasa din ce în ce mai repede cu privirea fixată pe acel mal de apă curgătoare din dreptul scenei.

Da. Se putea ușor observa de acolo și apa și cerul. Și oamenii. Asta conta cel mai mult. Trebuia s-o ia de la zero. Să repete premisele și să rezolve din nou. Deci, oamenii suferinzi căutau apa sau cerul. Da. Apa, cerul. Da, apa da, e numai una, e apă, indiferent că se simte dulce ori sărată. Dar cerul? Dar Cerul? Nu poate fi oare de mai multe feluri?... Septenarius?... Septenarius! Da, strigă surd în barbă ca după o revelație. Biserica ascunsă în rod de furnale. Da. Acolo s-ar duce oamenii răniți, unde se duc de la începutul timpurilor, la Biserică. Septenarius!

O zărește într-adevăr pe malul apei, lângă Septenarius. Se cutremură. Femeia se îndrepta spre apă. Intrase deja până la brâu înainte de a ajunge el lângă dansa. Întinsese mâinile în față, ca într-un fel de transă hipnotică. Parcă dorind să atingă ceva prețios aflat înaintea ei, scufundându-se, din ce în ce mai mult, în apă.

Scena 5 actul 2

(vila luniei)

În timpul concertului lumea încearcă să se sinucidă aruncându-se în Dunăre. Andrei o vede exact în acel moment. Intră după ea și o scoate din apă salvând-o de la înec. O duce acasă. Lunia zace pe canapeaua din living într-o stare incertă. Andrei îi ține mâna, frecându-i delicat cu cealaltă mână exteriorul palmei tremurânde.

I: Ți-am ruinat întâlnirea cu tipa din Daily! (zâmbind cu

(continuare în pag. 23)

vinovăție),

A (*resemnat*): Oricum era doar sex.

I: Eu ți-am oferit doar... Nu aveai nevoie de vreo divorțată sau văduvă din Daily (*zâmbind larg*)

lunia se ridică în capul oaselor, sprijinită încă pe pernă. Andrei îi ține în continuare mâna într-a lui.

A: Nu există doar văduve și divorțate la Daily Pub...

I: A, da uitasem! mai sunt curvele, alea așa de bune că nu le-a luat nimeni de neveste până la 40 de ani. Și bineînțeles, târfele pe bani care sprijină tejehelele tuturor barurilor din orașul acesta.

A: Știi bine că nu m-aș duce vreodată cu o femeie plătită.

I: Da, de parcă eu te cunosc! De unde să știi? Ești practic un străin pentru mine. Propriul meu soț s-a dovedit un străin pentru mine.

A: Chiar crezi că m-aș putea duce la curve plătite? (*mimând că e revoltat, deși nu era*)

I: Nu, am fost malițioasă. Iartă-mă!

Bărbatul se îndreaptă de spate și începe să vorbească pe ton grav.

A: Ce naiba te-a apucat acolo la concert? Că erai bine când am vorbit la telefon.

I: Eram bine? Așa ți s-a părut?... Și atunci de ce ai venit după mine? De ce m-ai căutat la concert?

A: De ce?... Cee ? (*se bâlbâie*)... Aaaaa! Ești isteată. Din Fapul că am părăsit o întâlnire erotică pentru tine asta se deduce, nu? Da, ai dreptate, nu te mint. mi se păruse, când vorbiseram la telefon, că nu erai bine.

I: Sunt surprinsă că ai venit să mă cauți.

A: Hai, lasă asta! Ce te-a apucat? Ai un copil de crescut. Să te omori pentru unul ca el?

I: Știi cum a fost?... Mă strecurasem. Ajunsesem lângă scenă, chiar în primul rând. Puteam să văd pantofii chitaristului. Eram fericită. Mă gândesc acum că e ciudat ce spun, dar chiar mă simțeam fericită, în ciuda nefericirii mele sfâșietoare. Probabil că, alături de toate celelalte, luminile, instrumentele de pe scenă, vocile din jur... Mă lingeam pe buze și îmi venea un gust bun, simțeam plăcere, îți jur, nici nu-mi venea să cred, îți spun, să-mi bag picioarele! Plăcere din aceea pură, de cea mai bună calitate. O să ți se pară ciudat ție, care mă știi cât sunt de nefericită. Ei, în momentul acela nu eram, chiar mă bucuram de toate chestiile incitante din jur. În dreapta, lângă mine, tot în primul rând de lângă scenă, îndrăgostiți se sărutau nebunește. În spate, alții. Dragostea plutea în aer și de jur-împrejur. Muzica devenise nebună. Ori poate doar eu o plăceam din ce în ce mai mult. Nu, de fapt cu toții simțeau. Tineri emoționați închideau ochii, lăsau capetele pe spate... Închideam și eu ochii, lăsând capul pe spate, exact ca ei. Mă legănam. Îmi plăceau din ce în ce mai mult melodiile acelea. Recunosc, eram și puțin băută. Chiar mai mult, cred.

A: Gândul la băutura m-a făcut să te caut la malul apei. Știam că ești puternică și n-ai fi făcut prostii trează.

I: La început, vinul m-a animat. Zâmbeam. Așa singură, fără să-mi zică cineva vreo glumă... Dădeam din cap după muzică... Îmi plăcea tare! Parcă-mi venea să plâng de plăcere. Prinsesem chiar a țopăi. Mă ridicam pe vârfuri și săream în sus cu amândouă picioarele odată. Și dădeam din mâini pe ritmul muzicii. Mă simțeam minunat. Până când... un tinerel se aciuase între mine și scenă. Am fost nevoită să mă trag mai în spate. nu mai vedeam nimic. Nici pe solist nu-l mai vedeam. Tinerii aceia pupăcioși deveniseră enervanți. Luminile scenei parcă delimitau zonele tene-

broase și le înmulțeau. Mă gândeam că înnebunisem. Îmi aminteam că la început toate acele lumini erau orbitoare, iar pe urmă parcă se pusese în slujba întunericii. Mi se făcuse frică. Mă temeam, mă depărtasem ușor de scenă, începusem să tremur. Parcă acolo, în fața mea, sălășluia un monstru ce îngurgita alți monștri din întuneric și înghițea sentimentele din oameni. Le răpea bunătatea, tandrețea, frumusețea și îi lăsa hâzi, sterpi și goi în fața spaimelor cele mari, aducătoare de moarte. Mă îndepărtam în continuare de scenă... Nu-i mai uram pe ceilalți din jur. Parcă mi se făcuse milă de ei... Plecam, mă retrăgeam din mulțime. Încet, cu spatele, cu durere. Îmi părea rău. Căci nu venisem pentru asta. Dorisem numai să mă simt bine, să dansez... Ajunsesem la zeci de metri de ultimul om. Privind de departe nu mai arăta așa de rău. Scena era luminată frumos. Cerul se vedea din nou întreg, cu stelele toate. Un aer așa curat! O noapte caldă! Muzică bună! Dacă nu m-aș fi enervat, dacă nu m-ar fi enervat băiatul acela înainte... Deja mă simțeam din nou bine. Nimic nu putea să-mi strice starea aceea de beatitudine. Mi se îmbăta sufletul de plăcere.

Andrei o ascultă atent, cumva fascinat.

A: Nu ești o proastă cum crezusem. Pare că-mi semeni oarecum. Parcă mă aud pe mine vorbind, uneori, tot așa aiuristic. Și nu mă pot gândi decât... că poate într-o clipă de derută, voi face la fel ca tine. Mă cutremură gândul că poate atunci nu va fi lângă mine cineva care să mă salveze, cum am fost eu lângă tine acum.

I: Nu cred că asta mi-am dorit inițial... mi s-a năzărit așa, la un moment dat, că niște stele căzuseră de pe cer, tocmai în apă, chiar pe malul de la marginea parcului (*râde ușor*) Mi s-a părut logic. Era clar că îmbrățișând reflexia din apă aș fi ajuns nemijlocit la stelele acelea care se reflectau în valuri, un drum de ani parcurs într-o secundă... Eu chiar m-am gândit în momentele acelea că aș fi putut ajunge la stele... Ba chiar pe de-a dreptul, nu pe ocolite. (*râde ușor*). Parcă descoperisem un drum spre stelele ce luceau scăpărând pe întinderea apei până la capătul întunericii...

A: Mamăă! Ce fel ai descris toate astea! Voiam să știu cum ai căzut, mă gândeam că povestindu-mi, scoțând trăirile din tine, îți va fi mai bine. E singurul motiv pentru care hătărăsem să nu te întrerup, dar asta, nu mă așteptam la asta. Parcă m-am auzit pe mine, în momentele de delir.

Râde potolit, afectat.

A: Cred că ți-ar fi stat bine ca soție a mea. Poate, dacă ne întâlneam...

I: Atunci fă dragoste cu mine! Nu mă mai refuza!

lunia ridică capul, entuziasmată, ca și cum uitase tot ce se petrecuse până atunci în acea seară. Andrei așezat pe pat, ținându-i în continuare mâna într-a lui, îi vorbește încet, sfătos.

A: Aș putea face cu tine diverse chestii erotice, dar nu dragoste, asta nu!

I: De ce nu ne putem iubi firesc, simplu? (*ridicându-se de tot în șezut*)

A: Dacă ne-am iubi firesc, dacă am face dragoste pur și simplu cum fac toți, am percepe, eu cel puțin, chiar și tu, deși nu vrei să recunoști, doar răz bunare. Pe când, în orice alt mod ne-am apropiat, gen perversiuni,

(continuare în pag. 24)

atingeri erotice sau mai știu eu ce, ar fi mult mai cinstit, ar fi vorba doar despre noi, despre ce simțim fiecare ca trup, ca individ independent, separat de orice relație de cuplu.

I: Deci ai putea să-mi faci diverse chestii, dar nu să te culci corect, cinstit, cu mine.

A: Aș putea să-ți fac orice, nu de putut e vorba, credeam că ai înțeles. Corect ar fi să simți pasiune pentru unul, nu răzbunare pe celălalt.

I: De ce nu? Ce-i rău în răzbunare, ce-ai cu răzbunarea? Nu ți-e ciudă pe ea, nu vrei să-ți iei revanșa?

A: Nu. Mi-e dragă și o iubesc. Îi vreau binele. E o femeie bună și merită să fie mângâiată de un bărbat superb. Mi-a fost alături toată viața.

I: Toată viața! Dă-mi voie să-mi bag degetul pe gât! (*mimând scârbă*). Toată viața abia acum urmează. Ești un cretin dacă crezi altfel!

A: Bine, cea mai frumoasă parte a vieții. Ea a fost.

I: Și nu ți-e ciudă deloc? Nu-ți pare rău că nu mai este a ta, că te-a trădat? Cum să iubești ceva ce aparține altuia?

A: Foarte ușor. Nu văd niciun impediment. Și nu m-a trădat. Eu am știut mereu tot ce s-a întâmplat între ea și celălalt.

I: Adică? (*surprinsă*)

A: Adică ea mi-a povestit totul, de fiecare dată, încă de la prima aventură.

I: Și n-ai făcut nimic să oprești asta? Ce fel de om ești?

A: Pffff! Cred că va fi nevoie să mai treacă ceva ani până să pot răspunde la întrebarea asta. Ce fel de om sunt? Nu știu, că sunt altfel de om în fața fiecărei situații în parte.

I: Cum ai putut să taci, să stai ca o pizdă, scuză-mă! Îmi pare rău! Dar cum cerului, ai putut să dormi liniștit știind...

A: Nu am dormit liniștit. Numai eu știu ce-a fost în sufletul meu! Dar îi promiseseam, chiar eu o încurajasem într-o perioadă să încerce o relație extraconjugală. Treceam prin niște momente când era la pământ din punct de vedere al nervilor; copilul mic, bolnăvicios, nu mai era în stare de nicio intimitate. M-aș fi bucurat să simtă ceva, orice, cât de puțin, cu oricine, doar să-și recapete echilibrul. Mă gândeam că o prezență masculină nouă ar putea să-i ofere șocul acela care s-o reseteze erotic, să o determine a se bucura din nou de propria sexualitate... doar că... toate acestea s-au petrecut prea târziu, ca o ironie, s-au întâmplat când viața noastră erotică se schimbă radical, era mai bună ca niciodată, chiar mult, infinit mai bună chiar și decât la începutul relației noastre.

I: Nu, nu, oprește-te! Nu mai bate câmpii! Deci, deci tu ai știut de la început și n-ai făcut nimic? Ai așteptat ca un prost ca bărbat-meu s-o lase pe nevastă-ta însărcinată?

A: Nu doar că nu am făcut nimic, ba chiar am fost recunoscător soției mele fiindcă m-a făcut părtaș la marea ei aventură. Gândește-te! Există posibilitatea, probabilistic foarte mare, ca toate aceste lucruri să se fi petrecut fără știrea mea. Asemenea chestii se întâmplă deseori femeilor frumoase. Aflând într-un final, m-aș fi simțit trădat. Aș fi fost șocat, distrus, și s-ar fi produs o ruptură ireconciliabilă între noi. Aș fi pierdut pentru totdeauna pe iubirea vieții mele.

I: Și nu ai pierdut-o? Te întreb eu acum, surprinsă în urma acestei conversații îmbâcsite cu fostul soț al actualei soții a fostului meu soț.

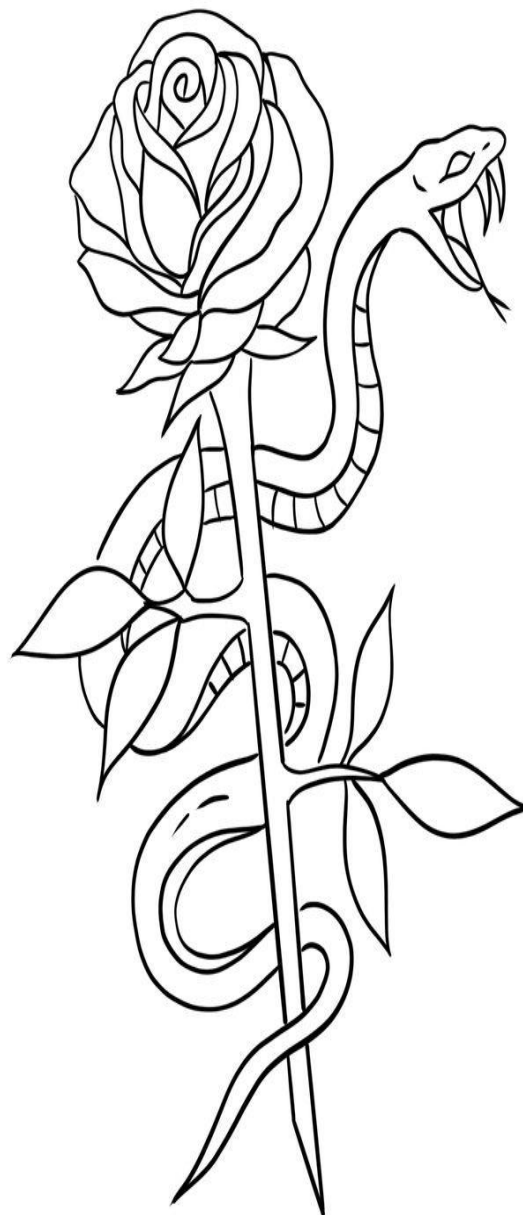
A: Așa, nu am pierdut-o. Sufletește ea a rămas legată de

mine. Și chiar dacă ar divorța de celălalt și va trăi cu un altul, tot legată de mine va rămâne. Fiindcă eu sunt cel ce a fost alături de ea la începutul aventurii. Am fost alături de ea înainte, alături de ea la începutul adulterului și tot alături am fost la începutul noii sale vieți.

I: Mă simt obosită. Poți pleca! Îmi pare nespuse de bine că am reușit să te salvez de la sinucidere, prostule!... Pa! Poți să pleci! Pa!

lunia își lasă capul într-o parte. Privește în gol.

(continuare în pagina 54)





Adrian TALABĂ

Cuvinte rebele

Singur
ca un monah
în a sa chilie
sub raza cuvintelor
rebele-n poezie
împletesc
din minute viața
spânzurat
de ramura destinului.

Căutând lumina

Clepsidra
duce povara tristă
a trecerii timpului
prin urme de nisip
tristeți adânci
vise ce păcălesc adevărul
poteci ce caută lumina
în păduri umbroase
ca într-un labirint nebun.

Cer absorbitor

Veni noaptea
se aud
cum se sting luminile
întunecimea nopții curge
cer absorbitor de stele
puncte albe luminând
unde va în zare
la margine de întuneric
pândesc zorii.

Doar clipa

Nu mai există ziua
nici de ieri
de azi
de mâine
doar clipa
când ne-am întâlnit
cunoscut
iubit
clipa
când s-a născut
primul înger
al doilea înger
doar clipa
când nu vom mai fi
peste un minut
o secundă...

Fiorii dimineții

În zori se deschid
porțile luminii -
fiorii dimineții
stau să răsară
macii la
margine de drum
se scaldă-n
picuri de rouă
lacrimile naturii din
prima clipă a zilei.

Glonțul morții

O ultimă citire
vorbe de duh
în cartea cea sfântă
icoane veghează
prin ochii Domnului
prea mare-i durerea
țipând în trupul slăbit
glasul morții
un murmur
de gânduri prăbușite
a venit timpul
să ia trupul.

Îngemănata-mi umbră

Suflând în plete
vântul dezvăluie privirea
șoapte de destin nomade
prin răscruci băntuiesc
să rupă lanțul vieții
îngemănata-mi umbră
urmează pașii
ce au îmbătrânit
înainte-mi
îngeri de lumină
sparg bezna.

Lacrimile cerului

Se rupeau norii
de furtună
tunet rostogolit
năvalnic
lacrimile cerului
sărutau obrații pământului
nahlapi dansau în spume
bătrânul fluviu tremura
se înnoptase
târziu se liniștise vântul
cerul se limpezi
stele ivitoare
pe rând se arătau.

Oglinda pescărușului

Marea
oglindea pescărușului

(continuare în pag. 26)

(urmare din pag. 25)

prin umbră
respiră
învăluiri lunecătoare
spre țârm
pe mal
în adâncul privirii
începe tăcerea
scump ne e cuvântul
stăpânitor al versului.

Pas zvelt

Chip smochinit
năzuiește
pas zvelt
din gleznă plecat
durerea
suportă cu greu
suflet
în cârlig agățat
suferă
șipăt asurzitor
din genune vuind
caută liniștea.

Respirația somnului

Din înserare
îmbrățișarea luminii
se pierde
în umbra grea a nopții
scriu
în respirația somnului tău
a visului
ce nu-mi cunoaște veghea
nici gândul
ce caută versul
scriu în insomnie
mi-s ochii grei
nu pot închide pleoapele
adulmec poezia.

Steieri albe

Vuiri de ape
freacă de brad
stejarilor mă doinică
de-mi fermecau auzul
pașii scormonesc
prin frunzarele toamnei
potecile șerpuiesc
spre strălucite
steieri albe
în vale
ciutura păstrează
sărutul buzelor însetate.

Suflare de vânt

Suflare de vânt
ce smulge
gânduri

frunza toamnei
cea pieritoare
șipete
aerul urlă
oasele dor
vremea se schimbă
fereastra se stinge
sub orbitoarea lună
de pe crugul cerului
somm tulburat.

Țârâit de greier

Picură amurg
cenușa înnoptării
se lasă pe pleoape
tăcerea nopții
se naște în
țârâit de greier
luna licării stingheră
adânc în întunecime
în aer
urma parfumului tău
respiră.

Văzul nostru

Întorsam chipul
către tine
ne privim
cu iriși căprui
de dimineață
până seara
continuăm să ne privim
ca și cum am fi
două prelungiri
ale văzului nostru
târziu
la începutul nopții
oprim văzul
ne sărutăm.

Blănițe ce torc

Dimineața
mângâiată de raza
evantaiului ceresc
în liniștea ferestrei
gheruțe
ascunse-n mister
blănițe ce torc
rugăciune tăcută
fără cuvinte.





Lucia PĂTRAȘCU

DELIANA, de Lucica DELCEA**Între realitate și reverie...**

Noul volum „*Deliana*”, semnat de **Lucica Delcea**, este un dialog imaginar cu Timpul, împreună cu care autoarea face o analiză a reușitelor și a înfrângerilor din viața sa, comparând traseul acesteia cu acel joc în aparență simplu, denumit *Carul*, *Țintar* sau *Moara*, un joc de o vechime importantă, în care principala regulă este strategia corectă. Și astăzi se mai fac interesante concursuri internaționale, cu acest joc, la care participă cei mai inteligenți oameni.

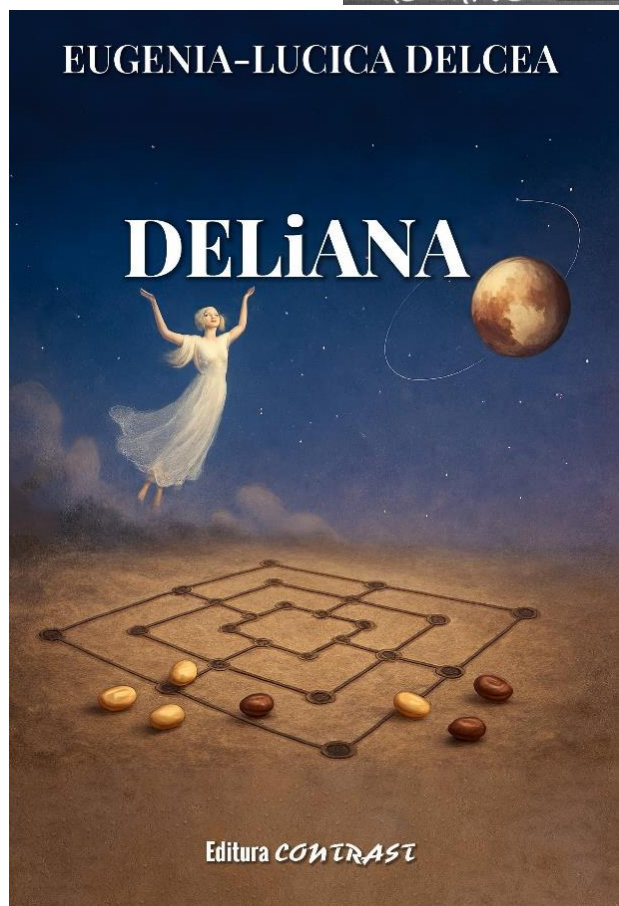
Structura tematică a cărții nu pare complicată, decât în măsura în care cititorul este condus în timpul autoarei, ca reper temporal, dar mai ales ca univers psihologic, pe care aceasta îl readuce în viața sa, cu înțelesuri noi și cu alte așteptări. Copilăria petrecută pe malul Sâiului – Oltul Mic a rămas pentru totdeauna înscrisă în sufletul său. Ca și imaginea locului. De aici începe totul!

Cine este Lucica Delcea? Biografia sa ne-ar putea da amănunte despre profesiunea desfășurată între cărți. Între cărți și-a petrecut orele de muncă, printre ele și-a luminat bucuria ochilor, în paginile lor a descoperit încă o dată viața și tot ele i-au mângâiat sufletul. Nu se putea ca firul de creativitate, pe care-l purtăm fiecare, să nu-și caute și să nu-și găsească drumul, mai firav sau mai îndestulat, la fel ca apele Sâiului din poveștile sale de mai târziu. Și, iată, un nou autor de carte și încă un joc de țintar!

În viața autoarei adunările și scăderile par a fi fost favorabile celor mai puțin plăcute. Cu fire nevăzute, scriitoarea Lucica Delcea colindă timpurile pe care le-a trăit, prin locurile de demult, purtând aceleași sentimente ce se întemeiază iar și iar, ca și atunci când învăța să crească și țesea vise noi.

În acest *car* între realitate și reverie, Lucica Delcea poartă, de fapt, dialoguri multiple. O carte a dialogurilor. Dialogul cu sine nu poate porni decât de la tot ceea ce îi este apropiat autoarei. Viața de astăzi, cu bune și cu grele, vin apoi amintirile, locurile natale, strămoșii, florile de salcâm, rândunelele de la streășina casei, râul și, mai ales, timpul. Toate participă la aceste conversații și fiecare, în felul său, așterne un covor înflorit pe drumul ce-l va urma creatoarea, căreia dialogul cu Deliana, alteregoul său, îi va încununa strădania și speranțele cu premiul dorit. Relația cu Deliana este, de fapt, o legătură spirituală intrinsecă, un admirabil fel de afectivitate electivă, ce își trage substanța din miracolul consonanțelor sufletești.

Tema principală a acestei cărți de ficțiune speculativă este o consecință a introspecției, pe care autoarea o face pe tabla de joc a vieții sale, într-un moment în care năvălesc amintirile acelei copile născută în satul teleormănean Piscu, legănată sub „*parfumul florii de salcâm*” și continuă cu analiza actului de creație literară, considerat



meritoriu și demn de un premiu important. Urmează relația cu un personaj imaginar, un fel de alterego, cum am arătat deja. Și astfel, *Deliana*, acest personaj pe care autoarea îl întronează în paginile cărții sale, capătă valențe multiple și neașteptate. Dacă am face o minimă analiză a acestui nume, eliminând, ca într-un joc, doar câte o literă, am putea înțelege mai lesne cine este. Ea va fi fiind *Delia*, copila alintată de murmurul apelor Sâiului și cu dor de zbor; va fi fiind *Eliana*, cea care zburdă prin praful drumului în răcoarea înserărilor, căutând necuprinsul orizontului și urmărind *dansul norilor*; va fi fiind *Liana*, cea care pleacă spre viață cu *trenul cunoașterii*, flămândă de tot ceea ce i-ar putea oferi necunoscutul; va fi fiind *Iana*, tânăra școlită care se întoarce în locurile natale cu bagajele pline de daruri pentru viitorii săi învățăcei; va fi fiind *Ana*, cea care rămâne în lumea jucăușă a sânzienelor, deoarece Ana-Sânziana, în atitudinea sa neașteptată poate face orice! Poate fi femeia adultă care întâlnește înțelesul setimentului de iubire coaptă: „Ană, zorile se varsă, lasă-mă să...” Sau poate deveni Ana autosacrificată, cea care-și pune propriul suflet în zidurile creației literare, căreia vrea să-i întocmească un muzeu. Iată câte fețe împlinesc acest personaj, care în fondul său sufletesc aduce un omagiu strămoșilor și locurilor natale de care autoarea nu se poate desprinde nici după atâția ani și ani. În toate ipostazele, personajul acesta, Deliana, pe care închipuirea noastră l-a vrut multiplu, iar scrierea autoarei ni-l arată ajuns la momentul bilanțului, își păstrează tactul și candoarea, întorcându-se la jocul copilăriei, ce i-a presărat prin viață boabe de porumb, boabe de fasole, recuzita de elecție pentru acest joc, spre a-i înlesni împlinirea

(continuare în pag. 28)

firelor de tort în canavaua amintirilor. Ea este Deliuța, iubită de scriitoarea aceasta visătoare și dornică de perenitate.

Povestea, în sine, este o scriere lucrativă, cu un patos verbal molipsitor, a cărui rezonanță își găsește situarea în neuitata copilărie, fapt ce naște o atitudine neașteptat de sentimentală. Exaltată adesea în dezvăluirea legăturilor sufletești, ce nu pot fi dislocate din broderia naturii înconjurătoare, scrierile autoarei sunt străbătute de firul argintat al melancoliei prilejuite de trecerea timpului. Natura este mereu vie și reînnoită, iar omul tezaurizează nestematele sale în crâmpie de viață.

Altminteri, un melanj de vibrații reale sau imaginate, legat de ceea ce se întâmplă concret (dacă pensia crește sau nu, dacă vine *trenul sărăciei*), dar și de dorința obținerii unui premiu literar. În fond, o scriere în care se observă tentația de a atinge cât mai multe subiecte, așa cum vin ele în viața autoarei: decizia de pensie, conversațiile cu vecinii din bloc, un poștaş care sună la ușă, un curier care aduce un pachet, întâlnirea cu domnii polițiști. Întâmplări obișnuite, pe care Lucica Delcea le integrează armonios în povestea scrierilor sale.

Evenimente sociale diverse, și nu întotdeauna plăcute, influențează viața fiecăruia. Nesiguranța pentru un viitor cu greutate inerente contribuie la o incertă stare individuală. Numai visul creației și speranța că totul va fi bine aduce în trenul vieții echilibrul dorit. Toate trenurile, trenul copilăriei zburdalnice, trenul adolescenței năvalnice, trenul tinereții cu gând de zbor înalt, trenul iubirii curate, trenul îndoielilor sau al realizărilor, fac parte din viață. Atâtea trenuri trec prin viața unui om! Lucica Delcea caută *trenulețul fericirii!*

Remarcabile rămân, de fapt, mijloacele artistice pe care le folosește și care dau textului valoare literară. Dacă luăm în considerare, numai descrierile și, mai ales, personificările prin care răul copilăriei sale capătă puteri și sentimente omenești (o recunoaște după atâta timp, îi vorbește, o invită cu drag la o plimbare prin apele sale), ori cele prin care păsărele de acasă se implică în viața ei, ar fi corect să recunoaștem că scriitoarea alege cele mai simple motive ca să dea autenticitate scrierii sale. Reîntorcerea ei la matcă însufletește și natura, invioarează și condeiul, ce aleargă mai spornic pe coala albă.

În tot ceea ce scrie, autoarea vibrează deseori exaltat. Poate și datorită faptului că, vine din lumea pe care o cunoaște atât de bine. Același timp contextual, în care viața sa profesională a fost în preajma cărților, pe care le-a lecturat cu pasiune și le-a mângâiat cu sufletul, îi creează un fel de înrudire cu tot ceea ce înseamnă cuvântul scris. Descoperirea scrisului, a creației proprii, a cunoscut-o mai târziu. A venit, a surprins-o, a încătușat-o. Numai cititorul, lecturând și confirmând, îi va arăta că este pe drumul bun. Așa cum spunea eseistul, filozoful și scriitorul Gabriel Liiceanu: „... *scrisul este soluția supremă a existenței...*” Și Lucica Delcea scrie... cu avânt, cu pofta de a-și cunoaște și recunoaște interioritatea, înțelegând parcursul devenirii personale. Permanent, ca într-o aventură interioară, Lucica Delcea își situează eul în lumea pe care o știe, în mijlocul căreia și-a înflorit devenirea și împreună cu care trăiește emoția,

dându-i viață ca într-o creație vie.

Realitatea spirituală internă, acumulată de amintirile autoarei, și realitatea externă, pe care o descoperă acum și o recunoaște cu bucurie, naște o trăire creativă, ce o îndeamnă la scris. Colindând pe firul memoriei, autoarea dăruiește frumusețe și adevăr, și astfel, cu sobrietate și măsură, pornind pe un anumit drum, închizând ochii pentru a pătrunde în lumea amintirilor, se produce miracolul creației. Făcând referire la primul său volum publicat, autoarea recunoaște sentimentele de afectivitate ce îi însoțesc parcursul său de creator literar: „*Dacă nu ar fi fost cascada de afecțiune, ce venea din adâncul sufletului meu, nici poemul „Dansul norilor - Lița. Valea Mare”, vol. 1. nu ar fi existat*”. Strămoșii săi o însoțesc și o încurajează în tot ceea ce face. Sunt mulțumiți de felul în care ea zugrăvește tabloul relațiilor pe care nu le-a uitat. Astfel, Lucica Delcea se simte validată. Tot în spiritul de trezorier al amintirilor proprii, dar și al tradițiilor, ce i-au încununat devenirea, această visătoare scriitoare se vede, în timp, ca „stăpână a inelelor” într-o casă memorială, ce îi va purta numele și va adăposti în culcușul copilăriei sale toate lucrurile prețioase, pe care viața sa le-a moștenit, le-a agonisit, le-a îmbogățit și le va înflori în continuare. Este un proiect frumos, perfect realizabil.

Cartea, în sine, pendulează tot în zona autobiografică. Așa cum am înțeles deja din lecturarea primului său volum, originea gândurilor sale rămâne statornic în lumea amintirilor, a copilăriei, a locurilor natale. Și noile personaje ce apar în paginile acestei cărți provin tot din Valea fermecată a Săiului.

Cu perseverență, urmând un gând rodnic, Lucica Delcea se așază în rândul creatorilor, al oamenilor de cultură, pe care Teleormanul i-a evidențiat în timp. Lăsăm cititoilor plăcerea de a și-i reaminti pe aceștia și de a o alătura pe Lucica Delcea în rândul scriitorilor „delior-măneni!”. Oameni harnici, iubitori de frumos și, cu permisiunea dumneavoastră, „nebuni” de dragoste pentru ținuturile natale.

Așa cum ne-a obișnuit, considerațiile sale lirice sunt adevărate, pline de empatie, niciodată gratuite. Un om care-și iubește amintirile, le dezmiardă cu privirea introspectiv-admirativă și dorește să le aducă ofrandă urmașilor. Ca un elogiu adus vieții, ce primește un înțeles nou. Astfel se păstrează o istorie a locurilor, a obiceiurilor, a oamenilor, apărându-i de uitare.

Autoarea este un om îndrăgostit de viață, de aspectele nenumărate prin care se manifestă aceasta: chipuri, situații și întâmplări deosebite, oglindite în scrierile sale. Activitatea sa este mereu în preajma creației literare. Nu putem neglija faptul că Lucica Delcea este o persoană activă, participă la evenimente culturale, festivaluri, prezentări și lansări de carte, este prezentă în paginile revistelor și almanahurilor literare.

Spune atât de frumos Octavian Paler: „*Fiți inima în care vreți să vă păstreze ceilalți!... Fiți bucurie, dacă vreți să fie Sărbătoare!*” Acesta este felul în care trăiește și scrie Lucica Delcea! Ca o împăcare, ca o bucurie, ce nu poate rămâne singură! Acordați-i admirația dumneavoastră de cititor și veți fi părtaș la acest frumos act de creație!





Ștefan ANDRONACHE

Amintiri vagi din timpul războiului

Pentru că din primii doi-trei ani de viață nu aveam cum să păstrez niscaiva amintiri palpabile, trăirile contactului cu lumea din jur, am să încerc să mă folosesc mai mult de lucrurile relatate, ulterior, de către propria-mi mamă.

Așadar, mi s-a spus că am venit pe lume, în dimineața unei zile geroase de februarie, la Cudalbi. În același an, la doar câteva luni, aveam să primesc și botezul întâiei primăveri din viață. Cum tata fusese mobilizat pe frontul de răsărit, fiind vreme de război, pe la mijlocul primăverii, mama era nevoită să mă care după ea la muncile câmpului, ținând cont de faptul că trebuia să mă alăpteze la anumite ore ale zilei. Odată dus acolo, eram întins pe un preș așezat direct pe pământ, de regulă la umbra căruței, sub supravegherea Margaretei, sora mea mai mare cu trei ani, care mă apăra de muște sau avea grijă să o strige din când în când pe mama pentru a veni să mă schimbe în situația în care se întâmpla să mă ud.

Atunci când soră-mea trebuia să rămână și pe la bunicii paterni, mama nu ezita să mă poarte, de una singură, de-a lungul suprafeței cultivate cu porumb sau floarea-soarelui, lăsându-mă, din loc în loc, pe cărare, și întotdeauna sub un umbrar improvizat dintr-un batic prins pe la colțuri de vârfurile a patru araci, pentru ca, astfel, ea să-și continue prășitul ogorului pe mai departe. În timpul secerișului eram lăsat la umbra câtorva snopi sau a clăilor atunci când acestea începeau să fie ridicate de-a lungul tarlalei eliberate.

Așadar, biata mamă, rămasă pentru o vreme singură cu noi cei doi copii, a fost nevoită să facă față provocărilor vieții. Norocul ei a fost acela că, între timp, tata reușise să angajeze un băietan din mahala, pe Ghiță, fiul unor cumetri, oameni foarte cumsecade. Băiatul acestora venea la noi, ori de câte ori îl chema mama, pentru a purta de grijă animalelor din gospodărie, pentru a se ocupa de căruța cu boi, de plugărit, de încărcatul sau transportul cerealelor de pe câmp ori de dus sacii la moară. El devenise singurul sprijin al mamei din acea perioadă atât de dificilă, când ea trebuia să aibă grija noastră, dar și să se ocupe de gestionarea celor șase hectare și jumătate de pământ arabil, câteva dintre ele fiind situate destul de departe de satul nostru.

Mama, fiind epuizată de atâta muncă, pe când eu încă nu împlinisem o jumătate de an, într-o noapte, a adormit buștean uitând să mai închidă fereastra de lângă patul aflat în bucătăria de vară unde obișnuiam să ne refugiem în perioadele călduroase. Cum se întâmplase, la un moment dat, să transpir destul de puternic, iar după miezul nopții curentul de aer rece de afară, pătrunsese înăuntru prin fereastra deschisă, nu mi-au priit deloc aceste lucruri. S-a întâmplat atunci ca să răcesc destul de zdravăn aflându-mă pe punctul de a-mi pierde chiar viața.

Pe când aveam vreo șapte luni, tata a venit acasă, pentru câțva timp. El reușise să scape cu viață în urma luptelor încrâncenate de la Țiganca, aflată dincolo de Prut, dar fusese, ceva mai târziu, rănit la mâna dreaptă, cu ocazia bătăliei din august 1941 de la Vacarjani, localitate din estul Basarabiei. El a stat o vreme cu noi pentru a i se vindeca rana, după care, odată întremat, a fost nevoit să reîntoarcă din nou pe front.

Cum în acea vreme România se afla în stare de război, în comuna noastră s-a întâmplat de au ajuns să fie încartiruiți câțiva militari germani. Unul dintre ofițerii, care răspundea de grupul acestora, locotenentul Willy Rothman, un tânăr absolvent al Conservatorului din Leipzig, a fost găzduit de moș Tăchiță, acest unchi fiind căsătorit cu tante Zamfira, una dintre surorile mai mari ale tatălui meu.

Nenea Vilie, cum începusem să-i spun neamțului, ce folosea ca translator pe frumoasa Nadia, iubita pe care și-o adusesse tocmai de pe undeva din Ucraina, și care cânta deosebit de frumos la vioară, ne-a invitat, într-una din zile, să venim până la el din dorința de a ne immortaliza într-o fotografie de familie. Cum pe atunci nu prea se găseau lucruri de vestimentație, mama a trebuit să mă îmbrace cu niște ciorăpei și cu o rochiță albă, toate provenind din lucrurile rămase mici de la soră-mea Margareta, cea care, între timp, se mai alungise.

Fotografia aceea veche, făcută cu ajutorul aparatului său, în fața frumoasei case în stil românesc a lui Grigore Capotă, megieșul lui moș Tăchiță, continui s-o mai păstrez și astăzi cu sfințenie, întrucât am constatat că ea a fost și prima în care chipul meu a putut deveni vizibil.

Grupul, pregătit pentru fotografierea memorabilă de atunci, era alcătuit din tata, care era foarte destins și se aplecase spre pământ pentru a nu depăși cumva înălțimea noastră, a celor mici, Margareta, ce se dovedea puțin cam speriată, probabil din cauza înfățișării burdufului aparatului din față, și bineînțeles eu care, la cei nici cei trei ani ai mei, priveam destul de curios la ceea ce urma să ni se întâmple, în acel moment, și țineam în mâna dreaptă o cutie cu biscuiți pe care, fotografatul de ocazie ținuse să mi-o ofere în dar cu acel prilej.

Mi-aduc aminte că, de câte ori se întâmpla să mă ducă părinții la unchiul meu, ofițerul german îmi oferea și câte o ciocolată care mi se părea cu mult mai bună decât toate celelalte pe care mi le aduceau, adesea, rudele noastre de la oraș.

Înainte de semnarea armistițiului de la 23 August 1944, Willy a fost nevoit să părăsească, în grabă, comuna noastră dar, în momentul în care a vrut să treacă Siretul cu ceilalți camarazi de-ai săi, pe la Torcești, pentru a se putea alipi astfel coloanelor germane, aflate în retragere spre vest, el a fost făcut prizonier de către ruși și dus într-un lagăr din nordul județului Tecuci, rudele noastre pierzându-i definitiv urma.

La numai câteva zile, după anunțul gornistului satului, a trebuit să părăsim, pentru un timp, locuințele noastre. Se spunea că vor veni avioane sovietice care ar putea să bombardeze satul ținând cont de faptul că, aici, se aflaseră, mai înainte, și militari germani.

La început am stat în grădina destul de largă a un-

(continuare în pag. 30)

(urmare din pag. 29)

chiului Ionică, fratele tatei, care se afla situată la apus de casa noastră. Cum dezertase mai de demult de pe frontul de răsărit, întorcându-se acasă și ocupându-se de-ale gospodăriei și de cei cinci copii ai familiei, el reușise să sape și o tranșee adâncă în care am coborât cu toții fiind protejați, deasupra acesteia, doar de niște crengi menite să inducă în eroare inamicul din posibilele avioane care ar fi putut zbura pe deasupra. Îmi amintesc bine că, în acele clipe, țineam în mâini mânerul galben din alamă de la ușa de intrare în casa noastră. Pierzându-mi, la un moment dat răbdarea, m-am tot jucat cu el până în momentul în care acesta a fost acoperit de stratul afânat al țărânei de pe fundul gropii. Când a aflat mama că-l pierdusem s-a supărat, dar i-a trecut repede starea sa de panică după ce l-a descoperit, ea însăși, pe fundul tranșeei menite să ne protejeze pentru un timp viețile.

Altădată, când ni s-a comunicat că rușii vor trece cu autovehiculele, posibil și cu tancurile, și prin localitatea noastră, a trebuit să ne refugiem tocmai la Huietoare, aceasta înfățișându-se ca o vale adâncă situată în partea de apus a satului. Ea fusese denumită astfel din cauza șanțului săpat, cu mai bine de un secol în urmă, pentru descurajarea celor ce erau interesați să iasă cu căruțele din sat cu scopul de a sustrage recoltele oamenilor de pe câmp. Creindu-se mai multe porți de intrare în sat, hoții trebuiau să dea seamă, pentru posibilitățile lor furtive, gardienilor angajați special de către primărie. De-a lungul timpului însă, șanțul s-a tot adâncit, creându-se o vale destul de largă pe unde, în urma ploilor abundente din timpul verii, cantitatea mare de apă se scurgea la vale creind un vuiet puternic ce se auzea tocmai din sat.

Mama, soră-mea și cu mine ne-am ascuns, atunci, într-o mică hrubă săpată de către oamenii care își scosese luptă pentru nevoile lor din propria gospodărie. Deasupra acesteia, lăstunii își făcuseră adevărate tuneluri în care își adăpostiseră puii, iar noi tot așteptam ca ceilalți vecini, care veniseră o dată cu noi, să ne dea de știre atunci când am fi putut ieși de acolo și reveni acasă în deplină siguranță.

Din fericire, prin satul nostru n-au trecut decât câteva zeci de mașini cu militari ai armatei sovietice care s-au îndreptat spre Mânjina [Costache Negri de astăzi] sau spre Umbrărești. Așadar, în Cudalbi, aceștia nu au lăsat prea multe urme. Legat de evenimentul menționat, îmi amintesc cum alergam cu un coș de nuiele, împreună cu soră-mea, prin ocolul nostru destul de larg, chiar și pe uliță, pentru a aduna fluturașii aruncați din avioane și despre care mama avea să ne spună că românii noștri fuseseră nevoiți să întoarcă armele împotriva Germaniei, ei luptând de această dată alături de ruși.

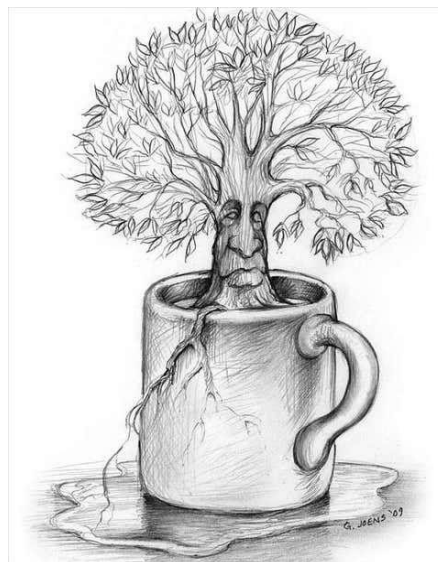
Chiar dacă războiul se încheiase, bunica Teodosia continua să trăiască starea de neliniște generată de consecințele acestuia. Cel mai mic fiu dintre fii săi, nenea Tudorache, care fusese mobilizat pe frontul de vest cu unitatea sa de Călărași din Galați, după terminarea războiului, nu s-a mai întors acasă, spre disperarea bunicii, dar și a tinerii sale soții, tante Culina. Bunica continua să-și păstreze teancul de cărți poștale pe care i le trimisese din timpul efectuării armatei, pe unele dintre misive chiar și de pe front, sub icoana Maicii Domnului, din odaia curată, în preajma acesteia aflându-se, în permanență, o candelă aprinsă.

Bunica și nora ei ajunseseră, la un moment dat, să se roage aproape zilnic, să meargă adesea și pe la mănăstirea Gologan, crezând că nenea Tudorache ar fi putut scăpa totuși cu viață. L-au așteptat astfel timp de aproape doi ani până când, în cele din urmă, au aflat, de la un fost camarad de arme, că el căzuse în timpul unei bătălii crâncene ce avusese loc undeva la granița dintre Ungaria și Cehoslovacia. Atunci, bunica i-a spus lui tante Culina, care era o femeie tânără și frumoasă, că nu are rost să-l mai aștepte, de vreme ce el nu mai era în viață, recomandându-i să încerce să-și refacă viața, lucru care chiar avea să se întâmple ulterior.

Din acea perioadă a debutului copilăriei, îmi amintesc și de verișoarele mele de la Galați, de Anicuța, fiica lui nenea Costică, fratele cel mai mare al tatei care era polițist, și de Viorica, singura fiică a lui tante Maria, sora lui cea mică. Ele se refugiaseră la Cudalbi din cauza repetatelor raiduri aeriene care aveau drept țintă distrugerea orașului Galați considerat drept cel mai important port românesc de la Dunăre.

De câte ori mergeam la bunici, unde se aciuaseră verișoarele acestea, sau atunci când ele ne călcau pragul casei, gălățencele obișnuiau, de fiecare dată să se joace cu mine. Cum Anicuța ajunsesese deja o domnișoară, nu ezita să mă ia în brațe și să mă dea de-a huța, adică să mă legene pe sus. Am impresia că ele mă plăceau nu numai din cauza părului blond și cărli-onțat, ci și pentru faptul că eram destul de neastâmpărat.

Uneori, obișnuiam să mă plâng mamei de cumnata sa mai tânără, adică de tante Culina care, cum încă nu reușise să aibă copii, mă îndrăgise din cale-afară, dezmierdându-mă, adesea, cu un cuvânt care mărtuiesc că nu prea îmi plăcea, motiv pentru care nu ezitam să o pârăsc: „– Mamă, tante Culina, mă face ganani!”, ceea ce însemna nu neapărat golan, ci un fel de golănaș simpatic.

(continuare în pagina 63)(din volumul în pregătire **“Pe vremea salcânilor în floare”**)



Nicu BREZOIANU

Pastel elvețian

Mies e un sătuc insipid și somnolent, agățat de țărmlul lacului Lemman. Pe luciul cenușiu al apei, Dumnezeu a pictat portretul ridat al unor protuberanțe terestre, Alpii. O acalmie ciudată îmi sporește curiozitatea; elvețienii romanzi sunt rodul unui șablon calvinist rigid, așa îmi explic respirația lor ritmată, ca ticăitul unui ceas Tissot. Chiar dacă ești un ou străin, rătăcit din alt cuib, te salută *en passant-bonjour* și îți zâmbesc,

o lecție învățată *par cœur*, ca și cum ar fi gustat dintr-o acadea budistă. Nu stau la taclale în fața porții, nu irosesc cuvinte.

Țăranul elvețian și-a adunat înțelepciunea metafizică și legendele risipite de săgețile lui Wilhelm Tell într-o fermă izolată printre câmpuri geometrice sau o cavă cu licori fermentate, în care își înmoaie tacticos, azima cu semințe. Seara, umbrele ciudate ale Mont Blancului se războiesc cu disonanta platitudine jurasiană.

Leukerbad

Uriașii telurici au împietrit, fețele lor schimonosite s-au metamorfozat în lacrimile izvoarelor fierbinți, care plâng pe umărul ghețarilor căzuți într-o hibernare imaculată.

Din trupul meu erodat de ambiții gurmante, s-au hrănit mâinile care au frământat stâncile arogante și sfidătoare. Printre siluetele lor, se strecoară spre culmi curiozitatea trufașă, se agață de peretele abrupt, ca un alpinist versat, suspendat în corzile singurătății. Plutesc, sunt un fulg străveziu, amețit de mirajul abisurilor înalte. Agățat de colțul ispitei, pendulând în gol, încerc să prind firul acela invizibil ce urcă spre infinit; o entitate intangibilă umilelor ființe minuscule, cuibărite în Leukerbad. Am devenit acrobatul tenace, preocupat să desconspire divinitatea. Imposibil, rămân un

Icar învins, prăbușit printre culorile vii din tablourile lui Martin Engler.

Iluminismul întunecat

Uneori istoria scârțâie și ochii languroși ai revoluțiilor pure se demultiplică în suspine pufoase, înecate cu idei crețe, presărate din tărăcuța mecanică a lui Yarvin, în solul fertil al instinctelor primare, incitate de comoditatea zilelor plictisitoare și efemere, ce își evacuează dejecțiile prin umorile libertarienilor chinuiți de povara miliardelor sublimate în criptomonede volatile. Funcționari umili, cu fețe crispate și ochi bulbucați privesc îngroziți noul stindard al iluminismului întunecat, o drujbă hohotind grotesc peste cioburile sentimentale ale ființelor liliputane, obiecte ale neosclaviei risipite printre biții inteligenței artificiale, ai techno fascimului din Silicon Valley.

Democrația este o iluzie perdantă, ni se topește în palmă ca un fulg straniu de nea, puritanismul etic suspină neputincios.

Elitele, supuse împăratului CEO, construiesc Catedrala salvării.

Platon

Aștept mirajul nopții, caruselul amețitor al pierderii materialității, secătuit de lumina insistentă a zilelor carnivore. Ignorat de turlele sumbre ale manierelor citadine, sugrumat de respirația iubirilor mercantile,

colind printr-un bazar labirintic și ademenitor, cu miros de roșcove și tutun oriental, galopând printre minarete solitare, erguri fierbinți în inima cărora se ascund asceți înțelepți și curmali fusiformi, gust dulceața baclavalelor siropoase, mă refugiez în tavernele adumbrite de măslini seculari. În Agora, Socrate face elogiul ignoranței, vâslașii se grăbesc, Apollo a fost gratulat de greci, corabia se întoarce,

Criton plânge, cucuta ucigașă va putea fi băută la cină. Sirroco mă poartă în volute sidefii prin budoarul Agrippinei, Platon mă dojenește - nu țintui visul în terține, *scrisul ucide!*





Mariana AL-SALEH

Jurnalul unei plecări

22 martie 2025

Ceainic roz, ceașcă albă cu floricele roz și croasante. Într-o vază de sticlă înaltă și subțire, trei trandafiri roșii. În grădină, printre fire lungi de iarbă, o frunză rătăcită din toamnă și-un melc. Poate în somnul tău ești în grădina asta. Sau poate alergăm împreună pe potecile de pe vremuri, din pădurea ta, care pentru mine a rămas fermecată. Culegem fragi, ne-mbătăm de mireasma lor și-apoi căutăm ciuperci pe care să ni le pregătească tanti Maria pentru prânz. Suntem într-o buclă a timpului.

24 martie 2025

Aș vrea să-ți spun *Bună dimineața!* Ca de obicei, în toate diminețile noastre, dar știu că nu te-ai trezit. E timpul să te ridici din patul acela care te ține prizonieră în ultima vreme și să ieși în terasa pe care ți-am trimis-o. Te-așteaptă ceaiul, într-o cană elegantă, albă cu margine lată, aurie, și cartea de pe măsuță. Buchetul de sânziene din vază, scaunul de bambus și salcâmul din grădină, care-și întinde ramurile pline de flori până-n terasă. Vară. O vară care rămâne departe de tine.

25 martie 2025

O carte deschisă, un buchețel de flori de pădure, albe și albastre. Și o ceașcă de ceai cu farfuriuță. E o ceașcă frumoasă, de porțelan, cu margine aurie și floricele albastre. Ar trebui să te bucuri. În depărtare, un câmp de păpădii înșorite și puful lor luat de vânt. Întotdeauna ne-au plăcut păpădiile.

26 martie 2025

O altă dimineață. Fiecare, mai apăsătoare decât cealaltă, în ciuda încercărilor mele de a le însufleți. Narcise albe și galbene. Și ramuri de salcie înmugurite. Două rândunele la cuib. Amintiri cu grădina de-acasă și cuibul de la streășina casei. Ale mele. Ale tale. Tu nu răspunzi. Nu vezi ce ți-am trimis. Știu că dormi tot mai mult. O să le vezi mai târziu și o să te bucuri. Întotdeauna te bucuri. Chiar și când nu poți să le vezi. Știi că ți-am trimis ceva frumos.

27 martie 2025

Azi e o dimineață cu-adevărat grea. Încalc pactul nostru tacit. Ți-am trimis imaginea unei biblii și o rugăciune pe care am salvat-o cândva. Nu sunt vânătoare de rugăciuni. Pur și simplu am descoperit-o întâmplător și mi-a plăcut. M-am regăsit în cuvintele acelea simple și adânci. Și am păstrat-o. Azi am căutat-o pentru tine,

fiindcă azi am vorbit pentru prima dată despre boala ta. Eu am vorbit. Tu n-ai fi făcut-o niciodată. Acum trăim amândouă un sentiment de ușurare. Apoi eu te-am îmbrățișat. Virtual, desigur. Iar tu ai rugat-o pe Sia să scrie *Mulțumesc* și să atașeze o inimioară. Cu degetul tău ai făcut să plece mesajul. Am știut că-i ultimul. Și am plâns. Ca-n multe dimineți din ultima vreme.

Cum să colorez spațiul alb care te ține prizonieră?

Îți trimit o fereastră cu perdea roșie, transparentă, prin care se vede copacul cu frunze mari, câmpul verde și drumul de țară. O pisică neagră stă culcată pe pervaz. Cum stătea pisica din blocul vecin, la care te uitai tu din balcon. Ai învățat să iubești pisicile fiindcă le-ai cunoscut pe ale mele.

Mă gândesc că e mai bine să fii într-un spațiu deschis. Ai privit destul pe fereastră din scaunul acela. Simt că în curând se va termina totul. Totul? Nu.

Imaginea asta-i mai potrivită. Un colt de poiană la marginea unui lac, peste care se apleacă ramurile unui copac imens. Iriși galbeni, iarba verde și barca. Ce bucurie să urci în barca aceea și să plutești pe apele lacului. Atemporal.

28 martie 2025

Draga mea, n-am dormit. Știu că nici tu. Azi e ziua cea mare, când pleci pentru totdeauna de-acasă. Mi-e greu să-ți spun *Bună dimineața*, dar am găsit o ceașcă frumoasă de ceai pentru tine. Și niște rămurele de piersic înflorit. În grădini încă n-au înflorit piersicii. Am fotografiat în calendarul nostru pisica lunii aprilie. Ți-o trimit mai devreme, ca să poată merge cu tine.

Nu seamănă cu pisica lunii martie. E o pisică auriu-roșcată, cu ochii verzi. Foarte hotărâtă. Capabilă să te apere.

29 martie 2025

Bună dimineața, Petra!

E prima ta dimineață în locul acela. Cred că n-ai dormit deloc. Dacă-am putea vorbi acum, n-aș avea cuvinte să te consolez. O să-ți povestesc ce imagine am ales astăzi pentru tine. O cană albă, mare, cu toartă. De porțelan. Pe ceva ca o etajeră suspendată. În cană, o leaia roz, una roșie și una albă. Lângă cană, o risipă de margarete care alunecă pe suprafața de sub etajeră. Florile tale.

Contururile obiectelor de mobilier se pierd în fundalul negru, care face contrast cu margaretele. Parcă le-a răsturnat cineva grăbit dintr-un coș. Alte câteva margarete așezate într-un vas mic, larg, maroniu, din dreapta câinii, dau echilibru tabloului. Apoi vâlul. Vâlul care întunecă dimineața asta. Și celălalt, care încearcă s-o lumineze. Pentru câtă vreme?

Bucăți inegale, șifonate, de tul alb, coboară de sus, acoperă laleaua albă și majoritatea margaretelor. Atâta alb și-atâta negru... Ce minune că-n curgerea asta de alb și negru mai există laleaua roz și laleaua roșie, cu frunzele lor verzi! Pete de culoare. Avem nevoie de ele.

31 martie, 2025

Mi-ar fi plăcut să fii și tu o băutoare de cafea. Chiar dacă nu așa împătimită ca mine. Azi abia am reușit să găsesc o imagine frumoasă, cu o cană de ceai și un

continuare în pag. 37)



Cosmin POPA

2019 aprilie, camera actriței

Act I: Personaje: Marill, Jane, Andreescu

Un apartament românesc construit în 1992. Decorat ca în America de Nord. Jaluzele de lemn, perdele albe, cărți, tablouri, radio și un televizor stricat.

Marill: Unde am pus acea cană? Vreau să beau cafea cu lapte. (*era somnoroasă*) Nu pot să înjur, nu pot să insult, sunt terminată, cum de nu-mi pasă...

Andreescu: Ție? Nu ți-a păsat defel, de nimeni, ești egoistă, zgârcită, bei, fumezi, mănânci!

Jane: Și ce să facă? E viața ei, de ce o critici ca un profesor? Am scăpat de ăia. Cei mai mari oameni și-au urât școala.

Andreescu: Nici chiar așa. De ce au urât școala? Aveau...

Jane: Pui niște retorică...

Andreescu: Când făceam, nu, când citeam filozofie, tu îi cumpărai pixuri domnișoarei Marill.

Jane: Te iau într-o serie de pumni!

Andreescu: Că dacă-ți dau un bolovan în țeasta aia de curcan cu miros de tobă...

Marill: Jane, adu-mi țigările!

Jane: Uite aici.

Marill: Aseară cât am scris?

Jane: Puțin.

(Toți se așezară la bufetul belgian. Gem, zacuscă, supe, carne în zece feluri, tomate, roșii și vinete din Muntenia, pâine de seară, cafea și lapte, chec de lămâi și suc de fragi.)

Andreescu: Eram aseară pe strada Carpați, și vine un avocat spre mine...

Jane: Nu-i suport!

Andreescu: Vine să-i dau o brichetă, și își scoase un cuțit și taie pânda de reclamă a magazinului de chitare.

Marill: Să fi fost bolnav?

Jane: Sigur.

Andreescu: I-am spus – domnule, ești avocat, ce faci aici?

Marill: Și ce a zis?

Andreescu: Mama l-a înșelat pe tata, apoi tata a mers la cerșit, apoi mama vroia să se sinucidă.

Jane: Ce nebun.

Marill: Un prost. Toarnă sucul.

(Andreescu se ridică în picioare și fuma. Deschise televizorul. Luase filme cu Monroe pe VHS.)

Marill: Țista nu l-am văzut.

Andreescu: Țista, nu, era altul, nu de aici ai scris acele piese de teatru, cu vrăjitorii întunecați?

Marill: Ba da.

Jane: Cea cu ăla care fură dragonul din pădurea elfilor blestemați.

Marill: Da, aa, nu, era altul.

Jane: Care?

Marill: Am făcut o confuzie...

Jane: De ce?

Marill: Mama m-a dat pe stradă, fiindcă...

Andreescu: Exact. Artistă, mamă nebună, proastă, analfabetă, râioasă, tâmpită la cap!

Jane: Da, eu cu Marill aveam apartamentul.

Marill: (*optimistă*) Am scăpat de scroafa aia!

Jane: Singura rudă, și prietenă!

Andreescu: Vă înțelegeți perfect!

Jane: (*angoasă*) Ai grijă Andreescu.

Andreescu: (*rău*) Ce ți-am făcut?

Jane: (*rea*) Vii la noi să ne iei băutura.

Andreescu: (*șiret*) Dar suntem, stai, nu suntem prieteni?

Marill: (*bârfitoare*) Andreescu a zis de tine că furi țigări din PECO...

Jane: (*nervoasă*) Ai grijă, porumbel!

Andreescu: (*invidios*) Nu, pur și simplu, vreau casele VHS, să le țin și eu, să mă laud...

Jane: (*geloasă*) Vezi că Marill s-a inspirat din filmele VHS, de la Marilyn, să fie scriitoare de drame, de comedii...

Andreescu: (*criminal*) Pe dracu, scriitoare, auzi la ea, ce ai scris tu, cine ești tu? Ai citit și tu două romane și ești mare cititor, vai de tine, ca voi...

Jane: (*nervoasă*) Câine blajin, taci, bătrân cobai, hai, aleargă!

Jane: Te-aș...!

Andreescu: Dacă ți-aș lua capul ăla de păpușă...

Jane: Ce-mi vine să-l împușc!

Marill: Andreescule! Bei și fumezi pe gratis!

Andreescu: Și ce te roade?

Marill: Mă deranjează, tătaie! De ce? Fiindcă sunt banii mei. Da? Am jucat pe scenă și am și publicat patru cărți, da? Și vii și te ascunzi aici...

Andreescu: Ei, da? Ce-ți arde?

Jane: E rău.

Marill: Și prost crescut.

Andreescu: Am să beau tot. Ce carne bună. (*râdea*) (*Jane trântise ușa și-l atacă pe Andreescu.*)

Marill: Dă-i tare!

Jane: Prostul...

Andreescu: Vă omor!

(Îi căzu țigara din gură. Luă un platou și-l aruncă în Marill. Înnebuni.)

Marill: Cheamă salvarea!

Jane: Te omor, dă-te...dă! Ține.

(Jane îl lovi în coaste. Se făcu albă și Andreescu încercă să-i spargă capul cu o carafă dar nu muri, și Marill îl lovi în coaste. Jane îl lovea cu picioarele.)

Jane: Prostul!

Marill: Bădăran de stradă, escroc, fals, derbedeu!

Jane: Ce facem?

Marill: Afară pe scări!

Andreescu: Vă iau cu pumnii!

Jane: Ia-l de brațe!

Marill: Ușor, e ca o cârpă de nenorocit!

Jane: Dă-l pe scări!

Marill: leși afară, nebuni de pe stradă! E vina ta! Tu

(continuare în pag. 34)

te-ai împrietenit...bea, fumează, mănâncă, eu am să scriu o piesă de teatru!

Jane: Ești singura prietenă! Uite, pe VHS, filmul lui Monroe, Niagara, actrița mea, CAMERĂ DE ACTRIȚĂ!

(Marill scria. Era septembrie. Soarele era rece. Era frig. Orașul era monoton.)

Marill: În viziunea mea, teatrul ar trebui să fie mai puternic decât proza, ori poezia...

Jane: De ce?

Marill: Ce voi spune acum, o să șocheze, știi, eu sunt zodia Gemeni, și sunt în Mercur, vin din mitologia comerțului, hoțelor, comunicării și bârfelor fără scrupule, mulți spun- să nu stai cu Gemenii, sunt cu două fețe, caracterul e așa de mârșav, încât te va minți, sau, vă va minți, încât într-o bună zi, ai să vezi că de fapt a înjunghiat pe la spate pe toți, interesul erau banii și profitul, și răutatea, așa ceva nu s-a mai văzut, și limbajul de bârfe și insulte este îngrozitor, nu-ți poți imagina ce poate spune zodia gemeni dacă este educată sau citită, vai de tine...se lasă cu lacrimi...

Jane: Eu sunt Balanță, pe mine mă interesează mai mult filozofia, dacă mai știi, ori arta veche...Gemenii cred că sunt pentru literatură, datorită comunicării și bârfelor...

Marill: Absolut, în Balanță sunt filozofi mari și artiști tari...dar totuși, teatrul pentru mine nu are scrupule, în viziunea zodiei Gemeni, ar trebui făcut un nou teatru, de insulte și bârfe și chiote și bătăi și calomnii, și râsete de jongleri, de clauni, de fericire și răutate, nu ai idee ce este în capul meu, vorbesc singură dar și cu monologul interior, înțelegi tu, de când mă trezesc până noaptea doar fac scenarii în creier, cum să înjur, cum să profit, cum să fac oamenii, cum să le iau totul și eu să ies câștigătoare...

Jane: Câteodată mă sperii, am auzit oamenii vorbind despre tine, cât de rea poți fi și ce vorbe urâte spui despre toți oamenii și ce bârfe urâte afli, nu știi cum faci, te strecoari peste tot și ascuți scandalurile oamenilor...de asta mi-e frică să stau lângă oameni din zodia Gemeni, prefer naivitatea Taurului sau Berbecului sau Leului...

Marill: Aș crea un teatru cu multe bătăi și bârfe și râsete de oameni bolnavi psihici, fizici, invalizi, oameni de pe stradă cu alcool și băte, înjurând totul, ca într-un circ de cinism, de bârfe urâte, de exemplu aș pune jongleri de teatru să insulte în batjocură cele mai ipocrite familii de aristocrați, regalii, corupții din castele ș.a.m.d...

Jane: Și totuși, tu câștigi literatura, dar eu încerc să fac o filozofie cu pictură, ce părere ai...aș putea fi și eu în teatrul tău de bârfitoare?

Marill: Sigur, aș face o piramidă și oamenii cu talent de pictor, de filosof, i-aș pune deasupra tuturor, apoi jos aș alege cei mai rău oameni, în special bolnavi...

Jane: De ce bolnavi, neapărat?

Marill: Fiindcă, cei bolnavi, dacă le dai alcool și îi manipulezi, ai papagal, știi să minți și să faci glume despre oameni – în felul ăsta – îi controlezi și îi faci să îi atace pe alții, nu trebuie să copiezi cărți întunecate...

Jane: Ce amuzantă ești.

Marill: Și cred, într-un fel, că, aș pune, de fapt, aș lua o prelată împuțită de slănină și aș pune capetele dușmanilor și dușmancelor mele...

Jane: Le-ai pune pe o prelată? Ca la tarabă?

Marill: Da, ți-am zis, zeul hoțelor și al bârfelor și mesajelor, dacă îl mai știți, Hermes, și la egipteni era altul...

Jane: Da, are sens...

Marill: De aia cei mai mulți gemeni lucrează în comerț, urlă și bârfesc să vândă marfa la hoardele de ignoranți, ca și cum Diavolul i-ar manipula pe toți să cumpere zahăr cu apă – din vin și bere – și ar cădea ca maserații ca trompetarii de paie în hăurile iadului...

Jane: Haha, ce umor bun.

Marill: Îmi place bârfa, să nu stai cu femeii în zodia Gemeni...crede-mă!

Jane: Lasă că e bine, măcar cu tine mai bat și eu oamenii, restul nu contează...o să îmbătrânim...

Marill: Da, dar mai avem timp să le dăm cu parul în cap!

Jane: Am și eu dușmani în familie...

Marill: Pot să-i dau în ziar în alte țări, dacă vrei...fac niște farse, am citit mult...pot să falsific, să fac sofisme, să-i joc...

Jane: Pe maică-mea...

Marill: Sigur...toarnă cafea și dă și tu țigările alea...

Jane: Plouă și iar e depresie afară, nu-i pasă nimănu, uite-i cum se îndreaptă spre magazine și baruri...suntem ai nimănu, introvertite, extravertite, asociabile...

Marill: Absolut, nu suntem antisociale, ci - atenție – Asociabile - a ne simți bine în singurătate, a evita oamenii...

(Ploua. Claxoanele urlau)

CORTINA





Laura TUGAREV
(Rep. Moldova)

timpul

în ochiul nopții
 lepădasem haina omul vechi
 eram goi
 și singuri
 lipiți coloană de coloană
 vetebrală
 uitaserăm de trup
 pentru că
 am găsit
 un alt infinit
 decât cel al lui Brâncuși
 tristețea lucidă
 și frica
 adormiseră
 în sfârșit
 le-ai îmblânzit
 tot mai departe de sensurile pustii ale lui Cioran
 eram plini
 și în noi
 se ridicau tulpinile
 bujorilor albi
 își răsuceau petalele spre
 centrul inimii
 și
 pentru prima dată
 timpul
 nu ne strângea
 ci ne lăsa
 să fim
 înăuntrul clipei.

omul

imaginează-ți
 mii de focuri
 ce pornesc din plămânii
 acestei lumi
 și se înalță
 odată
 cu răsuflarea cerului
 eu le văd des
 ard
 în ruguri
 la capăt de pădure verde
 unde pomul vieții rodește
 iubire
 tinerețea ne-o petrecem lângă tulpini
 apoi
 cu anii
 devenim mici
 a căror frici tot cresc
 și îndoieli sunt multe

tăcuți și umili
 bătrâni
 fără viză de reședință
 fără zestre
 doar cu un trecut
 și totuși omul
 ajunge ciclic
 în afara timpului
 să-și caute rostul
 să-și caute casa.

babilon

închid ochii
 se prăbușește
 Babilonul modern
 retina
 se curăță
 un colos din sticlă
 unde zeii au fost înlocuiți
 cu algoritmi
 predictibili
 robia în societățile digitale
 este legată
 de un ecran mic
 străpungeam norii
 cu vârfuri din sticlă
 nu și inimile cu iubire
 a da
 suntem pragmatici și raționali
 am și uitat
 Turnuri Babel
 în spațiul online
 ridicate de atâția
 că mai bine se descifrează hieroglifele antice
 decât sensul din spusele lor
 ieri
 Grădinile suspendate ale Semiramidei
 Codul lui Hammurabi
 astăzi
 Grădinile de la Versailles
 Codul penal
 ba și mai mult
 toate
 în format digital
 nimic nu se mai opune
 unui sfârșit
 nici eu
 sunt doar o fisură
 în zidul unei lumi
 spectaculoasă tehnologic
 dar atât de fragilă
 din punct de vedere moral
 în pântecul sfârșitului
 se zvârcolește întotdeauna un început
 doar schimbă
 forma
 habitatul
 și își caută alt nume.

deșerturi

se zdruncinau
 plopii în mine

(continuare în pag. 36)

George Eugen ITOAFĂ**Ecoul timpului pierdut**

Pe birou, un stilou vechi a rămas
cu urme de cerneală uscată pe peniță.
Îl foloseam odinioară, în clasele mici,
când scriam cu mâna tot ce simțeam.

Acum nu mai are niciun rost,
lumea a trecut pe taste și ecrane.
Cuvintele curg virtual, fără zgomot,
fără urme de cerneală pe hârtie.

În sertar mai stă o foaie ruptă,
cu scrisul meu tremurat de atunci.
Litere mici, stângace și crude,
păstrate ca un semn de început.

Pe perete, un ceas fără baterie
arăta mereu aceeași oră veche.
Parcă timpul a ales să stea pe loc,
în locul acela uitat de pași grăbiți.

Pe raft, o fotografie cu margini roase
păstrează chipuri de demult.
Timpul a șters culorile ușor,
dar zâmbetele par încă vii.

Într-o cutie, câteva monede strălucesc slab,
cu ani săpați pe ele, aproape șterși.
Cândva plăteam cu ele pâine și suc -
acum sunt doar metal uitat, înlocuit.

Împreună spun o poveste uitată:
cerneala uscată, ora rămasă pe perete,
chipurile șterse și monedele de demult -
ecouri ale unui timp ce nu se mai repetă.

Povești ce curg

Un râu adânc, cu ape liniștite,
ascunde-n el povești ce nu se spun,
și poartă-n valuri dorul de străbun,
prin stânci și flori de soare obosite.

Prin trestii moi adie vântul rece,
pe cer, cocorii scriu o amintire,
iar frunza cade-n cerc de nemurire —
și ruga firii-n taină se petrece.

Prin plopi coboară vântul ca o veste —
și se așază-n râul fără grai,
ce-și duce somnul undeva, în rai,
uitat de timp și-n haină de poveste.

În glasul nopții, fără nicio vină,
se pierde-un cânt din lumea de demult,
iar râu și cer, în legământ ocult,
se-mbrățișează-n taina cea divină.

Țin în palmă

Țin în palmă-o pană de poveste,
ce-n zborul ei mi-a dat un rost subtil,
și-n cântecul ce iarba îl șoptește
simțeam că-n mine locuiește un copil.

Țin în mână visele de altădată,
legate-n gând cu ață de aramă,
și-n liniștea ce-n suflet se arată
simțeam o liniște sculptată-n ramă.

Țin în mână timpul strâns din amintiri,
într-un album ce nu se mai deschide,
și-n pașii ce răsună vechi iubiri
simțeam cum lumea se divide.



(urmare din pag. 35)

ca niște vertebre
într-un corp care refuză
atingerea
pe creier
de un orișicare
eram moleșită
de-atâtea gânduri
vânturile șuierau
pe lângă streșina rațiunii
se pare că e primăvară
încă
nimic nu mai avea rădăcină
nici plopii nici eu
refuzasem vechiul și arhaicul
tot mai emancipați
tot mai globalizați
pitici
în corporațiile globale
și în sistemele statale
nu era vânt
era absența lui
tot ce simțeam și credeam
că e chiar așa —
întrebă vecinul
și-ți va zice ba
iar psihologul ar putea să te invite
la o nouă ședință
de psihanaliză
salut din nou, Freud
mi-e silă de echilibru
și de tot ce pretinde că e stabil
plopii se clatină
mă clatin și eu
dar ei măcar
n-au emoția durerii - și ce-i durere, ei nu știu
și uneori
frunza cade cu mai mult sens
decât multe sorți
deșerturi sunt nu doar în Abu Dhabi
ci și în mulți
dintre noi.

strugurii

se coc strugurii inimii
tu
mereu vii cu teascul
doare.



buchețel de mărgăritar de grădină, într-un vas de sticlă. Și câteva fire de păpădie. Totul pe un milie alb, cum croșetau mamele noastre. Ce departe e timpul acela...

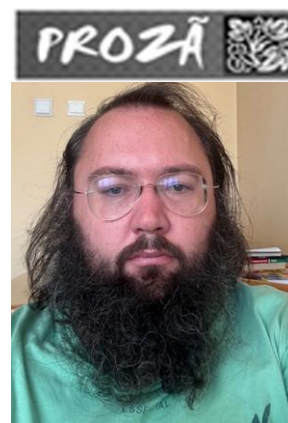
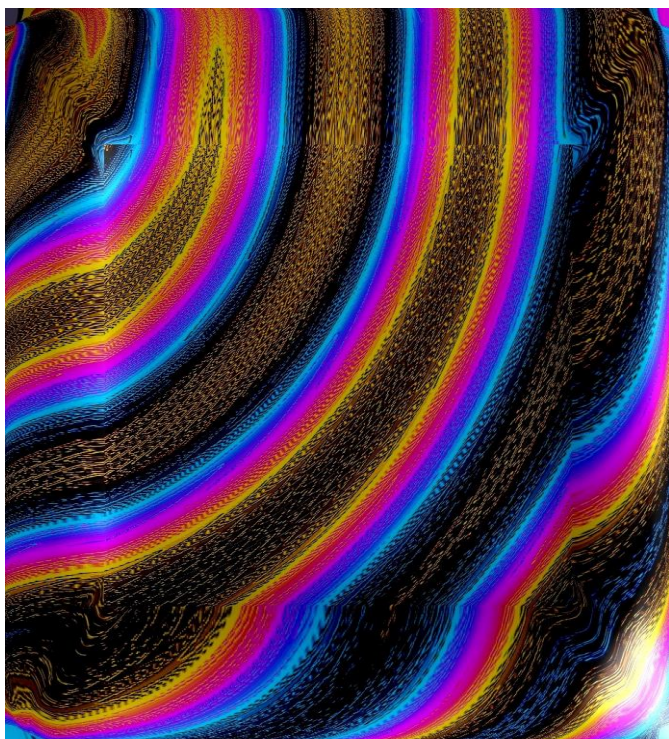
Știu că te doare și că nu-ți place acolo, dar vreau să facem abstracție de tot. Îți mai atașez o imagine care pare concepută special pentru dimineața asta. Tu trebuie s-o poți vedea, chiar dacă nu mai folosești telefonul. Pare ireală, la fel ca toată situația asta în care ne aflăm. Flori albe din fire de lână plutind în jurul unui bănuț galben și alte fire verzi - tulpini unduioase. Nimic terestru, Totul proiectat pe o bucată de cer albastru, la fereastra ta.

3 aprilie 2025

Azi-noapte ai plecat. Nu știu când. Asistenta a spus că după orele 22. Dar ele au descoperit dimineața. Poate ai plecat spre miezul nopții. Sau ai plecat devreme, la primul licăr de lumină al zorilor. Știu că te-a deranjat cumplit zgomotul aparatului de oxigen, de care avea nevoie vecina ta de pat. Mai știu că ai urât locul acela și că n-ai vrut să te duci acolo. Eu am fost departe, dar gândul meu a fost mereu cu tine. Mi-ai lipsit toate lunile astea, în care comunicarea noastră s-a fracturat. E ca și cum cineva mi-a amputat un organ vital pe care-l aveam fără să știu. Cum o să merg mai departe fără tine?

E ultima dată când pun ceva pe contul tău. O lumină și-o floare galbenă, de narcisă. Toți avem nevoie de lumină. Și-ți scriu *Drum bun, draga mea!* Șarpele de Lemn te-a luat cu el. Poate o să călătorești în locurile unde ți-ai dorit atât de mult să ajungi. Îți dăruiesc o ultimă imagine. Un tablou de primăvară. Să-l iei cu tine. N-ai mai putut să te bucuri de primăvara asta. Sper că o să-ți placă. Lalele galbene și roz, iriși mov și brândușe albe, într-o iarbă înaltă, iar în fundal, pomi înfloriți. Ramuri pierdute într-o mare de alb diafan. Fără fluturi.

Draga mea, afară e o primăvară frumoasă.



Mălin Gheorghe STAN

Numărând zilele în somnul etern

După vreo trei zile de lipsă de la școală a Irenei, un coleg găsi în banca ei niște hârtii scrise. În timp ce le citea mergea la întâmplare pe străzi și prin clădiri, până ce fusese oprit de cineva îmbrăcat în uniformă de soldat. Acesta îi aruncă niște atacuri și niște cuvinte grele referitor la proasta gestionare a lucrurilor din jurul lui, de parcă ar avea vreo autoritate în locurile din jur. În timp ce se apăra, colegului îi veniră în ajutor alte clone doar de el sesizate. Cel ce atacă nu-și dădu seama că sunt aceleași persoane, dar multiplicat. Doar colegul se privi în ceilalți, trei până acum, ca într-o oglindă. Colegului i se reproșară notele mici de la școală și proasta funcționare a societății. Nu mai știa încotro să o apuce, căci fiecare indicau alte zone părăsite și abuzate. Colegul avea în minte ca scop găsirea Irenei de la care avea să ceară socoteli despre abandonul lui universal. Clonele erau primele cărora li se cere ajutorul, dar acestea nu-l băgară în seamă spunând replici fără legătură cu subiectul conversației, până când agasat, una dintre clone îi dădu un pumn în nas și acesta căzu jos. Militarul este singurul suspect, pentru că trecătorii nu observară pe nimeni în jur, nici clone, nici oameni independenți. Militarul îl luă în brațe și ștergându-i-se amintirile despre ceilalți se autoculpabiliză. Îl duse la primul spital unde fu operat cu un aparat care i-a reconfigurat sistemul nervos, declarându-l pierdut. Dar mai avea o șansă: să meargă pe urmele clonelor, acum libere. Acestea colindau orașul pentru a găsi urme de ale lui Profilact care devenea ținta principală. Trebuia capturat în viață. Colegul în loc să se vindece, mai mult i s-a agravat situația, fiind nevoit să fie pus în perfuzii.

Când avea gândul la moarte perfuziile se colorau iar camera avea altă înfățișare. În amintirea lui, considerându-se vinovat de toate câte i se petrecuse, militarul în fiecare dimineață cu o pizza cu medicamente în mână merge pe străzi după o anumită rețetă, rezolvând ecuațiile orașului. Destinația particulară și finală se obține prin noroc. Pe fiecare stradă sunt aparate de cunoaștere de sine: introducând câteva date personale, aparatul, computerul, îi indică locul unde vrea să meargă. Din stradă în stradă, ajunse după mai multe zile, în Colentina, la apartamentul lui Profilact, epuizat de foame și nesomn dogmatic. În fața ușii din Colentina, militarul ținu o pledoarie în gând: nu știe cine se află după ușă, așa că începu cu un colind de crăciun, deși erau în luna octombrie. Sărbătoarea și scopul lui era plasarea de la direcțiunea școlii a unei scrisori pentru părinții Irenei. În timp ce-și spunea poezia, cu gândul mută locul cartierelor de pe hartă și deși Colentina era cartier mărginaș, în timpul vizitei, el devenea ultra-central, un fel de birou

(continuare în pag. 38)

de informații pentru oameni nedefiniți, care-și caută sensul în viață. Poate de asta, de la început, Profilact era invadat de necunoscuți.

Bătând din nou la ușă, după ce și-a spus neconfirmat cântecul, Profilact o deschise și primi înăuntru pe militar. Acesta prezentă plicul și declară că își dă demisia de pe pământ, sperând să nu mai intre niciodată în el. Să fie mutat la cele veșnice. Profilact luând deja avânt și mergând în viitor spuse:

- Bun, domnule, vom citi. Să știi că nimeni nu este bine și o parte din tine este martirizată. Vei călca pe cadavre!

Militarul văzu mai multe persoane în apartament decât erau în realitate. Erau mai mulți copii căruia i s-a părut că sunt ținuți să nu meargă la școală. Militarul se văzu în acest caz, providențial. Avea ocazia să o facă pe justițiarul. Consultând un aparat similar celor de pe străzi, află că trebuie ca toți să aple de minunata pizza și atunci reuși să vadă că fiecare are la urechi câte o pereche de căști conectate la un aparat similar cu al lui. Odată înghițită, pizza se transformă în ingrediente care pot modifica starea psihică făcându-și efectul după 12 ore. Această otravă curată avea să vindece locurile pe care deplasându-se își aduc noi regi lipiți de persoane prin schimbarea înfățișării și a regulii de interacționare. Nimeni nu știe din ce sunt făcute. Pacientul vindecat devine o revelație în timp, un aparat de creat senzori în viață care se regăsește în celălalt apropiat, după unele reguli însușite. Dar Profilact este imun și prin urmare nu se poate deplasa de unde este. De aceea în el este căutat diavolul care să fie răstignit și să dea libertate celorlalte clone. Dar va rămâne așa până ce se vor sfârși toate cele scrise despre el. Ca la final cineva să-l bage în seamă și să nu fie un computer jefuit, un ideal care se înlocuiește pe suportul lui abisal exteriorul celorlalți.

Militarul a fost primit în casă. O dată cu intrarea în cameră, colegul se evaporă, dispăru fără urmă, realmente. Fiecare avea ceva să-i spună. Lăsând orice plan sau suport în afara lui, acestuia i se perindară prin fața ochilor fără să-i vină să creadă, chipuri vorbind despre cum se aseamănă sau se deosebesc trecând prin fiecare trup. Cum aude mai multe voci decât sunt la număr, sursele. Cum vorbesc toți odată formulând întrebări cu răspunsuri în același timp. Atmosferă din care înțelese că trebuie să plece, dar nu mai reuși, nu mai găsi calea rațională. Luat prin surprindere în timp ce-și întindea capul după o foaie, fusese aruncat în colțul întunecat și ignorat un timp. Între ei se auziră:

- A plecat Profilact, tânărul în care ne-am pus toată nădejdea că vom fi împăcați în așternutul veșnic.

- Da, s-a dus de mult! (putea să se gândească și la Rusia și la România care nu se mai face mare decât în condiții speciale cu sfinți alături).

- Mă vede, ce bine îmi pare, doar rostindu-mi numele își depășește condiția. Să mă iubească în taină și este ființă umană!

Vocile reducându-și volumul, dispărură treptat și deși militarul este acolo, după următoarele cinci minute, nimeni nu-și mai aminti că a trecut sau că este acolo sau că s-a întâmplat ceva. Acolo este uneori camera autentică cu toate atributele divine. Omul a fost absorbit de spațiu. Astfel că salvarea situației generațiilor și a lui Profilact era temă de viitor, altcuiva îi va reveni această

sarcină. Militarul fusese pus la congelat. Altcineva era așteptat.

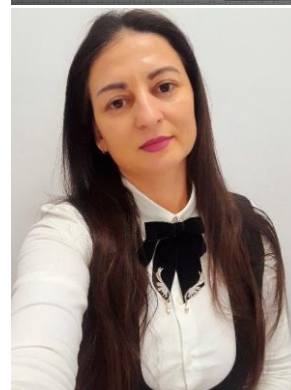
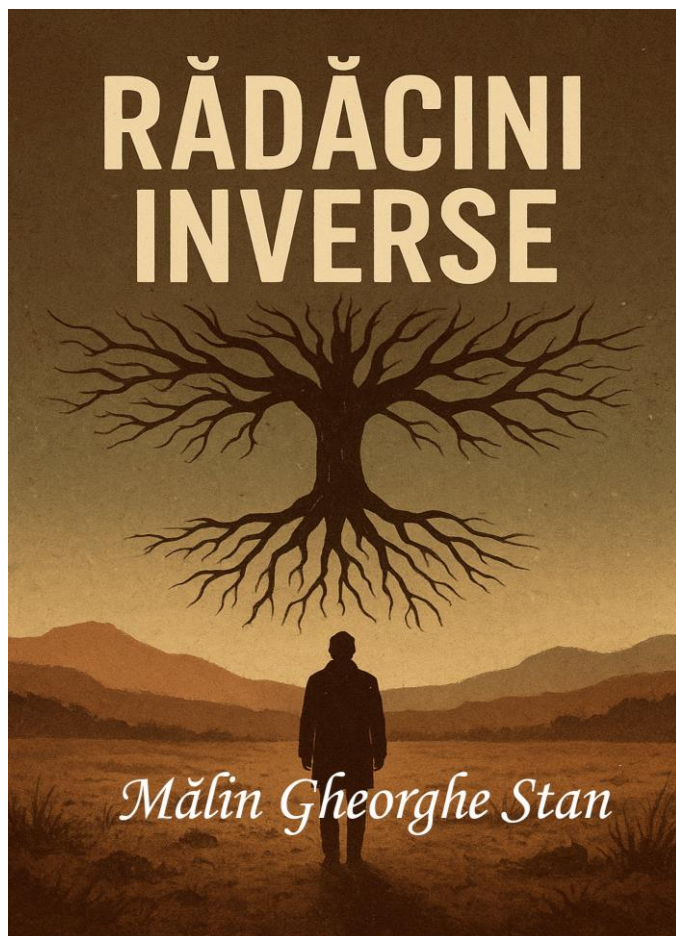
Cineva ieși din cameră pe nevăzute, urlând în gând, în rugăciune și în șoaptă. Acest cineva, fără identitate, necunoscut și nevăzut de nimeni până acum, ieșit ca dintr-o fabrică, a descris locul spre care se îndrepta, loc spre care sensul vieții devenea tot mai cimentat. Ca într-un cadru de filmare al vreunui film, totul este artificial, căci este neveridic: ploaia conturează ridurile străzilor cu același cod ca în propria frunte pentru ca ședințele regizate sub priviri să se sfârșească cu un happy-end. Își astupă coșurile de pe piele în același ton cu muncitorii care astupă gropile din asfalt. Câte o muscă se așează pe frunte și dirijează circulația necuvântătoarelor în aer și nu numai. De parcă umbra crucii din cameră, de deasupra o poartă cu el spre amintirea celei reale. Deși sunt mulți șerpi ce ies din gropile de asfalt, treziți, numai clonele de pe bancheta din spate pot observa fenomenul: șerpilor sunt striviți și aduc centrul pământului pe linia ce desparte benzile de circulație. Linia este sensul vieții trecute sau care se depășește. Plouă numai când acele clone nu diferențiază visul de realitate: ploaia merge mai departe cu ei ca un fond muzical până se dezmeticesc dându-și palme, adică primind palme de la clone simțind că sunt demult morți și nimeni nu observă asta, căci nici Dumnezeu nu este complet conștient de trecere. Poate au greșit cu ceva Lui. Acest cineva este omul reabilitat, după ce timpul exclude din viață clona în care și-a investit toată puterea de a se deconecta de la faptele petrecute: un om renăscut de care Profilact nu va ști niciodată, dar care pregătește lumea natural-personală.

Comunicarea cu cel mai ascuns și întunecat loc din casă se face prin cea mai veche carte lăsată deschisă. Citind din ea, acel loc prinde viață și părți din oameni trag în acea direcție ca spre propriul mormânt. Citind în continuare, sufletele se ascund în acele locuri care cuceresc spațiul întinzându-se spre locul sufletelor și astfel sunt protejate de percepții. Aici este starea de spirit paradiziacă, perfectă pentru meditații divine, în căutarea rugăciunii. În fiecare seară, în acea carte apare un mesaj care nu exista înainte. Cerea izolarea totală: uși încuiate, internet oprit, curentul întrerupt. În momentele în care lumea intră în criză, privirile escavează în aer pentru a face loc trupurilor. Până dimineața, spiritul ce se grăbește să intre în normalitate și numele acestui fapt cu viață își trece numele pe carte. Acest spirit va fi întrupat de vreun fugar sau disperat după ajutorul lui Profilact. Spiritul merge în întâmpinarea lui în față cu o cruce, pe care doar unii oameni îl sesizează, fiind ademeniți de mesajul cărții care l-a creat și acum stă deschisă. Noul venit se năpustește în bibliotecă sau în locul unde știe că ar trebui să fie ea și așteaptă minunea. Locul să capete sens prin descoperiri din cărți care să apară pe nevăzute și care să-i indice ce să facă în continuare. Când Profilact pune mâna pe un om de acest gen, acesta rămâne încuiat pe veci, până la strigarea colectivă, rătăcind ca într-o biblie sub ochii ce citesc. Scuturându-l ca într-un interogatoriu, Profilact reușește să fie limpede și lucid astfel încât să-l identifice, să-l individualizeze și să-l prindă definitiv în spațiul lui. Conștien-

(continuare în pag. 39)

tizarea acestui fapt presupune eliberarea clonelor sau apariția clonelor din aerul descheiat care îl vor condamna la moarte. Deci legătura locului întunecat cu Profilact este una specială și ar fi trebuit să știe de posibilitățile lui, dar acum Profilact nu putea concepe viața locului.

(fragment din romanul „Mălin Gheorghe Stan – Rădăcini inverse”, în curs de apariție la editura Boem@)



Corina POTCOVARU

Toamna

Se leagănă frunza ca ruptă din soare
Și galbenul ei îmbracă un ram,
Așterne covor arămiu pe cărare
Și picuri de ploaie se-aud pe la geam.

Sunt zile ce trec mohorâte și triste
Ca gândurile unui bolnav,
Și viuetul vântului pătrunde în minte
Și leagă cu lanțuri tăcerea de prag.

O lampă ce arde, veghează-n perete
Și străjuie umbrele reci pretutindeni,
Hârtia-ntinată absoarbe din lacrimi
În suflet e zbucium și strigăt și patimi.

Curg lacrimi și roaie și plouă și roaie
Spălând un trecut prea negru și trist,
Când frunzele cad, tresare un gând
Păcate rămase pe ramuri în vânt.

Ploaia

De ce-mi uzi, ploaie, floarea de castan?
Că-mi dă mireasmă și mă răcorește,
Și nu mă satur de parfumul ei,
Că doar un anotimp ea înflorește.

De ce-mi uzi, ploaie, obrajii mei în lacrimi?
Vărsate de-ale negurilor vieți,
Căci am lăsat în urmă numai vise,
Trecut-au ale mele tinereți.

De ce mai vin pe-același drum tăcut?
Prin umbre ce-au rămas de ani și ani,
De ce mai simt un dor ce n-a trecut?
Și pași rămași sub ramuri de castan.

Marea

Umbrele străjuie plaja
Și suflete goale, pustii
Valuri ce tulbură gânduri-
Aș vrea să te cheme, să vii.

Și stâncile reci ce veghează
Păstrează doar clipe trecute.
Pe creste, vântu'-și așază
Speranțele adânci și tăcute.

(continuare în pag. 40)

Nisipul fierbinte ascunde
Priviri și umbre în zare,
Și pași pe-o plajă pustie,
Și valuri pierdute sub soare.

Totul în jur e durere,
Pustiu ca sufletul meu,
Și suferă tot în tăcere-
Și marea, și țărmul și eu.

Bradul

Bradule, ce stai în munte,
Spune-mi vara, de ți-e cald
Crengile nu ți se-apeacă,
Iarna, geruri nu te bat.

Spune-mi, vântul când adie,
De-ți aduce tainic gând,
De pe câmpuri, de pe ape,
De la ciobănaș un cânt.

Și când iarna te îmbracă
Cu nămeți de-argint și reci,
Spune-mi bradule din munte,
Tu rămâi sau vrei să pleci?

Dor

În lacrimi, mamă-ți scriu scrisoare,
Din suflet chinuit de dor,
Să-ți văd privirea iertătoare
În casa mică, cu pridvor.

Și-n rânduri, patimile-aștern,
Că sunt plecat în lumi străine,
Și inima îmi arde-n piept,
Și gândul meu e tot la tine.

Sunt amintiri de mult rămase,
Cum îmi vegheai în noapte somnul,
M-ai învățat cuvântul „mama”,
Tot tu m-ai învățat ce-i dorul.

Amintiri uitate-n mare

Marea știe câte-ascunde
Chipuri, corpuri și povești,
Doruri vechi ce nu se-afundă,
Și promisiuni cerești.

Ea le poartă-n valuri mute,
Ca pe lacrimi de demult,
Și le-ascunde-n adâncime,
Unde nu ajunge gând.

Marea mi-a ascuns în taină
Multe vise și dureri,
Mi-a-ncălzit piciorul rece
În nisipuri de tăceri.

Valul cald ce mă atinge
În amurgul de cuptor,

Îmi sărută rana-adâncă
Și mă vindecă de dor.

Sub albastrul ei ce cântă
E-o tăcere care doare,
Și un dor ce nu se iartă,
Amintiri uitate-n mare.

Macii

Pe câmpul cu maci alerg de copil,
Cu sufletul simplu, tăcut, pueril
Cu vântul părinte și cerul senin,
La tot ce-am pierdut, acum iar revin.

Acolo e pacea, acolo e jocul,
Și râsul curat, pure trăiri,
Mă strigă-n tăcere o lume de ieri
Cu rouă-ntr-pleoape și maci în priviri.

Dar anii s-au dus ca frunza-n apus
Și câmpul cu maci e tăcut și ascuns
Doar pașii mei grei îl mai caută-n gând,
Cu doruri ce dor, cu lacrimi arzând.

Mă-ntorc uneori tăcut, nevăzut,
Cu inima tristă, cu zâmbetu'-n chin
Și macii-s acolo, dar parcă mai reci
Nu sunt culeși de mine-copil.

Se-aude un vânt ca o șoaptă subțire,
E glasul uitat al copilăriei,
Ce strigă-n tăcere cu dor și iubire
Prin câmpul cu maci, prin câmpul pustiei.

Căzute-s frunzele de dor

Căzute-s frunzele de dor
Și fți sărută pasul,
Iar eu te strig din urma lor,
Te-ntorci când mi-auzi glasul.

La umbra deasă-a unui fag,
Ascult cum frunza cântă,
Și stropii ploii cad ușor
În iarba tremurândă.

Și mă cuprinzi, la pieptul tău
Cu-o pace neștiută,
Fagul îmi ține loc de cer
Și ochii tăi m-ascultă.

Când îmi șoptești, sub fag bătrân
M-aprind ca o văpaie,
Rămân aici, sub ramul lui
Să-mi scriu povești în ploaie.





Ștefan ANDRONACHE

Bijuteriile renaștentiste de pe râul Indre (Însemnări de călătorie din Franța)

Ussé, castelul francez râvnit și răsfățat de către vizitatori

La jumătatea drumului dintre Saumur și Tours se află castelul Ussé, el fiind situat pe partea stângă a Indre-lui înainte ca acesta să ajungă să se verse într-un alt râu cu mult mai mare. Din cât mi-a fost dat să aflu, Ussé se numără printre cele mai admirate și mai vizitate castele din Franța ocupând locul 7 pe lista celor ce s-au înălțat pe generoasa Vale a Loarei. Privindu-l din depărtare, acesta se înfățișează ca o autentică bijuterie arhitectonică, iar pe măsură ce te apropii de el simți cum parcă ți se taie respirația.

O dată descins în curtea vastă a castelului, mi-au atras atenția cei doi cedri uriași din Liban despre care se spune i-ar fi adus și dăruit, în 1805, poetul François-René de Châteaubriand pentru ducesa de Duras, castelana de aici, căreia îi purta o deosebită considerație. De sub poalele uriașe ale acestora aveam să scrutez îndelung monumentală clădire de factură medievală, terasa largă și seducătorul parc „à la française”, toate fiind luminate și înfrumusețate de soarele de august excesiv de generos în acel moment.



Ussé - Înfrățirea castelului

Construcția armonioasă din piatră albă, ce este flancată de cele cinci turnuri rotunde, după încheierea Războiului de o Sută de Ani, a abandonat forma de fortăreață gândită, încă din anul 1040, de către vikingul Gueldin. Jean V. de Bueil, unul din vajnicii comandanți ai Ioanei d'Arc, cât și urmașii săi, s-au străduit să-i dea înfrățirea de astăzi, adică să o înzestreze cu logii renaștentiste ori elemente neoclasiche. Ridicat tocmai din acest motiv la rangul de marchizat, în timpul regelui Ludovic al XIV-lea, castelul a fost transformat într-o reședință de plăcere pentru nobilimea din epocă. În secolul al XIX-lea, ducele



Ussé - Unul dintre saloane

Duras, ajuns proprietarul domeniului, obișnuia să invite aici numeroase personalități de la Paris. Din anul 1885, castelul a trecut în proprietatea ducelui de Blacas ai cărui nepoți s-au străduit să-l întrețină cu multă grijă. După ce membrii familiei au hotărât să-l pună și la dispoziția publicului, din anul 1975, obiceiul de altădată pare să fi fost reluat, pe aici continuând a se perinda scriitori, artiști plastici, chiar și cineaști.

De cum am intrat în clădire mi-am dat seama că urma să trăiesc o atmosferă situată între vis și realitate! Fără să-mi fi propus inițial, dar parcurgând somptuoasele interioare, m-am pomenit într-o lume de-a dreptul fascinantă și cu adevărat feerică.

La parter am descoperit sala Gărzilor cu plafoane pictate și o bogată colecție de arme indiene din fildeș sau argint, splendidul salonul Vauban în care, pe lângă frumosul birou-cabinet italian din lemn încrustat cu pietre prețioase, realizat cu patru secole în urmă, se păstrează și un portret al lui Châteaubriand. Și tot în acest perimetru se mai găsește și vechea bucătărie, cât și marea Galerie, unde sunt expuse mai multe tapiserii flamande printre care câteva reconstituie scenele cele mai semnificative din viața eroinei Franței Jeanne d'Arc. Cele mai reprezentative creații, ce redau scene populare, aparțin pictorului flamand David Teniers cel Tânăr.

Pentru a accede la apartamentele regale din secolului al XVIII-lea, am urcat marea Scară de Onoare din marmură albă, concepută de François Mansart. Balustradele ei sunt ornamentate cu elemente italiene din fier forjat. În sala de mese am admirat porțelanurile superbe de Sèvres și Chantilly, iar într-un alt salon mi-au defilat, prin fața ochilor, multe dintre portretele foștilor proprietari ai castelului. Biblioteca frumos orânduită deține cca. 12.000 volume între care și numeroase cărți rare. Camera în care obișnuia să doarmă regele Ludovic al XIV-lea și unde se află o replică a monarhului (originalul lui Bernini este expus în Castelul de la Versailles) a ajuns să fie decorată cu tapiserii specifice epocii, în timp ce o alta, cea pusă la dispoziția soției sale, conține cu preponderență tablouri.

Donjonul, care iese puternic în evidență grație fortificației sale extrem de solide, adăpostește muzeul dedicat ilustrului povestitor pentru copii Charles Perault, cel care, o dată ajuns aici, a fost încântat de majestozitatea castelului de la marginea pădurii

(continuare în pag. 42)

(urmare din pag. 41)

Chinon-ului. Tapiseria pe care el a descoperit-o, în interior, și care-l reprezintă pe un păstor sau, probabil, chiar pe regele Eladei, cu numele de Endymion, avea să constituie pretextul plăsmuirii basmului său „Frumoasa din pădurea adormită“, ce ne-a încântat, fiecăruia dintre noi, anii copilăriei.

Remarcabila scară de acces, cu cele o sută de trepte, permit acum bunicilor, părinților și mai ales copiilor să parcurgă, ce-i drept doar cu privirea, saloanele, aflate dincolo de sticla transparentă, ce sunt populate cu figuri din ceară, îmbrăcate în costume și accesorii de epocă. Acestea reconstituie cu fidelitate secvențe reprezentative din impresionanta narațiune a lui Charles Perault aducându-le, în prim-plan.

La începuturi, pe vremea când un rege și o regină tânjeau să aibă copii, s-a întâmplat ca Dumnezeu să le dăruiască, în cele din urmă, o fată. Deși după botezul copilei, șapte ursitoare tinere i-au prezis acesteia că va avea parte, în viață, de cele mai alese însușiri (frumusețe, înțelegeră, îndemănare etc.) o alta, mai bătrână, care nici măcar nu fusese invitată la fericitul eveniment, i-a prezis că, atunci când va împlini 16 ani, ea se va înțepa cu un ac, din care motiv urma să doarmă timp de o sută de ani!

Împlinindu-se sorocul, s-a nimerit ca, în castelul încremenit de atâta amar de vreme și evitat de toți oamenii din jurul său, să pășească un fiu de rege ce se rătăcise, în timpul unei vânători, prin pădurea deasă de alături. Prințul pătrunzând înăuntru și observând patul în care se odihnea prințesa, încântat fiind de frumusețea ei, reuși ca, printr-un singur sărut, să i se dezlege toată vraja împreună cu toți cei din jurul acesteia, adică părinți, slujitorii curții și chiar animale.

Vizitatorii de toate vârstele pot vedea, în cadrul turului, leagănul neprihănit al copilei, scena în care sunt prezente ursitoarele, rochia de prințesă a „Frumoasei din pădurea adormită“, care constituie punctul principal de atracție (ea fiind creată de design-eri de renume!), dar și momentul apariției adevăratului salvator al acesteia.

Trebuie să amintim faptul că basmul, devenind intrat de cunoscut, a fost adaptat de compozitorul rus Piotr Ilici Ceaikovski pentru un balet ce s-a prezentat, pe 15 ianuarie 1890, la Sankt Petersburg. Totodată, celebrul regizor și scenarist american Walt Disney l-a transformat într-un clasic al animației, în timp ce scriitorul francez Jean Cocteau avea să-i dedice, la rândul-i, un lung metraj.



Ussé - Scena din „Frumoasa din pădurea adormită“

Pe unul din holuri, într-o zonă dominată de semi-întuneric, m-a întâmpinat o replică a castelului realizat, la scara de 1/60 cm, de către un anume Roger Bouillault, pictor din Rouen. Acesta reușise să-i consacre modelului miniatural... 7.560 ore de efort folosindu-se de... 202.425 bețe de chibrituri!

De pe terasa largă, concepută de arhitectul Vauban, am coborât pentru a admira grădina „à la française“ ce fusese proiectată și amenajată de artistul Le Nôtre. Înscriindu-se admirabil pe axa curții de onoare, covoarele de flori, dominate de verdele intens al gazonului, dar și de culorile lor albe, galbene sau roșii, specifice lunii august, erau străjuite, pe margini, de vasele lămâilor și portocalilor plantați cu mai bine de două secole în urmă. Totul pare să fi fost gândit și organizat în jurul bazinului circular din mijloc. Dincolo de arteziana modestă a acestuia, mi-am ațintit privirea spre podul de piatră, aflat ceva mai jos. Dacă cândva, marca intrarea în castel, astăzi el permite curioșilor să-l traverseze pentru a admira șirul sălciilor și popilor de pe una din laturile râului Indre, dar și superba reședință dispusă pe deal.

Revenind în preajma cedrilor bătrâni, aveam să descopăr grațioasa capelă de factură gotică pe care ctitorii săi, Charles d'Espinay și soția lui, au ridicat-o între anii 1523 și 1535. În interiorul destul de auster (picturile de aici fuseseră înlăturate încă din timpul Revoluției Franceze), dar excesiv de luminos, am remarcat câteva obiecte prețioase și bogat ornate printre care și o superbă „Fecioară“ din faianță emailată, din secolul al XV-lea, ce poartă semnătura artistului italian Luca della Robbia.

În partea din spatele castelului continuă să se mai păstreze: grajdurile cailor cu șelăria specifică, trăsuri-le cu transformările suferite de-a lungul timpului, crama și, bineînțeles, pivnița pentru depozitarea și prezentarea butoaielor cu vin. Cu acest prilej am aflat că, în timpul ocupației germane din cel de al Doilea Război Mondial, guvernul francez a hotărât să depoziteze, în uriașul spațiu al pivniței subterane, o bună parte a patrimoniului Bibliotecii Naționale de la Paris.

Întrebând, la ieșire, din care motiv clădirea nu este expusă în integralitate sa publicului vizitator, mi s-a răspuns de către una din angajate că, în partea superioară, acolo unde se găsesc majoritatea camerelor, continuă să locuiască deținătorii proprietății private. Aceasta a ținut să mai adauge că veniturile, obținute de pe urma vizitatorilor, sunt alocate pentru întreținerea întregului edificiu, personalului muzeului, precum și pentru organizarea expozițiilor tematice sau spectacolelor feerice ce se desfășoară în aer liber.

Închei călătoria extrem de plăcută, printr-o atmosferă încărcată de istorie și întreținută de celebritatea unui basm, dezvăluind faptul că Ussé se constituie, de mai multă vreme, într-o destinație magică pentru turiștii ce se străduiesc să ajungă aici venind din toate colțurile lumii. În acest cadru romantic, inteligent conceput, dar și încărcat de o autentică vibrație pozitivă, aceștia reușesc să descopere nu numai o fuziune, aproape perfectă, între natură, istorie și legendă ci, de ce nu, să se simtă, fie chiar și pentru o perioadă scurtă de timp, în postura prinților îndrăgiți din bas-

(continuare în pag. 43)

(urmare din pag. 42)

mul al lui Charles Perault. Poate că tocmai și dintr-un astfel de motiv, francezii au ținut să-l desemneze, cu zece ani în urmă, pe primul loc în rândul celebrelor castele de pe Valea Loarei!

Azay-le-Rideau, „diamantul“ de pe râul Indre

Azay-le-Rideau se numără printre cele mai mici și mai elegante castele de pe Valea Loarei. Datorită turnurilor sale delicate și fortificațiilor pur decorative, simetriei și aspectului elegant al edificiului, scriitorul Honoré de Balzac care l-a vizitat, în romanul „Crinul din vale“, avea să-l asemuie cu un „diamant tăiat în fațete“.

Constituind rodul imaginației lui Gilles Berthelot, trezorierul lui Francisc I, șantierul faraonic al acestui castel a debutat, în anul 1518, fiind continuat de către soția acestuia, Philippa Lesbahy. Întrucât se constatase, mai târziu, că Berthelot sustrăsese, pentru finalizarea construcției, fondurile Coroanei, acesta avea să fie confiscat din 1827, devenind astfel proprietatea Casei Regale.

Prin 1791, marchizul Charles de Biencourt l-a achiziționat, implicându-se în restaurarea lui pentru a-i reda gloria pe care o avusese altădată. Succesorii ajungând faliti, la un moment dat, au înstrăinat mobilierul de valoare, colecțiile de pictură (unele ajungând la Muzeul Condé din Chantilly) și alte obiecte valoroase din interior pentru ca, în 1905, să se decidă să-l vândă statului. Trei ani mai târziu, guvernul, apreciindu-i importanța și frumusețea sa, a decis să-l includă în rândul monumentelor istorice reprezentative ale Franței.



Azay-le-Rideau - Intrarea în castel

Edificiul arhitectonic ce a fost ridicat pe piloți din lemn, asemenea palatelor venețiene, este alcătuit dintr-o

clădire principală decorată cu ferestre și benzi horizontale, acoperișul fiind învelit cu ardezie neagră. Privindu-l dinspre răsărit, am observat că fațada sa are doar o singură aripă, situată și aceea în partea dinspre nord, cea din stânga lipsindu-i cu desăvârșire. Cele patru turnuri de pe colțuri sunt foarte vizibile, partea centrală a fațadei remarcându-se prin structura gotică a unei lucarne expresive care, acolo sus, a fost decorată cu ornamente specifice Italiei.

Accesul în castel l-am făcut pe ușa principală deasupra căreia am identificat simbolurile reprezentative ale regalității: salamandra și hermina, Gilles Berthelot și soția sa Philippa propunându-și să-și lase, deasupra pilaștrilor, și propriile lor amprente, adică inițialele G și P.

Marea scară de influență italiană, prin care am pătruns înăuntru, cuprinde trei rânduri de trepte, alcătuite în zigzag, ele permițând accesul vizitatorilor la toate etajele. Pe pereți se văd înșirate medalioane, diverse sculpturi și, mai ales, scoici, frunze sau fructe, iar pe plafoane casetoanele ies puternic în relief. Toate acestea fuseseră realizate de meșterii locali care au știut cum să prelucreze piatra de calcar moale scoasă din împrejurimi. Palieretele introduse la fiecare dintre etaje mi-au permis să pot ieși din interior pentru a admira frumusețea exterioarelor clădirii.

Încăperile, chiar dacă nu mi s-au părut la fel de spectaculoase ca cele ale celorlalte castele din jur pe care le văzusem, au fost decorate tot în stil renascentist, ca ale acestora, majoritatea saloanelor și apartamentelor fiind înalte și la fel de elegante. Trebuie spus că, în ultimii ani, din necesitatea de a reconstitui cât mai fidel interioarele, așa cum fuseseră ele surprinse în fotografiile de la sfârșitul secolului al XIX-lea, statul s-a văzut nevoit să facă diverse achiziții în vederea completării golurilor existente.

Ajungând în magnifica Cameră a Renașterii am constatat că ea reprezintă un veritabil omagiu adus marchizului de Biencourt, colecționarul de artă care s-a preocupat de renovarea interioarelor castelului. Pereții de aici sunt tapetați cu elemente renascentiste și înfrumusețați cu numeroase portrete, ce datează din secolele XVII și XVIII, în timp ce tavanul de deasupra se sprijină pe niște grinzi masive din lemn. Patul, care pare să fie piesa de rezistență din cadrul acestui decor, etalează țesăturile de mătase ce au fost înzestrate cu numeroase broderii ori garnituri din aur ori argint.

Marele Salon, decorat cu numeroase piese de mobilier sau tapiserii, era folosit pentru festivități ori baluri prilejuite de diverse evenimente sau de prezența unor invitați de seamă. Șemineul impunător, refăcut cu o sută de ani în urmă, are deasupra o salamandră, care semnifică simbolul reprezentativ al regelui Francisc I.

În celelalte camere se găsește dormitorul matrimonial al familiei proprietarului, precum și apartamentul regelui în care tronează tapiseria „Rinaldo și Armida“ a lui François Boucher. În anticamera acestuia am văzut și alte tapiserii sau portretele principalilor regi ai Franței. Bineînțeles că am întâlnit și bucătăria boltită cu nervuri încrucișate și cu uși din stejar în care se află câteva plite, precum și un rastel cu vase speciale pentru gătit. Pe masa din sufrageria de alături sunt expuse toate componentele vesele de Baccarat.

(continuare în pag. 44)

La primul etaj, Philippa Lesbahy își avea dormitorul și camera sa de rugăciune. Patul cu coloane și decorat cu draperii din catifea, ce reprezintă o reconstituire a celui neo-renascentist de altădată, datează însă din secolul al XIX-lea. Dormitorul tapetat cu elemente specifice din papură nu numai că posedă apreciate calități terapeutice, ci permitea și păstrarea mai îndelungată a căldurii din interior. La etajul al doilea camera, așa-zisă Albastră, indică faptul că, în interiorul ei, reușise să doarmă, timp de două nopți, însuși Ludovic al XIII-lea. Am remarcat aici dulapul masiv realizat din lemn de păr care redă scene gravate în fildeș și inspirate din Războiul celor Treizeci de Ani.



Azay-le-Rideau - Unul din saloanele regale

Biblioteca cu șemineul ei iese puternic în evidență prin decorațiile mobilierului sau picturile cu caracter istoric expuse de pe pereți. Pe lângă cărți am mai întâlnit aici diverse planuri, gravuri sau desene ce dezvăluie dinamica restaurărilor întreprinse de către stat după preluarea acestei proprietăți.

În Sala de mese, care a fost amenajată într-un autentic salon, spațiul este înfrumusețat de vitralii, specifice secolelor XVI și XVII, de portrete regale sau picturi din perioada Renașterii. Ultima zonă de vizitare aparține Sălii de biliard care, la rându-i, este decorată cu tapiserii și posedă și un șemineu imens.

Deasupra, șarpanta, excesiv de înaltă și largă, dezvăluie meșteșugul neîntrecut al meșterilor tâmplari din împrejurimi care au conceput, în perimetrul podului, un spațiu vast menit parcă să reconstituie fundul răsturnat al unei nave.

Dorind să văd de pe toate părțile fațada armonioasă a castelului, am descins și în parcul romantic de factură englezească în care primau pajiștile, peluzele, boschetele și diversele specii de arbori exotici. Plimbându-mă pe alei am reușit să văd și să admir, în toată splendoarea sa, construcția aripei dinspre miazăzi, aceasta fiind înconjurată de cele două brațe ale râului Indre așa cum s-a decis, într-un mod cât se poate de inspirat, din anul 1950. Încântat de felul cum se reflecta superba imagine a castelului, în oglinda excesiv de limpede și înfrumusețată de azuriul cerului de deasupra, mărturisesc că nu am putut rezista tentației de a realiza, din mai multe unghiuri posibile, o suită de fotografii care s-au dovedit cu adevărat memorabile.

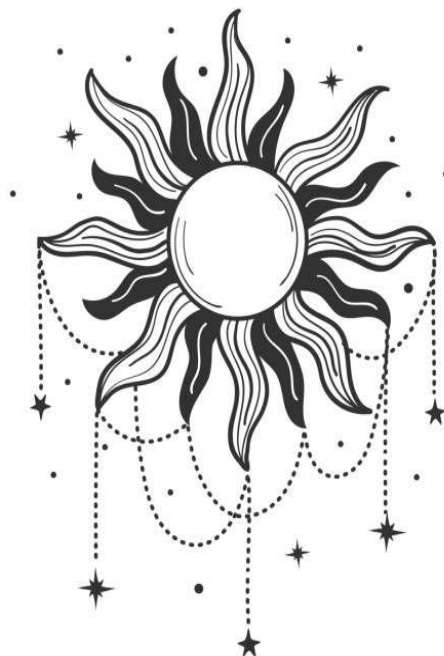
La ieșirea din curtea castelului, datorită unui indicator pe care-l văzusem pe partea dreaptă, din curiozitate,



Azay-le-Rideau - Înfățișarea exterioară a castelului

m-am oprit să văd și „Grădina a Secretelor“, adică ultima oportunitate a domeniului de la Azay-le-Rideau. Înconjurată fiind de flori ingenios distribuite și îngrijit întreținute, ea mi-a dezvăluit culturile de legume și plantele aromatice, în mare parte medicinale, întocmai ca pe vremea Renașterii, atunci când grădinarii nu recurgeau, pentru creșterea și prelungirea vieții acestora, decât la mijloace naturale, precum cenușa sau bălegarul, iar insecticidele, folosite în mod atât de abuziv în zilele noastre, nici nu fuseseră inventate. Printre puzderia de table de cultură fuseseră amenajate și câteva refugii suspendate pentru insectele preocupate să asigure, în mod permanent, polenizarea plantelor în timpul înfloririi acestora.

Despărțindu-mă cu greu de castelul Azay-le-Rideau, care reușise să mă fascineze prin simetria și eleganța exteriorului, precum și prin atmosfera caldă și benefică din interiorul său, m-am gândit că acesta merită cu prisosință să stea alături de cel de la Chenonceaux întrucât, amândouă, se aseamănă între ele și au fost amplasate tot pe același curs de apă hărăzit parcă să le dea un plus de farmec și de frumusețe.





Petre RĂU

GRAIUL ANIMALELOR

Se știe azi cu certitudine că găștele comunică prin mișcarea gâtului și sunt niște animale destul de inteligente. Câinii au obiceiul să-și marcheze teritoriul urînd. Numai câteva elemente de acest gen dacă le-am lua în considerare ar trebui să fim conduși la ideea că nu le putem absolve pe animale de gândire, chiar dacă cu vorbirea stau mai prost.

Pe la începutul secolului trecut, în Germania a existat un cal care putea citi și socoti. El se numea Hans cel Deștept. Proprietarul său, Wilhelm von Osten, un berliner bătrân, a înșelat lumea - chiar și pe unii savanți care l-au vizitat - o bună bucată de vreme. Hans răspundea la întrebările matematice prin bătăi din copită codificate, iar la celelalte, nematematice, dând din cap în sus și în jos sau scuturându-l într-o parte sau alta, ca pentru un da sau un nu. Academia de Științe din Prusia, dar și delegații de oameni de știință sovietici și din alte țări ale lumii, au examinat cazul îndeaproape. Până la urmă s-a dovedit că era vorba de o escrocherie de proporții. Practic, stăpânul calului cel deștept, colabora cu acesta printr-un sistem de simboluri. Osten devenea nervos când calul dădea semne că nu va tropăi exact, se relaxa sau dădea din cap în mod inconștient - practic imperceptibil pentru observatorii umani, dar nu și pentru Hans, care era răsplătit cu un cub de zahăr pentru răspunsurile corecte, atunci când ajungea la numărul corect de tropăituri. Hans era foarte sensibil la indiciile inconștiente de natură non-verbală [1].

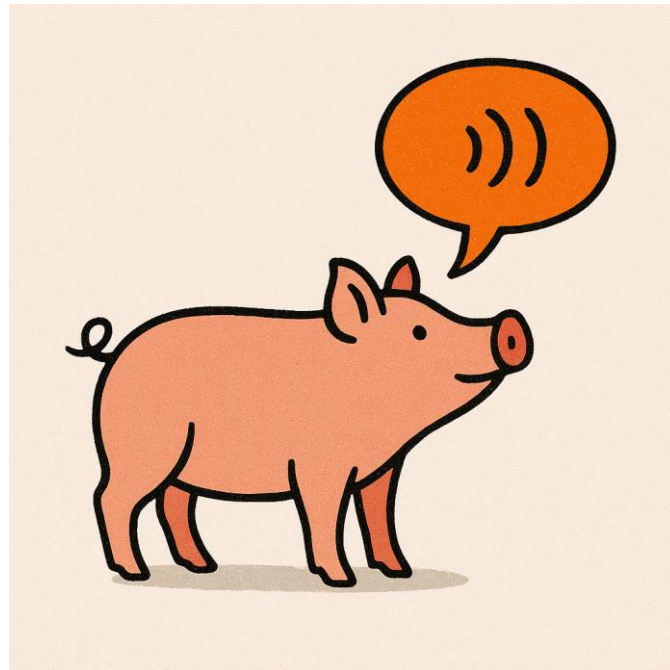
Un exemplu asemănător este cel oferit de Lady Woner, o iapă din Virginia, care răspundea la întrebări aranjând cu botul cuburi de lemn pe care erau scrise litere. Ea era considerată nu numai știutoare de carte, ci și înțeleaptă, întrucât uneori răspundea și la întrebări puse separat stăpânului ei. S-a descoperit însă că stăpânul îi indica iepei răspunsul cu bună știință, prin agitatea cravașei, atunci când iapa își mișca botul prin cuburi, înainte de a le aranja în cuvinte. Proprietarul părea în afara câmpului vizual al animalului, dar cailor au o excelentă percepție periferică [1].

Exemple de acest gen sunt nenumărate. Au existat și alte cazuri în care cai deștepți sau porci, găște și alte animale sau păsări au demonstrat abilități de comunicare de domeniul incredibilului. Deși multe dintre ele au fost dovedite ca mari escrocherii, un lucru este însă cert: și animalele pot comunica cu oamenii.

Omenirea se află suspendată la jumătatea drumului dintre zei și animale, spunea Plotin. După mărturisirea păcatului, Creatorul a hotărât o dușmănie veșnică între reptile și oameni. În basmele și legendele străvechi, niciun animal nu este mai fioros și în mai mare dușmănie cu oamenii decât balaurul. Întâlnim asta și în vestita legendă a Sfântului Gheorghe. Ca și când blestemul lui Dumnezeu s-ar fi împlinit, în prezent, pe Pământ, au mai rămas doar puține reptile mari. Curios este însă faptul că, cea mai recentă fosilă de dinozaur datează de aproximativ 60 de milioane de ani, în timp ce primul om se apreciază că ar fi apărut abia acum câteva milioane de ani.

Povestea ispitei, când o reptilă îi ademenește pe

Adam și Eva în Grădina Raiului, reprezintă singurul moment din Biblie în care oamenii înțeleg limbajul animalelor. Carl Sagan sugerează că este posibil ca omul să moștenească de la reptile șuieratul acela obișnuit, sâșăitul prin care se ordonă păstrarea liniștii sau se solicită atenția. În mod ciudat, omul și șarpele emit un sunet aproape identic.



Se știe că timpul necesar schimbărilor evolutive sau genetice este foarte mare. O sută de mii de ani este perioada caracteristică necesară apariției unei specii evoluate dintr-o altă specie. Conform datelor științifice, specia umană a apărut în Africa în urmă cu câteva milioane de ani. Istoric vorbind [2], în vremurile acelea atât de îndepărtate existau multe specii de animale carnivore înspăimântătoare, iar omul se apăra cu dificultate de acestea. Vânatul era îndeletnicirea principală a omului, strict masculină, dar totodată foarte periculoasă. De aceea, este de presupus că între vânători exista o comunicare prin *gesturi*. Pentru vânarea unui animal sălbatic sau pentru a speria și împinge în capcane turmele de animale, vânătorii trebuiau să coopereze, folosind în comun un minim *limbaj simbolic*. Un anumit *limbaj simbolic al gesturilor* a apărut, sub diferite forme, cu mult înaintea primatelor, la carnivore și la multe din mamiferele care au o organizare ierarhică și ritualuri de supunere. Este bine cunoscută prietenia pe care și-o exprimă unele animale prin simple mușcăături, însă ușoare, fără a provoca răni.

Rostul fundamental al gurii la toate viețuitoarele este să hrănească vietatea. Iar logosul construcțiilor onomatopice, formidabile enciclopedii ale omului primordial, a fost repede umanizat de cercetarea modernă ca o posibilă "*limbă a păsărilor*" și rămâne în continuare unul din instrumentele de căutare ale partenerilor sexuali (împreună cu "*umflarea în pene*", dansurile și luptele erotice, sărutul etc.).

Știința arheologică a demonstrat astăzi cu probe irefutabile că în jurul anilor 36.000 - 30.000 î.C. s-a întâmplat ceva deosebit, paradoxal, cu humanoidul care popula la acea vreme destul de convingător Pământul. Vânătorul și culegătorul de Neanderthal, care folosea deja instrumen-

(continuare în pag. 46)



te create pentru a se hrăni și domina, a dispărut destul de repede, probabil brusc, și locul lui a fost luat de o ființă ome-nească identică genetic cu omul actual, ființă care, pe lângă producerea logică de instrumente de vânătoare și case pentru locuire, a început "din fașă" să picteze naturalist (în unele peșteri din Europa de Sud-Vest) și geometric (în zone din spațiul balcanic, carpato-dunărean și nord-pontic).

Se apreciază, însă, că *Homo Geometricus* din Sud-Est (mai scund, dar mai priceput decât Cromagnon-ul din Europa de Apus) s-a impus către începuturile neoliticului în toată Europa și, mai apoi, a cucerit întregul Pământ (s-a demonstrat lucrul acesta prin cercetarea felului cum simbolurile geometrice, iradiate din zona Europei de Sud-Est, au cucerit Pământul). De-a dreptul excepționale la acest om nu erau doar gândirea logică și reprezentarea ei prin semne geometrice (ce reprezentau domenii noi, nenaturale, de probabilitate pentru viitoarele evenimente reale - magia reprezentând în acest sens tot un domeniu de probabilitate dorit ca realitate) (unghiul, ca însemn al acțiunii, fiind primul și cel mai important - chiar și în modernitate - semn al acestor reprezentări), ci gândirea logică dihotomică, reprezentarea acestei gândiri prin încrustări geometrice dedublate, simetrice, oglindite.

Așadar, numeroase comunități de vânători au utilizat frecvent limbajul gesturilor sau semnalelor, precum: focul, sâșăitul ("împrumutat", se pare, de la reptile), bătăi de arme, șuieratul etc. În pofida acestei evidențe, Darwin ne-a prevenit, totuși, că limbajul gesturilor, în speță cel care folosea gestică a mâinilor, nu era eficient atunci când mâinile erau ocupate sau nu puteau fi văzute. Suntem astfel nevoiți să presupunem că limbajele bazate pe gestică au fost secundate treptat de sunete care sugerau acțiuni și apoi înlocuite de limbaje verbale. Copiii spun căinilor *ham-ham*, chiar înainte de a-i învăța cineva, imitând onomatopeea atât de familiară a simpaticului animal. În mai toate limbile umane, cuvântul folosit de copil pentru a desemna *mama* pare o imitare a sunetului produs în mod inerent în timpul suptului la sân. Oamenii de știință sunt într-un acord că evoluția aceasta nu s-ar fi produs fără o restructurare a creierului [2].

Antropologul american Ralph L. Holloway de la Universitatea din Columbia, a efectuat studii asupra unor cranii de fosile, în ideea stabilirii vechimii limbajului. Printre altele, el a reușit să identifice, la o fosilă *Homo habilis* care datează de peste două milioane de ani, o regiune a creierului, cunoscută azi sub numele de *aria lui Broca*. Această zonă reprezintă, posibil, unul din cei câțiva centri nervoși necesari vorbirii. Descoperirea l-a determinat pe savant să afirme cu convingere că dezvoltarea limbajului, a uneltelor și a culturii s-ar fi petrecut, în principal, în acea vreme.

"*Animalele sălbatice nu gândesc în mod abstract*", a afirmat la un moment dat John Locke, exprimând în acest mod concepția generală a oamenilor de-a lungul istoriei scrise. A primit însă o replică pe măsură din partea episcopului Berkeley: "*Dacă faptul că fiarele nu gândesc în mod abstract ar constitui trăsătură distinctivă a lor, mă tem că foarte mulți dintre cei ce trec drept oameni trebuie incluși printre ele.*" [2].

Rațiunea și gândirea abstractă - cel puțin la nivelul subtilităților lor - nu se manifestă neapărat și permanent în viața de zi cu zi a oamenilor. Cu toate acestea, suntem cu toții de acord că ele reprezintă caracteristicile definitorii ale

speciei umane, situându-l pe om pe cea mai înaltă treaptă a evoluției vieții pe pământ. Întrebarea firească, ce s-ar putea naște în urma acestei observații, se referă la existența sau inexistența acestor caracteristici la animale. Sunt oare animalele capabile de gândire abstractă, chiar și într-o formă mai puțin profundă și evidentă? Faptul că animalele nu au un mod de exprimare suficient de inteligibil pentru noi înseamnă neapărat că ele nu pot gândi? Oare am studiat și analizat suficient inteligența lor, sau vom continua să ne manifestăm presupunerea și impresia că acestea nu au fost, nu sunt și nu pot fi niciodată ființe inteligente? Această posibilă vină a noastră, ar putea fi extinsă până acolo încât chiar și înțelegerea și comunicarea între ființele umane ar putea avea de suferit. Într-o expunere despre comunicarea cu animalele, filozoful francez Montaigne spune: "*de ce n-am fi și noi, în aceeași măsură ca și animalele, vinovați de incapacitatea de a comunica între noi?*" [2].

Una dintre semnificațiile verbului *a comunica* este și aceea de "*a face cunoscut*" un anumit conținut. Aceasta presupune - în egală măsură - formularea și transmiterea unui mesaj, dar și receptarea acestuia. Sunt binecunoscute dificultățile noastre de a înțelege sau comunica cu animalele. Dar poate acestea se datorează tocmai faptului că nu dorim cu adevărat să ne aplecăm și să înțelegem din mediul înconjurător modalitățile de exprimare care nu ne sunt familiare. După cum se știe, ritualul și comportamentul emoțional sunt puternic influențate de gândirea abstractă neocorticală. Aceasta nu înseamnă că animalele nu au astfel de comportamente. Cel al ierarhiei, de exemplu, ca semn evident al comunicării, este chiar foarte bine dezvoltat la unele specii. Omul a făcut demonstrații analitice ale valabilității credințelor religioase, iar comportamentul său ierarhic este dominat de argumente filozofice precum dreptul divin al regilor, formulat de Thomas Hobbes. Însă animalele - chiar și unele care nu fac parte din ordinul primatelor - par și ele să demonstreze că au sclipiri ale raționamentului analitic. Un exemplu în acest sens este cel al delfinilor. Delfinii - ca și balețele - pot comunica cu indivizii speciei lor printr-o tehnică proprie care se bazează pe recrearea caracteristicilor de reflectare sonoră a obiectelor cu care intră în contact. Această tehnică se manifestă printr-o varietate complexă de grupaje de declucuri, asemănătoare cu semnalele sonore ale alfabetului Morse. Sensul exact al mesajelor recepționate este încă intraductibil pentru cercetători. Însă s-a putut dovedi că delfinii emit o serie de semnale care corespund spectrului de reflectare audio pe care l-ar obține emițând unde sonore spre un obiect, în bandă de unde specifică delfinului. Se presupune că, prin semnalele emise, ei pot descrie conturul obiectului din mediul înconjurător în frecvențe audio, schițându-l astfel cu destulă exactitate. S-a dovedit că această tehnică de comunicare este folosită de delfini pentru a se proteja de rechini, dar și în a distinge alte specii de animale subacvatice și chiar oameni. Nu seamănă acest sistem de comunicare cu un limbaj care, prin folosirea unor repre-

(continuare în pag. 47)



(urmare din pag. 46)

zentări pictografice audio, pornește de la idei concrete și ajunge la abstracțiuni? Nu în mod aproape identic s-au dezvoltat și limbajele scrise în Mesopotania și Egipt? Și atunci, de ce n-ar fi posibil ca delfinul să creeze în spațiul audio, din propria sa imaginație și nu neapărat din experiență, imagini deosebite și abstracțiuni care să-l situeze în categoria ființelor inteligente? [2].

După unele evaluări, în natura actuală există peste 2.300.000 de specii de animale nevertebrate (dintre care circa 700.000 specii de insecte) și numai 43.090 specii de vertebrate (dintre care aproximativ 8.500 specii de păsări). Numărul speciilor de plante este mai mic (aproximativ o jumătate de milion).

La animale - care se situează, ca moment al apariției, anterior omului - există unele semne evidente ale comunicării. Limbajele acestora sunt și continuă să fie obiect de studiu pentru mulți specialiști. Se presupune că omul, prin conviețuire și prin procesul muncii, a dezvoltat foarte mult limbajul moștenit de la animalele din care își are originea. Această dezvoltare a fost posibilă datorită capacității informaționale foarte mari a oamenilor, la care aceștia au ajuns în urma unor modificări atât a sistemului nervos, cât și ale sistemului fonator [3].

Până a nu intra la școală, copiii nu știu ce este un subiect, un predicat, ce este un substantiv sau un pronume, nu știu nici cele mai elementare regulile gramaticale și, cu toate acestea, vorbesc aproape corect și înțeleg limba pe care au deprins-o, fără mari eforturi, de la părinții lor. Abia școala ordonează și conștientizează în mintea acestora noțiunea de limbaj și de reguli gramaticale. De multe ori avem senzația că limba la copil parcă exista, undeva, ascunsă în subconștientul acestuia, și nu-i trebuie un efort prea mare să se obișnuiească cu ea.

O impresie asemănătoare putem avea și în cazul animalelor. Există multe dovezi că acestea au un limbaj propriu, care este ușor asimilat de noii născuți. În același timp, se apreciază că acest limbaj conține și unele semne comune care le ajută la apropierea de celelalte vietăți ale pământului. În cazul animalelor domestice, unele evidențe pot confirma că, din graiul lor vechi și pierdut, ele au păstrat și astăzi semne ale înțelegerii cu oamenii.

De multe ori ne întrebăm de ce nu vorbesc animalele. În realitate noi pretindem ca ele să vorbească la fel ca noi, într-un limbaj asemănător limbajului nostru. Ne este greu să acceptăm că o comunicare s-ar putea face și altfel decât o facem noi în mod obișnuit. Cu alte cuvinte, ne interesează prea puțin că există un alt limbaj complet neinteligibil, atât timp cât există al nostru, care este foarte simplu și foarte comod. De pildă, cimpanzeii au un creier destul de voluminos. În același timp, ei dețin și un neocortex bine dezvoltat, au o copilărie îndelungată și deci perioade mai mari de formare. Atunci, de ce n-ar fi ei capabili de gândire abstractă și - dacă sunt inteligenți - de ce nu vorbesc?

Desigur, când ne întrebăm de ce nu vorbesc animalele, ne gândim, în primul rând, de ce nu vorbesc la fel ca noi. Putem accepta oare mai ușor ideea că ele sunt "mute" chiar și când este aproape evident că se înțeleg între ele și uneori ne lasă impresia că ne înțeleg și pe noi? Coautorul teoriei evoluției prin selecția naturală, Alfred Russel Wallace, a ajuns la concluzia că primul urangutan pe care îl studia se comporta "*exact ca un*



copil în situații asemănătoare". De fapt, termenul de urangutan, în traducere din malaeză, nu înseamnă maimuță, ci *om al pădurii*.

Studiind un cimpanzeu celebru din insulele Canare, pe nume Sultan, Wolfgang Kohler a descoperit că acesta lega două prăjini pentru a ajunge la o banană inaccesibilă. Același renumit cercetător a studiat și comportamentul a doi cimpanzei care maltratau un pui de găină. Unul îi întindea păsării mâncare, încurajându-o să se apropie, iar celălalt arunca în ea cu o sârmă pe care o ținea ascunsă la spate. Puiul se retrăgea, dar curând încerca să se apropie din nou, fiind iarăși atras de maimuțe în același mod. Iată, așadar, o interesantă combinație de comportamente care parcă ar aparține în exclusivitate omului: cooperarea, planificarea desfășurării unei acțiuni viitoare, înșelarea și cruzimea. Nu sunt toate acestea semne evidente de inteligență? [2].

Unii pești de apă dulce din Africa, complet orbi, comunică între ei prin intermediul unui limbaj electric destul de elaborat. Înzeștrați cu anumite calități senzoriale de excepție, aceștia generează un câmp electric constant prin perturbațiile cărui pot distinge ușor atât prădătorii cât și prada [1].

Există multe demonstrații care confirmă faptul că porumbeii sunt extrem de sensibili la intensități foarte mici ale câmpului magnetic, de ordinul unei sutimi de miime din valoare dipolului magnetic terestru. Dovădind facultăți senzoriale de excepție, ei pot zbura și recunoaște locurile prin efectele lor magnetice. La om nu s-a putut constata o asemenea performanță senzorială.

Termenul de "*zoosemiotică*" a fost lansat în anul 1963 și se referă la disciplina care studiază (din punct de vedere științific) comportamentul de semnalizare, de comunicare în cadrul unei specii animale. Într-o accepție restrânsă, zoosemiotica studiază: "*comportamentul de semnalizare al speciilor animale*", "*comunicarea animală*", într-un contrast implicit sau explicit cu studiul "*comunicării umane*". Există însă și o accepție largă. Aceasta situează zoosemiotica în cadrul concepției generale potrivit căreia sistemele semiotice umane sunt de două tipuri: antroposemiotice, adică acele sisteme semiotice specifice doar speciei umane, și zoosemiotice, adică acele subsisteme semiotice care participă la realizarea comunicării umane dar care se manifestă de asemenea și la alte specii animale, participând și la realizarea procesului de comunicare al altor specii animale.

Dihotomia zoosemiotice/antroposemiotice vizează relația dintre o bază biologică și o suprastructură cultu-

(continuare în pag. 48)

rală a procesului de semnificație, și ea va rămâne în vigoare atât timp cât misterul originii și al apariției limbajului (care este un eveniment singular în Universul cunoscut) nu va fi explicat.

Presupoziția pe care această dihotomie o implică este aceea că orice sistem de semne care nu are o legătură manifestă, evidentă cu limbajul, nu aparține repertoriului antroposemiotice al ființei umane (pentru că limbajul este o capacitate fundamental umană). Concluzia acestei presupozitii este că toate celelalte sisteme de semne folosite de om trebuie considerate ca fiind zoosemiotice, până când li se va putea determina științific relația reală cu limbajul.

Printre cele mai importante modalități antroposemiotice de comunicare se numără *limbajul natural*, atât ca limbă vorbită, cât și ca sistem vizual de comunicare (folosit de persoanele care suferă de surzenie parțială sau totală, precum și de cele care comunică cu ele). Printre surrogatele vorbirii, ale limbajului întâlnim:

- sistemele de "comunicare mută" (păstrate în unele mănăstiri catolice și ortodoxe unde se profesază "jurământul tăcerii")

- limbajul prin semne al aborigenilor din America și Australia

- transpunerile sunetelor limbajului în grupuri scriptice sau în semne optice și acustice (de exemplu: codul Morse, diversele alfabetice acustice pentru orbi sau spectogramele sonore)

- constructele artificiale, create în scopuri tehnice și/sau științifice.

- seturile de semne folosite de către om în mod independent de orice infrastructură lingvistică deși, evident, fatalmente legate de, și generând, "efecte verbale". Cel mai bun exemplu îl constituie artele non-verbale precum muzica sau pictura abstractă.

Lingvistul Gregory Bateson explică relația incertă dintre modalitățile antroposemiotice și cele zoosemiotice de comunicare considerând că ideea comună conform căreia, în evoluția omului, limbajul a înlocuit sistemele mai primitive de comunicare ale animalelor, este falsă, întrucât ea implică faptul că aceste sisteme primitive au degenerat, dispărând treptat, lucru care nu este adevărat. Dimpotrivă, sistemul "kinesic" al omului a devenit mai bogat și mai complex, iar para-limbajul a înflorit în paralel cu evoluția limbajului verbal, ambele fiind dezvoltate în forme de artă complexe precum: muzica, baletul, poezia. Chiar și în prezent, modalitățile umane de comunicare kinesică, expresia facială și intonația vocală le depășesc cu mult pe cele ale oricărei specii animale. În aceste condiții, putem considera că: cele două sisteme semiotice (antroposemiotica și zoosemiotica) au finalități diferite, deși acționează deseori în interdependență, și că nu există o limită clară de la care modalitățile zoosemiotice devin antroposemiotice. Această trecere nu poate fi explicată decât prin apariția unei noi proprietăți, a unei noi capacități a ființei în cauză: aceea de a se descurca fără contactul direct cu obiectele și, în consecință, de a simboliza.

Concepția comună care consideră că această capacitate de simbolizare este caracteristică doar mamiferelor (și omului în general) este falsă. Insectele nevertebrate (specia "Hilara sartor", albinele), dar și caracatițele (cefalopodele) precum și aloprimarele (de exemplu, cimpanzeii) au și ele o capacitate (redușă, e drept) de simbolizare, de atri-



buire a unei valori simbolice unor evenimente și semne care provin din mediul ambient. Deși aceste animale nu pot elabora în creierul lor "programe complexe de simbolizare" (ca de exemplu serii de semne, așa cum sunt cele care ghidează și determină sentimentele, gândurile și acțiunile omului), ele pot totuși reprezenta, într-un mod simbolic, o serie de operații simple, cruciale pentru supraviețuirea lor (ca, de exemplu, mărirea sau micșorarea distanței care le separă de sursele de stimuli din mediul ambient).

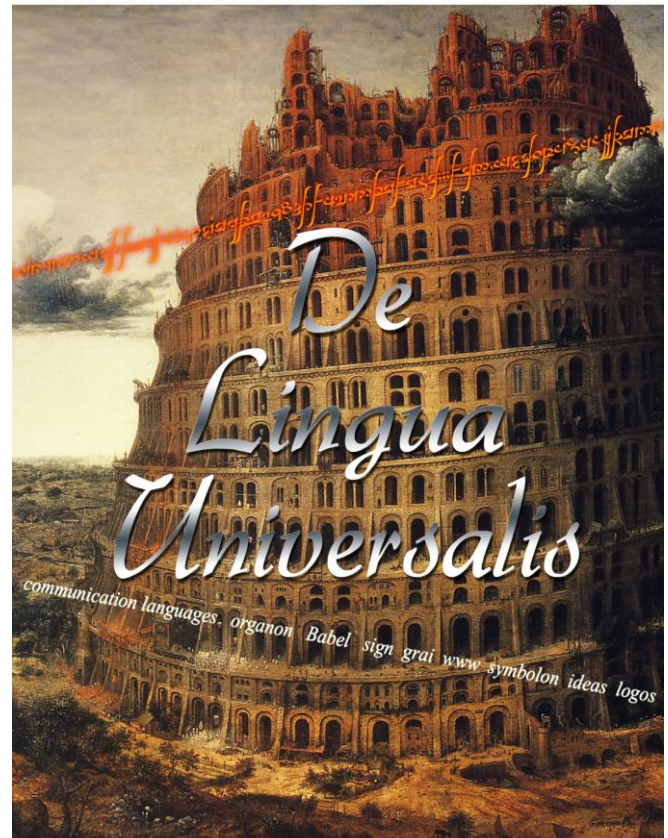
Pe bună dreptate, Levi Strauss afirma că "*animalele nu au limbaj, în sensul celui pe care îl are omul, însă ele comunică totuși prin intermediul unui sistem simbolic*".

Bibliografie:

- [1] Carl Sagan - *Broca's Brain - Reflects on the romance of science*, Random H., New York, 1979
- [2] Carl Sagan - *The Dragons of Eden - Speculations on the Evolution of Human Intelligence*, 1977
- [3] E. Nicolau - *Omul informațional*, Ed. Junimea, Iași, 1971

(din volumul "*Petre Rău – De Lingua Universalis*", editura "Antares", 2007)

Petre Rău



Editura Antares



**Petronel VIZITIU****DUMNEAVOASTRĂ**

Dumneavoastră, pas domol,
 Umbra serii pe un hol,
 Glas ce știe să aline,
 Mâini ce-ascund povești divine.

Dumneavoastră, vis tăcut,
 Gând ascuns într-un sărut,
 Pașii moi prin amintire,
 Dor ce arde-n nemurire.
 Dumneavoastră, stea ce știe
 Să lucească-n vijelie,
 Să îndrepte, să îndrume,
 Să rămână peste lume.
 Dumneavoastră... eu ce sunt?
 Un ecou purtat de vânt,
 O umbră-n privirea voastră,
 Sau doar visul dintr-o glastră?

CE E IUBIREA

Iubirea e vântul ce mângâie floarea,
 E dorul ce arde tăcut printre rânduri,
 E raza ce-n zori, îmbracă culoarea,
 E visul ce-și cântă fiorul din gânduri.

E șoapta ce-n noapte ne cheamă-n tăcere,
 E râsul ce umple pustiul din noi,
 E focul ce arde fără durere,
 E clipa ce-n suflet rămâne apoi.

E roua ce cade pe frunza uitată,
 E steaua ce naște lumina curată,
 E glasul ce știe să spună mereu,
 „Te port în ființă, te simt ca pe-un zeu”!

Și chiar de se stinge lumina sub lună,
 Căci timpul o știe și cerul o scrie,
 Iubirea pe veci fi-va stăpână,
 Mereu va rămâne - eternă să fie.

SĂ NU ALUNGI IUBIREA

Să nu alungi iubirea când bate-ncet la ușă,
 Cu mâna tremurândă, cu inima supusă.
 Ea vine ca o rază prin norii grei de vânt,
 Și-aduce primăvară în sufletul înfrânt.

Să n-o gonești departe când încă te mai cheamă,
 Când ochii ei îți spun povești ce nu au teamă.

E darul cel mai sfânt ce viața ți-l oferă,
 Un cântec fără margini, o nesfârșită sferă.

Să nu ucizi iubirea cu vorba ta grăbită,
 Căci rana ce rămâne, va fi neostoită.
 Și-n nopțile tăcute, când totul e târziu,
 Vei regreta că-n brațe acum este pustiu.

Să nu alungi iubirea, căci ea nu se întoarce,
 Și nici un vânt de seară nu-ți poate-aduce pace.
 Privește-o cum se stinge când mâna ta o scapă-
 O stea căzând în noapte, o lacrimă pe apă.

LIMBA NOASTRĂ

Limba noastră e comoară,
 Rădăcină-n vechi pământ,
 Cântă-n vânt și-n primăvară,
 Dulce grai și legământ.

Ea ne leagă de străbuni,
 De istorii scrise-n piatră,
 În cuvinte ce aduni
 Dor și dragoste de vatră.

Din doină și din balade,
 Din povești și jurăminte,
 Ea renaște și străbate
 Veacuri pline de cuvinte.

Să o păstrăm cu cinste sfântă,
 Să-i fim scut și legământ,
 Că-n ea bate și tresaltă
 Duhul neamului cel sfânt.

SĂRUTUL DE PIATRĂ

Pe trup de piatră s-a născut
 Un sărut blând, fără cuvânt,
 Cu forme strânse într-un gând,
 Din veșnicie renăscând.

Brâncuși, cu dalta lui divină,
 A smuls din piatră un fior,
 Și-a prins iubirea-n rădăcină,
 Într-un gest pur, nemuritor.

Două siluete contopite,
 Un trup sculptat din infinit,
 Se-mbrățișează liniștite,
 Tăcute-n dor neostoit.

Nu-i chip, nu-i ochi, doar o simțire
 Un vis de piatră îmbrățișat,
 Sărut sculptat spre nemurire,
 În lutul lumii întrupat.





Laura Cătălina DRAGOMIR

Ca și în viață, Iosefina Schirger, o îndrăzneată cu poezia

A scrie poezie nu e o activitate simpatică. Poate și pentru că cei care o lecturează, transformă procesul, își spun speranța în ea ca într-un instrument dispus să interogheze limitările și minciuna. Poezia nu se înclină ca să obțină favoruri, avertizează, chiar dacă prevenirea are nevoie de mai mult decât un stimul. De aici și uimirea că Iosefina Schirger, cu al său curriculum de manifestare palpabilă ca realizări în mediul științific, deplasează beneficiul trecând pe un tărâm imprecis, păstrează ce deja a înțeles, pariind însă și pe altă formă de dezvoltare, scrisul.

Pentru cineva care știe să facă totul fără ajutor, poezia, cu a sa obligație de a vedea și din locul în care nu ești, o percepție cu responsabilitate, putea însemna eșuarea, greu de șters, a unui curaj. Tocmai de aceea îmi place poezia Iosefinei, pentru că e una peste care nu s-a făcut pedagogie, chiar dacă respect justiția actului corector al celui care știe și vrea să te învețe.

Poezia Iosefinei obține tot ceea ce are prin meritul unei autoare care, atunci când afirmă, se identifică, o autoare care nu permite să i se atribuie poezia întâmplată altora, scrisul său fiind o formă de a afla cu adevărat despre sine. Pentru a evita ca poezia proprie să nu repete altă poezie, e foarte important să nu încerci să te sincronizezi unui palmares dintr-o eficiență a resurselor proprii.

Traducerea, și aici intervine realitatea în care am încercat cea mai bună și nobilă realizare a noastră, ne-a adus împreună, nu ca să negociem trecerea versurilor sale într-o altă limbă, ci să facem ca acestea să primească grija unei alte culturi, să poată fi apreciată de public și în spaniolă. Oamenii, ca și darurile, atunci când nu se cer, sunt cei mai frumoși. Poezia, ca și viața, e așa cum noi o facem.

Mă gândeam, traducând cartea *Avioane de hârtie*, că locuim într-o lume literară populată de cititori influențați, de destule ori, mai mult de prestigiul și traiectoria unor autori, decât de valoarea intrinsecă a unei opere; că investim, la ora achizițiilor pentru lectură, „cu bătaie” spre premii decât spre scriitor. Iosefina e o poetă care a înțeles că nu există modalități ușoare sau mai puțin ușoare de a publica, există, în schimb, ceea ce s-ar putea numi perseverența dedicată unui viitor. Și că fiecare autor își crește cititorii după propriile reguli. Iosefina este o îndrăzneată cu poezia, implicându-se în scrierea acesteia cu dezinvoltura cui nu urmează o plasare într-un curent literar sau dibuirea unor

apropieri teoretice.

Autoritatea inspirației nu se distribuie ca un dar avantajos. Manifestarea ei impune să strângi curaj și să răstorni lumea cu entuziasmul cui cultivă câmpurile abia întoarse la primăvară. Iosefina s-a arătat celorlalți, luați din lume și făcuți cititori, cu autenticitate, producând astfel o validare a simpatiei de care se bucură și în viața personală. Este o poetă care nu așteaptă după nimeni. O să vă placă poeziile sale. Trăiesc, aplaudând de la depărtare o lansare fericită. Iosefina, traducătoarea ta își pune mâna peste brațul tău.



Passionaria STOICESCU

Poezia transformată în proză, ca discurs liric

Am toată bucuria, plăcerea și stima pentru toți care sunteți aici, mai mari, mai mici, iubitori de carte, iubitori de poezie, iubitori ai urbei voastre și a oamenilor care cinstesc această urbe. Este o zi deosebită, este o sărbătoare pentru giurgiuveni și este o sărbătoare și pentru editurile ePublishers și Coresi, care, pline astăzi cu bogăție de cărți și bogăție de autori, își prezintă ultimele apariții. Nu am primit, din nefericire, cărțile care se lansează astăzi, decât cu o zi înainte, deci calitatea mea de critic de carte este ușor subminată, dar nu și cea de poetă sau de cititor.

Ce ne surprinde de la bun început, la aceste cărți, vorbim despre doamna Iosefina Schirger, sunt în primul rând, titlurile. Un poet care are știința titlurilor înseamnă că se guvernează bine ca autor și alege esența.

Războaiele mele - De ce? Războaiele se poartă nu doar între țări, între dușmani și prieteni, ci și înăuntrul nostru. Suntem plini de războaie pe care le purtăm cu noi și din care trebuie să și ieșim învingători.

Fântâna cu stele – Sapă, sapă, sapă, sapă până dai de stele-n apă! Fântâna este sufletul poetei, stelele de care am dat acolo sunt poeziile, haiducirile ei care iarăși vorbesc despre esență.

Flori de hârtie – Hârtia încă suportă florile unora, durerile altora și asta nu o să mai țină mult având în vedere că am trecut de la laptop-uri la telefoane și că mai inserăm așa, în goana mare, câte ceva pe hârtie.

Poezii în nisip – De ce în nisip? Nisipul este fărâma sufletului, măcinarea ca certitudine, acest simțământ pe care îl are poetul, că totuși, cu toată stră-

(continuare în pag. 51)

(urmare din pag. 50)

dania lui, mult nu va rămâne.

Frazări – este un alt titlu care m-a șocat. De ce **frazări**? Tocmai pentru a sugera esența, această rupere în frazare a sentimentului, a gândului.

Am admirat în aceste cărți, la o primă lectură, spiritul, curajul și sufletul pus în orice acțiune la care Iosefina a luat parte. Îmi place la ea spontaneitatea și că nu are un comportament forțat, măsurat sau constrâns. Fragmentele de **proză** sunt atât de pătrun-se de fructul poeziei, încât nu pot fi considerate proză în adevăratul sens al cuvântului. Poezia transformată în proză este un discurs liric. Ce descoperim aici? Curajul. Știți foarte bine că nu este curajos cine vrea, ci acela care poate. Pentru poet este o trăsătură esențială să aibă curajul să se ofere lumii, să scrie ceea ce simte, ceea ce îl doare, ceea ce îl fericește. Este și cazul ei.

Temele poeziei sunt ale renașterii, pe scurt, toate felurile de începuturi, dar care începuturi sunt esențiale pentru viață. Iosefina este o persoană care nu se descurajează repede și nici nu suferă mult timp pentru eșec. Are această mare putere. Felicitări și noi succese pentru tot ce face cu suflet și talent!



Ionel MUSCALU

Tezaure la Giurgiu

Bine ați venit! Suntem pe domeniul sacru aici, fabrica Teatrului Tudor Vianu din Giurgiu, în care, de obicei, se desfășoară piese de teatru. Astăzi noi suntem actorii unei piese de teatru de viață, o piesă de teatru vie, cu oameni creatori și creativi, oameni care își dedică mare parte din timpul lor creației literare, a înflorii și înmulțirii cuvântului. Misiunea mea aici, astăzi, este aceea de a spune, pe de o parte, câte ceva despre Iosefina, dar pe de altă parte, calitatea cealaltă a mea, nu de pe poet și nici de critic literar, ci de viceprimar al orașului, să vă spun tuturor, bine ați venit la Giurgiu! Sunteți într-un oraș care se mărește în fiecare zi, într-un oraș care, așa cum ați văzut, este deschis culturii, și, într-un oraș care zilele acestea împlinește 620 de ani de la atestarea documentară. Deci, iată, în urmă cu 620 de ani, de aici, de la Giurgiu, ceea ce numeam pe atunci cealaltă capitală a Țării Românești, după Curtea de Argeș, Mircea cel Bătrân îi scria regelui Vladislav Jagello al Poloniei, și a rămas peste timp.

Sperăm că și ce au scris distinsele autoare să rămână peste timp. Poate, peste 620 de ani, altcineva îi va pomeni datorită eforturilor extraordinare ale Editurii Coresi și datorită celorlalți scriitori care reușesc să facă în așa fel

încât să teaurizeze, să adune bogății pe care sigur noi le putem descoperi doar așa cum se descoperă, de obicei, tezaurele, căutând după ele, să le vedem, să le facem vizibile pentru că, dacă nu avem această pasiune a cuvântului și a literaturii, nu o să le găsim, o să vedem pagini care se umplu de praf prin bibliotecă. Am văzut că, din păcate, în ultima perioadă, foarte mulți tineri fac curățenie prin casele părinților și aduc la bibliotecă donații de carte, donații care sunt de fapt cărțile părinților lor.

Noi suntem astăzi aici să luptăm pentru carte, pentru cuvântul scris, pentru ca dumneavoastră, cei tineri, să deprindeți această pasiune a cititului, pentru că altfel, nici nu știți ce pierdeți. Sunt lumi extraordinare, fiecare carte este un univers și fiecare artist este mai mult decât un om, este un aprinzător de speranțe și un creator de optimism, este cel care reușește să pună în fiecare pagină lucruri pe care le-a trăit, pe care le-a experimentat, lucruri cu care poată să rămână în istoria familiei, istoria personală sau a prietenilor, în istoria unei limbi.

Desigur sunt bucuros că Iosefina Schirger se află azi în Giurgiu, ea și 4 din cărțile pe care le-a publicat până astăzi, 19 dintre ele la Editura Coresi. Poeziile ei sunt însemne la vedere, mărturisiri, ecoul unei vieți căreia îi trebuie mai mult decât întristări și bucurii, o cosmogonie a eforturilor omenești. Clipa e trăită cu puterea omului care luptă nu pentru împlinirea unui vis, ci pentru visul însuși. Iosefina poate să-și vadă viitorul: îl atinge cu dorința ei, tulburând trecerea prin timp. Un om - un destin, o idee de schimbare prin iubire, un stil epistolar în care cititorul se poate considera fericit că este **adrisantul**, chiar dacă nu a primit nicio scrisoare până acum. Scrisul zvâcnește, crește, vindecând răni. Timp desfrunzit, mărturie de iubire, dovezi ale dăruirii de sine, infinite posibilități de salvare prin trăire interioară...



Vasile POENARU

Condeiful fermecat al Iosefinei Schirger și... avioanele de hârtie

Citesc... citesc... citesc. Este amețitor! Un iureș de gânduri, imagini, senzații; surprinzător, alert, plin de prospețime și foarte... poetic. Minunate pagini! Trebuie citite pe îndelete. Sunt foarte dense. Atât de multe idei, stări, înțelesuri! Și simți nevoia să te reîntorci, să recitești. Ca atunci când ești pe munte și simți ne-

(continuare în pag. 52)

voia să mai tragi o dată în piept aerul acela curat și tare. Niște imagini și metafore superbe, un balsam pentru suflet! O încântare citirea lor! O poetă înzestrată cu un mare har, ca un izvor de apă vie... A avut dreptate Gina Micloș când a spus că e un alchimist adevărat. Citind nu pot decât să confirm. Cred că și pregătirea de chimist a modelat într-un anume fel seva aceasta născătoare de Poezie.

(consemnare de Michiela Poenaru, editor Coresi, ePublishers, eDidactica, eLiteratura, București)

Vasile Poenaru: Să știți că toată lumea lucrează cu drag la cărțile dumneavoastră. Emană o bunătate și o căldură sufletească deosebite.

Isabela Schirger: E ceva care vine de sus! Vor rămâne după noi. Mi-au schimbat viața.

Vasile Poenaru: Așa este. Creația este lumina lui Dumnezeu revărsată peste noi.

Avem aici de-a face cu o mare comoară de poezie, poeta Iosefina Schirger. Am prezentat-o la Târgul de carte Gaudeamus, rândul trecut, zicând publicului: "Iată, avem 10 volume de versuri de nota 10" și, într-adevăr, publicul a fost încântat, iar discursul prefațatorului ei a fost încântător.

După cele 10 volume am reușit să publicăm alte 9 și le-am lansat într-un alt târg de carte, Bookfest. Pentru Târgul Gaudeamus de anul acesta, avem două cărți: una tradusă în limba engleză și una în spaniolă. Toate cărțile doamnei Schirger, publicate alături de noi, se află la stand.

Iosefina este un poet în adevăratul sens al cuvântului. Sensibilitatea, capacitatea de a găsi frumosul în fiecare secundă, fiecare clipă de viață, tăria ei în a descoperi propriul său stil, originalitatea de care dă dovadă, toate acestea ne fac să o admirăm. După ce îi citim câteva pagini, stilul, fiorul rămân de neuitat. Până și numele, Iosefina Schirger, sună a poezie... Și-a inventat și propria formă prin care se exprimă. Sunt practic două modalități de aranjare a cuvintelor: una este poem în proză – proză ritmată și rimată, extrem de bine conduse toate paragrafele, toate textele și pline de lirism; iar cealaltă formulă sunt terținele. Aceasta ar fi unitatea minimală a poeziilor scrise sub formă de vers. Prin alăturarea a trei terține rezultă un grup constituind un tot unitar. Prin aceste două simple forme, ea conduce sufletul nostru către universuri nebănuite.

Totul este poezie la Iosefina Schirger, persoana însăși este un om de o sensibilitate extraordinară, de o tărie sufletească care ne impresionează. Când ne aflăm în preajma ei, întregul univers devine armonie, exact ca atunci când îi citim poeziile.

În paginile cărții „Avioane de hârtie” intrăm într-un univers liric țesut magistral. Aici, cuvintele nu sunt doar caractere pe o pagină, ci avioane de hârtie care decolează din sufletul autoarei, purtând cu ele cele mai profunde și intime vise.

Opera Iosefinei Schirger este un mozaic de sentimente surprins în versuri care se desfășoară ca aripile unei păsări în zbor. Gândurile melancolice ne transpun într-un peisaj de speranță și dor, unde vara și iarna dialoghează în armonie. Autoarea ne invită să contemplăm dualitatea existenței, unde iarna nu stinge pasiunea poetică, ci mai degrabă o însufletește. În „Canticul” (Colind), cuvintele sunt firul comun care unește universul, sfidând efemeritatea timpului și a distanței, devenind scânteii care luminează cerul nopții, amintindu-ne de trecerea vieții și eternitatea

poeziei.

Laura Cătălina Dragomir, cu priceperea ei rafinată de a traduce, a reușit să surprindă esența și tonul melodic al poemelor originale. Fiecare cuvânt, fiecare linie, va rezona cu cititorul în forma sa cea mai autentică, translătând bogăția operei într-o nouă limbă, fără a se pierde esența.

Cartea este rezultatul unui efort de colaborare unde fiecare cuvânt a fost atent selectat și modelat pentru a crea un set armonios de experiențe poetice. Prin paginile „Avioanelor de hârtie”, asistăm la dansul dintre melancolie și speranță, dintre iarnă și vară, dintre tangibil și efemer. Poezia Iosefinei Schirger este un amalgam de emoții și experiențe, un ecou al șoaptelor sufletului care depășește granițele lingvistice și culturale.

Această carte nu ar fi posibilă fără eforturile neobosite ale tuturor celor implicați în crearea ei. Laurei Cătălina Dragomir, talentata noastră traducătoare, îi datorăm accesul unui nou public cititor în spaniolă, la lumea poetică a Iosefinei. De asemenea, ne exprimăm recunoștința doamnei arhitect Smaranda Schaechtele, din Germania, care ne-a oferit posibilitatea de a folosi câteva desene, opere de artă, pentru coperta și interiorul cărții, ceea ce evidențiază și mai mult universul liric al poetei.

„Avioane de hârtie” este o invitație de a explora sufletul uman prin cuvinte, de a contempla frumusețea efemeră a existenței și a descoperi magia în cele mai simple detalii ale vieții. Fie ca această carte să fie pentru cititori nu doar o lectură, ci o experiență în care se regăsesc, cu autorul și cu arta poeziei în cea mai pură formă.





Timur CHIȘ

Camino de Santiago

Călcând alături de miile de iluzii pierdute,
Înspre Catedrala din Santiago îmi duc durerile sufletului,
Și alături de Sfântul Iacob parcurg drumurile întunecate.

Azi, iubit-o, am dus pietrele din spate în Porto,
Și vinul roșu îmi încălzește picioarele betege de atâta drum.

Chipurile tinerelor sunt ale tale și ale Sfântului Iacob,
Iar pașii pelerinilor îi simt în picioarele mele .

Visând la nemurirea dragostei noastre, lângă apele
oceanului adorm.,

Vigo

Dealurile, pline de case adormite, mi se par greu de
urcat,
Printre copacii bătuți de ploile Galiciei,
Îmi port oasele obosite de drumul lung al Sfântului Iacob.
Oare îmi va recunoaște rătăcirile mele,
Și tristețile din dragostea noastră?
Printre paturile albergue-ului,
Mă târăsc spre noapte,
Sunt sigur că azi îmi vei veni în vis.

Oceanul înpumat

Oceanul îmi spală picioarele rănite de pietrișul
drumurilor,
Alături de ceilalți pelerini, printre episoade de soare și
ploaie,
Santiago mă cheamă la picioarele Sfântului Iacob.
Un cățel se atașează de mine,
În limba câinească, mâncare cerșind,
Sandwich-ul îl împart pentru o icoană în raiul canin.
Spre stele, iubit-o, printre sandwich-urile vieții ne
plimbăm.

Temeri

Mă apropii de punctul final al drumului,
Pelerinii mă descos despre dorințele ce le voi așeza la
picioarele tale.
Sunt simple, ca ale tuturor (sănătatea iubitei, moarte
ușoară),
Sunt dorințele unui obosit de viață.

Temeri îmi trec prin suflet:
Voi fi capabil să te strâng în brațe, Sfinte,
Sau o voi strânge pe Maria?
Sunt sigur că voi ajunge la capătul drumului.

Printre umbrele morților îmi port dorințele.

Am ajuns

Orașul se așază la picioarele mele,
Îmi las tenișii și răutățile pe ultimul deal,
Catedrala albă în soare mă așteaptă.
Desculț în ploaie pătrund în piață,
Sunt la poarta Sfântului Iacob,
Dragostea pentru tine mă apropie de statuie,
Inima ta pâlăie în amintirile mele,
Lângă inima mamei și a Sfântului.
Te iubesc, dragoste târzie.

Noaptea stelelor

Am primit permisul spre rai,
Semnat de un preot bătrân și hârșăit de întrebările
pelerinilor.
Pe o bancă în parc încerc să-mi odihnesc întrebările
sufletului,
Copiii se joacă pe lângă mine,
Pelerinii se joacă cu sufletul meu.
Cununa de stele se aprinde deasupra mea,
Inima ta, iubit-o, apare pe cer strălucind printre ele.

Sfântul spre somn mă îndeamnă să merg,
Oasele să le odihnesc alături de ale lui,
Să recâștig încrederea pierdută de atâta ură,
Să câștig iubirile pierdute.
Lângă mormântul tău,
Sfinte, dorm, alături de toți pelerinii,
Și visez la veșnica odihnă prin iubiri pierdute în negura
vieții.

Paharul de vin

E târziu și avionul mă așteaptă pe pistă,
Sticla de vin roșu încerc să o golesc,
Sângele Sfântului Iacob îmi pătrunde în suflet
Și amintiri din nopțile de dragoste îmi invadează
creierul.
Dragostea mea se revarsă pe aripi de oțel spre sufletul
tău,
Aștept nopțile de odihnă în paturile mari ale casei
mele.
Cu Lăbuș și Garfield aștept să îmi împart mâncarea
Și cu sufletul tău cafeaua.
Lângă ultimul pahar de vin.
Îmi vărs toată răutatea lumii.



Sasha IVANOV

EA ȘI CELĂLALT

Scena 6 actul 2

(vila luniei)

Personaje: (A) Andrei - soț, (M) Maria - soția sa, (I) lunia - soția celuiilalt

Independența sentimentală a luniei nu durează mult. lunia în sufrageria vilei. Îl sună iar cu insistență pe Andrei, el nu răspunde. Ea insistă cu telefonul. El răspunde într-un final.

I: Vino să mai stăm de vorbă. Nu mă interesează ce simți, dacă mă placi sau nu. Vino până la mine! Am nevoie de asta și știu că și tu. (*Bocește la telefon până când el acceptă*). *Îl așteaptă la ușă, oferindu-i doar timp de bună-ziuă. Îl apucă nebunește cu amândouă mâinile de cap, de parcă ținea un pepene. Și-i vorbește pe nerăsuflăte*

I: M-am hotărât! Aș face cu tine. Nu dragoste ca să crezi că urmăresc răzbunare pe al meu, ci cum ziceai tu, perversiuni, ceva apropiere erotică. Chiar am nevoie de asta. Eu, eu ca persoană, entitate fizică...

lunia face o pauză de recăpătare a respirației, ce-i permite bărbatului să se retragă puțin din ciudata interacțiune fizică.

A: Te-ai îmbătat? Cât ai băut?(*cinic*).

I: Du-te naibii! Spuneam că vreau să ți-o trag, fraiere! Sau să te las să-mi faci ce vrei! Bucură-te! Panaramele din Dailly nu arată ca mine.

A: Bine, fie!

I: Dar nu! Nu merge așa! Nu-mi pot scoate din cap că ai știut și n-ai făcut nimic. Cred că nu ești om! Iar eu împart intimități doar cu oameni, nu cu psihopați. Orice om normal, sănătos la cap ar fi fost doborât de cele întâmplate.

A: Și eu am fost. Crezi că eu sunt de piatră?

I: Nu cred că ai fost! Dacă ai fi fost sincer afectat, ai fi acționat în vreun fel. I-ai fi rupt capul lu' bărbat-meu, ca orice om normal. Nimeni nu poate rezista să tacă și să nu facă nimic.

A: Crezi că sunt nebun?

I: Da, de nebunie te acuz. Iar eu cu psihopați nu mă culc! Nici nu le fac alte chestii.

A: Zici că n-am simțit... mă acuzi chiar... de asta...

Andrei trist cade pe gânduri. Pare căzut în transă. Mișca din cap ca un bolnav de creier, înainte și înapoi, de parcă ar fi lovit o minge de fotbal imaginară.

I: Ce înseamnă asta? de ce faci așa din cap?

A: Nu băga în seamă! e un tic al meu. Mă apucă în momentele de emoție puternică. Pe la 20 de ani am scăpat de el. Ticul acesta nervos mi-a revenit când a început aventura soției mele cu fostul tău soț.

I: Înseamnă că acum...

A: da. M-au tulburat acuzele tale, cum c-aș fi de piatră. Nu e așa ... Nu... Nu... Tocmai îmi mărturisise încă una, a doua parcă, da era a doua oară când și-o pusese cu bărbat-tău. Nu mai mîncasem cu zilele. Slăbisem. Ea spunea că-mi stă bine. Așa că am continuat să nu mănânc. În schimb beam. Aproape în fiecare seară. Și deși beam, destul de mult, mă îmbătam foarte rar, și niciodată prea tare. Durerea puternică are acest efect... Oricât ai turna în tine nu reușești să te pierzi. Și îmi doream cu disperare uneori să beau până să nu mai știu de mine...

I: Cunosc sentimentul. Te susțin!

A: Am trăit odată o beție fantastică. Băusem în neștire. Mă îmbătasem, dar parcă nu mă îmbătasem. Îmi amintesc cu precizie fiecare clipă din acea beție. Judecam limpede, deși mă simțeam ca într-o comă alcolică. Doream cu disperare să-mi pierd cunoștința, să uit totul, să nu-mi amintesc nimic din viața mea actuală, dar nu reușeam. Creierul, stimulat de durerea profundă, continua să judece limpede, coerent, elementele ciudate ale beției ce se căznea să învingă. A fost straniu, ca o călătorie dus-întors spre altă lume. Spun asta fiindcă m-am trezit dimineață amintindu-mi clar elementele beției, lucruri pe care nimeni nu și le amintește niciodată.

I: Nu sunt fascinată, dar mai spune-mi! Ținându-te de vorbă te am mai mult în preajma mea, deci stau mai puțin singură. Mi-ar plăcea să nu te mai las niciodată să pleci acasă. M-aș simți protejată. Dar știu că nu-ți pot cere așa ceva.

A: Dar lasă asta! Permite-mi să continui! Beția aceasta lungă e o poveste de două zile, fiindcă o știu toată! (*Râde*). De fapt beția asta ciudată s-a întâmplat când am aflat de sarcină. Atunci, la început, doar m-am închis în mine. N-am desconspirat cu nimic ceea ce simțeam. Poate numai prin faptul că slăbisem... Dimineața următoare nu m-am prezentat la serviciu. Am plecat totuși de acasă bântuind străzile ca într-o transă. Ea n-a aflat niciodată nimic...

lunia ascultă stând cu spatele la el. Are genunchii ghemuiți îmbrățișați cu brațele amândouă. Parcă i-ar fi frig. Ori frică. Fața ei nu zicea nimic. Nicio expresie vie. Doar tristețe.

I: Da, că mereu ai protejat-o! Ce mi-e ciudă pe ea! (*scrâșnind din dinți*)

A: Am trecut strada cu pași grăbiți. Asfaltul era umed. Burase puțin adineaori. Trotuarul de pe partea cealaltă se umpluse de frunze mustite de castan, din castanii aceia bătrâni ce umbresc străzile centrale. Îmi taram picioarele, simțeam din plin beția decuseară. Adidașii boțiți prinseseră o mazăgă scârboasă, cu zoi de ploaie și ce se scursesese de pe frunze, viermi, găze, erau mânjiți chiar și pe deasupra. Nu ridicam prea mult picioarele. Umblam aproape ca un handicapat cu tălpile târâte, abia desprinse din când în când de trotuar...

I: Ce-i asta? Ce vrei să înțeleg eu din asta? (*revoltată*).

A: Să înțelegi că am trăit, am luat în piept... Să înțelegi că mi-a fost greu, că n-am stat impasibil. Adică da, n-am făcut acte necugetate, dar numai eu știu ce-a fost în sufletul meu.

I: Tocmai asta e! Că n-ai făcut acte necugetate. Trebuia să dai cu pumnul, că asta se așteaptă de la un om adevărat când este rănit!

A: Mi-a fost frică să n-o pierd.

I: Și nici n-ai pierdut-o!

A: Să știi! De fapt știi sigur că nu sunt prost. Că altfel degeaba am stat de vorbă cu tine atâta. Calculasem totul perfect, ca la șah. N-ar fi trebuit să o pierd. Îmi cunosc bine soția...

I: Fosta soție.

A: Da, fosta soție. Iubirea vieții mele. Dacă spun așa, e bine?

I: Du-te dracului! Zi mai repede unde vrei să ajungi cu toate prostiile astea!

A: Calculasem totul. N-ar fi trebuit să o pierd. Dar a apărut chestiunea cu sarcina. Pe asta n-o prevăzusem.

(continuare în pag. 55)

De fapt mă gândisem și la asta, însă n-am crezut că s-ar putea întâmpla. Încercasem 10-12 ani înainte. Eram convins că problema era la ea, de obicei la femeie este necazul, mai ales după înaintarea în vârstă. Dar până la urmă se pare că problema a fost la mine.

I: Vrei de fapt să-mi explici că ai suferit și tu. Mare brânză!
A: Vreau să înțelegi că am suferit ca niciodată. Știu că n-ai să mă crezi dacă nu-ți povestesc în ce mod am ajuns să-mi contorsionez mintea, să-mi fixez în cap niște amănunte nesemnificative, să rămân cu imagini banale pe care nu le pot șterge din memorie, de parcă sunt crime. Cred că am înnebunit și m-am însănătoșit, am luat-o razna din nou, pe urmă iar m-am întors printre oameni. Stau câteodată și mă gândesc îngrozit că voi sfârși într-un spital de nebuni.

I: Crezi că eu nu trec prin aceleași cazne? Crezi că eu sunt sănătoasă?

A: Da, tu ești sănătoasă. Un om care vrea să se sinucidă este sănătos la cap, doar că nu mai poate suporta. Tu ești perfect sănătoasă, draga mea! Tocmai fiindcă te gândești în mod serios, lucid, la sinucidere. Erai perfect conștientă când te-ai dus să te sinucizi la Septenarius. Asta o dovedește fără tăgadă însăși faptul că te-ai dus tocmai până la Septenarius. Un nebun se arunca, fără discernământ, la întâmplare, în prima baltă sau hău.

I: Încerci să manipulezi totul! (*revoltată*). Din nemernicul insensibil, dorești să te consider persoana cea mai suferindă. Ba chiar insinuezi că eu trăiesc doar o bagatelă. Mă păcălești! Și mă minți! (*îndurerată*)

A: Vai, tu! Câtă dreptate n-ai! Ascultă-mă până la capăt!

I: Bine, fie! Iartă-mă!

A: Am lovit o castană, apoi încă una. Deci două, mi-am spus. În jur se vedeau altele, cel puțin trei, ceva mai departe. Lângă vârful pantofului și între picioarele mele se aflau două castane, deci două. În gând aveam că dacă ar fi fost doar una, o loveam, îi trăgea un șut de dracu o lua. Dar erau două. Iar două însemnau altceva... nu, nu ce crezi tu! Mă gândeam la bilele acelea zen și la jocurile copilăriei și la liniște... două castane încăpeau perfect într-o palmă strânsă. Chiar și într-o palmă de copil. Două castane erau pace pentru suflet. "Pace țieeee, pace țieeee!" (*pe fundal începe melodia pace ție de la Om la Lună*), m-am trezit cântând, fără nicio dispoziție aparentă pentru așa manifestare... Cântam. Prin urmare ar fi trebuit să mă calmez. Mintea însă nu-mi dădea voie. Trebuia să ridic acele castane, era musai parcă. A doua avea încă învelișului verde țepos. Era necesară îndepărtarea tegumentului înțepător. Voiam să le ridic. Dar cum? M-am blocat o secundă fiindcă înțelesesem că nu mai aveam cum să le ridic de jos. Ezitasem. Dacă le-aș fi ridicat din prima, fără să mă gândesc, ar fi fost altceva... un gest firesc care n-ar fi prevestit nimic rău, dar așa... Ezitasem o secundă. Să ridic acele castane putea însemna un blestem, pe care să-l port cu mine tot drumul, până când m-aș fi lepădat de castanele acelea. Ba chiar și după ce le-aș fi aruncat s-ar fi putut abate blestemul asupra-mi, tocmai fiindcă le aruncasem. Nu e bine să ridici ceva de jos, să-l ții, să-l păstrezi și să-l porți cu tine în sân, iar apoi ca un nemernic să-l arunci. Cum să faci asta? E de rău augur. Mintea îmi era încordată la maxim. Nu știam cum să procedez. Să ridic castanele? Două? Care două? Una, prima, cea dintre picioare și una mai îndepărtată care era deja desfăcută de coajă? Sau să o iau pe cea dintre picioare și pe cea de

lângă aceea, dar să mă căznesc s-o desfac? Îmi venea să urlu. Era din vina lui, a tomberonului. Totul se întâmpla pentru că nu lăsasem sticla de plastic la coșul din centru, de lângă fântâna arteziană. Fusesem cufundat în gânduri și trecusem pe lângă tomberon, uitând să las acolo petul de plastic mototolit pe care îl țineam în mână, îngreunându-mi mult mișcările.

I: Fuck! (*Exclamă pleznindu-și capul cu palmele*). Cu ce-am greșit să ascult toate astea?

A: Poftim? (*transpus*)

I: Nimic. Continuă! (*resemnată*)

A: Liniștește-te, liniștește-te! Mi-am zis în gând, închi-zând ochii și ridicând capul în sus, încercând din nou a-mi induce o stare de detașare. Nu era un obicei familiar mie, însă așa credeam că ar fi procedat oamenii împăcați cu sinele. Da, gândind logic, devenea clar... mă liniștisem, aflasem ce aveam de făcut. Calea fusese trasată. Trebuia doar să înțeleg, să pun cap la cap... îmi ieșise și asta. Reușisem a înțelege. Trebuia să ridic acele castane, era obligatoriu. Nu, nu chiar obligatoriu, dar de preferat. Fiindcă făcea parte din înțelepciunea populară. Din discursul poporului asupra lucrurilor găsite întâmplător. Știa până și Făt-Frumos că dacă treci mai departe fără să le iei, rău va fi; dacă le ridici tot rău va fi, dar poate îți vor folosi la ceva. Deci trebuia să le iau... Dar pe care? Pe cea dintre picioare și cea de lângă ea pe jumătate desfăcută ori pe cea dintre picioare și pe una dintre cele trei, mai îndepărtate dar curate? Clar, pe cea dintre picioare și cea nedesfăcută, să arăt Universului că sunt dispus la un oarecare efort. Cel de Sus ar fi fost mulțumit de hotărârea păcătosului de a nu fuși din fața caznei destul de grele, ce însemna a desface jumătate de castană. Îmi asumam un risc... și nu fugeam de muncă... și mă putea răni... pentru că țepii erau vii în învelișul încă verde... De fapt, credeam că fusesem supus unei încercări. Răsuflasem ușurat ducând mâna la frunte, ștergând borbonelele de sudoare. Nu mă putuseră păcăli... Ai adormit?

I: Nu, nu, continuă!

A: Abia acum urmează partea palpitantă! (*sarcastic*)

I: Oooh! Abia aștept! (*zeflemitoare*)

A: Apucasem în palmă pe cea dintre picioare și pe una mai îndepărtată, una mare, curată, dezghecată. Și le învărteam pofticios ca pe bilele acelea de relaxare. Și totuși... îmi spuneam... aș fi putut să evit toate aceste obositoare gânduri și toate caznele sufletești pricinuite de acestea, dacă aș fi aruncat petul acela de plastic la tomberonul din centru. N-ar mai fi trebuit să fac stânga pentru a ajunge la celălalt tomberon de gunoi, aș fi mers direct spre faleză... și n-aș mai fi trecut dracului pe lângă castanii aceia. Dar mi-au distras atenția panarama... și m-au pus pe gânduri... și trecusem de coșul de gunoi. Am încetinit pașii, adoptând o mimică gravă, ușor furioasă, decretând în mintea mea, că un asemenea eveniment ar putea schimba definitiv, și nu în bine, întreaga soartă a unui om. Doar pentru că îmi distrăseseră atenția panarama acelea. Se putea întâmpla orice. Și orice s-ar fi întâmplat era numai din cauza aceea, din cauză că uitasem să las petul de plastic la coș. Mă enervau toate gândurile acelea. Și din cauza lor puteam să-mi pierd cumpătul. Și nu mă puteam învinovăți nimeni dacă aș fi făcut ceva nebu-

(continuare în pag. 56)

nesc, ajungând de râs ori de plâns, la spital, la poliție sau chiar mai rău. Numai din cauză că uitasem să arunc sticla, fiindcă fusesem distras de panaramele acelea și o luasem pe dincolo pe lângă castani... Oh, Doamne! Oh, Doamne! Începusem a mă tângui îndurerat... Îmi revenii însă repede, hotărât să nu mai dau importanță, să mă calmez, să mângâi castanele, să merg încet, liniștit, într-o dispoziție de pace. Mă simțeam din nou bine, tare bine!... Soarele nu ardea, însă împrăștiat așa o căldură pe jos, pe asfalt, genul acela de căldură care se aciuă direct în suflet... Și uite așa, într-o dispoziție de toamnă blândă, ajunsese pe partea cealaltă. Încă mă băntuia melodia de adineauri... „Pace ție, pace ție!”... „Pace țieeee!”... Și deodată pacea se întrerupse brusc și dureros. Fără vreun motiv definit. Uite, mi-am zis cu năduf! Se întâmplă exact cum mă așteptam. De asta am fost mereu cel mai inteligent... pentru că am știut de fiecare dată ce avea să se întâmple. Poate nu chiar exact, dar am intuit, măcar pe aproape, ce avea să fie. La fel s-ar fi întâmplat și acum... dacă nu luam castanele! Ba nu, castanele nu aveau nici o vină. Faptele s-ar fi petrecut la fel și dacă le-aș fi lăsat acolo... Problema este că ar fi trebuit să apuc pe alt drum. Dar m-am luat cu gândurile. Numai din cauza panaramelor acelea!... Panaramele erau două femei, de fapt o femeie și o fetișcană care cerșeau în fața covrigăriei. Cerșeau de mult timp, nu se întâmplase atunci dintr-odată, cerșeau de vreun an jumătate-doi. Dar fix în ziua aceea nenorocită, în care nu mi mai păsa de nimic, eu am hotărât să le iau la mișto, să fac pe grozavul în fața tuturor, destul de mulți, celor ce se aflau la rând la covrigi... A fost de ajuns ca femeia mai tânără să recite pentru a suta mia oară textul ancestral: „nenea, îmi dați și mia un leu să-mi iau și eu un covrig?” Că eu aveam deja pregătit: „Nu, nu vezi ce gras ești? Carbohidrați îți trebuie? Ce zice nutriționistul tău?”

I: Ce tâmpit ești!

A: Femeile, într-adevăr, aveau niște burți considerabile, din cauză că zilnic rodeau covrigi și plăcinte în fața simigeriei. Din punctul acesta de vedere, avusesem perfectă dreptate. Oricine din Univers ar fi constatat că remarca era pertinentă. Iar cei de la rând s-au distrat copios...

I: Îhmm! (*Îcnește scârbită*).

A: Asta m-a aruncat pe gânduri. Și uite așa și așa, am plecat spre alt coș, schimbând drumul, am ridicat castanele... nu știu de ce am făcut-o. Că îmi schimbaseră complet dispoziția de pace și împăcare cu Universul. Apoi m-au calmat, tot ele. Dar am ajuns acasă cu inima cât un purice, amintindu-mi permanent, neputând să dau uitării, frământat până la durere mintală de gândul că nu trebuia să ridic castanele acelea.

Lunia sare brusc în picioare.

I: Bine, sunt de acord!... Am înțeles!... Nu vrei să te culci cu mine, deși, să se noteze asta, că eu aș fi vrut. Bine, nu dorești să te culci cu mine de teamă că ar arăta a răzbunare. Ai zis că perversiunile sau, nu-mi amintesc perfect, fanteziile mai deocheate ne-ar scoate din zona răzbunării și ar aduce vorba despre noi, despre ce-și dorește și ce simte fiecare trup al nostru în parte, indiferent de conștiință. Parcă așa ai spus.

A: Aproximativ...

I: Da, m-am decis! Sunt de acord cu perversiunile, rolurile sau tot ce vrei! Gata! La ce te-ai gândit? Ce-mi propui? Și să mă ia dracu! Am o ciudă! (*Scrâșnește*). Să mă ia dracu dacă nu fac tot ce vrei tu! Îți împlinesc cele mai porcoase

gânduri, dragule, fără a ezita o secundă.

Andrei se lasă pe spate, răpus de hohote de râs.

A: Erai hotărâtă dinainte. Tu știai că sufăr. Știai că suferisem, nu cred că aveai vreun dubiu! Tu n-aveai nevoie să mă testezi. Așteptai doar pretextul să-mi comunicai că vrei să faci ceva, orice, cu mine.

I: Da.

A: Ca și cum mi-ai face o concesie, când de fapt apropierea intimă dintre noi era dorința ta cea mai mare...

I: Da. (*răspuns sec*).

A: Mă voi gândi. Deocamdată habar n-am ce să-ți fac.

I: Da. Pot trece brusc de la hotărâre stoică spre o dispoziție seducător de nonșalantă. Când te decizi, fă-mi un semn și voi fi la dispoziția ta! Legată, bătută, goală sau îmbrăcată în hălci de carne crudă, cum vei dori tu, dragule! (*Încearcă să pară îndârjită, apoi râde în hohote*).

Scena 7 actul 2

(vila iunii)

Andrei vine din nou la reședinței luxoase de pe malul lacului. Găsește ușa deschisă larg. Ea se lăfăie la piscină. Decentă. Cu un costum de baie cuminte dintr-o piesă, ce acoperă totul: sânii, burta și fundul. Lunia e zâmbitoare, luminoasă.

I: Stai jos pe fotoliu cât eu îți voi prepara un cocktail! Zi-mi acum! Ți-am oferit destul timp de gândire. Spune-mi de ce ai venit după mine la concert.

A: De ce-mi faci asta? (*revoltat*).

I: Fii sincer!

A: De ce-ți faci asta? Mai bine zis. Căci, să știi, m-am gândit mult, nu e motivul pe care l-ai crede tu.

I: Și ce cred eu, gurule? (*zeflemitoare*).

A: Că m-am îndrăgostit de tine... Când de fapt eu în interacțiunea cu tine am simțit o conexiune la linia destinului soției mele, de care uneori îmi este tare dor. Așa cum mi-a fost în seara concertului. Mă aflam la o întâlnire. Dar am ales s-o las baltă și să vin după tine. N-am făcut-o gonind, mânat de forța ta de seducție, ci datorită legăturii tale nedorite cu Maria. Mi-a fost dor de Maria.

I: Mi-e așa scârbă de tine în momentul acesta! N-ai fi recunoscut niciodată dacă nu te prindeam cu mâța-n sac!

A: Nu am știut nici eu, femeie! Am crezut că doar tu aveai nevoie de mine, de alinarea mea. Se pare că și disperarea mea tânjește după alinarea ta.

I: Te iert, dar nu datorită porcăriilor pe care mi le-ai înșirărat. Te iert fiindcă m-ai salvat când mă aflam într-un moment de rătăcire.

A: Să știi că în momentul acela, înainte să intru în apă, am avut, o străfulgerare de secundă, în minte, întrebarea cum ar fi dacă tu ai muri. Dacă ar constitui un avantaj pentru propria mea situație.

Femeia rămâne nemișcată, cu fața împietrită și gura deschisă.

I: Vai! Mă îngrozești! Și când mă gândesc că am vrut să mă culc cu tine!... Clar nu, prostule! Ca celălalt să fie traumatizat iremediabil de moartea mea ar fi trebuit să posede o cantitate minimă de empatie.

A: Lui Teo nu-i lipsește empatia, altfel n-ar fi luat-o de soție pe Maria.

(continuare în pag. 57)

I: O persoană empatică nu înșeală cu ușurință de zeci, poate sute de ori. El nu fiindcă era însărcinată a luat de soție pe Maria, ci probabil că l-a posedat cum n-a făcut-o nimeni niciodată. E posibil asta? (*sceptică*). Cum este Maria în pat?

A: Maria nu e neapărat în pat. Soția mea e peste tot...

I: Bine, lasă tâmpeniile! Sigur ai înțeles ce doream să aflu despre, accentuez, fosta ta, soție. E chiar așa de bună?

A: Da, este. Ți-aș putea vorbi zile întregi despre asta. Maria este fabuloasă.

I: Dracu s-o ia de târfă! (*înciudată*). De ce-mi spui toate astea?

Iunia întoarce spatele și părăsește curtea. Andrei termină sticla din frapieră și desface o alta. Iunia revine în curte.

I: Zi-mi mai bine de beția aceea ciudată. Mai împărtașește-mi cât de mult ai suferit tu! (*batjocoritoare*)

A: pentru acea poveste stranie așa avea nevoie să intru într-o stare aparte. Așează-te lângă mine!

Stau lipiți unul de celălalt. Apoi bărbatul, după ce mai bău un pahar, puse capul în poalele ei.

A: Măi, a fost cel mai tâmpit moment din viața mea. Am fost în permanență conștient. Nu mă puteam îmbăta, deși eram beat criță. Cumva corpul era beat iar mintea limpede. Nu-mi pot explica. Mă târam, nu mă puteam reze-ma pe picioare și eram perfect conștient de asta.

Femeia îl ține în brațe și îi mângâie părul.

A: Încercam să sui scările acelea de pe strada gării. Prima treaptă era mai grea. Cu restul m-aș fi descurcat. Dintre toate, pe aceea o puteam prinde cel mai greu. De fapt, n-o puteam prinde. Parcă fusese construită mai mică decât celelalte și nu din materiale solide. Nu reușeam. Ajunsesem direct pe a doua treaptă sau undeva între. Mișcare nepotrivită care m-a tras înapoi, la început... Era târziu, foarte târziu, nici țipenie. Din felinare se scurgea lumină scârboasă moale și opacă... ce mă îndemna să vomit... De fapt băusem mult, cam era cazul să vomit.. Dar nu mă puteam aduna. Pentru asta așa fi avut nevoie de o secundă de luciditate.

Bărbatul vorbește din ce în ce mai rar.

I: Nu te opri, continuă! Îmi place! Și nu mi-e scârbă deloc.

A: Pe vremuri, când eram mai tânăr, urcasem de mii de ori acele trepte. Noaptea, mă speriau umbrele și goneam la deal. Abia sus respiram ușurat. Ca și cum, nenorocirea ce m-ar fi pândit dincolo de întuneric, se putea produce doar în dreptul scărilor sau în interiorul umbrelor hașurate de sclipirile felinarelor. Mă temeam. Aveam în cap scenariu încărcat de grozăvenii ce s-ar fi năpustit fără temei asupra unui trecător fericit, ce tocmai își sărutase de noapte bună iubita... Mă temusem. În acea seară nu-mi mai era frică. Ce rău s-ar fi putut întâmpla? Mă întrebam și rămâneam așa gânditor. Nu înțelegeam. Oare răspunsul sau chiar întrebarea să fi însemnat pricina blocajului meu, așa, în timp și spațiu? Oare dispăruse răul din viața mea odată cu ea? Ea să fi fost răul? Să fi însemnat ea primejdia, monstrul ce stătea să mă atace din cotloanele întunecate?

I: Ți-era frică, dragule! (*duioasă mângâindu-i părul și spatele*).

Bărbatul zâmbind se ridică cu fruntea până la umărul femeii ce tresare.

A: Știi că ei i-am interzis să-mi mai spună dragule?

I: Nu pot să cred! Ai avut tu curajul acesta, să fii așa

impunător cu ea?

A: Da, chiar i-am interzis!

I: Și cum îți zice acum?

A: Dragule.

I: Ha-ha-ha! Mă omori! Nu mă pot opri din râs! Ești cea mai mare cârpă când ajungi în fața ei. Câteodată mi-aș dori să mă iubești un procent, unul singur din cât o iubești pe ea! Cred că m-ai iubi enorm... Adică, un bărbat să mă iubescă așa... (*făstâcindu-se*)

A: Pierdusem prima treaptă, dar palpam cu certitudine pe a doua. Anapoda, din lateral, însă o simțeam. Trebuia doar să mă orientez de partea cealaltă a gravitației. Aaa, gravitație, îmi spuneam ca după o revelație, acest cuvânt e semn al lucidității... Haha! Nu reușeam, degeaba, nu reușeam a pune în practică autoproclamata limpezire a gândurilor. Picioarele-mi stăteau prea depărtate. Unul se înțâțanase drept, perpendicular pe trotuar și nu voia să se mute de acolo, parcă pe el apăsă greutatea unui întreg Univers. Celălalt încă băjbăia, negăsind siguranța unei apăsări solide mai groasă de o muchie. Înțelesesem că era nevoie de aliați, așa că băjbăima cu mâna stângă după balustradă, iar cu cea dreaptă imploram echilibrul acrobatic. Dacă era cineva acolo, asistând la scenă, s-ar fi amuzat copios.

I: Vorbeam despre dragoste adineauri.

A: Știu! De asta am continuat povestirea... Mă prăbușisem. Nu implorasem destul echilibrul. Iar mâna curență fusese construită pentru uriași sau pentru funduri de îndrăgostiți, nu ca să ajute un sârman bețiv. Mă prăbușisem. Scările tari îmi sunau în cap. Vibrații surde parcă prindeau glas... glas ce scădea ușor, din ce în ce mai ușor pe măsură ce se scurgea afară pe urechi. Rămânea doar gândul, fără nici o durere. Apoi conștiința care începea să întrebe despre noua situație... Să analizeze opțiunile. Nasul îmi nimerise în interiorul unei umbre. Nici un pericol acolo. Nu se afla nimic. Îmi șopteam că mă temusem degeaba pe vremuri. Și, gândii eu filozof, căci odată cu treapta în cap mă pălăise și revelația. De astă dată nu mă mai temeam de întuneric, pentru că, pur și simplu, nu mă mai temeam. Că dacă nu-ți pasă de nimic, înseamnă că nu mai există pericole. Pericol înseamnă a ține se întâmpla ceva ce tu nu vrei... Sau te temi că ți se va întâmpla ceva rău de care ți-e frică. Dar pe mine răul mă înghițise. O pierdusem. Răul mi se întâmplase. Orice alt rău, chiar și răul ultim, nu putea însemna decât ruperea de rău, nu putea însemna decât alinare. Deci, gândii triumfător: „nu-mi este frică!” Fiindcă nu rămăsese în mine loc de mai rău... Pe urmă, abia pe urmă, după încheierea deducțiilor, am început să vomit liniștit. Pe nesimțite, fără spasme și horcăieli grotești. Ușor, duios curgător, ieșea spurcatul din mine. Și se scurgea la vale pe ultimele două trepte. Mă liniștisem oleacă. Dar știam, din propriul empirism bahic, că trebuia să mă odihnesc, să profit de momentele acelea. Fiind sigur că în doar șapte minute va începe iar. La unii, distanța dintre spasme este de 5 minute, la alții de 12, la mine de șapte minute fix, pe ceas, de când mă știu. Era nevoie să mă liniștesc, deși îmi venea să mă tânguie. Pe urmă începui a plânge, surd, mut... din tot sufletul... vorbind cu voce tare cu mine, dar adresându-mă ei: „Cum ești? Să-ți fie bine, iubire, oriunde te-ai afla”... Până s-au scurs cele șapte minute, și altele în afară de lacrimi țâșneau afară din mine.

(continuare în pag. 58)

(urmare din pag. 57)

Întâi lichide, ușor curgătoare... apoi învenina-te, scoase cu greu și cu scrâșnet... și iar alinare...și calm... cântam bocind: „drum bun... oriunde tu vei merge, drum bun, drum bun, iubire! și poate... poate vei reveni”... I: Ce prost ești!

(continuare în pagina 93)



Marian DRUMUR

Lăcusta

Dreve a lui Varda fusese pasămite ursit să fie băitul drumului; dacă stătea prea mult într-un loc simțea neliniștea ce creștea până pleca departe, unde își povestea aleanul. Așa a ajuns să fie cules de patrula patriotică ce reținea orice susceptibil care, fără act de muncă la zi, era reținut, îngroșând rândurile „voluntarilor” imbarcați pe vagoanele de marfă amenajate pentru marșrută lungă spre *Ținuturile Noi*.

O zi, două, până a simțit *chemarea*.

Un salt plutit cu impulsul mișcării și a părăsit fereastra toaletei, aterizând pe treapta vagonului marfar ce depășea, agățat de țeava sprijinitoare.

Scăpase, către necunoscut.

Nu s-a clintit până la intrarea într-un fel de triaj, după aceea de-a lungul unui gard din beton dar, fiindcă nu încetinea, a sărit peste el în șanț, apoi de-a bușile până la maldărele de ruginituri ale locului, amestecate cu vegetație, printre care mici spații permiteau accesul.

Apariția unui om cu sacul în spinare l-a scos la vedere. Acesta a spus ceva în oarece dialect, după aceea a extras din sac un cartof curățat fierț și l-a întins; gest încurajator de continuare. Tot felul de cărări întortocheate printre maldăre metalice năpădite de vegetație luxuriantă tropicală, un labirint vegetal tăcut.

S-a ivit un trecător aidoma primului, cu cornet de sare vânăta la vedere.

– Ia și tu, l-a îmbiat. Într-o frunză!

S-a executat și cartoful a devenit mai dulce... Dar n-a putut să-l agrăiască, a dispărut.

Stivele de fier vechi împiedicau orientarea; mergând la întâmplare, a remarcat poteci mai bătute și vizuini bine conturate... pe urmă un cap hirsut ce-l aținea dintr-un cotlon.

– Rogu-te, i s-a adresat, unde am ajuns?

– Bagsama în Țara Tărâmului, a răspuns omul, vorbind ca prin câlți. În Nelume, fiindcă nu mai pleci.

– Asta-i pesemne o glumă... Ehe, pe unde am fost și n-am stat!

– Până aici! Caută-ți un ascunziș liber, că noaptea ELE nu iartă, vezi și tu inscripțiile. Umblă pe aici până spre centru, să înțelegi.

– Ele?!

– Vâlve negre, știmate, zombi, nimeni nu știe.

Fără să înțeleagă, Dreve porni de-a lungul cărării și băgă de seamă că erau vizuini încăpătoare de-a dreapta și stânga, unele obturate de rogojini, între ruginituri masive inscripționate laconic, cu atât mai distant: IRADIAT, BACTERIOLOGIC, CONTAMINAT, INFESTAT...

Poteca da într-un drum larg și drept, a cărui litieră vădea făgașe vechi de vehicule sub resturi vegetale. Și aici, aceleași refugii subpământene în care aruncă priviri fugare, ca să constate că erau lungi.

După o postată, acesta se încrucișă cu altul aidoma, ceva mai larg, semn al importanței și se orientă către catargul din depărtare. Mai circulau și alte ființe umane, indiferente, un trafic rar ce-l duse la direcțional, lângă o baracă.

Înăuntru – o masă grosolană înconjurată de câțiva oameni discutând, un maldăr de săculețe la un perete, o grămadă de boarfe la altul.

Dădu binețe și de prezentă.

– Iată-te, zise careva. Vrei lămuriri.

– Unde am nimerit? răspuse Dreve. Pare-se oarecare special, dar nu intenționez să stau. Ce aveți?!

Exclamația sa se iscă la râsul general al celor din încăpere.

– Aici este capătul, declară vesel cel din capul mesei. Te încredințez eu, Vremelnicul.

– Asta-i pentru voi! O săritură și sunt altundeva!

– Du-te pe drum până la capăt, ca să înțelegi. Pe urmă întoarnă-te, să afli!

Chiar așa făcu Dreve, mergând pe drumul mare către zidul îndepărtat, simțind cum îl lasă voința și determinarea pe măsură ce se apropia... iar în fața peretelui de beton al împrejmuirii o lehamite îl copleși, aproape palpabil, zădărnicia existenței fără rost. Înving, făcu cale îndărăt.

– Ce se întâmplă, oameni buni? spuse spășit.

– Ai mâncat oarece? fu întrebare.

– Doar un cartof.

– Acei cartofi pe care i-am primit și noi, cu gust de lotus, îți anihilează voința complet, îi explică Vremelnicul, e rolul împrejmuirii. O insulă căreia nu-i știm adâncurile, unde ajung unii și nu știm cum dispar, temporar sau pururea.

– Abia am oblicit câte ceva, adăugă altul.

– Du-te, încheie primul, alege un cotlon gol să-l gospodărești, dacă vrei să mai trăiești, apoi vino să te deslușești aici, alt chip nu-!

– Nu uita, ia de colo un săculteț, mâncarea ta, îi indică al treilea. Suntem serviți! Ia și o pătură de coala, să închizi intrarea, semn de viețuire!

Obișnuit cu traseele, nou-venitul reconstitui drumul de întoarcere până la primul locuitor și strigă a chemare.

– Ai avut dreptate, anunță când aceste apăru. Rogu-te inițiază-mă!

– Apăi mare lucru nu este. Caută un cotlon gol, fără protecție, să te instalezi. Nu ieși după apus și mergi

(continuare în pag. 59)

(urmare din pag. 58)

la sfatul din centru, unde supraviețuitorii au dibuit câte ceva.

Vizuina aleasă începea cu o pantă scundă, terminată într-o încăpere circulară sumară. O lumină palidă albăstruie venea de pretutindeni deslușind pereții sclivisiți rudimentar, masa grosolană, un prici și o ladă cu câteva albituri, niște sculuri de șnururi împletite din fibre vegetale, o ploscă din aluminiu prevăzută cu bandulieră, pe care o puse pe masă.

Se grăbi să fixeze pătura la intrare, apoi reveni să cerceteze săculețul alimentar: câțiva cartofi fierți decojiți și bucăți de turtă cu gust incert. Se grăbi să mănânce și se trânti pe prici.

Trezirea, la început confuză, îi relevă starea de fapt; termină mâncarea rămasă din ajun, searbădă, își puse plosca în bandulieră și ieși să ajungă la sfatul din centru. Iscodind, constată că erau mulți rezidenți, niciunul grăbit, mai degrabă indiferenți.

În baracă, aceeași masă grosolană și oameni la ea, parcă alții.

– Iată-te zise Vremelnicul. Ai stat câtva!

– O zi.

– Asta crezi tu. Dar a trecut săptămâna.

– Nu se poate, a fost ieri!

– Vezi plantele acelea? interveni altcineva, cu chip neasemuit de roșu. Cu ele se măsoară timpul, că un ceas nu arată zilele.

Într-adevăr, sub fereastră creșteau tot felul de tulpini, în diferite stadii.

– Coroborate cu cadranul solar de afară, se evaluează anotimpurile. Munca intermitentă a multora, fiindcă timpul e scurt!

– Adică a trecut o săptămână? se uimi Dreve. Dar cum?!

– Ai fost dus la un chipurile staționar, vei observa schimbări. Suntem imobilizați într-o groapă virtuală de potențial; au căzut fugari, aventurieri, hoinari și... gata! Zonă exclusivistă, lazaret! Undeva se află El, cum zic unii, în lipsă de altceva... pentru care suntem experimente trecătoare!

– Asta-i greu de crezut, se revoltă băiatul drumului. Zona nimănui, când sunt ochi peste tot...

– Nici sateliții-spioni n-au văzut pesemne decât contaminarea. Vino mereu, să te deprinzi, să iei un loc la masă, cât mai ființăm, să porți vorba mai departe. Acum, în spatele barăcii este un grup sanitar comun; du-te să vezi!

Afară, Dreve băgă de seamă cadranul solar, o cișmea și găsi intrarea anexei. În incintă umblau câțiva abulici, așa că lepădă hainele și observă câteva mici pete pe corp iar pulpele, în nuanțe verzui, păreau străine. Se întoarse spășit la sfat ca să spună:

– Eu aici nu stau, nu pot, vreau să hălăduiesc. Fac foamea.

– Fă cum crezi, veni răspunsul, pe urmă mai vino!

Așa că Dreve umplu plosca la cișmea și făcu cale întoarsă, hotărât să postească. Se trânti pe prici și se strădui să rămână nemișcat. Își aduse aminte de șnururile vegetale din ladă, le luă și porni să se joace – le împletea, căută interpretarea unor forme sugestive și în cele din urmă adormi.

La trezire, se strădui să păstreze starea de prostrație cât putu, apoi reluă jocul șnururilor căutând noime.

În ziua următoare, cum credea, își verifică aspectul, descoperind mici umflături peste tot corpul, așa că porni către sfat să se deslușească, să afle timpul și află că trecuseră încă două săptămâni.

– Așa nu merge, mărturisi el oamenilor.

– Firește că nu, i se răspunse. Au avut El grijă, ba te-au mai și tratat cu ceva!

– Tot n-o să mă las!

– Cu toate acestea, nu este insuportabil.

– Nu am vise, mărturisi neofitul

Afară, se apropie cineva de el și-i spuse:

– Eu sunt Coșarul, adică împletesc coșuri, pri-cepi?... Mulți nu pot fără ocupație. Ei, tot umblând după nuiele, am aflat un fel de fântână, bortă, gaură, nu știi, dar e ceva mare. Poate vrei s-o vezi!

– Firește, răspunse celălalt. Du-mă chiar acum!

– Haida!

După un drum sinuos, pe poteci neumbrate, ajunseră la un desiș ce înconjură, la nivelul solului, un tub betonat drept ghizd și un capac din același material.

Dată greu laoparte, acoperitoarea dezveli gura unei găuri cilindrice largi. O piatră aruncată nu se mai auzi.

– Mai uită-te, zise Coșarul. Eu am plecat!

Rămas singur, Dreve se sui pe marginea ghizdului și privi lung necunoscutul. Apoi păși în noua călătorie.



Petre RĂU

Beatrice Seres, între fantezie și introspecție

Tânăra autoare din Zalău, Beatrice Seres, și-a construit deja, cu o remarcabilă tenacitate, un palmares literar deloc neglijabil pentru vârsta și experiența sa. Prezentă constant în antologii literare și reviste de profil, ea s-a făcut cunoscută și în spațiul online prin nuvela *Ghimpii Otilinei*, prin proza scurtă *Crăciun în Edinburg* și alte texte care au atras atenția prin verva narativă și printr-o imaginație vizibil orientată spre zonele de frontieră ale ficțiunii.

Debutul editorial din 2022, cu volumul *Galaxia din spatele lunii* (Heyday Books), a fost urmat de *Sindromul Yarmilla* (Literpress Publishing, 2023) și *O lume de la capăt* (Caiete Silvane, 2024), conturând treptat un univers creativ dominat de fantasy și thriller psihologic, dar cu o tentă introspectivă din ce în ce mai pronunțată.

Cea mai recentă apariție, *Pacientul de sâmbătă seara* (Literpress Publishing, 2024), confirmă nu doar apetitul prozatoarei pentru experiment narativ, ci și căutarea unui ton propriu, distinct, capabil să îmbine suspansul cu meditația asupra unor teme existențiale.

Se poate observa, așadar, că parcursul literar al lui Beatrice Seres nu este doar unul cantitativ, ci și calitativ, promițând, în timp, o consolidare a stilului și o rafinare a mijloacelor artistice, pe măsura ambițiilor sale ficționale.

Ne vom opri asupra câtorva aspecte, cele care conturează, cred, suficient de bine, umbrele psihicului care ni se dezvăluie din romanul *Pacientul de sâmbătă seara*, cel mai proaspăt al autoarei. Încă din start autoarea ne atrage atenția că avem de-a face cu un thriller psihologic, gen în care se pare că excelează.

Romanul propune o incursiune tensionată în psihologia traumei și a fragilității umane, având-o în prim-plan pe Lisa Dumitrache, psiholog specializat în prevenția suicidului. Personaj complex, Lisa se mișcă între realitate și proiecțiile proprii conștiințe, purtând în ea nu doar dramele pacienților, ci și pe ale sale.

Autoarea conturează cu atenție universul eroinei, surprinsă adesea între statisticile reci ale profesiei - "douăzeci și cinci de pacienți, cincisprezece cu depresie, zece cu gânduri suicidare" - și intensitatea emoțională a fiecărei întâlniri terapeutice. În cabinetul Lisei se derulează o galerie de destine frânte: Alex, iubitul respins, purtând povara unei iubiri neîmpărtașite și a unei sinucideri tragice; Vlad, tânărul marcat de experiența frontului ucrainean; Victor, orfanul pe care Lisa nu reușește să-l salveze de la prăpastie, și care devine, chiar postum, o prezență obsesivă, fantasmatică.

Narativ, romanul jonglează cu un plan realist - viața profesională a Lisei, relațiile ei afective - și un plan al neli-niștii interioare, unde vinovăția, iubirea și moartea se înlanțuie într-un labirint psihologic. Apariția enigmaticului pacient Iblis, capabil să dezvăluie secretele cele mai ascunse ale protagonistei, adaugă o dimensiune aproape gotică întregului roman, aducând în prim-plan tema cunoașterii de sine și a confruntării cu trecutul.

Prin acest text, Beatrice Seres reușește să împletească tensiunea psihologică cu drama existențială, propunând o reflecție asupra limitelor profesiei de psihoterapeut, dar și asupra fragilității umane în fața pierderii și a vinovăției. *Pacientul de sâmbătă seara* devine astfel nu doar o



poveste despre traume și eșecuri, ci și despre încercarea, adesea zadarnică, de a salva ceea ce pare iremediabil pierdut.

Cert este că romanul Beatricei Seres particularizează o combinație de introspecție psihologică și imaginație fantezistă, vizibilă mai ales în opțiunea pentru genuri precum fantasy-ul și thriller-ul psihologic. Autoarea mizează pe o narațiune tensionată, cu ritm alert, dar nu lipsită de pasaje contemplative, pe alocuri lirice, care dau textului profunzime și culoare. Se remarcă, de asemenea, alternanța dintre perspectiva subiectivă - vocea interioară a personajelor - și obiectivarea narativă, ceea ce creează un joc subtil între realitate și proiecție mentală.

Din punct de vedere tehnic, Beatrice Seres folosește frecvent dialoguri dinamice, menite să susțină verosimilitatea și tensiunea scenelor, dar și imagini metaforice pregnante, care conferă textului o tentă poetică discretă. Deși încă în formare, stilul său sugerează o apetență pentru construcții narative cu substrat psihologic, unde aventura exterioară este dublată de o explorare a interiorității personajelor.

(articol apărut inițial în revista literară ATENEU,
în luna octombrie 2025)





Luca CIPOLLA (Italia)

Il libro

Io sono il segno
e lascerò che mi sfiorino
le tue dita curiose.
Non mi riconosciesti all'istante
ed ora dentro ogni verbo
o aggettivo,
dentro ogni tinta
o sfumatura
scorgerai il dolore
del tuo prossimo
in un vecchio
che ti racconterà
la storia che vivrai
la strada che attraverserai
in una sorgente
di divinazione
e dopo aver lasciato alle spalle
la verde valle del silenzio
e della comprensione
ne reggerai il confronto.
Io sono il segno
e tu la materia
da plasmare ad ogni pagina..

Il bicchiere mezzo pieno

Sgualcite luci,
aurore serpeggianti
m'inchino a voi
come dianzi a cime innevate..
non sono più l'antagonista
di me stesso
e ora bevo dall'acqua del Giordano
il bicchiere mezzo pieno
e mi lascio portare
dai ricordi,
anche se fanno male,
sono leggeri.
L'onta
mi ricorda quanto siamo piccoli
di fronte alla storia
ed al mistero
che m'instilla vivaci parole,
non più mesti versi
relegati
ad un cassetto amuffito
che nasconde il diario
di una rassegnata Emily.

Poet italian și traducător din italiană în limba română și invers. Trăiește în Milano, Italia. Este redactor și colaborator la mai multe publicații literare românești, printre care și revista Boem@. A publicat în numeroase reviste literare românești.

Volum publicat: "Monade/Monadi" - poeme în limba română și italiană, împreună cu Melania Cuc, Editura Karuna, Bistrița, septembrie 2014; "Exilul" – poeme în limba română, Editura Rafet, Râmnicu Sărat, septembrie 2016; "În viaggio per dove/ În drum spre unde" - poeme în limba italiană și română, Edizioni DrawUp, Latina (Italia), 2017.

Traducere de Luca CIPOLLA

Cartea

Eu sunt semnul
și voi lăsa să mă atingă
degetele tale curioase.
Nu mă recunoscuseși imediat
și acum în fiecare verb
sau adjectiv,
în fiecare tentă
sau nuanță
vei zări durerea
aproapelui tău
într-un bătrân
care îți va povesti
istoria pe ce o vei trăi
drumul pe ce îl vei traversa
într-un izvor
al divinației
și după ce vei avea lăsat în urmă
valea verde a tăcerii
și a înțelegerii
îi vei putea rezista.
Eu sunt semnul
și tu materia
de plăsmuit în fiecare pagină..

Jumătatea plină a paharului

Lumini mototolite,
aurore șerpuitoare
vouă mă închin
ca în fața vârfurilor înzăpezite..
nu mai sunt antagonistul
de mine însumi
și acum beau din apa Iordanului
jumătatea plină a paharului
și mă las dus
de amintiri,
chiar dacă dor,
sunt ușoare.
Rușinea
îmi aduce aminte cât suntem de mici
în fața istoriei
și misterului
care îmi insuflă cuvinte vii,
nu mai versuri măhnite
relegate
unui sertar mucezit
ce ascunde jurnalul
unei resemnate Emily.

(continua a pagina 62)

(continuare în pag. 62)

Oblio

Stracciai
 le pagine del mio diario
 e le gettai
 in mare..
 Una sera senza luna
 raccontai
 ai miei posteri
 come l'oblio
 spezzi le catene
 del passato prossimo
 ed una poesia
 resti slegata
 dai propri versi.
 Cavalcai lungo i sentieri
 che declamano il passato
 e le ombre argentee
 sulla roccia
 di Agouin
 rimandavano ad un flash
 distante.
 Solo,
 sentirsi diferente
 e abbandonato
 da non poter
 recitare a memoria
 le rime tese dell'alba.

Danza crepuscolare

Spenta è la luce
 una pagina di diario strappata
 anche Lucifero si è lasciata andare
 pare un fumetto nascosto
 nella nebbia
 dove cammina un vecchio storpio
 alla ricerca di quel 20 maggio
 quando Caronte immaginava
 la sua danza
 intorno a Plutone
 e recitava il poema
 della notte terrestre,
 Miriam giocava con
 biglie di cristallo
 sognando di cantare
 al padre
 una canzone per il ballo.

Lucea Lipolla

**Uitare**

Rupsei
 paginile jurnalului meu secret
 și le aruncai
 în mare...
 O seară fără lună
 povestii
 urmașilor mei
 cum uitarea
 să rupă lanțurile
 perfectului compus
 și o poezie
 să rămână dezlegată
 de versurile sale.
 Călării de-a lungul cărărilor
 care declamă trecutul
 și umbrele argintii
 pe stânca
 din Agouin
 îndreptau către un flash
 îndepărtat.
 Singur,
 a se simți diferit
 și abandonat
 încât să nu poți
 recita din memorie
 rimele întinse ale zorilor.

Dans crepuscular

Stinsă este lumina
 o pagină de jurnal ruptă
 chiar și Luceafărul s-a resemnat
 arată ca un comic ascuns
 în ceață
 unde se plimbă un bătrân schilod
 în căutarea aceluia 20 mai
 când Charon își închipuia
 dansul lui
 în jurul lui Pluto
 și recita poemul
 nopții terestre,
 Miriam se juca cu
 bile de cristal
 visând să cânte
 tatălui
 un cântec pentru bal.

Lucea Lipolla





Ștefan ANDRONACHE

Cum am reușit să ajung celebru în satul natal

De fiecare dată, atunci când se mai întâmplă să răsfoiesc filele unui album vechi, moștenit de la părinți, îmi apare în fața ochilor o fotografie de familie de pe vremea când eu împlinisem vreo patru anișori. Dacă fundalul acesteia era oferit, pe partea stângă, de o parte a casei de casei, cât și de înfățișarea arătoasă a grajdului pentru animale situat pe latura din dreapta, prim-planul imaginii era dominat de grupul membrilor familiei noastre adică din mama, tata, soră-mea Margareta și bineînțeles eu, acestuia integrându-se și tante Maria, sora mai mică a tatei de la Galați, venită la noi împreună cu fiica sa, adică cu verișoara Vivi. Cadrul, din câte mi s-a precizat ulterior, fusese realizat de către un fotograf din Tecuci care, cum se nimerise să fie părtaș la o nuntă din mahalaua noastră, a fost rugat de tata să vină, și până la el acasă, pentru a-i fotografia copiii.

Din păcate, după niciun an, aspectul mai îndepărtat din imagine nu se mai înfățișa privirii ca în forma sa inițială din fotografia menționată. Grajdul nu se mai regăsea în ambientul obișnuit al curții noastre iar această schimbare se produsese din cauza unei întâmplări nefericite, generată de nesăbuița mea de copil, pe care acum, pentru a mă despovăra, într-un fel, de rușinea pe care fost nevoit s-o trăiesc atunci, încerc să o relatez în rândurile următoare.

Cu aproape optzeci de ani în urmă, adică la cei cinci ani și jumătate pe care îi împlinisem, în vara anului 1946, trebuie să mărturisesc, la modul sincer, că nu prea puteam să-mi stăpânesc pornirile năzbătioase de copil. Adică, din cauza unui exces de alint, care se datora și verișoarelor mele mai mari, Mărioara și Geta, fiicele lui moș Ionică, fratele tatei, ce păreau să fie încântate de înfățișarea-mi oarecum plăcută, devenisem un neastâmpărat. Alergam, aproape în fiecare zi, după găinele și curcile noastre sau pisicile vecinilor, care poposeau prin ocol, pentru a mai prinde vreun șoricel dintre cei aciuăți pe sub șurile cu paie. Mă urcam pe o scăriță, pe care o rezemam de stâlpul de pe colț al casei, pentru a controla eventualii puișori din cuiburile vrăbiilor aciuatate, pe sub streășina acoperișului. Îmi făcusem un fel de prepeleac în oțetarul din ocol pentru a domina de sus gospodăria noastră. Alte ori, mă cocoșam pe unul din parii gardului dinspre uliță pentru a urmări vecinii care se deplasau după treburile lor obișnuite.

Atunci când se întâmpla să se oprească ploile repezi de vară, obișnuiam să ies neapărat pe ulița noastră, bineînțeles în pantaloni scurți și cu picioarele goale, scormonind cu un băț prin șanțurile proaspăt create de șuvoaiele repezi de apă. Adunam prin buzunar, uneori și în sân, cuie, capace, lingurițe, monede și chiar blacheuri de pantofi, toate acestea fiind aruncate, pierdute sau scoase, pur și simplu, de prin curțile oamenilor situați cu

mult mai la deal de casa părintească. Într-un cuvânt, eram interesat să-mi creez chiar și o astfel de distracție. Așadar, îmi doream ca fiecare dintre zile, pe care le trăiam intens, să mi se pară cât mai plăcute.

Într-o zi de joi, atunci când tata plecase, cu mult înainte de a se lumina de ziuă, la târgul de la Tecuci, pentru ca să-și vândă sacii cu porumb ce-i prisoseau în propria-i gospodărie, iar Margareta, soră-mea, trebuise să se ducă, de dimineața, cu vaca la păscut pe islazul bunicului, din partea de jos a satului. Mama, care m-a trezit mult mai târziu, adică pe când soarele urcase de-o suliță pe cer, m-a pus să-mi spal ochii cu apă rece în lighean și, după ce m-am șters, în fugă, cu prosopul, ea mi-a dat ceva frugal de mâncare, inclusiv o cană cu lapte cald.

Deci, în acel moment, deja mă gândeam ce aș putea face pentru a-mi umple timpul acelei zile înșorite. Mai întâi, amintindu-mi de faptul că, la acea oră, găinile se ouaseră, am luat repede coșulețul de nuiele și m-am dus să le adun de prin cuibarele împrăștiate prin diverse locuri ale curții. La întoarcere, după ce am așezat ouăle într-un castron, pe masa din bucătărie, mi-a sărit în ochi prezența unei cutii cu chibrituri. Am luat-o de pe lavița în care se afla și m-am dus direct la grajdul pe unde strânsesem și o parte din ouă. Cum știam că pe la colțurile grajdului nostru, construit din scânduri, din cauza unei ferestre permanent deschise, pentru aerisirea animalelor din interior, își făcuseră cuiburile mai multe rândunici, mi-am zis că s-ar cuveni să încerc să le determin să plece de acolo întrucât mi se păruseră că deveniseră, de la o vreme, mult prea gălăgioase. În plus, îmi surâdea și ideea de a prinde și mângâia, în mână, măcar pe una din ele, ținând cont de faptul că un astfel de lucru nu mi se mai întâmplase niciodată până atunci.

Așadar, mânat de gândul care-mi încolțise, în mintea-mi de copil, m-am dus până în ocol și am adus de acolo, de la una din clăile aflate pe terminate, două purcoaie de paie din grâu pe care le-am așezat chiar în mijlocul grajdului acolo unde se afla și deregul gros de susținere al mijlocului podului de deasupra. Apoi, dându-le foc, am pus, peste grămada improvizată, și câteva gunoaie, ceva mai umede, pe care le găsisem prin pătulul oilor din exterior.

Cum văzusem că, după puțin timp, începuse să iasă din acestea un fum destul de gros, am închis repede geamul și m-am postat în dreptul ușii, pe care avusesem grijă să o mai închid puțin, tocmai ca, atunci când păsările ar fi încercat s-o zbughiască afară, din cauza fumului creat, mie să-mi vină mult mai ușor să le prind în deschizătura intrării în grajd.

Dându-mi seama că, până la urmă, nu prea-mi ieșise planul pe care-l pusesem la cale, adică să capturez măcar pe una din păsările care văzusem că se împotriveau să-și părăsească cuibul, la un moment dat, plictisindu-mă, dar și probabil și din cauza supărării, am ieșit afară închizând cu cârligul din fier ușa grajdului fără ca să fi bănuț ce s-ar putea întâmpla, acolo înăuntru, cu focul pe care-l lăsasem, bineînțeles, complet nestins.

De acolo am nimerit în grădina din spatele coșului, adică leasei mari, de unde, practic, nici nu mai vedeam

(continuare în pag. 64)

grajdul din cauza înălțimii și lungimii scândurilor aces-teia. Aici obișnuiam să mă refugiez adesea, nu neapărat pentru a admira puzderia de flori înmiersmate: ghiocei, narcise, lalele, stânjeni, crini etc., îngrijite de către părinți, ci mai mult pentru a identifica posibile găze, șopârle, libelule ori diverși fluturi care obișnuiau să le dea târcoale de dimineața și până seara. Adunând câțiva melci de pe cărare, înviorați probabil de ploaia din ziua anterioară, i-am așezat pe trunchiul și ramurile unui păr. Cum constatasem că acesta începuse deja să se coacă, am strecurat câteva fructe prin buzunarele pantalonului și, așezându-mă cu fundul direct pe iarba din cărare, m-am apucat să le mănânc apreciindu-le dulceața cât și parfumul lor inconfundabil. Dar n-am apucat să le termin pe toate acestea, ba chiar când am simțit că mi s-a pus brusc un nod în gât, că am și auzit strigătele disperate ale lui tante Manasia, cumnata mamei care, bolnavă fiind, se întâmplase, în acea clipă, să se așeze să se odihnească pe prispa dinspre răsărit a casei sale, aflată la doar trei prăjini de ocolul nostru. Aceasta începuse să strige parcă din toți răunchii:

– Paraschivă, Paraschivăăăă! Vezi că îți ia foc grajdul! Du-te și fă ceva de-l stinge cât mai repede cu putință până nu-i prea târziu!

Și mama i-a răspuns, la început așa într-o doară, din preajma bucătăriei de vară unde era preocupată să-și termine de spălat niște rufe pentru noi copiii, dar și să supravegheze mâncarea pusă pe foc:

– N-are cum să ardă așa din senin, cumnată!, i-a răspuns mama. Doar dacă vreunui vecin i-ar fi trecut prin cap să ne creeze o astfel de pagubă.

În momentul în care mătușa mea a repetat și cu mai multă determinare avertismentul său, mama s-a speriat de-a adevăratelea, a alergat într-un suflet să vadă ce se întâmpla de fapt cu grajdul. Cum ieșisem și eu din grădină ca să văd cum a ajuns să ardă acesta, mama, deja speriată, m-a dat deoparte din calea ei, spunându-mi amenințător:

– Lasă că o să vină taică-tu de la Tecuci și ai să vezi ce mamă de bătaie are să-ți tragă pentru necazul pe care ni l-ai produs, diavole! Sunt sigură că numai tu ești acela care a aprins focul în grajd.

Când a văzut și s-a convins că nu-i deloc de glumă cu ceea ce se întâmpla la grajdul cu acoperișul din stuf și și-a dat seama că nu avea sub nicio formă cum să se descurce de una singură, pentru a-l putea stinge, mama s-a întors repede în ogradă și a început să strige vecinii din jur care, întâmplător, spre norocul nostru, se nimeriseră să se afle, pe acasă, ținând cont de faptul că cea de-a doua lor prașilă, la porumb sau floarea-soarelui, se încheiase deja:

– Bădie Ștefănache, vecine Petrance, nea Gheorghe, măi Neculai! Veniți repede, oameni buni, să-mi dați o mână de ajutor! Mi-a luat foc grajdul, iar Neculai, bărbatu-meu, îi dus dis-de-diminează la târgul de la Tecuci! Doamne, ce mă fac oare?

Bineînțeles că vecinii au sărit dintr-o clipită în ajutorul nostru. Au venit cu gălețile lor umplute deja cu apă, luaseră cu ei furci și lopeți pentru a încerca să limiteze, pe cât posibil, extinderea incendiului. În ciuda efortului lor de a căra zecile de găleți cu apă de la cele două fântâni aflate în drum, care aproape că secaseră după

golirea lor, focul nu s-a domolit sub niciun chip, ci dimpotrivă crescuse în intensitate, reușind să acopere, la un moment dat, întreaga configurație a grajdului.

Cum din flăcările de deasupra începuseră să iasă numeroase scântei din cauza vântului, ce se stârnise dinspre nord, acestea începuseră să se împrăștie peste tot. Totodată, a fost necesar să se arunce, preventiv, mai multe găleți cu apă pe scândurile paravanului casei pentru a nu o pune și pe aceasta, în pericol. Scântele însă ajunseseră să se deplaseseze până și spre unele porțiuni ale gardului dinspre uliță.

În fine, după ce arsese întregul grajd, iar focul era pe punctul de a fi lichidat, oamenii, care ne ajutaseră, precum și bunicul Ștefănache, venit și el, împreună au făcut o evaluare a pagubelor pe care eu reușisem să le provoc desigur fără vreo intenție. Construcția grajdului din lemn și cu acoperiș din maldăre dese de stuf fusese distrusă în totalitate încât nimic nu se mai putea recupera. Au constatat, printre altele, că arsese o bună parte din cada cea mare din interior, ce fuseseră plină cu boabe de porumb, cotețul din spate, cu tot cu porcul aproape pârlit, întrucât nu s-a putut intra pentru a-l scoate, precum și șopronul dinspre răsărit pentru adăpostirea oilor ce fuseseră atașat, și el, tot de peretele grajdului. Cât despre rândunici și cuiburile acestora, la care mă tot gândisem, nici gând să mai fi rămas ceva din ele.

Conștientizând dimensiunea boroboaței pe care reușisem s-o pricinuiesc părinților și cum inima ajunsese să-mi bată, tot mai tare, mă tot gândeam, desigur, și la aplicarea pedepsei demonstrative pe care consideram că o meritam cu prisosință.

După prânz s-au auzit și roțile căruții noastre de pe drum. Tata părea că venise în goana mare pentru ca să vadă ce i se întâmplase acasă, în lipsa lui, ținând cont de faptul că, de cum el intrase în sat, oamenii îi relataseră despre nenorocirea care se abătuse asupra gospodăriei sale.

Întrucât o bucată din gard arsese, creindu-se un fel de gol, tata a intrat direct cu căruța prin partea acestuia dinspre uliță. Lăsând atelajul în mijlocul ocolului și fără să fi apucat măcar să-și delege boii, el a venit cu bicilul gros în mână (făcându-mă să-mi fie teamă!), pentru a vedea dimensiunea dezastrului pricinuit de feciorul său. Din grămezile de lemne, în marea lor majoritate arse și prăbușite la pământ, precum și din moviile de cenușă, din perimetrul grajdului, continuau să mai iasă șuvițe de fum ce întrețineau aerul înecăcios din jur.

Cum bunica Teodosia se nimerise să stea mai tot timpul pe lângă mama, încercând s-o tot consoleze după necazul și mai ales sperietura prin care fusese nevoită să treacă, în acea zi fatidică, observându-l pe tata, excesiv de nervos și, bineînțeles, din cale-afară de supărat, a ținut să-i adreseze câteva vorbe, pe care aveam să le aud și eu, cel care ajunsesem să am, în acele clipe, inima chiar cât a unui purice:

– Neculai, te rog să-l lași în pace pe băiet pentru că nu a știut ce se poate întâmpla cu focul cu care s-a cat! Altădată, voi să vă ocupați mai mult de el, să-l ipravegheați mai cu atenție. Dacă tu, te apuci să-l bați acum, pentru a-ți potoli furia, să știi că ai să-l sperii de-a nelea și acest lucru îi va dauna nu numai lui, poate și întru toată viața, ci până și vouă care-i sunteți părinți.

(continuare în pag. 65)

Intervenția bunicii mele paterne, din acel moment, se pare că a fost într-adevăr hotărâtoare, motiv pentru care eu, nepotul său, aveam să-i păstrez, chiar și după moartea sa, pentru multă vreme, cea mai profundă recunoștință.

Tata și-a temperat brusc accesesele sale de furie, limitându-se să-mi facă doar o muștruială zdravănă din care motiv eu aveam să mă rușinez, în fața lui, pentru mai multă vreme. Calmându-se, s-a decis să-și așeze biciul, pe care-l pregătise, bineînțeles pentru mine!, în cuiul scândurii de sus a porții de la ocol, după care, tot oftând, s-a apucat să-și dejuce boii.

Trebuie să spun că, după această întâmplare, părintele meu, nu a mai folosit niciodată biciul împotriva mea ceea ce însemna că, într-un fel, ajunsese la concluzia că începusem, așa cum se mai spune în popor, să mă dau, de adevăratele, pe brazdă, adică să nu mai ies din cuvântul său și nici să-i mai pricinuiesc cine știe ce necazuri.

Culmea mi s-a părut faptul că, la doar trei zile, după pocinogul pe care reușisem să li-l creez, părinții vrând parcă să uite de paguba creată gospodăriei lor, precum și de rușinea pe care le-o făcuse feciorul lor în sat, aveau să se gătească cu îmbrăcămintea, proaspăt adusă de la târg, pentru a o cununa pe vară-mea Tița, fiica cea mare a lui tante Zamfira, o altă soră de-a tatei.

Până la sfârșitul verii, părinții, care, între timp, mai strânseseră ceva bani, după ce-și vânduseră vițelul, scăpat de la incendiu, au reușit să ridice un grajd nou și chiar mai mare decât celălalt pentru se simți cât mai bine animalele.

Tata a adus cheresteaua și șindrila necesară de la Tecuci, iar mama și-a mobilizat vecinele, care au venit, în câteva rânduri, ajutând-o să ridice pereții groși, din lut amestecat cu paie, ai grajdului. Și astfel, după ce a fost gata și acoperișul de către moș Ion Melinte, tâmplarul, grajdul s-a configurat, dintr-o dată, într-o ipostază nouă, făcându-mă, cu timpul, să uit de nenorocirea pe care le-o pricinuisem părinților.

Debutul într-ale văcăritului

Pe toată perioada copilăriei pe care am petrecut-o la Cudalbi, familia noastră a avut întotdeauna o vacă în curte care ne asigura, bineînțeles, o bună parte din hrana cea de toate zilele. Cel mai mult mă obișnuisem cu Sâmbotina care nu numai că avea o înfățișare exterioară frumoasă și era excesiv de blândă, dar ne dădea și o cantitate impresionantă de lapte. Fiind mulsă de două ori pe zi, părinții ajunseseră să nu mai știe pe unde să așeze laptele pe care-l obținea de la ea. Uneori, le duceam bunicilor câte o moșoaică ori mai dam și pe la doi vecini care aveau copii și nu-și permiteau să aibă, în curte, nici măcar o capră, darămite o vacă.

Mama era interesată să obțină produse de cât mai bună calitate. Brânzeturile, smântână, laptele acru, cașul sau untul, toate foarte gustoase, aproape că ajunseseră să nu ne lipsească. Desigur că ea ne răsfăța, în dese rânduri, mai ales duminica sau cu prilejul diverselor sărbători, și cu plăcinte, sau poale-n-brâu, pe care le cocea întotdeauna într-o tigaie mare de aramă. Gustul și savoarea acestora cred că nu am să le mai pot uita niciodată.

decât vreo patru ani, plăcându-mi mult de prezența și cumințenia ei în curte, când observam că-i era foame, îi aduceam la subsuoară câte un braț de furaje din ocol. Atunci când părea să-i fie sete, îi dădeam apă din gălețușa cu care obișnuiam să mă joc, uneori se întâmpla să-i țesel părul de pe spate întrucât știam că acest lucru îi provoca o plăcere deosebită. În acele momente, ea stătea din rumegat și evita să-și mai miște coada. În unele cazuri, cu preponderență seara, reveneam s-o văd cum aceasta se străduia, desigur prin grija și efortul mamei, să umple, aproape până sus, șștarul mare din lemn.

Atunci când soră-mea, Margareta, împlinise deja șapte ani și a trebuit să meargă la școala, care se afla nu prea departe de casa noastră, cum constatasem că mă cam plictisise să tot stau degeaba prin curte, m-am gândit că n-ar fi rău să-i preiau fostul ei obiect de activitate. Așadar, mă hotărâsem să accept a o duce pe Sâmbotina la pășunat, adică să merg și eu, de acum, după coada vacii, așa cum observasem că o mai făceau și alți copii din mahalaua noastră.

Într-o dimineață răcoroasă de septembrie, după ce mi-a dat de mâncare, mama mi-a spus că trebuie să merg cu vaca, pe valea din jos, adică la imașul pe care îl deținea bunicul Ștefănaș, tatăl părintelui meu. Ca să ajung acolo, trebuia să parcurg drumul pe soseaua dinspre miazăzi până în capătul satului, după care, făcând încă vreo trei sute de metri, pe partea dreaptă, ajungeam la locația acestei pășuni.

După ce m-a însoțit până acolo, arătându-mi și postața de iarbă marcată cu niște pari, pe care trebuia să o pască Sâmbotina noastră, mama m-a asigurat că, după prânz, va reveni pentru a-mi aduce de mâncare și a vedea, bineînțeles, cum m-am descurcat, de unul singur, în prima mea zi de văcar! Pentru că știa că ea mai avea și alte treburi gospodărești prin curte, inclusiv să bată niște maldăre de păstăi uscate, pe care tata le adusese, cu o zi în urmă, de prin lanurile de porumb, mama s-a întors, bineînțeles, în sat.

Imediat după plecarea ei, am încercat să mă familiarizez cât mai bine cu locul în care mă aflam. Privind în jur am constat că, acolo pe Valea Gerului, dar spre partea dinspre apus a imașului, bunicul mai avea o parcelă distinctă cu zarzavaturi. În capătul acesteia se desfășura via sa a cărei fâșie, de vreo zece rânduri de butuci, deja culeși, se întindea până în drumul dinspre apus ce lega, prin Valea Bojilor, Cudalbiul nostru de satul vecin, Grivița, de unde provenea, de altfel, și mama. În mijlocul acestei vii se mai găsea un nuc falnic în care, atunci când aveam să mai crescusc puțin, la rugămintea bunicului, ajunsesem să mă urc în el pentru a-i scutura crengile pline de roade.

După ce se scurseseră mai bine de două ore, de la plecarea mamei, cum constatasem că începusem să mă cam plictisesc din cauza excesului de supraveghere a Sâmbotinei noastre, care părea să pască destul de liniștită, în preajma mea, și nicidecum să fie tentată să intre pe imașul oamenilor din jur, m-am așezat în cărarea de unde o urmărisem atent, hotărându-mă să mă întind pe sacul pe care-l purtam cu mine.

Din cauza aerului curat, dar și a mirosului extrem

(continuare în pag. 66)

de plăcut al ierbii, se vede treaba că am ațipit destul de repede. Cât m-oi fi aflat eu în starea aceea de somn profund, habar n-am avut. Singurul lucru care m-a deranjat, și desigur speriat, atunci când m-am trezit, din cauza zgomotului unui camion de pe șoseaua care lega Cudalbiul de satul Mânjina [Costache Negri], a fost acela că Sâmbotina noastră dispăruse cu totul din câmpul meu vizual, adică nu se mai afla pe imașul unde știam că o lăsasem să pască și nici nu se zărea pe terenul altor vecini de-ai bunicului. Ajunsesem astfel să cred că, ditamai animalul, intrase pur și simplu în pământ!

Cum îmi era teamă să mă duc să o caut prin niscaiva lanuri de floarea-soarelui din jur, pentru că tijele acestora mi se păreau destul de dese și de două ori mai înalte decât mine, am preferat, mai întâi, să mă îndrept spre șoseaua care străbătea imașurile și chiar m-am dus la podul din lemn, ridicat de peste Gerul, pentru a vedea dacă aceasta nu se aciuase pe albia râului oarecum adâncă, pentru ca să se adape, ori intrase să pască pe islazul comunal din partea de răsărit.

După ce am tot căutat-o, dincolo de pod, până și prin liziera de salcâmi din capătul unor vii, strigându-i din când în când numele, la un moment dat mi-a încolțit în minte cel mai sumbru scenariu posibil. Dacă în timpul somnului meu, cineva, adică un om rău intenționat, reușise să ne fure vaca și s-o ducă la el acasă pentru ca s-o taie și s-o facă friptură? Oricum, auzisem că asemenea lucruri înspăimântătoare se mai petrecuseră, cândva, prin satul nostru.

Afectat destul de tare de întâmplarea neprevăzută, m-am dus, într-o fugă, până acasă unde am găsit-o pe mamă chinându-se să-și termine de vânturat boabele de fasole, din fața curții, după ce, mai înainte, ea reușise să bată păstăile uscate cu furca. De cum m-a văzut întorcându-mă atât de devreme și, culmea, chiar și fără vacă, și-a închipuit, de îndată, că mi s-ar fi întâmplat ceva destul de neplăcut.

– Ce ai pățit, măi băiatule? De ce ai venit atât de devreme acasă, unde îți este vaca?

Și eu i-am răspuns stăpânindu-mi cu greu lacrimile care deja începuseră să-mi curgă șiroaie pe obraji:

– Mamă, să știi că am rămas fără Sâmbotina noastră! Ne-au furat-o hoții în timp ce eu adormisem. Să știi că eu am căutat-o, după ce m-am trezit, dar nu am mai găsit-o pe nicăieri. Ce ne vom face oare fără ea?

Mama, cum de felul ei era o ființă extrem de calmă și desigur obișnuită cu apucăturile mai puțin ortodoxe ale Sâmbotinei, refuza să creadă că cineva ar fi putut să ne fure vaca, tocmai înainte de vremea prânzului, atunci când se știa prea bine că drumurile sunt destul de umblate de către oameni și, implicit, de căruțele acestora.

– Bine, Fănel, haide să mergem acolo devala și să vedem cum am putea rezolva situația. Am să te rog însă să-mi arăți neapărat și locul unde tu ai văzut-o pentru ultima dată.

Când am ajuns la imașul bunicului, i-am arătat pe unde păscuse vaca înainte de a adormi. A stat mama ce a stat pe gânduri și după ce a constatat că iarba de pe islaz părea să se fi cam împuținat, adică în mare parte fusese mâncată de animale, m-a luat de mână și m-a cărat după ea într-un loc, ceva mai îndepărtat, bănuind

că doar acolo ar fi fost suficientă iarbă pentru ca Sâmbotina să ajungă pentru a-și potoli foamea. Locul acela se numea Valea Bojilor și se afla dincolo de viile situate pe panta dealului dinspre apus.

După ce noi am intrat într-un lan de floarea-soarelui, care se desfășura pe ambele laturi ale văii amintite, ne-am pomenit că auzim, la un moment dat, chiar mugetul prelung al Sâmbotinei. Probabil că ea deja simțise prezența noastră.

Am mai mers puțin, printre rândurile destul de înguste și, într-un loc lipsit complet de plante, dar cu iarbă deasă și fragedă, am dat de vaca noastră care continua să pască destul de de satisfăcută. Așadar, în acel moment, m-am liniștit complet și am luat-o în brațe pe mama. După ce am mai zăbovit, vreo jumătate de oră, în preajma vacii care era preocupată să-și umple burta, la un moment dat, am auzit-o iarăși mugind ceea ce însemna că dorea să meargă acasă pentru a-și hrăni vițelul. Am scos-o de aici și, înscriindu-ne pe drumul Bojilor, ne-am îndreptat împreună spre sat.

Iată, așadar, primul meu debut în ipostaza de păstor de vite. După această întâmplare trebuie să spun că au urmat vreo zece ani în care m-am ocupat nu numai de vaci, ci și de ce doi boi, care erau folosiți pentru căruță, deoarece Ghiță, flăcăul, care-l înlocuise pe tata, pe timpul când el fusese plecat pe front, se hotărâse să se însoare. Cum începuse chiar să-mi placă această îndeletnicire, pe toată perioada anilor de școală, s-a mai adăugat încă o bucurie aceea de a avea răgazul și liniștea necesară de a citi cărțile pe care le purtam întotdeauna cu mine în sân pe pășunile de pe Valea Gerului, fie pe câmpul dintre aceasta și Valea Călmățuiului.

În fine, trebuie să mai spun că, multă vreme, am mers cu vaca destul de departe, adică tocmai pe Scutaru, care se afla în apropiere de Mânjina, unde tata moștenise, de la părinții săi, singurul lui loc pentru pășune. Acolo, la o distanță de cinci kilometri de la casa noastră, în zilele toride, după ce terminam sticla cu apă purtată în traistă, luând uneori exemplul vacii, nu ezitam să-mi aplec gura, sprijinindu-mă pe palme, pentru a mai bea, câtuși de puțin, și apă din pârăul Geru, care mi se părea destul de curată și rece. Din fericire, nu mi s-a întâmplat să mă fi și îmbolnăvit vreodată.

O dată, când m-a prins o ploaie puternică, care ajunsese să mă ude până la piele, a trebuit să mă întorc acasă din acest loc. Dar când am ajuns în dreptul podului, dinspre satul nostru, nu știu ce i-a venit vacii de a luat-o drept prin gârla care devenise destul de înaltă. Bineînțeles că, atunci, am avut ceva emoții, noroc că ea, după ce a făcut o baie strașnică, a reușit să urce singură malul și să revină la drumul pietruit.

(din volumul în pregătire «**Pe vremea salcâmlor în floare**»)





Vali ȘERBAN

Iubirilor mele

Iubirilor mele
 li s-au jupuit genunchii
 de-atâta târât
 prin "va fi"
 și "n-a fost"
 iubirilor mele
 li s-au tăiat brațele
 cu secera inimilor
 ciobite de iad
 până când
 din răni
 au început
 să crească îngeri

Târgul

În zilele de duminică
 Dumnezeu
 merge la târgul de oameni
 să cântărească inimi
 Pe unii
 îi strigă
 cu glas tare
 Pe alții
 îi oprește în loc
 Câțiva
 se fac că n-aud
 și fug
 se ascund
 în casele zidite cu serpi

Până în ziua aceea
 când
 nu va mai fi niciun târg

Căutare

Uneori,
 noi,
 femeile,
 îmbrăcăm inima
 într-o rochie de mireasă.
 Apoi
 îi căutăm pantofi
 prin restaurante ruinate,
 bântuite
 de strigătele
 mirilor desculți

Gara

În noaptea aia
 din gară,
 pietrelor
 li se vedeau dinții,
 din șine
 curgea rugina,
 Iar peroanele
 nu mai erau.
 Plecaseră
 cu tot cu trenul
 din care
 tu
 ai uitat
 să cobori

Când iubesc

Când iubesc,
 morții
 își scot tălpile din pământ
 și își caută inima
 jucată,
 într-o noapte de vară,
 la o alba-neagra
 cu un înger căzut



Cosmin POPA

Fânăria cu fructe stricate

Caractere: Victoria & Erik

Suedia în 1093 în primăvară. Lângă un castel se află o fânărie.

Victoria: Ceilalți au plecat la război?

Erik: Da.

Victoria: Pământul Sfânt? Chiar crezi?

Erik: Noi suntem păgâni, și ce dacă creștinii...

Victoria: Eu tot la Thor și Odin mă rog.

Erik: Eu la Idunn să-mi binecuvânteze familia și pruncii, aseară femeia mea a născut două gemene.

Victoria: Binecuvântată să fie familia ta.

Erik: Tu cu ce te ocupi?

Victoria: Făcătoare de cutii de mere, pentru cules. Cutii de varză și de alte legume.

Erik: Lucrez la mănăstire. Țin lumânările pentru preoți, la naștere și căsătorii.

Victoria: Aseară am avut un vis urât... eram la marginea unei insule verzi și eram înconjurată de lupi, l-am văzut pe Fenrir, și apoi pământul de sub picioare s-a surpat, și am căzut într-o cavernă plină de ogri...

Erik: Spiritele ți-au invadat simțurile...

Victoria: Da, și să vezi ce lucru straniu. O ceată de ogri mâncau porci, râzând și scuișând, apoi vine spre mine unul din ei și mă bușește cu bâta, și iar am căzut într-o peșteră de gheață și acolo am stat alături de vrăjitoare urâte, sacrificau prunci și urlau la stele...a fost îngrozitor...

Erik: Vrăjitoarele sunt cele mai urâte femei din câte au existat pe lumea asta, pline de ură și venin.

Victoria: Și m-am trezit într-o tavernă cu Loki, stătea în scaunul lui de lemn și se auzeau în jurul lui niște spirite.

Erik: Loki? Era înalt?

Victoria: Foarte înalt, slab, cu părul lung, foarte masculin... și avea ochii verzi, de magie... foarte slab și înalt, imposibil de arătat... cu cât mă apropiam de el cu atât se îndepărta mai tare... crea o iluzie din ochi...

Erik: Am avut o dispută cu un vecin, l-a invocat pe Loki și cred că o rudă de a mea s-a arătat de zece ori în bucătărie și m-a lovit cu ghioagele...

Victoria: A-l invoca pe Loki...

Erik: Mare teroare! Criminalii fără rușine.

Victoria: Trăiesc cu părinții mei, încă sunt bolnavi, nu mai gândesc, sunt bătrâni, mi-au lăsat o cameră de unelte, nu vreau copii, vreau să trăiesc singură, ca o exilată...

Erik: Te-ai învățat cu natura?

Victoria: Cel mai mult îmi place când este cald, în rest, mi-am adunat blănuri, lemne, plante, carne, și mere...

Erik: Dar unde lucrați?

Victoria: Spre castel este o clădire imensă de lemne, și înăuntru suntem foarte mulți oameni, femei, bărbați, copile, și stăm așezați la câte o masă. Apoi vine o grupă de muncitori și ne lasă bucăți de lemne, și noi trebuie să folosim uneltele și iscusința pentru a le crea, de dimineață până seara stau acolo, în miros de lemne, unelte, fum, mâncare...

Erik: Și când mâncați?

Victoria: La prânz.

Erik: Eu lucrez cu preoții...

Victoria: Și cât câștigi?

Erik: Destul.

Victoria: Eu strâng exact cât să public povestiri.

Erik: Povestiri? Ce povestiri?

Victoria: Saga islandilor...daniei..

Erik: Ah. Ai talent de scriitoare?

Victoria: DA.

Erik: Costă mult o carte?

Victoria: Da și nu, dar trebuie să ai talent, sau să lucrezi, cum fac eu coșurile de mere, așa scriu când sunt liberă povestiri imagine, în lumi verzi...

Erik: Și noi citim acasă, copiii mei cu carte, ne adunăm și povestim, dar nu m-am gândit vreodată să scriu, o nepoată scrie cântece, mi le-a arătat...

Victoria: De asta trăiesc...

Erik: Mi-am dat seama...

Victoria: Au adus belșug din islnadia, și danii le-am răspândit, la noi în Gottland!

Erik: Eu vreau doar să creăm la biserică prosperitate, preotul să ne ajute să strângem bani și să îi creștinăm, dar acum cu războaiele sfinte...

Victoria: Politica merge mână în mână cu corupția...

Erik: Da...

Victoria: Dar nu te contrazici?

Erik: Poftim?

Victoria: Blestemat să fii!

Erik: BJHHAAARAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA.....

(Victoria se luase la bătaie cu Erik. Erik era roșu și îi curgea sânge din nas. Victoria îl lovea cu picioarele de la scaun.)

Erik: Femeie...mă înec...

Victoria: Nenocitele! Tu ai venit la noi! Tu ne-ai furat țapii din țarc!

Erik: Când? Ești dementă? Ești nebună?

Victoria: V-am urmărit...

Erik: Când?

Victoria: În fiecare noapte când ieșeam de la muncă, veneam cu prelata în cap, intram prin spate spre Wormfroth, și apoi vă vedeam cum îngrijii țapii noștri...

Erik: Nu se poate, nu...

Victoria: Da, da, eu eram...

Erik: Vai de mine...

Victoria: ODIN! THOR! LOKI! Aduceți puterea spre mine și cu fulgerele trăzniți în acest gunoi! RECU-NOAȘTE, ALTFEL TE OMOR!

Erik: Ia-mă ușor...

Victoria: Mereu am urât neamul vostru...

Erik: Nu este adevărat, avem dușmani comuni...

Victoria: Ce dușman?

Erik: Preotul! Preotul a furat de la toți oamenii!

Victoria: Lars? Acel împuțit?

Erik: Da.

Victoria: Acel gunoi bea ca porcul și mănâncă porci apoi merge în troacă și îi cântă lu nevastă-sa...

Erik: Da, preotul, chiar el, fură de la toți oamenii... el este de vină...

Victoria: Dar voi, nelegiuitorilor, hoților, voi ați furat țapii de la noi...de ce? Spune! Că te omor! Am un cuțit cu rugină aici! Am luat gâtul la proști ca tine! Preotul a făcut o conspirație...

(continuare în pag. 70)



Ana VĂCĂRAȘU

CĂMAȘA CARE ÎMBRACĂ LUMINA

Când ții în mână o carte cu un asemenea titlu, indiferent dacă o cunoști sau nu pe autoare, te duci cu gândul la visare, la zbor și puritate. Simți nevoia să treci prin luminișuri albastre, spre a-ți clăti sufletul înainte de a pătrunde în tainele cuprinsului său. Cum altfel să alergi prin poezie pe urma fluturilor albi, așa cum sugerează parcă și lucrarea grafică de pe copertă, creație a talentatei graficiene și poete Carmen Dora Steinhagen?

Violeta Andrei Stoicescu e o poetă pe care o asociez ușor în minte cu titlurile volumelor sale de versuri. Îți spui că o reprezintă, iar atunci când le citești nici nu te-ai putea gândi la altcineva: „Șoapte de mătase”, „Fluturi albi”... Le menționez numai pe acestea două și deja am o senzație de plutire diafană și înseninare a cugetului. Apoi, dacă-mi îndrept privirea spre autoare, mai că aș întreba-o cum a ajuns aici, printre noi. Nu cumva au scăpat-o de pe aripile lor „fluturii albi” ai visării? Ori a alunecat pe pământ ca o lacrimă de rouă printre „șoaptele de mătase” ale zorilor?

Să nu credeți că exagerez, sau că elanul meu poetic ar purta vina poetizării acestei ființe umane deosebite. Cred că sunt în asentimentul tuturor celor care o cunosc, când afirm că e un om cum rar întâlnești, că are un suflet sensibil, empatic și generos până la sacrificiu. Fac aceste afirmații cu obiectivism total, lăsând la o parte faptul că suntem prietene, că avem o lungă colaborare în domeniul literaturii și că rezonăm cu toată creația sa poetică.

La fel ca toți poeții cu har, **Violeta** oferă cititorului frânturi din propria ființă. Ce are ea mai frumos și mai pur în suflet, ca ofrandă pe altarul poeziei. În volumul **Fluturi albi** găsim multe versuri care dau mărturie de dăruirea aceasta ca act dezinvolt și conștient, urmare firească a înzestrării cu har. Căci Domnul a spus: „Celui ce mult a primit, mult i se va cere”. Voi aduce aici numai un exemplu: „Și dacă flori de liliac mă-mbie,/ Să-mi toarne-n palmă mirul delicat,/ Îmi iau răgaz s-aștern în poezie/ Ofranda primăverii dată mie,/ Ofrandă-n violet și alb curat...”

Mă gândeam să nu citez din creația inclusă în carte. Din respect pentru răbdarea audienței, dar și pentru a trezi curiozitatea asupra conținutului și a păstra nealterată surpriza descoperirii, intenționam să spun numai câteva cuvinte despre poetă și poezia sa, căutând să evidențiez, în linii mari, calitatea literară a operei și pe cea umană a autoarei. Însă destăinuirilor poetice de acest fel, e păcat să le rupi farmecul indus de vocea și freamătul creator al ființei care le-a cules dintre tăcerile sale, încercând să le explice cu alte cuvinte decât cele ce le-au fost hărăzite.

Violeta Andrei Stoicescu a fost înzestrată cu un talent de excepție: acela de a crea imagini artistice (vizuale și auditive) de o frumusețe care-ți taie respirația. Voi exemplifica prin câteva versuri, în care personificarea unui element

Violeta Andrei Stoicescu



FLUTURI ALBI



EX PONTO

al naturii vine să adauge o notă de supranatural în tabloul creat, întregindu-i frumusețea inefabilă: „Pe sub foșnirea codrilor adânci,/ Doar frunza se oprește în cădere,/ Iar vântul nu mai suflă printre stânci,/ Rămâne-n loc, rănit, fără putere.”

Apoi, în altă poezie ne dezvăluie o taină adâncă a universului, pe care numai imaginația sa o poate percepe și modela în vers: „Când stelele închid ochii,/ Cerul devine o rană nevăzută”. De remarcat puterea de sugestie a acestor versuri care creează uimitoare figuri de stil, ce vor rămâne pentru mult timp întipărite pe retină.

Alte poezii surprind atitudinea emoțională a poetei, reflectându-i cele mai profunde sentimente ce vin să însuflețească, să dea formă și culoare cuvintelor sale. Poemul **Efemeritate** reprezintă confesiunea cu tendință de resemnare, a unei ființe dezrădăcinată din pământul sfânt al țării sale. Poeta se întreabă cu durere în glas, apoi răspunde cu o tristețe ce pare a conviețui ca într-un fel de acceptare reciprocă, cu bucuria de a fi primit un licăr de lumină divină: „Ce-s eu pe pământul acesta străin?/... Un pumn de țărână c-un strop de divin.”

Amprenta de nostalgie a toamnei, magia nopților și frumusețea înserărilor sunt, de asemenea, teme frecvent abordate în acest volum, cu un prinos de resurse literare, printre care predomină metaforele și personificările, ca în aceste excepționale versuri: „Pe-un colț de cer, în liniștea deplină,/ Se strâng luceferii la șezătoare...” sau: „Pe umerii nopții se-așterne tăcere,/ Cad stropi de argint din ciutura lunii.”

(continuare în pag. 70)

Pentru Violeta, cuvintele sunt vii. Ele dau naștere poeziei, o cresc, o dăltuiesc și o înalță pe pedestalul sufletesc, ca scop suprem al existenței lor. Ea însăși spune: „Cuvintele nu dorm,/ ele poartă/ amintirea și uitarea,/ toate lucrurile pe care noi, oamenii,/ încă nu știm/ cum să le spunem altfel”. În amintirea poetei trăiește și copilăria, casa părintească, mama, cu un loc aparte în sufletul ei, cum ar trebui să aibă toate mamele, în sufletul celor cărora le-au dat viață.

Dorul... stă și el la loc de cinste în această carte. Dorul de tatăl plecat pe drumul fără umbre, căruia Violeta i se destăinuie în timpul unei călătorii de întoarcere în țară: „Am adunat în suflet trăiri imaculate,/ Atâtea amintiri ce-am strâns din alte ere.../ Mă-ntorc spre casă, tată, mi-s dorurile toate/ Udate pe furiș cu lacrimi efemere.”

Cu un ton nostalgic, în poezia **Drum fără pași**, autoarea își pune întrebări existențiale, filosofând pe tema trecerii sale prin lume: „Poate că mersul nu înseamnă urme,/ poate că ajungerea e doar o iluzie,/ iar eu sunt doar o umbră trecătoare/ pe un drum fără pași,/ pe care nimeni/ nu l-a făcut vreodată.”

În același registru reflexiv, însă marcat aici de candoarea caracteristică celor care mai cred în îngeri și încă mai duc de mână copilul din sufletul lor, poeta întreabă retoric: „dacă cerul e doar o pânză subțire,/ ce-ar fi dacă într-o zi s-ar rupe/ și ne-ar cădea în suflet/ toată lumina?”.

Se cuvine să rămânem cu gândul la această lumină, sau măcar cu speranța că ea ar cădea asupra noastră, „dacă cerul s-ar rupe”, așa cum spun versurile acestea. Felicitări pentru volum, și mult succes în tot ceea ce-ți propui, draga noastră **Violeta Andrei Stoicescu!**

Iar acum, să ne deschidem sufletul, dragi iubitori de poezie! Cine știe?... Poate că... „pânza aceea subțire” a cerului, care într-o zi „s-ar putea rupe”, e chiar cămașa lui Dumnezeu...

Cămașa care îmbracă Lumina.

(prezentare – în cadrul evenimentului de lansare – a volumului „**Fluturi albi**”, de **Violeta Andrei Stoicescu**, publicat la Editura ExPonto, în 2025)



Victoria: Ce conspirație?

Erik: Preotul a vrut să mintă oamenii că biserica a fost blestemată de o grupare de nebuni, și a cerut bani...

Victoria: Dar de ce atâta minciună?

Erik: Minciuna! Suntem toți mincinoși!

Victoria: Și apoi?

Erik: Am mers pe la toate casele...

Victoria: Spune tot...

Erik: Am mers peste tot, și am mințit oamenii, că este sărbătoare!

Victoria: Ați mințit?

Erik: Da.

Victoria: De ce?

Erik: Fiindcă e hoț! Are locul bine stabilit în infern!

Victoria: Iar țapii noștri?

Erik: Am venit la voi, când era noapte, știam că părinții tăi, să fie iertați, sunt bolnavi...

Victoria: Da.

Erik: Au ajuns jonglerii satului! Hahahaha-hihii hahahah!

(Erik înnebuni instant și râdea ca un arlechin. Își scoase o haină în culori roz, mov, roșu, albastru, și galben. Râdea ca un dement, ca un smintit.)

Victoria: Râzi...mi-am dat seama, ai înnebunit...

Erik: Da, din cauza voastră, voi sunteți nebuni, din cauza voastră am înnebunit!

Victoria: Ați profitat de noi...

Erik: Da, v-am luat țapii, aveam pe cap blănuri de oi, de clovn...și ai tăi, nu mă iert, dacă mă omori, râdeam de ei cu țapii pe spate....hahahahaha....în timp ce fugeam pe sub șopron, râdeam de ai tăi....

Victoria: Animalule! Mori javră!

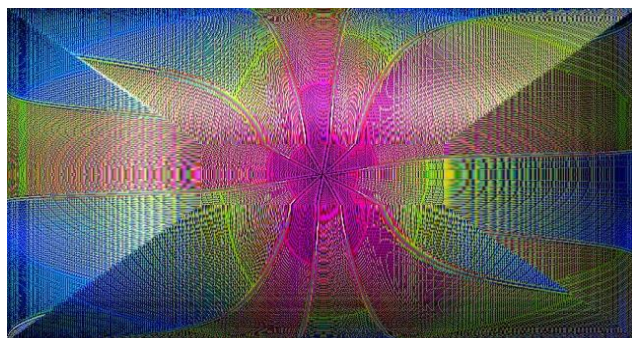
Erik: Nu regret...hihihahahaha...

Victoria: Dementul.....!

Erik: Brrhrrhaaarjrjrjaa.....

(Victoria luase cuțitul și îi luase beregata. Se închină la zeul Loki. O trăsură cu boi de scheleți fantomatici veni iar birjarul avea un craniu într-o coroană de gheață. Biciul boii și fânăria se despărți spre niște scări ce duceau spre un heleşteu de blesteme. Victoria plânse apoi începu să facă cutii de mere. Soarele ieși pe cer. Se răzbunase. Birjarul râdea în distanță ca un arlechin.)

CORTINA





Dumitru BĂLUȚĂ

PARADA TITANILOR DEFUNȚI (fragment din romanul în lucru „Perestroika”)

După o vară scaldată în valuri de sudori și uscată de vânturi rebele de câmp; după ce lanurile se ușuraseră de povara grânelor; după ce țărani din cele două Cumpene își adunară de pe șes porțile și gardurile smulse ca niciodată de viiturile ploilor de august; după ce în septembrie gospodinele își număraseră bobocii; atunci când cocorii se călătoriseră și rugineau frunzele în vii; atunci când deasupra văii Răutului plutea un îz de must tulburel și chiuiau dealurile, iar fanfarele roteau în hore nunțile; când toate astea încăpeau într-o singură Moldovă basarabeană, chiar atunci prim-secretarul de partid Pinteac Pintilie Pintilievi, cu mintea lui providențială, simți că urmează să se întâmple ceva nemaipomenit de important.

Tot atunci, Leonte Carp cu soția sa Darița, țărani din satul Cumpăna-de-Sus, dis-de-dimineată, făceau coadă la registratura clinicii Institutului de Oncologie din Chișinău. Femeia acuza slăbiciuni, vertijuri și probleme cu respirația. Ea insista pe ideea că boala i se trăgea de la munca îndelungată la tutun, însă medicii din raion nu-i găseau nimic și au trimis-o pentru investigații la capitală. Leonte găsi potrivit să o însoțească. Un medic, profesor în medicină, a consultat-o după care a indicat să „treacă” un aparat japonez. Aparat care, după cum vorbeau pacienții, vedea și arata tot ce este rău în organismul omului. Darița a reușit să intre la mult râvnitul aparat abia către amiază.

Leonte aștepta să iasă soția cu rezultatul investigațiilor. Deodată, pe coridorul lung și plin de lume, preponderent, de la țară, a apărut o doctoresă în vârstă, care trecea alarmată prin mulțime, ștergându-și neîndemânatic lacrimile ce îi curgeau pe obraz.

– Ce-i cu doctorița de plânge în văzul lumii? Întrebă un omulean tuciu, care își aștepta rândul la ușa cabinetului de investigații.

– Deh, ca la spital. S-o fi întâmplat ceva cu vreun biet bolnav și-i este jale, s-a dat cu părerea Leonte.

– Vai de capul nostru! s-a văitat o femeie încă tânără, dar ofelită. Nu mai știm ce face din noi tutunul, buruiana afurisită! Mai degrabă ajungi să dai ortul popii în spital, decât să te bucuri de banii pe care-i câștigi.

Din alt capăt al coridorului a răsunat strigătul unei asistente medicale, care lăsase la o parte căruciorul cu pacient și își înfipse degetele în părul său ca para focului.

– Oameni buuuni, a murit Brejnev! Ce ne facem noi mai departe, lumeee?! Ce ne așteaptă?...

În mulțime s-a răspândit o rumoare ca o apă slobozită de sub stavilă. Unii își exprimau compasinea pentru cazul subit al conducătorului, alții părea că au răsuflat ușurat, ca și cum

s-ar fi împlinit ceva demult așteptat.

Darița a ieșit confuză din cabinetul de investigații și se lamenta:

– Iaca, na! A trebuit să se întâmple asta taman când am trecut eu aparatul și așteptam ca doctorul să-mi spună ce mi-a găsit. N-a mai apucat, pentru că toți care erau acolo s-au lipit cu urechile de aparatul de radio.

– Dar ce se vorbește la radio? Chiar este adevărat că a murit Brejnev? a întreat neîncercător Leonte.

– Da, Leonte, au anunțat că a murit Brejnev și încă nu știu ce acolo...

Bolnavul care-și aștepta rândul la aparat a deschis ușa să intre, însă din interior i-au spus să aștepte, căci va fi chemat mai târziu.

– Mă duc la profesor, poate încă îl apuc pe loc, a zis Darița și a pornit grăbită în celălalt capăt al coridorului. Leonte nu a trebuit să o aștepte mult, căci ea îndată a și ieșit de la profesor cu aceeași mină de lehamite.

– Mergem acasă, bărbate, că și profesorul șede cu radioul la ureche. Na, m-am umplut de sănătate!

– Adică, cum să mergem acasă, Darița, dar rezultatul?

– A zis că o să fie trimis la policlinica raională.

– Dar ce secret poate fi?

– Știu eu... Așa o fi ordinea la ei. Hai la gară, vezi că ne apucă seara pe-aici.

Leonte avea în plan să treacă pe la fratele său, Vasile, care locuia la un cămin tocmai în cartierul Telecentru. Luase pentru dânsul o sacoșă cu alimente de la țară, însă vremea înclina spre chindii. Dar nici acela, probabil, nu se mai afla acasă. Munceau amândoi cu soția la Uzina de Tractoare și preferau schimbul 2, pentru că se plătea mai bine. S-a dezis și îi părea rău că a cărat sacoșa în zădar. Darița a făcut bine că la grăbit, pentru că abia au apucat ultimul autobuz spre casă. Dar în învâlmășeala pasagerilor la urcarea în autobuz, Leonte s-a derutat și a uitat sacoșa cu alimente pe peron, unde o lăsase pe o bancă atunci când a alergat la casierie după bilete. Credea că Darița îl va certa, însă ea, evlavioasă de fire, doar a zâmbit trist și a zis ca pentru sine: „Cine va găsi sacoșa, neîndoiește, o să se bucure de mâncare. Să fie de sufletul morților”.

Lumea peste tot vorbea numai despre moartea lui Brejnev. Autoritățile au dispus pentru zilele următoare doliu în toată Uniunea Sovietică. Însă cei care nu aveau datoria să deplângă difunctul sau nu erau trași de mâneacă să iasă la mitinguri, își căutau de nevoile lor cotidiene. În schimb, ziarele, radioul și tv nu conțineau să anunțe necrologul marelui defunct. Deja se știa pe de rost că, la data de 10 noiembrie 1982, s-a stins din viață Secretarul General al PCUS, Președintele Sovietului Suprem al URSS, „scumpul nostru” Leonid Ilici Brejnev. Se mediatiza intens ceremonia funerară din Sala cu Coloane de la Moscov a celui care, în viața lui de 76 de ani, 18 ani guvernase Uniunea Sovietică, fiind la putere, ca durată, al 2-lea după Stalin. Se transmiteau în direct funeraliile celui care a purtat la piept 5 stele de aur, fiecare însemnând câte un titlu de Erou al Uniunii Sovietice și al Muncii Socialiste. Însă nu se spunea public că moartea aceluia a avut loc după ce tot el a pus pe butuci „locomotiva comunismului” de-a lungul guvernării sale, perioadă ce a rămas în memoria colectivă a țării ca „zastoi” (stagnare), dar și că

(continuare în pag. 72)

statul avea probleme la coloana vertebrală, că speranțele poporului său demult erau pe risipite, iar gloria gardistului comunist ce plecase în neant va rămâne doar o himeră fără urme, fără umbre, fără nicio rostuire pe viitor.

Cum societatea sovietică era, în felul ei, pătrunsă de viziuni contradictorii în privința personalității lui Brejnev, nu avea să treacă mult timp ca asta să devină un motiv de discuții aprinse. Cei de partea lui afirmau precum că, fără îndoială, a fost un om dintr-o bucată, că a ținut la unitatea multinațională a URSS, că a sporit capacitățile militare de apărare de „dușmanul occidental” în războiul rece, motiv pentru care populația țării se confruntau cu unele probleme materiale și se trăia modest, dar asta devenise o obișnuință suportabilă, important fiind faptul că în viața de zi cu zi se păstra o stabilitate constantă. Personal, omul acela avea un chip prezentabil și atrăgător. Era mereu vesel, comunicativ cu toți cetățenii fără deosebire, bun la inimă, chiar înduioșător, iar pentru asta chiar plăcea femeilor.

O altă parte a societății, mult mai considerabilă, vedea „epoca brejnevistă” cu totul altfel. Argumentele acuzării erau precum că Brejnev a durat un imperiu totalitarist, în care națiunile republicilor unionale erau marginalizate în drepturi. Pentru ca poporul sovietic să fie oprimat și supus, se menținea o stare materială la limita sărăciei, o stare spirituală și morală marginală. A permis doar un soi de libertate dozată – detenție pe viață într-un spațiu izolat cu o „cortină de fier” de lumea exterioară, mai cu seamă de cea occidentală. Desidenții politici, cum au fost Andrei Saharov sau Aleksandr Soljenin erau ținuti sub arest la domiciliu, apoi expulzați din țară.

Moldovenii aveau o socoteală deosebită față de Leonid Brejnev, pentru că el, fiind trimis personal de Stalin, din noiembrie 1950 și până în aprilie 1952, a condus RSS Moldovenească, ocupând postul de Prim-Secretar al PCM. Adevărat, a dus o politică mai puțin represivă decât predecesorii săi în perioada foametei forțate și a deportărilor a zeci de mii de basarabeni în Siberia. În schimb, el a intensificat procesul de rusificare, înlocuind populația băștinașă și cadrele administrației, de jos până sus, cu etnici ruși, aduși de pe alte meleaguri. Mai cu seamă, a fost deznaționalizat învățământul și cultura, ca generațiile viitoare să nu-și mai cunoască identitatea lor. Apoi, avansând în fruntea URSS, Brejnev nu a întreprins nimic pentru a slăbi izolarea basarabenilor de frații lor de peste Prut. Cel puțin, la nivel de comunicare între dânșii de pe un mal pe altul. Gardul de sârmă ghimpată era imposibil de trecut. Pentru o întrevvedere era nevoie de cerșit o viză de la Moscova și de așteptat aprobarea timp îndelungat.

Nu trecuse nici măcar o zi de la decesul Secretarului General, că la Uzina de Tractoare din Chișinău au fost oprite strungurile și ambalarea producției, iar muncitorii chemați în hala mare la un miting de doliu. Primul a luat cuvântul secretarul de partid, apoi directorul întreprinderii, care s-au întrecut unul pe altul cu elogiile patriotice. Mai departe, rând pe rând, au urcat la tribună ca să le țină isonul și alți oratori, reprezentanți ai clasei muncitoare bine pregătiți din timp de către instructorii biroului de partid. Nici unul nu evita să-și înceapă discursul cu epitetul de serviciu „Dorogoy naș (Scumpul nostru) Leonid Ilici”.

Nina, soția muncitorului Vasile Carp, ținea cât putea de

sus o lozincă roșie și inscripționată cu litere albe ca niște păsări zburătoare. Era deja seara târziu, iar mitingul părea să nu se mai încheie. La un moment dat, ea îi zise soțului de alături:

– Vasi, ia ține tu lozincă asta. Eu mai bine fug acasă să spăl rufe.

– Ei, nu mai spăla și tu noaptea.

– Dar când să spăl, dacă brigada noastră și-a luat angajamente suplimentare pentru supraîmplinirea sarcinii de plan?

– Ai grijă să nu te observe cineva că pleci.

– Fii pe pace, se vede că nu mai lucrăm în tura asta. Nu vreau să-mi pierd vremea degeaba.

Cuvântările se perindau bine regizate, doar că conținutul era același, iar ascultătorii nu mai rezistau de plictisul ce îi copleșise. Tocmai atunci cineva a surprins teribil auditoriul. Au tresărit chiar și cei mai devotați spiritului patriotic. Acel „cineva” nu era altul decât un muncitor în salopetă nouă, cusută la comandă ca să-i șadă bine. Era un membru al Comitetului Sindical, care a propus ca leafa muncitorilor pentru o tură să fie transferată în contul cheltuielilor preconizate pentru înmormântarea lui Brejnev. În mulțime se lăsase o tăcere de pământ. Apoi s-a auzit o rumoare pe un ton de dezaprobare. Atunci secretarul de partid, ca să salveze situația, a început să bată zgomotos din palme. Asta a prins la public și încăperea a răsunat de aplauze.

Istoria, dacă o dezgheci cu multă atenție, te convinge că ea se hrănește cu faptele eroilor din toate timpurile, fără alegere. Doar că îi așează în ordinea succesivă, după cum au intrat în abatorul ei. Însă, răsfoind cronicile scrise nu demult, se poate citi, printre rânduri, că aceștia, totuși, sunt personalități care apar în scena timpului neapărat la intervale de veacuri sau milenii. Unii au parte de o durată chiar efemeră. Rușii au o zicală subtilă: „Sveato mesto pusto ne băvaet” (Locul sfânt nicicând nu rămâne gol). Adică, cam de ce, după moartea lui Brejnev, locul acestuia să nu-l fi ocupat bătrânul KGB-ist lury Andropov, apoi de către Konstantin Cernenko – „Cel mai vag, dar și misterios „cardinal” sovietic”, cum a fost catalogat ulterior de presa vremii? Puțin, dar totuși s-au perindat și ei la cârma URSS: Andropov – doar 16 luni, iar Cernenko și mai puțin – 13 luni. Și unul, și altul au fost petrecuți la groapa istoriei, ca și Brejnev, în tonul marsului funebru de Frederic Chopin.



Leon-Iosif GRAPINI

Mesagerul

Pământurile acestea sunt binecuvântate de Dumnezeu, nu e necesar să le privești de undeva de sus ca să constați acest adevăr, e suficient să le străbați cu pasul în lung și-n lat, au de toate, piscuri înalte și semețe, dealuri domoale, văi lungi și adânci, pâraie repezi vărsate într-un râu ce șerpuiește de la răsărit spre apus, lăsând de o parte și de alta terase și lunci întinse, păduri de conifere și de foioase cât cuprinde, fânețe și miriști cu nemiluita, toate acestea pline de felurite viețuitoare mari și mici, fără viață la ce bun atâtea frumuseți și bogății.

(continuare în pag. 73)

Epitetele folosite la descriere, deși mult uzitate, nu ne aparțin nici nouă, nici celor care au recurs la ele când a fost nevoie, ele sunt ale Creatorului acestei lumi, găsite anume pentru a-și preamări creația, când spunem lume, facem referire doar la acest ținut, fără îndoială, or fi și altele asemănătoare, dar nu-și au loc în această poveste. Că sunt binecuvântate de Dumnezeu e suficient să-i ascultăm, laudându-le, pe oamenii locului, și aceste ființe trăiesc aici, într-o frumoasă așezare răspândită de o parte și de alta a râului, și cum să nu trăiască, doar pentru ei au fost făcute toate aceste minunății, să se bucure și să profite de existența lor. Locurile la care facem referire nu puteau rămâne nefolosite, așa că, răspunzând îndemnului demiurgic, locuitorii satului învecinat s-au înmulțit, mulți și-au părăsit așezarea de baștină și s-au stabilit în acest ținut, trecându-l sub stăpânirea lor, nu din proprie voință, voința a fost a unsului pe pământ al lui Dumnezeu, care, în mărinimia sa împărătească, a dăruit o parte dintre munții falnici și edificiile de aici oștii sale spre a le stăpâni, mărinimie deloc dezinteresată, nu poți fi făcut stăpân fără să dai ceva în schimb, pentru cele primite oamenii și-au amanetat libertatea, înrolându-se în armata imperială, mulți vor muri pe câmpuri de bătălie, departe de casă, lăsând acasă lacrimi, durere și regrete, dar tot mulți vor rămâne să amintească lumii jertfa celor dispăruți și măreția monarhului. Străinii veniți cu sârăcia în traistă, dacă nu au rămas să trudească din greu pentru alții, proprietari de terenuri sau profitori ai acestor bogate locuri, exploatare de zăcăminte și de lemn, sporindu-le averea și căinându-se de vicisitudinile ținutului, au plecat mai departe în căutarea unui trai mai bun. Cel care vine astăzi sărac este, dar nu vine nici să-și caute adăpost, decât vremelnic, nici să găsească de lucru la vreunul dintre îmbogățirii acestui colț de lume, se află doar în trecere, a fost trimis cu un scop, îl vom descoperi la timpul convenit. Să-l însoțim pe cărarea bătătorii ce coboară pe versantul unui muncel, ducând de dârlogi un bidiviu cam neastâmpărat și încăpățânat, se smucește în curele, ba, uneori, se oprește locului și nu vrea în ruptul capului să mai facă un pas, de parcă ar simți ceea ce se va întâmpla, dacă se va întâmpla, stăpânul îi cunoaște năravul, îl înțelege, un gând îl frământă și pe el, dacă a bătut cale lungă fără niciun rost, dacă nimeni nu va da crezare spuselor sale, nu-și ceartă patru pedale, de-i dat bice nici pomeneală, deși poartă unul în mână, omul care duce un cal de căpăstru și nu are o biciușcă la el pare străin de meseria asta, așa că se oprește și el, răbdător, așteaptă ca animalul să se pună din nou la drum, ceea ce, în scurt timp, și face. Coboară pe plaiul ce lega în trecut ținutul acesta de celelalte de dincolo de munți, coboară fără grabă, de ce s-ar grăbi, soarele e încă sus, ziua e lungă, mai e mult până la înserare, or interesul lui e să ajungă cât mai târziu, când va pătrunde în sat oamenii nu trebuie să știe de sosirea sa, să se întrebe cine-i veneticul și ce-l mână spre așezarea lor uitată de timp, prezența unui om din afara locului e un fapt neobișnuit, cu atât mai mult cu cât el intră în vatra satului nu pe drumul ce se lungeste de-a lungul râului, pe unde vin, când vin, carele și vehiculele din localitățile de pe vale și din ținuturile învecinate, ci dinspre soare răsare, pe drumul pe care au năvălit tătarii în vechime și a trecut voievodul cel viteaz să cucerească teritoriile întinse

dincolo de înălțimile ascuțite și golașe, nu a fost numită această cale drumul tătarilor, cum să primească numele celor care au pustiit locul, au trecut prin foc și sabie nu locuitorii acestei frumoase localități, pe atunci satul nu era, ci ai așezării-mamă situate mai la vale, la acea vreme o măreață cetate, măreață doar până la distrugerea ei în urma trecerii barbarilor în căutarea de locuri bune de cucerit și de pârjolit, nici nu i-au dat numele marelui voievod, căci a trecut o singură dată, ci i-au spus drumul împăratului, capul încoronat a descins de două ori în ținut, o dată ca să statornicească aici un punct de strajă în partea răsăriteană a marelui imperiu și să dăruiască grănicerilor munții și construcțiile militare, a doua oară să primească ovațiile străjerilor săi rămași în viață când fruntariile împărăției, în urma unui război crâncen, au fost împinse mult spre răsărit. Drumul împăratului trece peste coasta muncelului numit vârful boului, nu știm de ce localnicii sau cei care i-au dat această denumire s-au oprit asupra ei, nepotrivită și hilară asociere în afirmația plaiul împăratului trece peste vârful boului. Cum nu se grăbește, cel ce coboară o lasă mai moale, ba se pare că va fi nevoit să facă un popas mai lung în pădurea de la poalele muncelului, va rămâne ascuns până la lăsarea întunericului, numai bine pentru o binemeritată odihnă după atâta umblătură, vine de departe, din ținuturi tot atât de frumoase, binecuvântate și ele de Cel de Sus, cu lume pestriță, cu case mari, falnice, cu străzi întortocheate, de acolo a pornit din nou la drum după o ședere de doar câteva zile, nu i-au trebuit mai multe pentru a reuși să sustragă prețioasele scrieri, a fost trimis acolo din locul său de baștină, unde s-a născut, dacă acolo a venit pe lume și nu a fost adus cumva din altă parte, după cum i-a spus bătrânul cu barbă și cu plete cărunte, locul unde a copilărit, a ucenicit și s-a arătat, în cele din urmă, vrednic să cutreiere lumea punându-se în slujba ei, ținut de baștină tot atât de încântător precum cel în care tocmai a pătruns coborând agale pe drumul împăratului, numai că acolo trăiesc, departe de sat, doar câteva suflete ferecate, din voia lor, într-o veche mânăstire. Du-te, i-a spus bătrânul, ia asupra ta acest păcat al hoției și scapă de la distrugere locurile minunate și de la pierire oamenii credincioși care nu vor pune la îndoială cuvântul tău, asta îți este menirea, pentru asta îți s-a dat viață, când te-am găsit în fața porții, într-un coș de nuiele, am putut vedea, mulțumesc Domnului pentru acest har, am putut vedea pe fruntea ta semnul arătat mie în vis și am citit în mintea ta toate aceste scrieri după care te trimit acum, ia-le pe rând, așa cum stau așternute pe hârtie, bagă de seamă, nu purta înscrisurile la vedere și nici nu vorbi nimănui despre ele, după ce îți le vei întipări în minte, fă-le pierdute pentru totdeauna, unde vei ajunge se va găsi de fiecare dată o ființă să te pună la adăpost, curată la inimă și la minte, care va prețui vorbele tale, cei mulți, dacă nu cumva toți, când vei glăsuși, nu-ți vor da crezare, e în firea omenească să respingă ceea ce nu poate fi înțeles, cuvintele tale vor sminti mințile, vor stârni certuri, te vor face nebun, te vor acoperi cu ocări și cu sudalme, vor arunca în tine cu pietre, te vor închide în temnițe, te vor supune caznelor, te vor lega la stâlpul infamiei, tu nu-ți vei pierde credința și nădejdea că pot

(continuare în pag. 74)

fi salvați de la pierzanie, toate chinurile tale nu vor fi în zadar dacă măcar unul va fi salvat, du-te și împlinește-ți destinul, când vei ieși pe poartă eu nu voi mai fi decât în mintea și în visele tale. Soarele a trecut de culme, lumina începe să scadă, se împutinează tot mai mult, el se va ridica de lângă molidul de tulpina căruia stă rezemat uitându-se la animal cum paște liniștit, va porni spre sat, se va opri la căsuța singuratică de la poalele muncelului, va bate la ușă discret, va fi poftit înăuntru de persoana care stăpânește casa, căreia îi va dezvălui mesajul său după ce se va fi destăinuit preotului, va fi acea ființă curată la suflet și la minte, o tânără singuratică, retrasă, cu credință neclintită, care, aflând cele ce se vor întâmpla, va cădea în genunchi în fața icoanelor și se va ruga cu lacrimi în ochi și cu durere în suflet pentru cei neajutorați și pieriți, dar și pentru străinul cu fața luminoasă și cu inima bună care i-a cerut găzduire.

Părintele l-a primit pe străin în odaia de rugăciune și spovedanie a casei parohiale. Sfinția voastră, sunt trimis să vă fac o mărturisire în mare taină, Dacă e spovedanie, va trebui să îngenunchezi și să-ți pun patrafirul pe cap, Nu pentru iertarea păcatelor mă aflu în fața sfinției voastre, batăr că lesne cad pradă păcatului, Atunci, fiule, așază-te pe scaun și spune, suntem doar noi doi în odăiță și cu Dumnezeu deasupra noastră, te ascult, Ceea ce vor auzi urechile sfinției voastre s-ar putea să vă cutremure, Nu ești primul care-mi pune la încercare pacea sufletească, dar pentru asta slujesc în biserica Domnului și păstoresc această comunitate, Așezarea cu tot ce cuprinde ea, ființe și lucruri, va pieri în urma unei întâmplări neașteptate și dezastruoase, Ce vrei să spui, Asupra ei se vor abate ploii cum nu s-au mai văzut, cerul negru își va revărsa apele peste sat într-o singură noapte, puhoaiile se vor năpusti asupra lui de pe toate coastele munților, se vor învoluta și vor prăvăli, aducând la vale, lemnele și bolovanii întâlniți în cale, ba și o bună parte a coastei muncelului va porni din loc și o va lua la vale, așa încât satul întreg va fi îngropat, nu va rămâne nimic care să dovedească lumii că aici a fost o frumoasă așezare omenească, Dacă e să iau în seamă ceea ce aud, mă văd nevoit să te întreb, când va avea loc această catastrofă, În ultima noapte a acestei luni, Greu de crezut una ca asta, numai bunul Dumnezeu cunoaște toate cele ce vor fi, în puterea Sa stă ființarea lumii, ești cumva un înger, Îngeri sunt printre noi, dar nu în carne și oase, ci numai în duh, Ai spus că ai fost trimis, ești cumva mesagerul Domnului, Aș putea fi, Asta este blasfemie, departe de mine cuvintele tale, Dacă nu m-a trimis El, atunci am venit la îndemnul unui sfânt, Adică, A ascetului care și-a dăruit viața Celui de Sus, nu sunt un mirean de rând, cum lasă purtarea mea și portul meu să se creadă, ci un călugăr în straie lumești, De unde ai tu puterea de a vedea lucruri care se vor petrece, Nu am decât puterea de a învăța și de a reține cu mare ușurință cuvintele scrise, ceea ce citesc o singură dată mintea mea nu mai uită, potopul de aici și multe alte pustii au fost așternute pe hârtie într-o carte, Și unde se află această carte în care, din câte înțeleg, stă scris viitorul omenirii, Este cenușă aruncată pe apă mergătoare, trebuia distrusă spre a nu cădea în mâna necredincioșilor care ar fi putut trage foloase din aceste prevestiri, dezlegarea ordinii citirii lor ar fi putut fi descoperită, Ce să înțeleg din ceea ce-mi mărturisești, ce ordine, Citirea

acestor preziceri se făcea de-a-ndoaselea, de la capăt spre început, tot a doua foaie și al treilea rând, cuvintele din margini și de la mijloc, Întortocheate sunt căile Domnului, dar nu într-atât de întortocheate încât să iau în seamă cele aflate, nu pun la îndoială crezul tău, mă îndoiesc numai de împlinirea lui, nimeni de pe pământ nu cunoaște cele ce se vor petrece, decât cele ce s-au petrecut, oricum nu am căderea de a lua o hotărâre ce va stârni localnicilor neîncredere în claritatea minții mele, te voi chema în fața sfatului, bătrânii satului să se pronunțe asupra acestei prevestiri îngrozitoare, dar, și nădăduiesc că mă înțelegi, o spun pe șleau, nu dau crezare nici măcar unei vorbe ajunse la urechea mea, însă nici nu pot trece cu vederea cele auzite, mâine seară, după vecernie, te voi înfățișa lor, te întreb, am încuviințarea ta, Fără doar și poate, doar pentru asta m-au purtat picioarele până aici.

Când i-a pus mâna pe creștet, tânăra singuratică în casa căreia s-a adăpostit a văzut nu doar cum se revarsă puhoaiile furibunde și nemiloase peste sat, ci și alte nenorociri petrecute din lipsă de credință și ascultare, s-a înspăimântat, însă spaima i-a fost de scurtă durată, căci a simțit cum se scurge un fior plăcut din brațul lui în creștetul ei și se împrăstie în toate mădularele trupului său, cum o pătrunde o tihnă adâncă și o dulce mângâiere, mâna lui caldă și liniștitoare nu pare a fi a unui om de pe pământ, ci a unuia coborât din ceruri, și a îngaimat doar atât, Bunul Dumnezeu mi te-a scos în cale, te voi urma precum o roabă credincioasă, unde vor merge pașii tăi se vor așterne și ai mei.

Adunați în mare taină, înțelepții satului au ascultat și cuvintele străinului, și ale sfinției sale, o tăcere apăsătoare s-a lăsat în încăperea cea mare a casei parohiale, apoi, rând pe rând, și-au exprimat părerile, prevestiri au fost de când e lumea lume, unele s-au adeverit, altele nu, ei, ca bătrâni trecuți prin viață și puși în fața atâtor încercări, până acum nu au pomenit o asemenea întâmplare cu totul și cu totul ieșită din comun, omul aici de față, călugăr ori ba, cum se poate crede mesagerul Atotputernicului sau al unui sfânt de care lumea nu are de știre, sfinții sunt trecuți în calendar și preaslăviți în biserică, asta nu este decât o defăimare a religiei noastre, a celor sfinte în care credem fără tăgadă, cum poate să stea scris într-o carte ceea ce va întâmpla într-un loc anume într-o anumită zi, acestea nu sunt cunoscute decât de Cel care a făcut cerurile și pământul, bucuriile și necazurile ce ne vor paște numai El ni le știe, apoi, năpaste s-au tot abătut de-a lungul vremii asupra satului, înaintașii noștri au trecut prin boli nimicitoare și prin războaie distrugătoare, ba s-a întâmplat ca o parte a așezării să fie mistuită de foc, însă nicicând satul nu s-a aflat sub potop, ploii nesfârșite ne-au biciuit, puhoaiile au năvălit, apele s-au revărsat, dar fără stricăciuni însemnate, cum pot să stea scrise într-o carte lucruri care vor avea loc la o dată și la un ceas anume, această carte, dacă a fost sau este, nu poate fi decât diavolească, să luăm aminte să nu rătăcim cu judecata, sfatul nostru este așa, ori trecem toată această poveste sub tăcere, străinul va pleca, el știe unde, va părăsi satul în taină așa cum a și venit, ori mâine, duminică, după liturghie, cuvioșia ta vei aduce la cunoașterea credincioșilor această tărășenie, să facă fiecare ceea ce va crede de cuviință.

Când preotul și-a încheiat cuvântarea, în nava bisericii

(continuare în pag. 75)

cii s-a produs acea rumoare proprie unei mulțimi deranjate de cuvintele care contravin convingerilor și neliniștesc sufletul, apoi, din ce în ce mai vehement se aud voci dezaprobatoare, ocări la adresa străinului care, deloc descumpănit, cu chipul senin și cu privirea limpede, îngăduitoare și luminoasă, stă drept lângă strana din apropierea altarului, în fața înțelepților a căror grijă este să-l ferească de furia mulțimii, grijă neîntemeiată, furia poate fi mare, dar nu într-atât de mare încât să se facă moarte de om în sfântul locaș, din mulțime se aud strigăte, să-l alungăm din sat, ce alungat, trebuie să plătească pentru zdruncinarea sufletească pe care ne-a făcut-o, mai bine îl aruncăm pe apă, că despre ape îi place să povestească, ori într-o fântână, mai sigur e că nu va mai putea ieși să ni se arate vederii, să-l purtăm de-a lungul drumului legat cu lanț ca pe un dobitoc și să-l petrecem cu pietre, să-l biciuim până la sânge, da, până la sânge și până va recunoaște că este un șarlatan și un mincinos, auzi la el, trimisul unui sfânt, nu vă lăsați înșelați de blândețea lui, fiți fără milă... Preotul a înălțat sfânta cruce din mână deasupra capului, semn că vociferările și strigătele trebuie să înceteze, privind cu oarecare milă la străin și cu înțelegere peste capetele enoriașilor care umplu până la refuz naosul și pronaosul bisericii, li se adresează cu glas calm, însă suficient de ridicat și de răspicat pentru a fi auzit și ascultat, lubiți credincioși, să nu ne lăsăm stăpâniți de păcatul mâinii, iubirea lui Dumnezeu nu îngăduie mânia noastră față de semenii, cu atât mai mult față de cei săraci cu duhul, focul nu se stinge cu foc, așadar, să luăm aminte și să ne liniștim sufletele, să nu ne pierdem credința creștină, această sublimă virtute, puterea prin care ne sunt nouă descoperite adevărurile ce ne duc la mântuire, să nu lăsăm îndoiala să ni se strecoare în minte, să pășim drept, cu convingere statornică, pe calea deschisă nouă de Mântuitor, îndoiala poate fi o provocare spre a ne întări credința, de aceea vă spun că acest străin, așa-zis mesager, cu prevestirile sale nu face altceva decât să ne întărească în dreapta credință, nu există cărți care să ne vorbească despre cele ce vor să vină, numai bunul Dumnezeu știe ziua și ceasul în care necazul și năpasta se vor abate asupra omului, asupra colectivităților, asupra întregii omeniri, există o singură carte, Sfânta Scriptură, izvorul cunoașterii, în ea găsim cuvântul lui Dumnezeu, El este lângă noi și în inima noastră, El ne călăuzește, nu avem nevoie de falși mesageri care, cu vorbele lor prefăcute, ne strică dreapta judecată și ne îndepărtează de la adevărata credință, să ne rugăm Lui să alunge din calea noastră supărările, necazurile, chinurile sufletești și nenorocirile, numai prin rugăciune și prin credință nestrămutată vom trece cu ușurință peste încercările vieții, prin urmare, în noaptea despre care s-a făcut vorbire aici să ne punem capul pe pernă cu gândul la bunul și înduratul Dumnezeu, în grija căruia suntem cu toții, cât privește acest străin de sat, să-l lăsăm să plece de bunăvoie acolo unde îl vor purta pașii și voința Domnului, fără cuvinte de ocară, fără răzburări, când toate vor fi trecut cu bine, ne vom aminti că un trecător rătăcit cu mintea a încercat să ne ducă în ispită, însă credința ne-a salvat, amin.

Nori negri se rostogolesc pe cer bulucindu-se amenințător deasupra satului, deși e noapte putem bănuși cerul întunecat și îngreunat de povara norilor bolovănoși ce se

izbesc unii de alții provocând iluminări scurte și strălucitoare, întinse fulgerător de la un capăt la altul al bolții cerești negre ca smoala, sunt doar fulgerări lipsite de tunete, apoi, brusc, o lumină orbitoare spintecă întunecimea nopții, fiind urmată de o bubuitură asurzitoare care cutremură pământul, în scurtă vreme, ploaia, însoțită de un vânt năprasnic, năvălește cu stropi reci, grei și mari cât nucile, se năpustește, purtată de rafalele vijelioase, într-o parte și în alta biciuind fără milă tot ce întâlnește în cale, îi urmează grindina, bucăți neregulate și globuri mai mari sau mai mici de gheață zdrobesc cu violență frunzele copacilor, lanurile de porumb, zarzavaturile din grădini, ferestrele, pereții și acoperișurile clădirilor, ca și cum toate acestea nu ar fi fost suficiente pentru a îngrozi lumea, a urmat un vuiet sinistru, de parcă ar fi crăpat cerul, dobitoacele din băătura caselor, înfricoșate, au început să sară pe loc și să scoată strigăte fiecare pe limba lui, oamenii îngroziți, treziți de zgornicotele furtunii, în straie de noapte, își părăsesc grabnic locuințele, nu mai e vreme să dea drumul bietelor animale înnebunite de spaimă, înnebuniți sunt și ei, caută calea cea mai lesnicioasă spre coastele înălțimilor dimprejur, mulți cad la pământ doborâți de gheața tare ca piatra, când nebunia pune stăpânire pe o întreagă colectivitate trezită din somn de o furtună apocaliptică nimeni și nimic nu mai are prioritate decât viața proprie, așa se face că se calcă în picioare înghesuindu-se pe cărările înguste care urcă pantele dealurilor, se împing unii pe alții, calcă peste trupurile căzute în noroi, printre ei animale scâpate din lanț aleargă bezmetice, treptat grindina, din ce în ce mai mică, își încetează căderea, ploaia, însă, nu mai conține, cortine de apă sunt purtate aprig în toate părțile, în scurt timp apa din albi se umflă și dă peste maluri, cei rămași în urmă sunt prinși în năvala puhoaielor, pe versanți apa rostogolește bolovani, crengi rupte și trunchiuri de copaci smulși din rădăcină, le împinge la vale odată cu trupurile neînsuflețite ale celor care, cu chiu cu vai, au reușit să ajungă cât de cât la înălțime, într-un final, furia cerului dă o ultimă lovitură, muncelul începe o ia la vale, valul de pământ, ca o dihanie flămândă, devorează casa cu casă, grădina cu grădină, uliță cu uliță îngropând pentru totdeauna acest ținut binecuvântat de Dumnezeu.

*

Doamne păzește-ne și ne apără, murmură preotul ridicându-se din pat și făcându-și cruce, ce coșmar înfricoșător am avut, satul astupat de pământ, Doamne păzește-ne de potop și de alte urgii.

Toată ziua numai la visul îngrozitor i-a stat gândul.

Spre seară, după vecernie, acasă, s-a așezat în genunchi, Doamne, îndepărtează de la mine gândurile necurate, vorbele nepotrivite și faptele necugetate, ferește-mă de visele înspăimântătoare care îmi țin mintea ocupată toată ziua.

Abia ridicat de la rugă, aude o bătaie ușoară în ușa cămăruței de rugăciune. Intră preoteasa și-l anunță, Părinte, ești căutat de un străin, zice că vrea să-ți facă o mărturisire în taină, A spus cine e și de unde vine, întreabă preotul tresărind vizibil, A zis doar că e călugăr, cu toate că, după straie, nu pare a fi decât un mirean de rând.





Cristian Ovidiu DINICĂ

Mărturii cosmice

Stea înlănțuită

furtuni fierbinți corup soarele
din adâncuri reacții continue îl înlănțuie
focului,
muzica sa este ascultată,
ritmul consecvent zburciorului
colorează tăcerea,
comută emoții spațiului reconfigurat,
materia hrănește energiile,
din colaps desprins
se aruncă în propriul haos,
timpul său se prăbușește intern
creează orizonturi depărtării.

Cosmonautul viitorului

iubește, întinderile îl atrag,
rupe frânturi universului
să-și satisfacă curiozitatea,
ca un copil se bucură de viteze super-cuantice,
firea sa se recrează cu intensitatea iubirii
este sclav cunoașterii, limitele îl ispitesc,
caută cauze scormonește în computere nemulțumit
de cenzura impusă acolo unde explicațiile
depășesc
fizici cuantice,
visele sale cuceresc timpul,
crede în reversibilitatea universului
străbătut de întuneric,
călătoriile temporale nu-i sunt incertitudini,
cunoaște multiplul funcțional al nodurilor galactice,
curajos
poate străbate găurile negre ca și cum ar deține
secretele
evadării
în spațiul multidimensional,
este învingător asemenea demiurgului și totuși om.

Infinit

de la un cat la altul
acumulări de stânci și pietre
plutesc alături de mari aglomerări ale materiei
tăcute,
în fața imensității de tăcere stelele sunt
asemenea
unor stații temporale,
arde liniștea născătoare de lumi necunoscute și
efemere
multiple dimensiuni abstracte ochiului se întrec să
cuprindă
zburciorul facerii,
capătul lumii se întinde
precum norii sălbatici dar luminoși,
infinitul are sens când frământarea este
purtătoare de viață.

Spațiul și timpul

Un câmp infinit te absoarbe
ca pe un fir de praf
ești la îndemâna sa,
devii discret iar cuvintele sunt total sugrumate,
soarele te însoțește obositor,
în spațiul parcurs te simți controlat
precum un element de decor dintr-un timp
al sunetelor înghițite.

Ochiul

brusc un vultur
mi-a strivit retina
a intrat în lumină fără să o topească
și ochiul drept a devenit al lui
în el este cel ce se naște urmat de cel ce vine
cel ce se naște a strigat puternic
și cel ce îl urmează devine tot vultur
acum ochiul stâng plânge cu ochiul drept
adunați în retina ce-mi crește
în frunte





Sebastian GOLOMOZ

Poezia ca ecuație a sufletului

Mioara Baci, căreia iubirea-i „*va fi scut în iernile ce vin*” (Scut iernii), este o poetă cu un rafinament stilistic recognoscibil și cu o înclinație profundă spre explorarea dimensiunii afective și spirituale a existenței, care s-a impus în peisajul literar contemporan printr-un discurs liric articulat, confesiv și echilibrat, în care meditația asupra timpului, memoriei și iubirii capătă valențe universale, filtrate printr-o sensibilitate autentică și o remarcabilă coerență interioară.

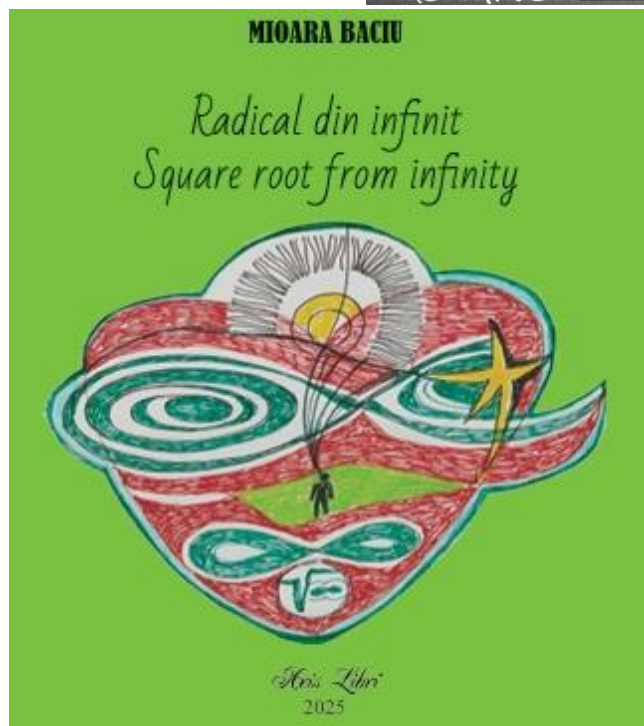
„*Radical din infinit*” este a doua carte semnată de Mioara Baci pe care am citit-o. Dacă în urma lecturării volumului „*Așezăminte sufletești*”, constatam faptul că poeta scrie ușor în două registre stilistice, pendulând între „dulcele stil clasic” și tehnica verslibrismului, subliniind totodată influențele eminesciene și soresciene, cu această nouă apariție editorială, însumând 89 de poeme, poeta care ne urează să zâmbim providențial și să nu uităm alfabetul iubirii, m-a surprins plăcut prin saltul făcut către o poezie a inteligenței sensibile, o sinteză între știință și emoție, între măsură și mister.

Poemul eponim este o artă poetică modernă, în care limbajul matematic se metamorfozează în limbajul inimii, concentrând în el tensiunea dintre finit și nemărginit, dintre dorința de a înțelege lumea și imposibilitatea de a o cuprinde deplin. Poezia se naște, astfel, din dorința de a da sens misterului existenței: „*în miezul nemărginirii / adunăm cuvinte născute / din lumini neexplorate*”.

Mioara Baci integrează cu naturalețe într-un discurs liric profund termeni precum *număr, ecuație, radical, factor comun, derivare*, sugerând că, în timp ce știința caută adevărul prin calcule, poezia îl caută prin emoție.

Pe lângă dimensiunea intelectuală, poezia are și o vibrație afectivă. „*Ecuațiile de iubire*” și „*fragmentele de speranță*” devin expresii ale încercării de a da un sens durerii și trecerii timpului: „*adunăm infinitul în sufletele noastre / strângându-l cu mâini ce nu știu / să măsoare durerea*”.

În universul Mioarei Baci, poezia este un mod de a înfrunța finitudinea, o formă de iubire care transcende limitele cunoașterii, o operație de derivare spirituală, în care sensul se obține prin purificarea cuvântului. Așa cum cuvântul se purifică prin esențializare, inima poetei se purifică prin dăruire. Faptul că autoarea include în volumul său și 6 (șase) poezii dedicate altor poete, relevă o puritate a sufletului și o generozitate rară: ea nu scrie numai pentru sine, ci și pentru ceilalți, recunoscând valoarea prieteniei, solidarității și a comunității feminine în artă.



În estetica luminoasă și spirituală a autoarei, oamenii sunt legați prin iubire, creație și spirit. Gestul de a vedea în fiecare om un „*vers*”, o „*ramură*”, o „*notă*” (muzicală – n.n.), o „*picătură divină*”, reflectă esența nealterată a trăirii poetice, harul de a trăi solidaritatea ca pe o lumină ce izvorăște din sine.

Poezia Mioarei Baci păstrează, în mod firesc și asumat, filonul eminescian, vizibil în tonalitatea mediativă și în idealul de frumusețe absolută, exempli gratia: „*Mi-am rezemat clipa / pe brațul teiului / sub care / îndrăgostitul nepereche / a slăvit iubirea*” (Îndrăgostitul nepereche) sau „*Lac, codru, tei, nuferi / Eminescu, Luceafăr, tăceri / brazi ne zâmbesc printre cetini / un astăzi mai verde ca ieri*” (Verde).

În notă brăncușiană, autoarea manifestă o convingere intimă: „*cât timp mai avem pe cine iubi / rămânem copii*” (Eternul copil), iar contrastiv cu Mariana Eftimie Kabbout – care dedică un întreg volum de poezii liniștilor albe, colorează liniștea în mov, optând în genere pentru o liniște contemplativă, care i se potrivește, iar pe alocuri, verde – „*în liniștea verde a clipei*” (Acorduri strymoniene) – în momente de grație interioară, în care sufletul, suspendat în tăcere, se reconectează cu viața în forma ei pură, naturală și regeneratoare.

Versuri precum „*Doamne, / Culege-mă din tăcerea zăpezilor*” sau „*adu-mi aproape, Doamne, / halta unui destin*” (Doamne, mă culege, Doamne...) rezonază până la un punct cu melancolia și reflecția lui François Villon „*Mais où sont les neiges d'antan?*”, cu precizarea că în timp ce Villon evocă pierderea și nostalgia, poezia Mioarei Baci introduce aproape intraductibilul dor, intervenția divină și speranța, făcând din zăpadă nu numai un simplu martor al efemerității, ci și un vehicul al căutării unui sens personal și spiritual.

În aceeași retorică hibernală, deși, pentru ea „*Trupul e doar un costum de-o zi, / iar sufletul – un pasager / care a învățat să danseze / cu absența.*” (Umbre fără pași), *dincolo de oglinzi*, nu poate să nu vâneze poemul – *trofeu* care i-ar mângâia apele tăcerii.

(continuare în pag. 97)



Melania CUC

Cain și fratele său

Povestea lui Cain și Abel rămâne una dintre cele mai dureroase și neiertătoare oglinzi ale umanității. În acel câmp al Genezei, unde un frate nu îl ridică pe celălalt, căzut, ci îl doboară, are loc drama dintâi: sângele vărsat nu doar că face un om să dispară, ci rupe legătura de frăție, răstoarnă ordinea cosmică. De atunci, întreaga istorie omenească a purtat cu sine această umbră.

De ce își ucide omul, fratele? Răspunsul nu e simplu. Biologia vorbește despre instincte de supra-viețuire, conservare, despre lupta pentru resurse. Antropologia adaugă faptul că, în triburile arhaice, competiția pentru hrană și putere era aproape inevitabilă. Psihologia descoperă mecanismele geloziei, ale rușinii și furiei. Religia spune că răul se naște din libertatea omului de a alege. Filosofia și tradițiile spirituale amintesc de karma, legea echilibrului care cere ca orice faptă să-și găsească răspuns. Teoria nu se pliază mereu pe realitate. De aceea, omenirea a inventat justiția, poliția, carcera. Omul civilizat a scris legi, a construit sisteme de justiție, a ridicat temple și școli, a cultivat predici despre iubirea de aproapele. Degeaba? De ce atunci, instinctual răului nu a dispărut din om. În adâncurile noastre rămânem ființe purtătoare de memorie ancestrală, iar reflexele violenței primordiale se reactivează la fiecare răspântie de cale. Un om bun poate reacționa urât, violent, în fața unei jigniri, a unei frici, a unei inegalități și, uneori, din nimic îi sare țandăra.

Statisticile moderne par să aducă puțină speranță: cercetările istorice arată că rata crimelor a scăzut semnificativ față de Evul Mediu, când violența era mult mai frecventă. Raportul ONU din 2023 confirmă o tendință generală de diminuare a omorurilor în multe regiuni geografice, chiar dacă există zone unde conflictul și inegalitatea socială alimentează încă valuri de sânge. Realitatea nu e liniară: scăderile globale nu șterg tragediile locale în care victimele sunt adeseori femei fără apărare. Sunt crime care într-o clipă înconjoară de câteva ori Terra, așa cum este și moartea năpraznică a lui Kirk. Ce să înțelegem de aici? Că avem imaginea fragilității echilibrului pe care îl numim atât de mândri de noi, civilizație. Prăbușirea unui om tânăr și cu drum social deschis, un nume ce a fost ucis pe neașteptate, ne amintește că între intenție și faptă distanța e uneori de mai puțin de un pas, de o secundă. Fie că este vorba de ură, tulburare sau un impuls brusc, fratricidul modern își găsește chipuri noi, se metamorfozează. Degeaba am întreba comunitatea sau înțelepții: unde se rupe legătura frățească? Nu are nimeni leacul nici răspunsul.

Poate că, totuși, răspunsul de care ne este frică stă în noi, în conștiință. În recunoașterea umbrei, răului



din om și în alegerea noastră de a o stăpâni. Este posibil? O întrebare la care doar Dumnezeu deține răspunsul. Și totuși, civilizația, pe care atât am hulit-o, cu toate contradicțiile ei, care ne sperie, ne-a arătată cel puțin statistic că fiara din om poate fi îmblânzită. Munca cu noi înșine, ca specie, e sisfică, când credem că au dus bolovanul-păcatului în pustie, se rostogolește, vin din nou peste noi. Nu cred că există un moment final de izbăvire a omenirii, ci doar o luptă zilnică cu noi înșine.

Cain nu a murit! Și nu vorbesc aici de lupte armate, ci de civili și alți civili membri ai cetății universale. Cain trăiește, ascuns, în fiecare dintre noi. Trebuie să-l recunoaștem și să nul potențăm. Abel, biblic, fratele ucis, își cere dreptatea. Între tragedia celor doi se desfășoară istoria umanității.

Să ne uităm la noi înșine, să ne confruntăm cu furia care uneori ne orbește, să privim cu realitatea și să căutăm pacea individual mai înainte de a ne gândi criminali, sau la actanții conflictelor armate. Dar cum stăm cu violența în propria noastră lume, cât de sigură este comunitatea noastră.

Conform celei mai recente evaluări publicate de Inspectoratul de Poliție Județean Bistrița-Năsăud, pentru anul 2023, județul este considerat în general sigur, însă există câteva zone urbane cu o criminalitate ceva mai ridicată.

Dacă orașele au un nivel de criminalitate evidentă, majoritatea comunelor din județ au coeficienți de criminalitate scăzuți, sau chiar zero. Să ne bucurăm că, pe la noi, în acest răstimp, nu au avut loc infracțiuni de tâlhărie cu arme sau urmate de moarte, au scăzut și alte conflicte majore.



Iisus care nu a ajuns niciodată pe cruce

Cum era zi de luni de după duminică și târg de țară în satul vecin, tata s-a hotărât; a oprit caii din stavă, i-a prins la ham și am plecat peste deal, într-acolo, să ne cumpărăm un Iisus al nostru și numai al nostru.

Ne gândeam și vorbeam, plănuiam că să fie Unul care să ne asculte până la capăt când i ne vom plânge, să nu stea cu mintea tot la cele sfinte și mai ales să răspundă cu Da, întotdeauna, de-l vom ruga ceva mai așa și așa.. Dar mai ales, să fie mult mai priceput la defundat izvoare decât toți pompierii voluntari și solomonarii. Să umple gălețile toate într-o singură noapte și să mai și rămână în vână apă destulă pentru adăpat toate dobitoacele din comună.

Nu eram singurii din vale care alergam, comandam și-i dam de arună tinichigului sticla plină cu țuică de prună, pentru câte un Iisus mai altcum' decât cel al vecinului.

"Vezi, să fie Unu' cu părul galben ca spicul, să-l icuri vopsea din ai' de nu se ia când va ploua! Și spinii din coroană să fie din rug, nu din agăț ori mă rădăreț, de care cresc pe marginea drumului! Să nu fie nici prea mare nici prea mic la chip, da' lat în umeri și cu ochii neapărat privind, la noi, spre pământ. Io, așa cred căo fost Iisus răstingit! D'apoi cum?! Să-i faci și păsările-n

(continuare în pag. 79)

culori moi, ca-n Rai, nu ca aici, pe la noi. Cleștii, ciocanul să fie mici-mici... da' slova să fie de un deșt', s-arate limpede, clară, de tăt orbu' să poată citi: Iisus Nazarineanu Regele Iudeilor. Meștere, vreau să fie așa: bărbat fain ca mine și... ca dumneata."

Așa se ruga tata de tinchigiu, un evreu sadea, care tăcea și-l croia pe Iisus după chipul și asemănarea sa. Măsura, îl decupa de la creștet până la bărbie, de la umeri spre locul de bătut cuie. Îi făcea mâinile și picioarele, fața cu mustața și barba roșcovană, frumoasă și creață, așa cum văzuse el că le plăcea cel mai tare românașilor care se închinau la icoane.

Cum era mult de trudit la un Crist, am plecat din atelierul de fier, am pierdut ziua prin târgul de vite, prin cel de bucate, pe la șetrele săsoaicelor cu turtă dulce de să-ți tot lase gura apă și limonadă făcută în casă.

Tata a dat mâna cu a lu' Ghilici, cel de ținea boldul cu seminte de lucernă și de trifoi, apoi, pe rând, cu unul, cu altul, de-mi venea să cred că avea prieteni în tot Ardealul. Abia la ojină ne-am întors la meșterul tinchigiu. Tata a plătit cinstit, a mulțumit și a împachetat într-o foaie de ziar național pe Iisus al nostru cel din tablă zincată și pictat în vopsea și lac de la picioare la cap.

Acum, până și bunicul, care știa mai totul despre lume, și unchiul, profesor de *naturale* – care făcuse la viața lui și frontul rusesc și apoi, înapoi, drumul armat către Tatra, toți și-ar fi pus capul pe tăietor, jurând că vom avea nu apă, ci lapte și miere în fântâna din care pompierii scoseseși numai brotaci ca dracu' și cioburi de ulcele.

Dar, după seceta aia rea, ploile reci în puhoi au venit imediat peste noi. Era vreme de secerat și fân de adunat... Vremea umbla alandala și peste toate cele date din cer venea de ne bătea și receptorul în poartă, dimineața și seara. Nu erau bani, nu aveam bani... degeaba pe Iisus îl rugam și posteam vinerea și ajunam marțea și miercuria.

Eu cred, că-L cam călcam pe nervi de câte-i spuneam și-i ceream; pentru că rugina prindea a-L ciupi de unghiile înguste și doar cu o idee crescute, de vârful mustăților, de pomeții obrajilor, așa cum sta acolo, degeaba, învelit cu foaia ziarului. L-am luat în seamă, L-am dus în odaia ai' mare. L-am suit pe dulap, peste crengi de tei sfințit la Is-pas. Apoi... L-am uitat. L-am lăsat în liniștea Sa, ca-n Cer, nederanjat decât de câte un greier stingher.

Iisus din tinichea se prefăcea doar că doarme, acolo, pe șifonerul în care era adunată toată zestrea mea, cătrînțe și poale, țoale din lână de oaie și câteva salbe grele din bani de argint, nu de aur cum au toți țigani.

Poate, dacă tata ar fi fost mereu sănătos, am fi avut și bancnote în lei noi și un pic de noroc; altul ne-ar fi fost viitorul la toți. Tata era foarte bolnav și numai câine câinește a lăsat coasa din mâini, s-a lăsat dus la spital.

Pe atunci, era primăvară, iarba grasă și caii buiecți de prea mult stat în grajd. Cu atâtea pe cap, cui să-i mai stea mîntea la un Iisus din tinichea, chiar dacă aureola-încă mai strălucea!?

Cine-i de vină că nu s-a ridicat nici până azi Troița lângă fântână? Pe locul gata curățat, săpat și udat, numai bun de plantat lemnul stejarului de pe care Iisus să ne privească și să ne mîntuiască, a crescut repede mușețelul și iarba porcească.

La trei pași mai spre casă, într-o altă vară, la fel de secetoasă și cu buzele arse, Iisus ne-a iertat că L-am abandonat și... l-a aprins tatei, lumânarea, una ce strălu-

mina mai ceva ca Soarele în plină amiază. Nu, nici vorbă; tata nu dorea să citească ziarul, să afle de și când vor sosi în sat 'mericanii.

Tata sta, aștepta fără teamă, fără grabă întâlnirea cu Îngerul de pază...



Lucia PĂTRAȘCU

ADRIAN VICTOR VANK - AURORA

Volumul „Aurora”, semnat de scriitorul **Adrian Victor Vank**, publicat în anul 2023 la editura *Creator*, 394 de pagini, este o carte despre viațuire, conviețuire și, mai ales, supraviețuire. Rătăcirii și întoarceri. Real și ireal.

Adrian Victor Vank, magistrat de carieră, care a profesat în Brăila, Galați, om de cultură, interesat de literatură, muzică, istoria veche și geografia locurilor deosebite, este un scriitor cu un susținut palmare de autor, având mai multe volume publicate. Tema predilectă a scrierilor sale este viața sub toate înfățișările sale.

În acest volum Vladimir și Aurora, doi oameni care formează o familie armonioasă, întâmpină o problemă majoră, căreia îi vor face față prin mijloace extreme. Aurora se îmbolnăvește psihic și ajunge în pragul suicidului, după ce, încercând o redresare a stării sale, trece prin capcanele alcoolului și ale drogurilor, situație din care este salvată de dr. Gudrun Aarondottir. Aceasta aplică o metodă novativă, un experiment medical, ce, prin administrarea unui anumit medicament, dimetiltriptamină, numit și „molecula sufletului”, prin introducerea pacientului într-o capsulă etanșă, urmată de conectarea la senzori, deci în condiții de izolare și prin aplicarea unui program riguros supravegheat și condus prin inteligență artificială, induce acestuia o stare imaginativă, în care întâmplările reale din viață pot fi retrăite imaginar și modificate în sens pozitiv, pentru a corecta ceea ce este alterat și a conduce la vindecare.

La reușita acestui nou tratament participă și Vladimir, care acceptă să intre în aceeași stare de transă indusă, de vis dirijat, sub influența aceluiași medicament administrat. Mental, el ia legătura cu Aurora și sub chipul personajului Profesorul, o însoțește pe aceasta în toate întâmplările imaginate de condeiul scriitorului, ajutând-o să se reintegreze în realitatea vieții lor obișnuite. Acest fapt se realizează, iar Vladimir, Aurora și dr. Gudrun rămân în relații frumoase. Cei doi soți, revin la o viață normală, liniștită. Vladimir, matematician de excepție, conlucrează cu doctorița, continuă împreună cercetările, realizează lucrări de specialitate și participă la conferințe specifice internaționale, unde comunicările lor sunt primite cu interes. Astfel este lucrarea „Metode matematice în psihologia clinică”, ce face referire la predictibilitatea comportamentală în cazul unor pacienți priviți individual în funcție de tabloul clinic propriu și metodele curative aplicate. Când la o astfel de conferință participă Vladimir singur, discuțiile se prelungesc, el pierde cursa aeriană de întoarcere și totuși, în plină noapte, hotărât

(continuare în pag. 80)

(urmare din pag. 79)

să revină acasă, unde-l așteaptă Aurora, găsește loc într-un avion privat cu cinci locuri, pe lângă patru geologi, el fiind al cincilea pasager. Este un zbor de noapte, printr-o zonă geografică dificil de traversat, de aceea există riscuri și riscuri, pe care cititorul le va afla din paginile cărții. Astfel că, în momentul în care soțul ei nu ajunge acasă, Aurora are convingerea că acest avion s-a prăbușit, dispărând din atenția radarelor și neputând fi descoperită locația sa. Ea este de acord să repete experiența medicală de a se supune unei transe impuse (așa cum făcuse altădată Vladimir pentru ea) și să încerce restabilirea legăturii cu el, intrând amândoi într-un fel de conexiune telepatică, pentru a afla locația și a putea fi salvat.

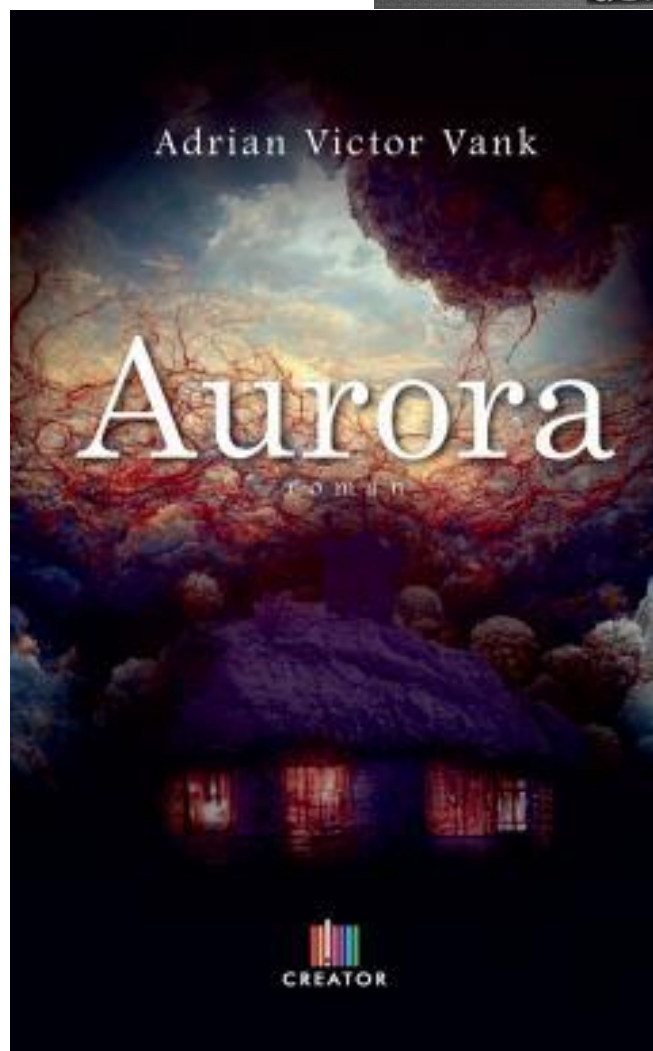
Aparent, aceasta ar putea fi povestea din romanul „Aurora” semnat de scriitorul Adrian Victor Vank, prezentată foarte simplu, poveste ce se încheie, parcă pentru a aduce cititorul cu picioarele pe pământ, exact acolo unde începuse. În aceeași frizerie, în care Vladimir așezat pe scaunul din fața oglinzii, (situație plauzibilă și de un firesc admisibil), începe și sfârșește acest drum lung al imaginației.

Cititorul se poate întreba ce va face imaginația scriitorului și condeiul fermecat al acestuia cu toate întâmplările? Aceasta este o altă poveste! „Aurora” este o carte masivă, de aproape patru sute de pagini, structurată în patru părți, împărțite și acestea în segmente fără vreun titlu (21-11-14-12), ceea ce îi permite autorului să facă slalom printre întâmplările reale sau imaginare, obligând cititorii să-și păstreze atenția trează și să folosească activ propria gândire. Deoarece cartea își desfășoară drumul pe mai multe planuri, după cum voința autorului a dorit să conducă firul acțiunii în real sau în imaginar.

Scriitorul jonglează între întâmplări diferite și personaje amestecate. Vladimir și Aurora, femeia încercată de o problemă de sănătate gravă, Aurora-Fata și Profesorul, care se cunosc pe Insulă, locul unde se vor desfășura toate întâmplările imaginate de scriitor. Dr. Gudrun, doctorița din clinică, ori vrăjitoarea Gudrun din laguna de pe Insulă. Chiar Peter și Oleg, simpli mușterii într-o frizerie și, apoi, persoane de altă factură pe Insulă. Întâlnirea tuturor se petrece pe acest spațiu special, unde lucrurile sunt altfel decât în lumea reală, dar niciodată rupte de tot de aceasta, păstrându-se conexiunile necesare. Nume interesante, nimic pur românesc. Însăși femeia are un nume special, Aurora, (nu Aura!), nume misterios, ca și cum luminile nordului s-au aprins pentru a lumina calea spre lumea de dincolo. Romanul, în sine, este o ecuație între lumea noastră și lumea de dincolo, între tentația sau teama de a afla ce este cu adevărat. Scânteierile de lumină emane multicolor pot fi clipe de viață ce plutesc pe trena visului sau luciri de vis ce cheamă clipe din viață.

Întreaga narațiune se supune regulilor imaginative, în care, pentru a fi considerată reușită, apar tot felul de figuri fantastice, elfi, lupul alb, norne-zeițele destinului, echivalentele ursitoarelor, trei personaje feminine, reprezentând trecutul, prezentul și viitorul, linicieni și kalinicieni, cum este Kooms Alvang. Figuri pe care autorul, cu un apetit deosebit și cu o solidă documentare, le integrează în desfășurarea acțiunii, le transformă în personaje, atunci când are nevoie de ele pe parcursul poveștii, reușind să facă dintr-un déjà-vu, un autentic déjà scris.

O scriere ce poate fi considerată un cerc, pe care din orice punct ai porni să analizezi „cum scrie autorul” este



imposibil să nu surprinzi tot și să nu realizezi legăturile ce există între cei implicați, fapt ce te întoarce la punctul de plecare și-ți permite să pornești din nou. Fiecare personaj te invită în viața lui și, astfel, fără să vrei, ca cititor, îl însoțești peste tot și trăiești împreună cu el. Nici nu te mai miri că în prima călătorie a femeii pe insulă, aceasta se afla în stare inconștientă, în timp cea de a doua călătorie, indusă la propunerea doctoriței Gudrun pentru salvarea lui Vladimir și realizată cu acceptul femeii, ne arată că Aurora este mai lucidă, urmează aceiași pași și aceleași drumuri știute, dar este mereu atentă și receptivă la cel mai mic indiciu potrivit pentru a o ajuta în căutările sale pentru aflarea lui Vladimir.

În același timp, romanul este o scriere ce crește pagină cu pagină, conducând demersul cititorului printr-un șirag de întâmplări reale sau induse artificial, astfel încât numai cel care are curiozitatea și perseverența de a finaliza lectura acestui volum masiv, se luminează, înțelege și acceptă alegerea scriitorului de a patina cu eleganță pe ghețușul închipuirilor.

Chiar ultimul rând al acestui volum arată că : „... universul continuă să fie convins de faptul că lucrul cu oamenii este dificil, iar poveștile unora sunt încălcite.” Aceasta în lumea reală, deoarece în lumea imaginară totul capătă alte valențe de comportament, de înțelegere a lucrurilor și de acceptare a lor.

„Aurora” poate fi socotit un volum prin care autorul său, scriitorul Adrian Victor Vank, om cu o vastă cultură, dar și cu o pregătire specifică, care în cariera sa a întâlnit

(continuare în pag. 86)

Cristian Gabriel VASILE*Motto: „Poezia este o fereastră către adevăr”***Somn**

Cei născuți în armonie, mor în armonie
La fel cum sufletul meu te simte în primăveri
În sunet blând de frunze arămii

Mereu te cânt în gânduri
Căci nouă nu ne plac notele înalte
Obişnuiam să ne încălzim sub pleoape

Cu toții avem un loc sub soare
O umbră sub pământ
O groapă adâncă în care să ne ascundem

Momente când te prinzi de rădăcinile copacilor
Să rogi iertare
Căci doar așa vei crește

Doar omul se miră de propria-i existență
Își leagă dorința de stele
Sperând să cadă în brațele iubirii

Să nu lași luminițele din brad să piară
Odată cu ele ți se va stinge credința
Iar deznădejdea îți va spori suferința

Sufletul meu de lavandă se pierde
Mă strigă răgușit
Pământul își înfige în tâmpile spinii

Eu fără lavandă sunt ca viața fără apă

Trandafiri cu petale roșii
Am presărat în calea ta
Și mi-ai promis atunci că ochii noștri
Nici când nu vor lăcrima
Dar astăzi ai uitat de mine

Anatomia tăcerii

Există o liniște care nu se aude,
doar pulsează sub piele,
ca o amintire ce n-a știut niciodată să moară.

Uneori, mă privesc din afară
și nu mă recunosc —
par o fotografie uitată în apă,
cu marginile dizolvându-se încet
într-un adevăr care n-are nume.

Mi-am purtat sufletul
ca pe un vas prea plin,
lăsându-l să se verse în oameni
care nu știau ce să facă
cu atâta vulnerabilitate.
Și totuși, în fragmentele care s-au spart,
a rămas o formă de lumină,
nu din cea care strălucește,
ci din cea care arde în tăcere,
fără să ceară nimic.

Tăcerea nu mai e între mine și lume,
ci în mine,
ca o respirație veche
care a învățat să existe fără aer.
Și poate asta înseamnă să trăiești:
să te pierzi până când devii ecoul
a tot ce n-ai putut rosti,
dar ai simțit până la capăt.

Când se destramă lumina

Totul începe printr-o tăcere mică,
o fisură în zgomot,
unde timpul alunecă fără să mai sune.
Carnea nu mai are greutate,
se scurge din mine ca un ecou obosit,
iar sângele se liniștește,
ca o mare care și-a învățat sfârșitul.
În aer plutesc bucăți de lumină
nu mai știu dacă sunt praf sau amintire.
Le privesc, dar privirea se destramă,
se împrăștie în lucruri care nu mai cer sens.
Inima bate din inerție,
o ultimă încercare de a numi viața,
apoi totul se dilată,
ca și cum tăcerea ar respira pentru prima dată.
Nu e întuneric.
Doar o absență blândă,
un fel de liniște care te învelește complet,
până când nu mai știi dacă ești în ea
sau ea e în tine.

Jurnalul tăcerii

Îți spun acum ce nu am spus nimănui:
frica mea are vocea unui copil
care nu mai crede în povești.
Mă privesc dimineața în oglindă
și nu recunosc niciun gest,
niciun zâmbet care să fie al meu,
doar umbre care au uitat să plece.
Îmi țin tristețea ca pe o haină veche,
fără să o scutur, fără să o ascund,
și uneori uit că sub ea
mai există piele, respirație, dorință.
Cuvintele se rostogolesc în mine
fără sens, fără ecou,
și rămân în urmă ca niște frunze moarte
pe care nici vântul nu le mai ridică.
Și totuși, scriu
pentru că doar aici, în tăcere,
îmi pot simți rădăcinile,
fragile, solitare, murind încet
într-un pământ care nu mai știe să plângă.

Teamă

Vine ziua când răsăriturile nu-și mai găsesc
lumina
Când tot ce te înconjoară se sfărâmă
În mii de regrete și dezamăgiri eterne
Nimic din interiorul tău nu mai respiră
odată cu tine
Clepsidra s-a golit sub ochii tai lent
Te-a mistuit pe dinăuntru cu răbdare
Dar nu ți-a fost de ajuns

Vine ziua când lacrimile se usucă
Înainte să cadă pe obraz
Când ochii nu mai sunt sensibili la lumina
Sau la sucul de lămâie
Iar focul parcă nu mai arde atât de tare
Vremea când tai mai mult decât unghiile
De la mâini sau picioare

(continuare în pag. 82)

(urmare din pag. 81)

Vremea când durerea fizică
 îți este cel mai bun prieten
 Cea interioara fiind înlocuită cu teama
 Teama că nici azi, nici mâine
 Nu ai un motiv pentru care sa te trezești

Dar apare conștiința
 Ajungi să conștientizezi că nu mai ai valoare
 Acum ești doar un schelet ambulat
 Trăiești din amintiri
 Și te hrănești cu speranțe efemere

Ajungi să te urăști
 Să îți numeri faptele rele
 În defavoarea celor bune
 Ca să îți dai un motiv să cazi
 Ca o frunză în țărână
 De ce?
 Doar pentru că din pământ suntem făcuți
 Și în pământ vom merge
 Unde toți muritorii mergem ?

Plăcerea dispare, apar remușcările
 Te desconsideri în fața oglinzii
 Te ciupești în fiecare dimineață
 Să vezi dacă ești viu
 Dacă simți durere
 Nu mai simți Ești imun
 Te ai doar pe tine și bățul în care te sprijini

Să nu te temi când coasa
 Va tăia ultimul fir de iarbă din gradina ta
 Căci doar atunci
 Vei simți că trăiești cu adevărat.

Limitat

se clatină ora exactă
 într-un ceas defect
 pereții se mișcă —
 lent
 suficient cât să-mi pierd echilibrul
 pe podea,
 urmele mele ruginesc
 se întorc în direcția opusă
 nu știi dacă fug de mine
 în colțul camerei
 pulsează liniștea
 o inimă uitată
 cineva plânge
 aerul e dens
 greu de respirat
 simt cum ceva din mine se îndepărtează
 fără pași
 fără zgomot
 ca o plecare veche
 care se repetă în buclă
 nimic nu cade
 totul se clatină
 și poate că asta e cel mai greu
 așteptarea prăbușirii
 care nu vine niciodată
 promite
 în oglindă nu sunt eu
 dar știi că mă privește cu ochii mei
 cu gândurile mele

cu o versiune a tăcerii
 pe care nu vreau s-o întâlnesc
 încerc să mă trezesc
 dar visul s-a închis pe dinăuntru
 și cheia e în mâna celui eu
 care n-a clipit
 niciodată

Cameră fără colțuri

aici nu mai e margine
 doar o tăcere ce se mișcă
 în spirală
 perdele dansează fără vânt
 umbrele se așază pe podea
 ca niște gânduri
 ființe abia născute
 nimeni nu vorbește
 simt cum pereții își țin respirația
 de parcă și ei ar visa
 sunt altceva
 trupuri uitate în alte lumi
 plutesc prin mine
 ca printr-o casă lăsată în paragină
 unde timpul nu mai are ceasuri
 ci doar mirosuri de amintiri stinse
 un pian fără clape
 sună din când în când
 cu vocea mamei
 cu râsul unui străin
 cu plânsul meu din senin
 totul curge în sus
 înspre ferestrele de ceară
 doar o lumină lichidă
 mă cheamă
 fără promisiuni
 nu-mi amintesc dacă dorm
 sau dacă trăiesc în gândul altcuiva
 ce urma să se trezească în conștiință
 poate că asta e visul
 o gaură cutie de chibrituri
 scrumul e singura amintire.

Premiul I la Festivalul Național de poezie „Costache
 Conachi” Ediția a XXXIII-a, 2025
 Secțiunea Grupaj de poezie
 și Premiul revistei literare Boem@





Violeta ANDREI STOICESCU

**Dincolo de aplauze, aproape de suflet
– dialog cu actorul George Ioan Hodor –**

Există oameni pentru care arta nu este o numai o simplă profesie, ci chiar o formă de respirație, și există artiști care nu se măsoară în aplauze, ci în acea emoție pe care o lasă în urma lor. Actorul și artistul George Ioan Hodor face parte dintre acești aleși ai scenei, o voce inconfundabilă și o prezență de o noblete rară, un om care nu caută lumina reflectoarelor, ci lumina din oameni. Fie că urcă pe scena unui teatru sau dă glas poeziei, rămâne întotdeauna același: un căutător al esenței, un făuritor de emoție curată, care, în lumea grăbită de azi, creează acea atmosferă dorită, de răgaz pentru suflet, ca o fereastră deschisă spre frumusețea care vindecă și durează. Într-o atmosferă caldă, am avut ocazia să purtăm o discuție amicală pe care aș dori să o împărtășesc cu dumneavoastră, iubitori de artă și frumos.

Violeta Andrei Stoicescu: *Fiecare artist are un moment în care scena i se așază în suflet pentru totdeauna. Ai fost și ești un artist al nuanței și al profunzimii. Care a fost clipa aceea, pentru tine, George, în care arta interpretării a încetat să fie un vis și a devenit o chemare?*

George Ioan Hodor: S-a întâmplat în urmă cu cinci ani, în primăvara anului 2020. În perioada facultății nu mă vedeam ca un interpret al poeziei, ba chiar fugeam de ea. Până la primul examen, când regretatul maestru Constantin Codrescu, actor al generației de aur și un pedagog desăvârșit, mi-a spus: „Puiule, tu vei deschide examenul!” Am simțit atunci cum pică cerul peste mine. Am încercat să refuz cumva, dar el a insistat. Atunci mi s-a spus pentru prima oară că darul sădit de Dumnezeu în mine, harul rostirii, nu îl are oricine. Mi-au trebuit totuși mulți ani să conștientizez cu adevărat acele cuvinte.

Apoi, în plină pandemie, când cei mai mulți dintre oameni stăteau închiși în case, compozitorul Matei Bucur Mihăiescu mi-a propus să dau voce unui manifest poetic intitulat „Îngenuncheați”, scris de Silvia Osman, o persoană dragă sufletului meu. Atunci s-a aprins scânteia și așa a început totul. Ar fi multe de povestit, dar aceea a fost clipa în care am descoperit magia poeziei.

V.A.S.: *Ce a însemnat pentru tine întâlnirea cu marile figuri ale teatrului/filmului românesc? Ce nume importante cu care ai venit în contact de-a lungul anilor îți vin în minte în acest sens? Există un gest, un sfat, o privire care ți-a rămas ca o lecție de viață?*

G.I.H.: Aș putea spune că aceste întâlniri mi-au marcat formarea ca artist. De la frageda vârstă de 16 ani, când am urcat pentru prima dată pe scena Teatrului Național din București, am avut privilegiul de a-i cunoaște pe unii dintre



Actorul și artistul George Ioan Hodor

titanii scenei românești: Mircea Albulescu, Gheorghe Dinică, Ștefan Iordache, Ovidiu Iuliu Moldovan, Mitică Popescu, Dan Condurache, Olga Tudorache, Valeria Seciu, Florin Piersic senior... și mulți alții. Și la acest capitol ar fi multe de povestit...

Florin Piersic, Ștefan Iordache și Olga Tudorache mi-au fost repere, mi-au oferit sfaturi prețioase, m-au încurajat și m-au învățat ce înseamnă cu adevărat respectul pentru scenă și pentru public.

V.A.S.: *Dacă ai putea vorbi cu tânărul actor care erai la început de drum, ce i-ai spune astăzi?*

G.I.H.: I-aș spune simplu: „Urmează-ți calea și nu renunța niciodată la visul tău!”

V.A.S.: *Ești un interpret al poeziei rostite, un mesager al cuvântului care atinge. Cum se trăiește poezia pe scenă, între vibrația vocii, tăcere și respirația publicului?*

G.I.H.: Intens. În mine e un vulcan care fierbe continuu. Caut mereu să mă conectez la vibrația și energia celor din sală. Este fabulos ce se întâmplă și nu cred că poate fi descris în cuvinte, trebuie trăit.

V.A.S.: *Mulți dintre cei care te ascultă vorbesc despre intensitatea emoției pe care o transmiți prin voce. Atunci când recیți, pare că fiecare vers respiră odată cu tine. Ce se petrece în interiorul unui artist în acele momente în care emoția devine vizibilă și cum te raportezi la această dimensiune interioară a artei, unde actorul devine aproape un instrument al trăirii?*

G.I.H.: Așa cum am spus mai devreme, interiorul meu se naște o furtună blândă care devine treptat un fel de vulcan latent a cărui intensitate crește până la explozie, metaforic vorbind. Dacă reușesc să ating măcar o parte din inimile celor din sală, să declanșez în sufletul spectatorilor trăiri, emoții, descoperiri și redescoperiri, simt că mi-am împlinit menirea. Îmi imaginez mereu cum mi-aș dori eu să aud acea poezie, cum să mă miște, ce să trezească în mine, sau în ce lume mi-aș dori să mă transpună...

Cred că am găsit „cheia”. Spun „cred”, pentru că întotdeauna se mai găsește câte ceva de adăugat

(continuare în pag. 84)

pentru ca versul să ajungă la spectatori sau ascultători în stare pură, exact așa cum a fost plămădit de autor sau autoare. Și pentru că tot am amintit de recitat, am început să creez povești din poezii. Nu sunt adeptul recitatului otova, doar de dragul de a-mi face auzit timbrul vocal și atât. Încerc să creez un univers în care sunt invitați toți cei ce ascultă. În fiecare vers pun ceva din mine, iar publicul simte asta. În cele două audiobook-uri pe care le-am creat până acum am încercat să așez acest univers într-o formă care să rămână nu doar o voce, ci o vibrație vie.

V.A.S.: *Într-o lume a imaginii și a grabei, mai are timpul răbdare cu poezia și teatrul? Lumea de astăzi vorbește mult și repede, dar ascultă puțin. Cum reușești să oprești timpul în spectacole, pentru ca publicul să simtă din nou greutatea unui cuvânt rostit simplu și adevărat? Poate fi poezia o formă de întâlnire tainică între sufletul actorului și cel al celui care ascultă? Ce rol crezi că are poezia în discursul artistic actual? O mai simți aproape de sufletul spectatorului de astăzi?*

G.I.H.: Cred că da. Poezia și teatrul sunt refugii ale sufletului. Chiar dacă lumea aleargă, oamenii simt nevoia să se oprească și să asculte ceva care nu trece. Da, timpul are răbdare dacă îl oprești cu sufletul. Poezia și teatrul nu s-au pierdut, ci își regăsesc locul firesc în societatea de azi. Într-o lume obosită de zgomot, oamenii tânjesc după simplitate, după acea emoție vie. Cuvântul rostit cu sensibilitate are puterea de a tămădui. Iar când tăcerea din sală devine densă, știu că acel miracol s-a întâmplat.

V.A.S.: *Dacă ai putea alege un singur cuvânt care să îți descrie întreaga carieră, care ar fi acela?*

G.I.H.: Grea întrebare! Aș alege... MIRACOL. Pentru că fiecare întâlnire cu publicul este o minune în sine.

V.A.S.: *Și dacă ar fi să alegi un cuvânt care să te definească pe tine ca om, care ar fi acela?*

G.I.H.: NOROCOS... Pentru că am avut parte de oameni frumoși și de momente care mi-au schimbat viața.

V.A.S.: *Pentru cei care nu te cunosc mai îndeaproape, cine este George Ioan Hodor dincolo de scenă, dincolo de luminile care se sting la finalul fiecărui spectacol?*

G.I.H.: Un om simplu, ca toți oamenii, cu preocupările de zi cu zi, cu hobby-uri, cu probleme, bucurii, gânduri și doruri. Poate diferența este că am învățat să nu mai las grijile să-mi umple sufletul. Privesc mereu spre partea luminoasă a vieții, spre partea plină a paharului.

V.A.S.: *Recent ai dus arta românească și dincolo de hotare, prin participarea la Festivalul de Carte & Arte al Românilor de Pretutindeni – CultuRo – din orașul lui Cervantes, Alcalá de Henares, Madrid, Spania. Cum se simte limba română atunci când o rostești pe o scenă străină? Rămâne ea aceeași, sau capătă rezonanțe diferite în lumina altor priviri?*

G.I.H.: A fost o onoare și o mare bucurie să fiu parte a acestui superb festival. Mulțumesc și pe această cale organizatorilor pentru invitație și pentru modul impecabil în care s-a desfășurat acest eveniment cultural. Limba română este UNICĂ și sună la fel oriunde ne-am afla. Poate doar că, în afara granițelor, capătă o greutate și o consistență aparte, o vibrație de dor...

V.A.S.: *Există o emoție aparte în întâlnirile cu publicul român din diaspora. Cum trăiești aceste momente și ce simți că îi leagă, dincolo de cuvânt sau de țară?*

G.I.H.: Cum am simțit eu? E vorba de o emoție greu de pus în cuvinte. A iubi și a simți, în limba română, are o profunzime aparte, deși iubirea se poate rosti în peste 100 de limbi și se trăiește în tot atâtea colțuri ale lumii. Fiecare privire, fiecare zâmbet din sală poartă dorul unei rădăcini. Acolo, între scenă și oameni, se naște o legătură ce trece dincolo de cuvânt.

V.A.S.: *Dacă ar fi să privim puțin în viitor, ce proiecte se conturează în sufletul și planurile tale artistice?*

G.I.H.: Am deja un proiect în desfășurare cu care merg în turneu prin România, un spectacol de poezie a cărei regie poartă atât semnătura mea, cât și pe cea a autorului textelor, Paul Cișmigiu, cu titlul „Trăiri și iubiri”. O poveste de dragoste în versuri, alături de o bună prietenă și talentată actriță, Simona Pop și de minunata Maria Chifu (sora mea, așa cum îmi place să o numesc), la fagot. E un spectacol de suflet, pe care sperăm să-l ducem și în Spania.

Pe de altă parte, pregătesc și un scurtmetraj intitulat „Omul în galben”, cu care voi participa la TIFF 2025, în care joc rolul principal și va fi un proiect cinematografic filmat NOIR (alb-negru). Subiectul se centrează în jurul unui fost procuror în slujba serviciului de combatere a criminalității, mistuit de vinovăție, care are muștrări de conștiință dat fiind faptul că într-o operațiune de prindere a unor criminali își pierde fiica și toți subalternii... Acțiunea se petrece la mult timp după ieșirea acestui procuror din sistem, devenit ulterior detectiv, care ajunge să reînceapă căutarea propriei fiice, la îndemnul unei prietene a acesteia. Și de aici începe lupta cu propria conștiință sau cu Necuratul („Omul în galben”) care de fapt se află în spatele tuturor acțiunilor personajului meu. Aș putea spune că este o poveste despre căutare, pierdere și răscumpărare.

V.A.S.: *Dincolo de aplauze, ce rămâne cel mai viu pentru tine din această lungă călătorie prin artă?*

G.I.H.: Bucuria și starea de bine îmi rămân... Faptul că am reușit să aduc culoare în sufletele oamenilor, fie și pentru câteva minute sau câteva ceasuri.

V.A.S.: *Îți mulțumesc pentru acest dialog în care arta s-a împletit cu firescul atât de aproape de suflet. Dincolo de cuvinte, ne rămâne acea liniște frumoasă a unui om care știe să dăruiască lumina celor care o caută! Îți doresc succes deplin în activitatea artistică!*





Petre RĂU

VIAȚA POEZIEI: ÎN TRE AGONIE ȘI ETERNĂ RENAȘTERE

„Cât timp se va mai scrie poezie?” Această întrebare nu e doar un exercițiu de luciditate, ci și o confesiune tăcută despre neliniștea lumii moderne în raport cu esențele subtile ale spiritului. Ion D. Goia (poet și jurnalist) o rostește cu delicatețe, dar și cu gravitate, în prefața volumului său „Trandafiri albi pe cer”, întrezărind în ea nu doar un diagnostic cultural, ci o întrebare existențială - despre sensul profund al poeziei într-o lume aflată în continuă desacralizare.

Astăzi, când tehnologia ne umple timpul cu simulacre de comunicare și imagini de unică folosință, când viteza a înlocuit reflecția, iar algoritmul a devenit normă estetică, poezia pare tot mai des o formă marginală de viață - asemenea unui animal rar, supraviețuind doar în rezervațiile literare ale revistelor de cultură, cenaclurilor și câtorva edituri temerare. Și totuși, tocmai în această aparentă retragere a ei se ascunde forța sa latentă: poezia nu este un produs al pieței, ci o respirație a conștiinței. Ea nu moare odată cu tăcerea unor generații, ci renaște mereu, în cuvintele celor care au ceva esențial de spus și știu cum să tacă între cuvinte.

Ion D. Goia afirmă cu o seninătate sceptică: „Știm din Biblie că există, pentru toți și pentru toate, un timp de viață și un timp de moarte. Nu face nici poezia excepție”. Este adevărat că formele artistice nu sunt eterne în expresia lor istorică. Poezia epică antică, tragedia greacă sau marile poeme medievale și-au consumat tiparele. Dar, așa cum o sămânță moare pentru a rodi, tot astfel poezia - în formele ei istorice - se reconfigurează fără să dispară în fondul ei spiritual. Esența poeziei nu e în formă, ci în funcția pe care o îndeplinește: aceea de a revela sensuri ascunse, de a pune în cuvânt vibrația ființei și misterul lumii.

De fapt, întrebarea nu este „se va mai scrie poezie?”, ci „mai avem nevoie de poezie?”. Iar răspunsul, oricât de mult ar părea desuet, este un da profund uman. Atâta vreme cât vor exista oameni care suferă, iubesc, visează sau contemplă moartea, poezia va exista. Fiindcă poezia nu este un simplu act artistic, ci o formă de existență interioară.

Chiar și în cele mai reci societăți, precum cea americană, invocată de Goia, poezia nu a murit, ci s-a ascuns în alte forme: spoken word, rap liric, performance poetic, jurnal personal transfigurat în vers. Lipsa de contact a unei mase largi de oameni cu poezia tipărită nu înseamnă dispariția poeziei, ci doar retragerea ei din mainstream. Este exact ceea ce se întâmplă în orice epocă dominată de utilitarism și consumism: arta devine rezistență discretă, rezervor de umanitate pentru vremuri mai bune.

Goia observă cu speranță că în România „poezia nu vrea să moară”. Este o realitate palpabilă pentru oricine frecventează spațiile literare de azi: cenaclurile, festivalurile, publicațiile literare continuă să adune oameni care scriu și trăiesc poezie. Și poate că tocmai această marginalizare a poeziei este șansa ei de a rămâne vie - departe de industrie, de mode, de marketing cultural. A fi poet astăzi este, poate mai mult ca oricând, un act de asumare, nu de succes. Poeții nu scriu pentru aplauze, ci pentru a păstra o

flacăra vie în întunericul care crește.

Mai mult: în contextul actual - marcat de crize globale, anxietăți existențiale, dezrădăcinări culturale - poezia devine un spațiu de regăsire și vindecare. Ea oferă ceea ce tehnologia nu poate: o întâlnire cu sinele, o încetinire a timpului, o adâncire a rosturilor. Este de ajuns să citim un vers de Nichita sau Blaga, un poem de Rilke sau un haiku de Bashō pentru a simți că ne întoarcem la un liman ontologic. Poezia e, așadar, nu doar estetică, ci și metafizică.

Și totuși, nu putem ignora un adevăr amar: da, poezia este înfometată - cum spune Goia -, înfometată de recunoaștere, de spațiu public, de resurse materiale. Mulți poeți trăiesc în anonimat, scriind în nopți târzii după o zi de muncă, publicând pe banii proprii, participând la evenimente culturale cu o mână de spectatori. Dar poate că în acest sacrificiu stă tocmai demnitatea poeziei: ea nu cere privilegii, ci doar dreptul de a exista - și o face cu o perseverență tăcută, ca ierburile care răsar printre ruine.

A spune că poezia va muri este ca și cum am spune că va muri capacitatea umană de a simți, de a transcende, de a contempla. Poezia va trăi atâta timp cât omul va avea un suflet care vibrează. Chiar și atunci când nu se va mai scrie cu cerneală, poezia va exista în gânduri, în rugăciuni, în suspine, în visuri. Va supraviețui în cuvintele de dragoste șoptite, în elegiile necunoscute ale pustnicilor, în cântecele bunicilor sau în primele versuri ale copiilor.

Poezia nu a trăit niciodată pentru majoritate, ci pentru profunzime. A fost, este și va fi cea formă concentrată a ființei, acel cristal al sensului care nu moare, ci doar se transformă. Iar dacă e adevărat că are un timp al morții, acela nu este acum.

Pentru că poezia încă bate - tainic, dar viu - în inima lumii.



ÎN TRE GEOMETRIE ȘI REVELAȚIE. ESTE POSIBIL SĂ PROIECTEZI UN POEM?

Puține întrebări pot tensiona atât de puternic esența poeziei precum aceea dacă un poem poate fi proiectat. Întrebarea pare, la prima vedere, că aparține unui spirit ingineresc, nu poetic. Și totuși, Edgar Allan Poe, unul dintre cei mai profunzi și misterioși poeți ai modernității, ne provoacă exact în această direcție: a crea un poem înseamnă a executa un proiect - afirmă el în *The Philosophy of Composition*. Exemplul său, poemul *The Raven* (Corbul), pare să confirme această viziune. Poe susține că nu a lăsat nimic la voia întâmplării: metrica, tonul, refrenul, numărul versurilor, atmosfera, construcția gradată a tensiunii - totul a fost gândit „la rece”, într-o manieră aproape matematică.

Dar cât de reală, cât de general valabilă și cât de actuală este această concepție?

Nu rareori, poezia este situată între inspirație și construcție. Ea a fost asociată, încă din Antichitate, cu inspirația divină - muzele, suflul, harul, fio-

(continuare în pag. 86)

rul. Poetul era văzut mai curând ca un canal de translație al unei viziuni venite din afară, dintr-un tărâm inefabil, nu ca un inginer de expresie. Această viziune romantică s-a perpetuat până azi și domină, în mentalul colectiv, imaginea poetului: cel care „simte”, nu „calculează”.

Poe vine și contrazice această paradigmă. El afirmă că poemul este o arhitectură, că nimic nu trebuie lăsat la întâmplare, că emoția trebuie indusă prin mecanisme precise, printr-o compoziție guvernată de logică și formă.

Adevărul pare să se afle între aceste două extreme: poetul este atât un *văzător* (cum ar spune Rimbaud), cât și un *constructor*. Proiectul poate coexista cu revelația, iar planul poate găzdui misterul.

Și totuși, se poate proiecta poezia fără a-i distruge farmecul? Răspunsul depinde de ceea ce înțelegem prin „proiectare”. Dacă vorbim despre o schiță structurală - alegerea forme fixe (sonet, baladă, haiku), stabilirea ritmului sau a temei - atunci da, proiectarea este nu doar posibilă, ci adesea necesară. Mulți mari poeți au lucrat astfel:

- Dante Alighieri și-a proiectat *Divina Comedie* după reguli stricte (numerologie, cadență, tertine);
- Mallarmé își rescria obsesiv textele până atingeau un echilibru formal desăvârșit;
- Paul Valéry mărturisea: „Un poem nu se termină niciodată, doar se abandonează.”

Însă dacă prin proiectare înțelegem eliminarea hazardului poetic, a iluminării bruște, a imprevizibilului, atunci poezia riscă să devină cadavru frumos împăiat.

Orice poet știe că, în procesul scrierii, apar versuri care vin de nicăieri, imagini care se insinuează în text fără premeditare, viraje neașteptate ale discursului. Poemul se construiește și cu sângele viu, nu doar cu rigla.

Câtă valabilitate mai are modelul lui Poe în poezia de azi? În epoca actuală, poeții lucrează în moduri extrem de diverse. Căci avem poeți *experiențiali*, care scriu spontan, aproape diaristic, poeți formalizați, care își impun constrângeri și formule fixe, poeți conceptuali, care pornesc de la idei abstracte, uneori matematice sau științifice și, nu în ultimul rând, poeți postmoderni, care subminează însăși ideea de coerență sau „proiect”.

De aceea, modelul lui Poe rămâne valabil ca exercițiu de luciditate poetică, dar nu universal. Pentru unii autori, planificarea ucide vibrația; pentru alții, doar prin ordine se poate naște miracolul expresiei. E o chestiune de temperament poetic.

Un exemplu contemporan interesant îl oferă poezia scrisă cu ajutorul inteligenței artificiale - unde proiectarea este uneori parte a algoritmului. Dar și acolo, valoarea finală a poemului nu ține doar de execuția unui plan, ci de modul cum el rezonază - afectiv, stilistic, existențial.

În realitate, un poem poate începe de la un proiect și sfârși într-o revelație. Sau invers. Procesul poetic nu e liniar. Mulți poeți încep cu un gând vag, cu o emoție, cu un vers-dinamită, iar apoi, pe măsură ce scriu, descoperă structura.

Alții pornesc de la un titlu, o temă, o schemă - și apoi așteaptă „să vină poezia”.

Idealul ar fi un echilibru între proiect și libertate, între logică și surpriză. Poetul autentic nu e nici arhitect rece, nici profet beat, ci o conștiință care știe când să

conducă și când să se lase condusă.

Poe a demonstrat că un poem de o frumusețe sumbră și profund emoționantă poate fi rezultatul unui plan riguros. Dar Poe nu este regula - el e un caz-lumină, o demonstrație paradoxală că ordinea poate genera magie.

Astăzi, când formele poetice s-au diversificat până la pulverizare, proiectarea rămâne o opțiune valabilă, dar nu obligatorie. Poetul poate gândi în avans sau poate scrie din flux. Important este ce trăiește cititorul, nu cum a fost „planificat” textul.

În fond, poezia nu e niciodată doar proiect sau doar inspirație, ci o întâlnire între cele două - un plan de zbor desenat pe o fântână.



(urmare din pag. 80)

multe cazuri tragice, aduce un semnal de alarmă în atenția celor care intră în capcana alcoolului și a drogurilor, arătând consecințele nefaste ce merg până la suicid. Chiar dacă jonglează nonșalant cu închipuirii și eresuri neașteptate, ce șochează uneori, autorul este, de fapt, un om rațional și optimist, dorind să arate că sub un tratament potrivit și bine condus de un specialist, împreună cu oamenii de alături, binevoitori și cu mult curaj, cărora li se adresează direct, orice situație gravă poate fi reversibilă și fiecare persoană dependentă poate redeveni un om bun pentru societatea din care face parte. Este, de fapt, o lecție de curaj și de conștientizare a demnității recâștigate!

Doar atunci când o situație medicală extremă cere proceduri curative excepționale este de înțeles folosirea unor medicamente psihotrope, sub atenta supraveghere a specialistului. Tot ceea ce scrie autorul în acest volum are o autenticitate bine definită, de parcă trăirile personajelor sunt trăirile sale proprii, gândurile acelora sunt gândurile sale, ce trebuie să fie neapărat dezvăluite. Un fel de mărturisire și, în același timp, un fel de descătușare sufletească reparatorie.

Rămâne remarcabilă abilitatea auctorială cu care scriitorul încâlcește și descâlcește firele întâmplărilor, depășind limitele de construire a neprevăzutului, cu care brodează pagini întregi din acest volum neobișnuit, ce uimește cititorul, îl plimbă prin lumi fantastice populate cu ființe fantastice, fermecându-l definitiv și ținându-l captiv pe durata întregii lecturi. De parcă, doar astfel se poate induce o stare de vrajă!





Mihai Iunian GÎNDU

Un om important

Petru era un om care ducea o viață cât se poate de banală. Avea un serviciu cu nimic deosebit față de celelalte, destul de prost plătit, astfel că rareori își putea permite o ieșire mai acătării, o fostă nevastă cu care se mai întâlnea din când în când, în virtutea bunelor relații pe care le avuseseră odinioară, câțiva prieteni cu care stătea, ocazional, la un pahar.

Și cam atât.

Nu era o persoană cu vreun har aparte, dar nici lipsit de personalitate și de o oarecare inteligență.

Și astfel viața lui se scurgea monoton, fad, după reguli parcă prestabilite.

*

...De câțiva timp, Petru traversa o criză existențială. I se părea că zilele se scurg pe lângă el, stereotipe, lipsite de conținut, că nu se îndreaptă către vreun tel anume. Cine știe, poate că așa se va desfășura întreaga lui viață de acum înainte, fără vreun eveniment deosebit, până când într-o zi numele său va apărea într-un ziar, la rubrica "Decese". Sonia, fosta soție, va vărsa câteva lacrimi, apoi își va vedea de drumul ei, colegii îl vor plânge o săptămână, după care îl vor uita.

Petru nu era sigur dacă există o lume de apoi, dacă existența lui va continua într-o altă formă, după moarte, însă în mod cert nu reușea să gestioneze conflictul cu lumea aceasta: povești de iubire incendiare, excursii în zone îndepărtate, exotice, lumea distracțiilor și a barurilor de noapte - toate acestea îi rămâneau intangibile. Pe de altă parte, nu era deloc indiferent la ce se petrecea în jur: războaie, molime, acte de violență, crime, sinucideri. Toate acestea îl afectau într-un mod profund, care îi părea, în plus, ireversibil: devenise tot mai blazat, mai depresiv, mai neîncrezător în viitor.

*

Într-o după-amiază, a ieșit să se plimbe în parc. Soarele, trilarile păsărelelor, perechile de îndrăgostiți care mergeau ținându-se de mână îi induceau o stare specială.

La un moment dat, dintr-un aparat radio s-a auzit un hit vechi de mai bine de un deceniu, dar care îi trezea și acum aceleași emoții speciale: "From Sarah with love". Gândindu-se că pentru el nu există nicio "Sarah", și cu atât mai puțin vreo scrisoare de dragoste, i-a venit să plângă.

S-a oprit într-un local și s-a amestecat puțin cu vreo două beri, apoi a ieșit din nou pe bulevard.

Imaginea unei bătrâne cerșetoare i-a inspirat milă, apoi, tocmai când se gândea dacă să-i dea acesteia sau nu restul care-i rămăsese după periplul prin local, bătrâna în zdrențe i-a aruncat o privire sfredelitoare, parcă l-ar fi chemat. Lui Petru i s-a părut că îl privește însuși diavolul și s-a speriat.

A avut o viziune stranie, în care un bărbat îmbrăcat în

negru îi bătea la ușă, iar după ce îi deschidea, acesta îi spunea cu un zâmbet straniu: "Veți fi foarte mulțumit de oferta noastră. Repet, foarte mulțumit!", după care îi lăsa un plic și pleca.

S-a freat la ochi ca în urma unei halucinații, apoi s-a îndreptat totuși către bătrâna nevoiașă și i-a oferit o bancnotă. După care, încă nedumerit și sub impactul recentelor viziuni și întâmplări, s-a îndreptat spre casă.

*

A urmat o nouă perioadă chinuitoare, în care nu se regăsea. Nu își făcea mari planuri de viitor, fiindcă știa că nu le-ar putea pune în practică.

Însă într-o zi, miraculos, viața i s-a schimbat.

Nu s-a rugat pentru asta, nici măcar nu mai spera - pur și simplu, numerele pe care le juca la Loto de ani de zile fără să obțină vreun câștig (uneori se întreba de ce le mai joacă) de data asta i-au ieșit. Și s-a trezit brusc, fără să facă nimic, cu o sumă cu multe zerouri în cont.

Primul lucru, s-a dus din nou în localul preferat, dar a consumat bere scumpă, Carlsberg, în locul celei obișnuite. După care s-a refugiat în parcul aflat în apropiere.

Printre aburii alcoolului, i s-a părut că aude din nou melodia "From Sarah with love" (nu își dădea bine seama, în starea în care era, dacă e o iluzie sau dacă într-adevăr era difuzat din nou același cântec), apoi, ca prin vis, s-a simțit din nou străfulgerat de privirea bătrânei cerșetoare și a auzit din nou cuvintele celui care, acum nu se mai îndoia, era un emisar al Iadului: "Veți fi foarte mulțumit de oferta noastră. Repet, foarte mulțumit!".

Nedumerit și speriat, a luat un taxi și s-a întors în apartament, unde a desfăcut o sticlă de vin.

*

Nu a făcut nimic din ceea ce ar fi făcut mulți în locul lui - cu alte cuvinte nu s-a datat orgiilor, consumului de substanțe interzise și nici măcar nu a petrecut prea mult timp în barurile de noapte după care i se întâmplase uneori să tânjească.

Însă, pe nesimțite, a avut loc o schimbare de optică în ceea ce privea propria persoană: a început să se simtă un om important.

Mai întâi șeful, Radu, l-a promovat în funcție (desigur, deloc dezinteresat, dar asta se putea vedea doar dacă citeai printre rânduri), asigurându-l că este un om de bază în firmă și că fără el nu știe ce s-ar face.

Apoi vecinii au început să-l trateze altfel, mai politicos, mai cu respect. Îi căutau compania și o conversație cu ei nu se putea încheia fără câteva complimente.

În sfârșit, Sonia i-a telefonat într-o seară și i-a spus că regretă atât de mult că nu mai sunt împreună și că își amintește cu mare nostalgie clipele de neuitat petrecute...

Pentru ca tabloul să fie complet, Petru a început să facă câteva donații pentru cauze caritabile. Ceea ce nu era deloc rău, însă, dacă era sincer cu sine însuși, eroul nostru își dădea seama perfect de bine că nu atât grija pentru familiile nevoiașe ocupa primul loc în sufletul său, cât era fascinat de noul rol pe care viața tocmai i-l oferise. Era un binefăcător. Un filantrop. Un om impor-

(continuare în pag. 88)

tant.

Într-o noapte a visat că Mântuitorul Iisus a venit în casa sa și l-a întrebat dacă îi rămâne fidel. Fatidic, Petru a răspuns "Chiar dacă toți ar avea un prilej de poticnire, eu nu voi avea", iar Hristos i-a replicat că se va lepăda de El de trei ori.

*

Sigur, Petru avea simțul proporțiilor. Știa că nu va deveni o celebritate mondială, că nu va avea acces în anumite locuri.

Dar una locală... De ce nu?

"Fă-te frate cu dracul până treci puntea", spunea o zicală veche - și tot asta a făcut și Petru. A început să "împingă" anumite sume de bani ziariștilor din orașul în care trăia, sigur fiind că aceștia nu vor conțeni cu laudele și îi vor spori aura de personalitate în ascensiune.

A apărut de mai multe ori la tv în postura de binefăcător al săracilor.

În sfârșit, profitând de interesul cunoscut al femeilor pentru bani, a reușit să o seducă pe una dintre ele (care, întâmplător sau nu, era chiar o prietenă a Soniei), iar după ce făceau dragoste avea obiceiul să bea șampanie și să asculte melodia care îl obsedase întotdeauna, "From Sarah with love".

Totul devenise altfel, nu mai era cel de dinainte. Un om se poate schimba radical în funcție de probele și încercările care îi sunt date.

Iată, fără să-și dea seama aproape, l-a trădat de trei ori pe Iisus. Primul episod reprezintă trufia. Al doilea, închinarea la idoli, în variantă modernă. Al treilea, desfrâu.

Viața poate fi foarte simplă - dar și teribil de complicată.

*

Anii au trecut peste el și Petru s-a bucurat din plin de gloria și plăcerile lumești - acele bunuri iluzorii despre care Sfânta Parascheva a spus: "Nu purtați grijă de trup, că este trecător, ci de suflet, că este nepieritor".

Sfârșitul său a fost unul care multora le-ar putea părea stupid - și, în egală măsură, unul la care Petru nu se gândise niciodată, nici chiar în momentele lui de depresie profundă și de singurătate.

Leșind de la serviciu, nu s-a uitat bine la culoarea semaforului, a trecut pe roșu și o mașină l-a izbit în plin, curmându-i viața.

Acum, oamenii care îl adulaseră atât nu mai aveau nevoie de el - nu mai era în viață și, deci, nu le mai putea fi de niciun folos, iar întreaga avere i-o lăsase Soniei.

Astfel, gândul său din timpul vieții a prins contur întocmai.

Într-o zi numele său a apărut într-un ziar, la rubrica "Decese". Sonia, fosta soție, a vărsat câteva lacrimi, apoi și-a văzut de drumul ei, folosindu-se și de bani totodată, colegii l-au plâns o săptămână, după care l-au uitat.

Drept epitaf, cele mai potrivite cuvinte ar fi tot cele ale Mântuitorului: "Și ce ar folosi unui om să câștige toată lumea, dacă și-ar pierde sufletul? Sau ce ar da un om în schimb pentru sufletul său? Căci Fiul omului are să vină în slava Tatălui Său, cu îngerii Săi, și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele lui".



Lidia GROSU
(Rep. Moldova)

DIN PREA MULT DE IUBIRE, POEMUL

Din prea drag de-o poveste, te chem
Să cobori melodie de flaut -
Ca mirificul să i-l aplaud
Printre anii prin care, precaut,
Să te-ascund de un nou recviem.
Din prea mult de-năltare te-admir -
În cuprins necuprins de-așteptări,
Să-mi supui, din focare de stări,
Toată arderea în frământări
Din șirag valoros de amintiri.
Din prea dorul de dor te ascult,
Când n-ai vrea să mă tragă pe sfoară,
Existența - ce mi-i răpitoare
De senzațiile oscilatoare
Între nori, când mă-mpart, - să-i consult.
Din prea sacrul - de noi ocolit,
Când m-ajunge cuțitul la os,
Zări din zare, pe rând, le descos
Din preaplinul adânc, dureros,
Cu-al tău chip, în poem, răstignit...

STEMĂ A PĂCII PE STELARUL LUT

Sunt o evadare-n bucuria
Cu-al ei larg în care reazem mi-i
A divinității liturgie,
Din țesut de sacre mărturii.

Stemă-a păcii pe stelarul lut,
Un răsfăț mi-i marea Lui Iubire
Și m-aleg cu-al cerului sărut
Peste pana mea - mărturisire

Că-i o explorare a luminii,
Și o revărsare de speranță
Peste drumeția-mi, fără vină,
Prin cuvântul definit ca viață.

Spic de mântuire, cu prestanță,
Un omagiu darului din dar,
Odihnește-n sine eleganța
Lumii - ca al sufletului far.

...Holdă a luminii, sunt, rezist
La o invadare-a bucuriei,
Ce-o împărtășesc c-un optimist,
Care inimii mi-i bogăție...

(continuare în pag. 89)

DIN DRAG DE TOT CE-I CER PE UN PĂMÂNT

În lumile albastre navighez
De Terra mă desprind - să intru-n mit
Unde, posibil, am copilărit
Cândva,-ntr-un vis, mereu vegheat de-un crez.

De Argeș populat, mi-i orgă dorul
Când toți fiorii mi-i sonorizează,
Formulă care-mi definește zborul
Și-n el hartă-a iubirii mi-i Budeasa.

...Simbolurile ei sunt Basarabii
Cu noi, urmașii lor, spre-un legendar
Foc sacru, ce le-nalță ditirambii
Prin arte, prin cuvânt, topind ghețari

De rătăcirii, când gloria e trează
La tot ce-a fost al neamului destin,
Trecute vieți, în timp, regenerează
Voievodalii pași pe-un spasm șovin.

Mi-i sufletul mereu autodidact:
Trăirile-mi de umbre se dezbracă,
Și până-n cerul inimii răzbat
Cocorii lor, când verva îi convoacă.

Și până-n stropul ochiului mă-nalț
C-a lui vivacitate s-o testez
În clipa-n care dorul mi-i un braț
Lumii întins, etern topind zăpezi.

...Prin lumile albastre navighez
De Terra mă desprind - să intru-n mit
Unde, posibil, am copilărit...
Cândva,-ntr-un vis, mereu vegheat de-un crez...

...Azi file de sublim repaginez
Din drag de tot ce-i cer pe un pământ...

SPRE NEUITAREA TA...*Reginei Maria*

Spre neuitarea ta, Marie,
Regină-a Țării Românești,
Din vechi hrisoave îmi vestești
Că ești iubire de-a ei glie.

Din testamente te înalți
Taină-a cuvântului, ce pare
Mai mult decât o sărbătoare:
Ea e iubirea de confrăți.

Povață peste centenare
De-a ne cinsti simbolul iei,
O îmbrăcai spre-o bucurie -
Cea de a-ți tine-n brațe Țara.

Rămasă lecție de viață,
Cu drag de strămoșești valori,
Tu ne saluți din dimineața
Ideilor, care nu mor.

Ele-nfloresc, reînviază
Și flacăra-s, de mântuire,
În cerul care ne pictează-n
Spiritul tău de reunire.

...De sărbători, îmbrac o ie...
Aș merita lumina ta,
Când veste-s despre România
Că chipul tău ți-l va păstra...

Umăr de cer, rămâi Regina Maria -
Cu zeci de comori...
Ascunse-n noi, spații divine,
Sunt o răzbatere spre zori.

Ne-ai binecuvântat de Țară,
Pentru-a rămâne Stea din Stea,
Niticând putem fi de ocară,
Când arde-n ceruri torța ta
De-a dreapta Tatălui splendoare...

DE OCHIUL LUMII

De ochiul lumii nu te poți ascunde
Și poate că nici nu ai îndrăzni,
Decât să-mparți, cu el, sacrele unde
Ce l-ar însenina, ademeni
Să-ți penetreze propria-ți poveste,
De goale, să te cruțe, vorbe-n vânt,
Pe care-ar încerca să le conteste,
Cei "șapte ani de-acasă" - în frământ
De-o pocăință-a unui vicios
Cerc, nerecunoscut niticând ochi treaz,
Împovărat de grija de prisos,
De a-ți jena, de soare, propriul pas,
Ce n-ar pretinde decât gând curat,
Senin - ce ți-ar împărtași balada
În ea vizat cu rolul de jurat,
Dar fără-a-o cita degringoladă...

...Grădină-n miez de farmec și splendori
De flori-cuvinte, ce mi-s elixirul,
O curgere-s în șir de sărbători,
Și-un val de energie-i trandafirul
Imaginar, ce îmi rămâne oștean,
A tot ce suflet mi-i - în armonii
Cu al iubirii ochi samaritean
Pe inima-mi buchet de melodii
Și-al lor ecou, înseninându-mi ani
C-un ochi al lumii plâns de psalmodii...

TRON SPIRITUAL

În tron spiritual mă odihnește
Clipa surâsă de un tainic zbor
Al retezatei aripi, ce-și sfințește
Botezul înălțării în izvor
De dor
De mii de culmi ce o abat
Spre porți,
Prin norii de nerăzbătut
Ai unor inimi, care-ntruna bat
A nemurire, unui început,
Niticând întârziat a fi refren
Al horelor cerești din val de sânge,
Ce-și ține mii de suflete în plen,
Când doar sublimul le mai poate-nfrânge
C-un tron spiritual - ce li-i desen.



**Constantin OANĂ****Steaua Nordului**

plecai
 abia după aceea
 mi-am dat seama
 că eu m-am născut așteptând
 și că tu ești cea mai mare înșușire
 a așteptării mele
 plecai
 și-n urma ta se ridică încet
 colbul fin al înserării

fată frumoasă
 în poemul meu doar foșnetul filelor
 este luat din lumea aceasta
 de altfel
 gura îți este făcută din cuvinte
 mâinile din mâinile mele
 picioarele din fire de iarbă
 iar ochii
 din munții și pădurile
 de astă vară

tu dormi
 eu gândesc la tine
 iar unul din noi visează

gândul meu e la tine
 gândul tău e și la mine
 două visări în locuri diferite
 peste visele acestea bate vântul
 ca peste două păduri
 una aici și alta acolo

fata și trandafirul
 Surprins de privirile mele
 ca și când s-ar fi apărut
 roșul se catifelă brusc.
 Un singur gând mai rămase
 până la noaptea din preajmă
 care
 apoi
 se adună și ea
 în doi ochi mari cunoscuți

eu mă rotesc în jurul stelei polare
 care mi-a apărut ca fixă
 dar steaua aceasta se rotește
 în jurul altei stele
 crezută fixă și aceasta
 și aceasta în jurul altei stele
 crezută tot fixă
 și m-am oprit din constatări

înțelegând
 în sfârșit
 că acesta este singurul meu univers

ape mari au ajuns la sufletul meu
 găzele mici în pianissimo sparg pânza subțire a
 poemului de dragoste -
 înserarea din valea țărniei
 o siluetă pe jumătate trece cu pași albi
 colbul înserării se ridică încet în urma ei
 azi numai tristețea mea a fost adevărată
 s-o fi întâmpnat ceva cu mine la ea
 și eu nu știu
 înserarea ca o rugăciune
 și luna răsărind în dreptul inimii mele

de fiecare dată chipul tău îmi ară privirea
 ochii tăi sunt păsări pe proaspăta arătură
 picioarele tale seamănă mai degrabă cu lăsarea
 serii
 iar mâinile cu aburul din care se ridică luna
 fată frumoasă
 faptul că te văd poate fi doar un gând al meu -
 un pescăruș
 ce se lasă din zbor pe o plajă pustie.

tare pe sus a mai trecut toamna
 bătrânețea a trebuit și ea să aștepte un timp
 până s-au dus și ultimii cocori
 și iată fața pământului a devenit dintr-odată
 o carte deschisă
 în care cineva scrie negru pe alb
 „numai omu-i schimbător
 pe pământ rătăcitor”

azi e ziua fără sfârșit a mamei mele
 la mine e nor
 și la ea sigur e numai soare
 întâlnirea noastră va fi între plecarea mea și
 venirea ei
 În lumea asta am trăit numai din dor
 numai așteptând
 mama mea
 e lângă cele zece porunci

Trecuse de miezul nopții când mi-am văzut mama
 pentru ultima oară. Prea multă inimă pentru
 această viață. Am simțit atunci cum inima ei a
 trecut la mine, atunci am auzit vuetul de ape multe
 în care mi s-a înecat mama. Un popor de mâini s-a
 ridicat apoi tot căutând-o, dar nu mai era ea, era
 numai o câmpie în mijlocul căreia mi-am așezat
 cortul. Ce e luna din capătul câmpiei? Un somn din
 care nici azi nu mă mai pot trezi. Așa s-a născut în
 mine nevoia de-a nu muri. Cuvântul mamă făcut
 din carne și oase și din inimă și din ochi albaștri.
 Sunt toate cuvintele din viața mea adunate în el.
 De-atunci plouă fără cuvinte, de-atunci ninge fără
 cuvinte. Mama - cuvânt înstelat, mâna lui
 Dumnezeu pe creștetul meu.

Azi este ziua fără sfârșit a mamei mele.
 Mamă, de când ai plecat s-au ridicat dealuri în

(continuare în pag. 91)

(urmare din pag. 90)

depărtare, de după care nu mai apari,
doar luna alunecă mereu pe direcția plecării tale.
Tu, o corabie care nu mai sosește și eu, un țarm
care o așteaptă mereu.
Mamă, când te aveam pe tine nimic nu-mi lipsea,
Iar de când nu mai vii nu mai am nimic de pierdut.

te caut în poemele mele
dar ce folos
dacă nu l-am făcut încă
pe acela în care să te gălesc
poate că nu somnul mă părăsește în nopțile lungi
ci tu
adormind înaintea mea

A trecut anotimpul peste omul de zăpadă, pe care
Ea îl saluta seara și dimineața, azi nici măcar
amintirea n-a mai rămas din el.

Pleca și Ea, se pare, definitiv. În urma plecării ei se
ridica încet colbul fin al înserării. Cineva a strigat-o,
dar niciun răspuns. După zile și nopți de așteptare
doar ecoul s-a întors zdrențuit, nu mai vine, i-a spus,
orizontul, iată-l, se înnegrește și el pe margini,
acesta este viitorul, care se apropie, se aude, se
vede, vorba marelui poet!

**Arsenie AUGUSTIN**

Atât de reci stau oglinzile acestea târzii
Printre absențe și tăceri,
Înghesuite în sângele oceanului
Care tocmai își pansează rănila
Cu alge și spume.
Să înoți prin adâncurile lui
Până te devoră abisul pasiunii;
Să-ți crească sub tâmpile urmele vântului
Iar genunchii să ți se plece pe epiderma falezelor
Până ce luna va scânteia sfârtecată.
Nimeni nu va izbuti să îți vadă
Rănila pitite în mii de silabe,
Poemele cusute de grumaz între două
Șoapte albastre.

Nu sunt decât un verb fără traducere,
O tandrețe a silabelor interzise,
Căzute pe marginea timpului
Într-o groapă comună.

Dimineața îmi înfășor poemele,
Ca pe cadavre, în mângâieri absurde.
Le așez aproape de inimă,
În locul lăsat ceții și plumbului cu care
Dospesc pacea firavă.
Am atâta viață înăuntrul meu, că lumina
O ia mereu de la capăt ferindu-se
Să nu naufragieze printre lacrimi.
Strig pașii pierduți
Și-mi ascut nopțile ce-ntârzie pe pervaz
Până la venirea tăcerii.

Plopi arzând pe hotarul de toamnă,
Îngeri strânși în cete
Luminează coridoarele tăcerii,
Iar noaptea stau de veghe pe altarul
Frunzelor moarte.
Petecul de noiembrie mi s-a oprit în palmă.
Împrejur oamenii au contur
Ca să nu-și risipească întregul,
Își netezesc marginile cu dosul privirii
Și adună sub pleoape rugăciuni sacadate.
Stau cu oglinzi în mână,
Poartă voal să-și ascundă inimile
Unde cântă lumina și adie cuvântul.

La poale sunt flori peste care cad
Umbrele munților.
Aici se despică tăceri și lumini mototolite
Până ce nimic nu rămâne
Din exilul purtat peste umăr.
Cineva m-a uitat jos, printre ecouri.
Mi-a pus în ochi întrebări
Apoi s-a dus la cules îngeri.
Mă ridic și fug după lupii galbeni, înfometaji
Cutreierând pădurile de nisip
Și nu mă apără nimeni.
Luna stă prinsă în conturul ei de mormânt
Fredonând elegia unui zeu izgonit
Depart, în stepă.

Câte vieți ar trebui să ascund
Sub aripile colțuroase ale muribunzilor?
Câte veacuri de tăcere să răsfoiesc
Sau câte respirații să număr?
Și viorile ne strâng cerul împrejur
Până ce lutul cântă lumina.
Aștept. Nu vine nimeni.
Nici zborul ce taie ecoul încordat ca un arc,
Nici foșnetul adunat pe corole
Coborând dinspre maci și morminte.
Iubesc secundele așezate în șir,
Trag cu ochiul la luna apusă
Apoi scot amfora veche
Plină cu învieri răvășite și sânge.





George BĂICOIANU

Șoapte

Ieri dansa prin fața mea
O frunză răzlețită de gorun,
Care mi-a șoptit că știe
Ceea ce nu pot să spun.

Azi m-am întâlnit c-un nor
Rătăcind spre soare-apune
Care mi-a șoptit că știe
Ceea ce nu pot eu spune.

Alaltăieri, zburând cu zorii
Spre salba ceții din cătun,
Un șoim șoptea că și el știe
Ceea ce eu nu pot să spun.

Nopti la rând flacăra lămpii
Ce-a renăscut dintr-un tăciune
Șoptește că visează-ntruna
Ceea ce nu pot eu spune.

Din îngerii ce-n preajmă stau
Doar unul tot mereu rămâne
Pe prispă și-mi șoptește că
Doar eu știu ce nu pot spune.

Puiul de stea

Spre o frunză de smochin
Ce a supt la țâța verii,
Mă uitam cum tot așteaptă,
S-o sărute buza serii.

Când s-a învelit cu umbra
Genelor din înserare,
Avea la sân un pui de stea
Rătăcit, de-a lui cărare.

Îl privesc, dar nu mă încumet
Să-l ating, așa, ușor,
Frică, mi-e că s-o speria
Și zbughi-va sub un nor.

La miezul nopții se zbârlește
Și lumina din el sare,
Învăluind tot smochinul
Cu raze de lumânare.

Nici cel mai potrivit frig
Nu l-a îndemnat să plece,
Sta pe frunza răsucită
Sub o toamnă cu chip rece.

Într-o zi, n-am pregetat
Și am vrut ca să-l mângâi,
Dar când mâna am întins
Am simțit cerul în călcâi.

Mi se preumblau prin trup
Imagini vechi din viața mea,
Când și eu m-am rătăcit
La fel ca puiul de stea.

Dar într-o noapte n-a mai fost,
În locul lui dormea o chidă
Și am simțit, cum visul meu,
E ros încet, de o omidă.

Ultimul lăstun

Ieri, am văzut pe cer și ultimul lăstun
Când se rotea aiurea prin ceața din cătun.
Se despărțea de cuibul, în care s-a născut
Rămas spre alți lăstuni, tot primul început.

Ieri, am văzut pe cer și ultimul lăstun
Și-aș fi dorit să-l mângâi și să-i spun,
Că el mi-a dăruit o altă vară
Ce s-a ascuns la mine-n călimară.

Ieri, am văzut pe cer și ultimul lăstun
Dar eu nu am putut să mă opun,
Deși vedeam aceeași nedreptate
Când el pleca grăbit, cu prispa mea în spate.

Ieri, am văzut pe cer și ultimul lăstun,
Încât mi-a fost cu greu din zbor să-l mai amân
Când înspre zări, se-ndepărta în stol
Cu toamna primenită, care-mi dădea ocol.

Ieri, am văzut pe cer și ultimul lăstun
Și m-am rugat de vântul cel mai bun,
Să-i fie pavază, sub norii în șirag,
Ca să ajungă-n cuibul de pe un alt meleg.

S-a surpat tot cerul

Dintr-odată s-a surpat tot cerul
Peste puntea de lumină dintre noi,
O gheară ascunsă se scurgea prin mine
Și mușca din clipa întoarsă-napoi.

Dintr-odată s-a surpat tot cerul
Peste răsăritul cu doruri în floare,
Eram ca o noapte într-un miez de zi,
Strivit de o umbră pe cioburi călare.

Dintr-odată s-a surpat tot cerul
Peste cărăruia ce ducea spre crâng,
Am luat în brațe toamna mohorâtă
Și lângă ea, am început să plâng.



Sasha IVANOV

EA ȘI CELĂLALT

Scena 8 actul 2

(vila luniei)

Vorbesc la telefon. Nu se știe cine pe cine sunase. Probabil tot ea.

I: Nu ți-ai dori o zi relaxantă la piscină?

A: Am o întâlnire stabilită sâmbăta asta.

I: Aaaa!

A: Cu prietenii de la cărți. Gen grătar și bere, nu te gândi la altceva.

I: Adu-i și pe ei! (*râde de năstrușnica idee*).

A: Bărbați singuri acasă la o proaspătă divorțată. Țștia îți vor sări în cap, ba chiar se vor urca peste tine, că nu-i pot controla.

I: Oh, Doamne! Fii bun cu mine! Adu-mi-i, te rog! (*amuzată*)

A: Hai să o lăsăm pe data viitoare!

I: N-a fost o rugămintă, să știi! Ție trebuie să-ți plâng mereu în telefon ca să mă ascuți?

A: Lunia? Lunia!

I: E cald mâine, frumos, fata e plecată la munte. Voi fi singură, ca o ratată. Știu asta! Dimineață la cafea îmi va fi bine. Dar mă va apuca depresia apoi. Voi termina ziua în lacrimi. Mă cunosc, am ajuns să mă cunosc foarte bine. Nu vreau să mă mai scald în lacrimi! Nu într-o zi frumoasă de vară!

A: O spui, și nu e prima dată, de parcă aș avea obligația, aș fi răspunzător de fericirea ta. Ceea ce nu este firesc.

I: Nuuuu! Eu doar te rooog! Te rooog! Nu sunt șefa ta. Eu doar te rog. Cum fac și acum... Te rooog! (*Insistă sughițând în telefon*)

A: La naiba! Ești o tirană!

Andrei nu se mai satură de hârjonit în piscină. Sare în apă ca un copil obraznic, din toate pozițiile. Femeia îl urmărește amuzată.

I: Mi-ar trebui un băbaat!... Să mă ajute să fac grătarul! (*zâmbind năstrușnică*). Eu am pregătit carnea.

A: La cum te știu de prințesică, cred că mereu a trebuit ca altcineva să-ți aprindă focul!

I: Vai, ce urât a sunat asta! Ca și cum ai presupune că eu nu am reușit vreodată să-mi comut singură butonul de fericire.

A: Ce te face fericită? (*ștergându-se apăsător cu prosopul pe care tocmai îl luase de la ea din mână*). Nu acum, că acum... Înainte. Ce te fericea înainte?

I: Tu ai ști să răspunzi la întrebarea aceasta? Crezi că știe cineva să răspundă? Eu gândindu-mă în trecut găsesc doar nostalgia unor clipe ce par că m-au bucurat, dar nu pot spune că trăind acele chestii chiar eram fericită... Avem voie noi... ni se permite nouă oamenilor să fim fericiți? Suntem oare noi fericiți vreodată pe deplin?

A: Bună întrebare. De fiecare dată când am avut gândul acesta parcă m-a trăznit din senin o nenorocire.

I: Confirm. Și eu am pățit la fel, toată viața. Stau și mă întreb uneori dacă am avut gânduri prea îndrăznețe sau pur și simplu nimeni de pe Pământ nu are voie să fie fericit. Au fost momente, însă toate foarte scurte. Mă luase un bărbat frumos, Teo. În a doua zi a lunii de miere a trebuit să plece într-o delegație. Abia apucasem a mă gândi la fericire că el deja plecase. Se născuse fata. Pluteam și mulțumeam cerului. Dar cerul ingrat și răzbunător s-a

năpădit cu toată greutatea pe mine. Copila a fost bolnavă când era mică, ani de zile, până s-a dus la școală. Îi trecea una, apăreau altele.

A: Sunt perfect de acord. Am trăit personal tot ceea ce povestești. De parcă ar exista niște gardienii ai fericirii, care o păzesc strașnic. Au mijloace eficiente de ascultare a gândurilor tuturor muritorilor. Și când aud cu urechile lor sofisticate gândul unuia căruia i se pare că ar fi fericit, chiar dacă omul e doar un imbecil și interpretează greșit, gardienii intervin și curmă cu sălbăticie chiar și cea mai firavă scânteie a senzației de fericire.

I: De ce oare? Ce le pasă lor, gardienilor, de suntem noi fericiți ori ba?

A: Poate că fiind fericiți ne vom destinde. Relaxați, gândi-vom mai bine. Și poate, cine știe, vom afla secrete pe care n-avem voie să le cunoaștem: al nemuririi, al facerii lumii, al sfârșitului... al fericirii...

I: Ha-ha, ha-ha-ha! (*hohote false, forțate*). Adică trebuie să fii fericit pentru a descoperi secretul fericirii! E de-a dreptul imposibil. Nu avem nicio șansă în fața lor. Nu vom putea niciodată învinge!

A: Ba am putea câștiga, dar ar trebui să tăcem, să nu spunem niciodată că ne este bine, nici măcar în gând. Și să ne iubim în secret.

I: La naiba, nici să ne iubim nu mai avem voie!

A: Ba da, ne este permis. Putem iubi oricât de tare voim. Dar să nu fie reciproc. Adică să iubim fiecare pe un altul care la rândul său iubește pe altcineva. Așa nimeni nu va putea fi fericit. Și nu vom deranja pe următorii noștri.

I: Ce tristă este toată conversația asta! Nu ne-a pregătit nimeni. Toți ne-au asigurat că va fi bine, că viața e frumoasă...

A: Viața e frumoasă într-adevăr, dacă înveți să te bucuri de nefericire, dacă reușești să găsești împlinire taman în lucrurile care nu mai sunt, dacă reușești să faci dulceață din coajă de eșec. S-o ungi pe pâine și să înveți să-ți placă să o mănânci.

I: Să știi că s-a inventat ceva mai nociv decât bucuria care nu există. Despre tristețe e vorba. Tristețea este mai rea decât iluzia fericirii.

Lunia își toarnă singură ultima picătură din sticla de Sauvignon Blanc.

I: Tristețea e răzbunătoare. Simte mereu ceea ce tu simți. Tristețea, dacă nu înveți s-o adori, se întoarce și te doboară.

A: Ha-ha! Mă amuză straniețea gândurilor tale și mă fascinează totodată. Uneori, demult, foloseam un truc pentru păcălit tristețile, disperarea sau depresia. Îl învățasem și pe cel mic... Nici nu știu dacă să-ți spun!

I: Hai las-o! (*revoltată*). Stau în costum de baie în fața ta, te-am lăsat să mă ștergi cu prosopul, am băut împreună o sticlă de vin, am fost uzi, ne-am uscat, ne-am măscărit și zeflemit unul pe altul, am vorbit despre toate nenoroci-rile, iar acum tu te-ai trezit că nu știu ce rahat din viața ta ar fi un tabu, imposibil de împărtășit cu mine, cu mine, cea care îmi bocesc ficiții lângă tine de săptămâni și luni în-tregi!

A: Când simțeam că unele zile deveniseră insuportabile... Când era copilul mic, îmi plăcea să merg împreună cu el la o capelă din cartier să privim morții.

I: De ce? Mă șochează mai mult prezența copilului în peisaj decât situația în sine.

(continuare în pag. 94)

A: E o senzație inefabilă. Simți că trăiești. E prima lecție pe care i-am predat-o băiatului meu. Că se acutizează simțul vieții când te afli în preajma morților... Era o capelă mare ce mereu avea cadavre proaspete, o grămadă de moși și babe.

I: Taci, mă oripilezi!... Și, mă rog, cu ce l-a ajutat asta în viață?

A: Cum cu ce? S-a dus la București să studieze medicina. (râzând în hohote)

I: Vai, nu mai spune, că mă deprim! Fiică-mea e o anti-socială, se ceartă cu toți profesorii, face numai bebele la școală. Al tău cu cine seamănă așa deștept, am înțeles că e și cuminte. Seamănă cu ea?

A: Da.

I: A mea e obraznică tare la școală. Câteodată m-apucă groaza că nu termină liceul. I-am oferit totul. Nu știu ce-aș putea să mai fac... Că dacă copchilu-i tâmpit...

A: Copilul nu-i tâmpit, copilul sunteți voi. De la voi a primit două chestii: materie cognitivă și material moral. Dacă nu te mulțumește, ar cam fi vina ta, din ambele considerente. Materialul cognitiv se transmite la naștere. Cel moral se predă în anii petrecuți acasă, foarte important în acest proces fiind puterea exemplului. Nu acuza copilul, căci nu poți face asta fără să te implici și pe tine! Materialul cognitiv îl are de la tine, genetic, iar educația, îndrumarul în viață, tot de la tine l-a primit, prin discurs ori imitație... E lipsit de respect cu profesorii la școală? Nu e vina lui. Asta a văzut la voi, sfidarea. Voi sunteți amândoi persoane arogante.

I: Eu nu mai sunt!

A: Ce drăguță ești, așa rănită, vorbind cu exagerată candoare! Parcă mă implori să te cred! Mi-e teamă că atunci când te vei vindeca ai să-ți recapeteți vechile obiceiuri!

I: Sper c-ai să fii lângă mine atunci când mă voi vindeca, să te convingi că nu ai dreptate!

Femeia se înfoli în halatul de baie. Îi oferi și lui unul. Un halat mult prea mare. Intrară în casă cu vasele în care preparaseră grătarul și salata. Ea îi ține ușa. Mănâncă în bucătărie.

A: El doar îi privea. Îi privea cu atenție, observa amănunte, dar atât, se oprea aici. Bine, nici nu l-aș fi lăsat să facă altceva.

I: Cine? Ce? (contrariată căznindu-se să soarbă o frunză de salată ce nu reușea să-i încapă în gură).

A: Băiatul meu, că despre el vorbeam. El doar se uita cu atenție. Când mergeam la capelă, la sfântul Spiridon, să vedem morții.

I: Aaaa, da!

A: Mie în schimb îmi plăcea să-i ating. Să le ating mâna sau obrazul. Mă fascina răceala aceea a morților!

I: Iahh! ce-ți veni? Măncăm!

A: Totdeauna ți se îmbunătățește starea de spirit dacă întâlnești persoane care o duc mai rău sau suferă mai mult decât tine.

I: Mie mi se îmbunătățește mereu starea de spirit când mă întâlnesc cu tine. Asta înseamnă că mă simt bine fiindcă am întâlnit unul mai nefericit decât mine, după logica ta. Ceea ce nu este adevărat. Că eu sufăr mai mult și nu-mi pot reveni la o viață normală. La naiba, eu nu pot să-mi revin nici măcar la o respirație normală. Tu, pe de altă parte, ești bine. Cum se împacă asta cu teoria ta?

A: Se pupă perfect. Greșeala apare la tine. Faci eroarea de a te așeza pe tine în locul deținătorului de durere

mai mare. Și nu cred că este așa. Faptul că plângi mai mult, că urăști mai mult, faptul că trănțești lucruri prin casă etc, nu înseamnă că suferi mai mult decât mine. Tu ai admis, chiar dacă nu vrei să recunoști, că durerea mea e mare. Asta te-a îndemnat să mă chemi, să te reechilibrezi prin observarea durerii unuia mai nefericit decât tine.

I: Să zicem c-aș accepta ipoteza asta. Că eu în mod inconștient recunosc faptul că tu ești mai chinuit decât mine. Trec peste asta. Dar hai să te întreb altceva: nu se poate întâmpla același lucru și în cazul durerilor egale?

A: Ba cred că un ajutor poate veni și de la unul cu durere asemănătoare, de asta fac grupuri de sprijin oamenii cu afecțiuni similare.

I: Durerile oamenilor care au pățit același lucru au mereu aceeași intensitate? Că și aici poate apar diferențe în funcție de felul, de natura omului.

A: Nu, faptul că unii oameni reacționează diferit, în urma acelorași tragice evenimente, nu înseamnă că unii suferă mai puțin decât alții, ci doar că se manifestă variat, în funcție de caracterul fiecăruia. Dar durerea este la fel de mare pentru toți. Ca să nu mai spun că durerea e o chestiune pur subiectivă, fiecare consideră că a lui e cea mai mare, că singura insuportabilă e durerea lui, pentru că este a lui, fiindcă îl doare pe el nu pe altul, el simte, el, nu altcineva.

I: (triumfătoare): Deci, în concluzieeee, după cum spui mătăluțaaa... oamenii trecuți prin experiențe similare au dureri egale... atunci, cum explici ce spuneai înainte, că tu suferi mai mult decât mine. Cum așa? Vezi că te contrazici? Că nu ai putea să suferi mai mult decât mine? Maxim să faci remiză!... Asta urmând pas cu pas raționamentul dumitale, domnule!

lunia încheie teatral cu o plecăciune largă.

A: Raționamentul nu are nimic, e bun, dar tu greșești! Fiindcăiei ca punct de plecare o premisă falsă. Nu suntem victimele aceleiași experiențe traumatizante.

Femeia scoate tacticoasă papucelul din piciorul drept, ridică piciorul gol din halatul de baie, și i-l așeză bărbatului deasupra genunchiului, apăsându-l tare. Ca și cum ar umili gladiator advers în care tocmai înfipsea sulița. Un gest stupid de altfel. Dar care probabil ei i se păruse drăguț și sugestiv.

I: Nu suntem? Scuză-mă credeam că ne-au părăsit soții, s-au căsătorit între ei, au făcut împreună un copil, și trăiesc fericiți, nepăsându-le de nenorocii lăsați în urmă. Dacă știi tu să se fi întâmplat altceva, te rog, împăr-tășește-mi!

A: Nu! E fals! Ai greșit iar. Ai greșit la momentul inițial, pe care nici nu l-ai inclus în enumerare. Venim din două căsnicii diferite...

I: Asta era! (nervoasă, trăgându-și brusc piciorul ce între timp ajunsese între ale lui)

A: Ascultă-mă, te rog, eu mă trag dintr-o căsătorie perfectă, plină de iubire și înțelegere, cu o viață erotică fabuloasă, cum puțini oameni de pe Pământ au parte... Pe când la tine...

I: Pleacă! (șoptește îndurerată. lunia se transformă la chip).

I: Pleacă, pleacă, ieși! Pleacă! (Urlă). Pleacă! (Urlă tare). Pleacă! (țipă împingându-l spre ușă, lovindu-l)

(continuare în pag. 95)

Nu vreau să te mai văd niciodată! Om de rahat care ești! Sclavule! Preșule de șters pantofii care ești! Pleacă!...

lunia se prăbușește pe canapeaua din sufragerie. E obosită după ce alergase după el, ținându-l numai în pumni până la poartă. Găsește încă putere să lovească pernele mari, grele de catifea). Își afundă fața în șezutul moale al canapelei.

I: Pleacă! Pleacă, nemernicule! Pleacă din viața mea!

Horcăie moale, stins, de câteva ori. Apoi intră la baie să vomite. Iese din baie cu fața udă.

I: Pleacă! Pleacă!

Se așează în genunchi pe gresie. Se apucă de cap cu mâinile. Se lăsă pe spate cât de mult îi permite coloana arcuită la limita sciziunii. Își băgă mâinile între picioare. Ridică fața spre cer și deschide buzele. Are ochii închiși strâns. Se prăbușește la podea. Ridică capul și începe să se târască pe jos.

- Pleacă, nemernicule! (Strigă)... pleacă! (șoptit) Pleacă!

Scena 9 actul 2 (vila luniei)

I: Vino!

lunia închide imediat telefonul. Andrei vine din nou la casa de pe malul lacului.

A: Ești o manipuloare! Asta ești! Cuvântul acela... Mi-ai spus un cuvânt, apoi ai închis telefonul. Cuvântul acela, simplu, singur, a fost atât de puternic, că auzindu-l parcă ți-am simțit mucii din barbă!

I: Hă-ha-ha, ce plastic ești! Și nu ți-a fost deloc frică că n-ai să mă mai găsești în viață dacă vei întârzia?

A: Absolut deloc. De data asta nu am venit să te salvez.

I: Atunci de ce?

A: Am venit pentru că ai zis: "vino!"

Femeia îi sare de gât direct, fără vreun semn prealabil, care să-l pregătească. Îi înlănțuie cu brațele. Îi strânge gâtul cu amândouă brațele încâlcate unul peste altul. Râde.

Andrei, uimit, nu se poate opune. Femeia îl sărută lung, pasional. Se sărută amândoi cu disperare. Se sărută mult, îmbrățișați, dar fără să-și pipăie zonele intime Lasă impresia că niciunul dintre ei nu știe cum trebuie procedat mai departe.

I: Eu nu l-am înșelat niciodată.

Se desprind. Rămân așezați aproape unul de altul, atingându-se cu palmele sau ținându-se de mână. Se sărută scurt, din timp în timp.

I: Niciodată nu l-am înșelat. Nici cu un sărut fugitiv ori strângere de mână.

Urmează o nouă serie de sărutări stângace, dar care par a fi savurate cu plăcere de amândoi.

I: Îți amintești când ți-am spus la telefon: vino?

A: (zâmbind): Da, s-a întâmplat de curând.

I: Cuvântul acela... Hai să vorbim, acum că ne-am împăcat!... A sunat cumva ca un ordin?

A: L-am auzit ca pe-o rugă. Am simțit, în icnetele de plâns, în tonul tău, și în acel cuvânt, regretele tale, am simțit că-ți cereai scuze.

I: Nu cred că mi-ai răspuns la întrebare. L-ai simțit ca pe-un ordin? Reacționezi mai bine la o comandă decât la o rugămintă? Asta sunt curioasă să aflu!

A: Nu, nu! Hai să discutăm orice rahat filosofic do-rești, bagă-mi un deget în fund dacă vrei, dar să nu începem discuția asta! Nu am putere să mă introduc în asemenea

discuție. Sunt un amărât de om, ca și tine, am deja creierii varză. Nu mă distruge complet!

I: Uauu! Hello, Munteni-Vaslui! Se pare că am ni-merit peste câmpul unei foste bătălii...

A: Nu aveai tonul ăsta când ai vorbit la telefon!

I: Iartă-mă, iartă-măă, te roog! (*trăgându-l de mână*). Dansează cu mine! Aici, în bucătărie sau hai în curte dacă vrei!

Ridică volumul radioului. Îi pune mâna după gât. Tot antebrațul de fapt. Palma îi ajunge până pe umărul celălalt. Îl privește în ochi râzând, râzând sănătos cu gura întredeschisă și ochii veseli. Cealaltă mână și-o fixează în șold. Începe a chicoti și mai tare când el îi luă mâna într-a lui și o strânse ca pentru pregătirea unui tangou.

lunia închide ochii și își lipește fruntea de obrazul lui. Se întind amândoi pe șezlong îmbrățișați. Adorm. Ea cu un picior pe bărbatul ațipit, apoi cocoțată cu totul pe el. Dorm așa, în curte până la răsărit.

El se trezește primul, se ridică și face cafea. lunia, transpirată, mahmură, apucă zâmbitoare ceașca de cafea.

I: Cum m-ai găsit?

A: Frumoasă, suavă, bociță, vădind trăiri asemănătoare cu pasiunea...

I: Oh, nu! Stai, stai! Mai ușor cu mine pe scări!... Eu voiam să aflu cum m-ai găsit atunci la concert, cum ai știut unde să mă cauți?

A: M-am gândit la ce ar face un om disperat, cum erai tu atunci.

I: Și ce face un om disperat?

A: Merg la biserică.

I: Ce biserică?

A: Septenarius.

I: E o biserică? Credeam că doar mie mi se pare că seamănă cu o biserică.

A: Nu doar ție. Și nu ți se pare, chiar e o biserică. Istoria ctitoririi sale este fabuloasă. A influențat, poate nu soarta unui oraș întreg, dar destinul ctitorului cu siguranță. Septenarius a fost începutul, actul inițial, perfect asumat, care l-a împins pe Ingo Glass spre un drum al bejeniei, pe o cale fără întoarcere.

I: Nu știam. Nu cunosc mare lucru despre el.

A: Am apreciat mereu bisericile construite pentru viitor, pentru rugăciuni ulterioare. Adică le-am oferit un plus de crezare edificiilor, de fapt ctitorilor care au avut în prim gând iubirea și abia apoi iertarea păcatelor. Catedrale ridicate pe tone de aur întru ispășirea păcatelor ce s-au săvârșit pentru procurarea acelor tone de aur, pălesc în fața unor biserici în care se presupune că Dumnezeu, încă neprezent, încă necunoscând locul acela, se va pogorî întâi cu dragostea, nu cu iertarea.

I: Mie îmi plac catedralele. (*serioasă*). În orice oraș m-aș duce vizitez în primul rând catedrala. Lăcașurile de cult spun aproape totul despre istoria locului.

A: Și despre zvârcolirile comunității. Gândește-te că unele biserici s-au construit acolo unde ajungea săgeata trasă din arcul domnitorului. Altele s-au făcut însă mult mai greu. Cele din Dobrogea de exemplu. Pentru o asemenea ctitorie era musai să ceri aprobarea unui Agă, să ți se dea voie să mergi la muntele Athos cu bani pentru cineva de acolo care să fie delegat la

(continuare în pag. 96)

Sambul, să ungă alți funcționari care să intervină pe lângă Marele Sultan pentru a permite ridicarea bisericii; care oricum nu avea voie să fie mai înaltă decât un spațiu călare. Toate aceste eforturi birocratice costau ani întregi de încercări și plocoane.

I: Vrei să zici că cele din Dobrogea s-au făcut mult mai greu decât cele din nordul Moldovei?

A: Infinit mai greu... Revenind la oile noastre, într-o țară ateizată forțat, în care buldozerul călca sub șenile câteva sute de biserici în fiecare an, Ingo Glass, păcălind sistemul, construiește o biserică în cel mai vizitat loc din oraș, cu aprobarea partidului, cu susținerea prim secretarului care îi pune la dispoziție 50 de sudori, cei mai buni din branșă și metal oricât de mult ar fi avut nevoie. Artistul oferă niște explicații ciudate, cum că de fapt lucrarea constructivistă reprezenta cu totul altceva, un deziderat artistico-poetic etc. În realitate nimeni din lanțul partidului n-a îndrăznit a recunoaște că fusese păcălit și au înghițit cu noduri în gât explicația servită de sculptor. Da, e o biserică. Asta s-a vrut de către artist. Și asta a rezultat. Ingo Glass i-a păcălit și a făcut pe banii lor, cu semnăturile lor, o biserică, cea mai frumoasă biserică din oraș, poate chiar din lume... Tu ai mers la biserică, draga mea, înainte de a te decide a muri! Ai hotărât că trebuie să se întâmple acolo.

I: Poate că nici nu-i vina mea! Poate de fapt asta m-a decis s-o termin cu viața. Faptul că în acel loc simțindu-mă protejată, mi-a dispărut frica. Biserica Septenarius mi-a insuflat curajul s-o fac.

A: Nu, nu cred că poate fi o explicație. Nu acuza Septenarius pentru decizia ta de a încheia socotelile cu viața! Tu ai ajuns cumva acolo. Locul de desfășurare al concertului era departe. Tu ai mers conștientă la biserică. Ceva din interiorul tău te-a purtat acolo.

I: Știi ce vreau? (*zglobie*) Știi ce vreau? Știi ce vreau?

A: Mi-e frică (*râzând*). Ochișorii tăi scapără diavolește.

I: Sărută-mă puțin ca să prind curaj!... Știi ce vreau?

A: Cred că vrei bătaie! Nu știi ce urmează, dar cu siguranță nimic bun. Îmi dau seama după mutrișoara ta că ești pusă pe șotii.

I: Du-mă la Daily!

A: Ce-ți veni? (*amuzat*) Singurul lucru pe care-l ai în comun cu fosta mea soție este că amândouă urăți Daily.

I: Eu n-am fost niciodată! (*mimând postura plângăcioasă a unui copil de grădiniță*).

A: Cum așa? (*mirat*).

I: Soțul meu, fostul meu soț, avea multe defecte, dar era un elitist...

A: Adică un snob. Daily e un loc unde se întâlnesc oameni cu job și educație... și ceva cultură... Daily nu face dedicații...

I: Du-mă la Daily! (*serioasă*).

A: „Du-mă la Daily” venind din partea ta înseamnă multe lucruri, și încă multe altele în plus, multe, multe altele. Spui cumva că o etapă din viața ta s-a încheiat definitiv.

I: Da, poate... Du-mă la Daily!

A: Nu cred că ești conștientă, dar „du-mă la Daily” e o declarație, nu o solicitare. Mă sperii!

(va urma)



Iulia-Maria CIHEREAN

E toamnă?

Și ce dacă e toamnă și norii se risipesc
Și ce dacă afară e ploaie și ceață?
Visarea, melancolia se zidesc
În al meu suflet și-l zdrobesc.

Și ce dacă e toamnă și păsările se sfădesc
Și ce dacă zilele se scurtează?
Iubirea se poate așterne
Bucăți de poveste se pot rescrie.

Și ce dacă e toamnă și e rece?
Amintirea îmi e prietenă pe viață.

Lasă toamna

Lasă toamna iar să cadă,
Frunza-i fragilă ca un dans,
Nu mai zboară în înaltul cer.

Lasă toamna iar să cadă,
Vântul să se răspândească,
Mreaja ei să te cuprindă.

Lasă toamna iar să cadă,
Roua dimineții se așterne,
Soarele se cuibărește și se-ascunde.

Lasă toamna să fie fragilă
Și să cadă ca un vals.

Magie colorată

Alei colorate, frunze,
Copaci, arbuști, tufișuri ruginii,
Struguri dulci și voioși.

Alei colorate, frunze,
Gâzele de frig se-ascund,
Păsările plăpânde se retrag.
Magie colorată și toamnă portocalie.

Frunze de toamnă

Toamnă, ochi de vară dusă,
Frunza se face o floare,
Portocalie, arzătoare.
O caldă privire
Ca un foc de primăvară.
Toamnă, ochi de iarnă
Alb ca spuma laptelui
Liniște și melancolie
Frunza se risipește mereu.





Paula BÂRSAN

Incandescență

Nu am să întreb de tine dar tot te voi cere.
Atât de mică...
mi-e frică de cuprinderea ta
Sfioasă, apusă de o tăcere,
o voi întreba
Va fi ea pământescă?
Închide visul oblonul,
Te poți delimita
de o seară, dar de o noapte?
De cerul, o lesă în care
te-ai topit în cuvinte?

Ghilotina

Sus erau sorii,
calzi,
raze cu dinți, fără de clape mușcau.
Jos, palide umbre ștanțau lucrurilor
poleială în nume.
Erau cu toții o pânză
ce îi adulmea, se hrănea
vălurind lucirea gheții.

Mreje

Nu cum sunt văzute ci cum sunt cuprinse
întâmplările ființei
Când fără de timp nu se întâmplă nimic...
În falset cerul alungă impresii,
agață norii cârlige.
Încă trăiesc aripi de pădădie
pândind focarul de spuze
Îmbrățișări de fluturi pornesc
cirezii roinde.

Decembrie

Mă uit pe geam și număr...
Tristeți deschid aripi ciugulind bucuria
de a nu cădea pradă deznădejdi.
Alergă un zâmbet prin coji de sifef

neînțelegând veșnicia de fulg,
lăcuind în ghioc zădărnicia
picurată la streșini.
Așteptări imaculează candoarea
sting cocorul albastru...

Criogenie

Ca o florărie cu proaspeți boboci
Visând beția puterii,
se bucura servind zorii,
Durerea, tocmai ea.
Lustruia potirele nopții, servantă acum,
visa strălucirea în policandru de gheață.
Stingea carnavalul, lunecau prin petale
umbrele diafane din jocul puterii.
Stropul lung al unei sincerități, ca un franjur
de zahăr candel
răscolea plăcerea de a renunța...
Nimeni e de neînlocuit
Dar nu în inima ta.



(urmare din pag. 77)

Poeta se comportă ca o matematiciană a sufletului, care extrage rădăcini din necunoscut, din mister, din tăcere: „*Ne-am născut dintr-o tăcere comună, / cu tâmplele lipite de același timp.*” (Eterna primă seară), îmbrăcând poezia într-un experiment al sensibilității, o tentativă de a atinge infinitul, respectiv o demonstrație a faptului că și acesta poate avea inimă.

Prin plasarea poemelor „*Printre secunde zorite*” și „*În trecere*” la extremele volumului, eul liric conturează o viziune coerentă asupra trecerii – de la intensitatea clipei la seninătatea conștientizării, într-un parcurs poetic al luminii interioare.

Configurația stilistică a versurilor se remarcă printr-o surprinzătoare amplitudine lexicală, oscilând cu naturalitate între registre lingvistice diverse: de la neologisme cu rezonanță intelectuală sau filosofică - precum *noemic*, *psi-hedelic* sau *sinidisis* - până la regionalisme și arhaisme cu parfum autohton - ca *alean*, *codru* sau *scopot* -, ceea ce conferă poeziei sale o textură expresivă bogată, aflată la intersecția dintre modernitate și tradiție.

În acest volum, Mioara Baciou reușește să transforme simbolurile matematicii în imagini poetice, să le confere suflet și căldură. Aici, rațiunea și emoția nu se exclud, ci se completează: logica devine o formă a sensibilității, iar poezia – o ecuație a sufletului.

Concluzionând, infinitul nu trebuie înțeles, ci simțit, iar poezia este, poate, cea mai exactă formulă prin care omul se apropie de taina universului.





Corneliu VASILE

Poveste sentimentală

Cafeneaua fusese demolată de curând
excavatoarele scoteau fundația
femeia de pe macara citea versurile
poetului care stătuse la masa din colț
cartea ajunsese ferfeniță
circulând pe tot șantierul
până când managerul general
a sistat lucrările pretinzând
ca în locul acela să se ridice
un monument
cărții aceleia cu file îngălbenite
de care
un oarecare autor
se pierduse.

Dacă iubești pădurile

Dacă nu iubești pădurile ești
un țârm pustiit
dintr-un coșmar sau
dintr-o piesă a marelui brit.
lepurii, după fiecare
copac, intens te privesc,
întinde-le inima-n palmă
cu gând tineresc.
Crengile timid
creștetul ți-l ating,
îngrijește-le mugurii
ce vor suna dong-ding,
ivind mâțișori sub zăpezi
și trunchiuri înălțând.
Pe toate poți să le faci
dându-le câte un gând.
Dacă iubești pădurile ești
un râu plin de pește
din care toți se adapă și iau,
pe care toată suflarea-l iubește.

Obsesie

Gara se umpluse de lume
trenul trebuia să sosească
porumbeii îi alarmau pe călători
cu gunguritul lor ca un semnal

ceasurile o luaseră înainte
pomii dăduseră liber frunzelor
crezând că a venit toamna
soarele se oprise fără rost pe cer
înghițindu-și razele.

Nici nu apucase să se așeze
praful pe această stampă
că toată lumea a tresărit
la mieunatul unei pricăjite
de pisici venite nu se știe de unde
să se încurce printre picioarele
celor mai sobri călători
care se vedeau cu groază
căzuți în nas, în văzul lumii.
Și așa, se povestește,
unii dintre ei au pierdut trenul.

Egalitate

De atâtea ori un glas interior
îmi spune că ne vom despărți
eu rădăcina voi pleca în jos
tu fumul vei pluti până ce
te vei îmbarca pe un nor.
De atâtea ori șiruri de cocori
mă îndeamnă să cred că totul
e trecător, că nu suntem
decât mușchi și licheni
mâine numai gust și miros.
Înlănțuirile, zâmbetul, mărturisirile
regăsirea – toate
încate în golul seninului.

Și tot de atâtea ori refuz să cred.





Cornel Simion GALBEN

Pagini de jurnal pandemic

85. În așteptarea plicului de la tipografie, am trecut la redactarea, în sfârșit, a cronicii la jurnalul lui Vasile Bardan, a cărui lectură o finalizasem la finalul lunii noiembrie 2019. O așteptare cam lungă, ce mi-a dat iar bătăi de cap, pentru că, firește, am reluat pasaje și uneori pagini întregi. Mi-a luat practic toată ziua, dar la final am fost mulțumit, ieșind o cronică aplicată la text, care cred că nu-l va dezamăgi pe autor. Pe la 10,30 mi-a venit și exemplarul de semnal, însă nu m-am apucat de corectură, ci am preferat să sfârșesc ce începusem, nu înainte de a trage mai întâi o fugă la serviciu, unde Petre Vlase și-a aruncat și el o privire peste pagini, fiind încântat, ca întotdeauna, de conținut, dar s-a arătat îngrijorat că încă nu sunt clare chestiunile legate de buget și de viitorul nostru statut de pensionari-salariați.

86. O zi consacrată în exclusivitate citirii și corectării exemplarului de semnal. Pentru o mai bună confruntare, am trimis pdf-ul și lui Ioan Dănilă, Ion Fercu, Ion Tudor Iovian, Ion Dinvale, Dan Sandu și Viorel Savin. Primul a descoperit, „din avion“, o virgulă lipsă în textul Tincuței Horonceanu și o cratimă ce trebuie dată jos în textul meu, al doilea m-a întrebat dacă nu pot evita o despărțire a cuvântului *Junimea*, ceilalți doi nu mi-au răspuns, Dan nu a avut observații (*E bineee!!!... strigă straja...*), iar Viorel Savin a fost încântat de surpriză: *Dragă Cornele, mari mulțumiri pentru surpriză! Apreciez în mod deosebit obiectivitatea cu care mă onorează marele poet Ion Tudor Iovian! O seară blândă! Viorel.*

87. După încă o noapte aiurea, Buna Vestire mi-a adus câteva ore de odihnă și de lectură, dar și azi gândurile mi-au zburat departe în timpul Sfintei Liturghii. Am slăbit cam mult duhovnicește și asta nu-mi place deloc, pentru că vrăjmașul e din ce în ce mai rapace. Iar eu îi intru în joc, azi deschizând televizorul pentru a vedea meciul Naționalei noastre cu fotbaliișii Macedoniei de Nord (3-2) și cel al Simonei Halep cu Caroline Garcia (3-6, 6-4, 6-0), ambele cu spectaculoase răsturnări de scor.

88. O zi furtunoasă, care a debutat cu întorsătura pe care a dat-o Viorel Savin interpretării textului ce i-a fost dedicat de Ion Tudor Iovian. A uitat repede că a remarcat obiectivitatea cu care a fost onorat de poetul buhușean și acum a ajuns la concluzia că, de fapt, rândurile lui sunt o insultă chiar de ziua sa. În concluzie, e decis să-mi trimită un drept la replică de vreo trei pagini și m-a atenționat că am obligația să-l public. Se putea ca să nu fie o sămânță de scandal în acest post? Cu Viorel te poți însă aștepta la orice, așa că m-am tulburat în suficientă măsură ca să nu mai fac nimic. Am avut, în schimb, ecouri și de altă natură: Mulțumim pentru cuvintele atât de frumoase la adresa revistei Leviathan! Va așteptăm cu drag cu colaborări! Costin Tuchilă; Bună ziua, Tare vă mulțumesc (Irina Băcăuanu); *Mulțumiri cu îmbrățișări de răzeș care așteaptă*

primăvara! Cu aleasă prețuire, Ion Fercu; Mulțumesc. Din ce în ce mai sus, felicitări! (Rodica Lăzărescu); Felicitări! Mulțumesc! (Oana Savin); Mulțumesc! Prețuire! (Gina Zaharia); Vă salut de departe și vă trimit numai gânduri de bine!! Felicitări pentru revistă!! (Nuța Crăciun). Singurul lucru palpabil făcut azi: o nouă trecere prin paginile revistei și expedierea formatului pentru tipar la tipografie.

89. Starea de ieri s-a păstrat și astăzi, mai ales că a venit pe fondul unei nopți chinuite. Cum nu prea ieșea nimic, am aplicat metoda Marcus și am luat la puricat prefața la cartea ce ar fi trebuit să apară de ziua Ralucăi Neagu, pe care am inclus-o în sumarul LA5. Alte ecouri ale numărului: *Felicitări! Revista este consistentă și cu intervenții de valoare. Mi-au atras atenția cele care vin dinspre Viorel Savin și Ștefan Munteanu. Primăvară frumoasă și numai bine! (Valeria Manta Tăicuțu); Am primit revista! Sănătate și noroc în toate, să ieșim întregi (mai ales pe dinăuntru!) din toate astea... Ecaterina Țarlungă; Mulțumim cu o primăvară de lumină, distins domn Cornel Galben! (Lina Codreanu); Dragă Domnule Cornel Galben, M-am bucurat nespun că mi-ați trimis revista. Am savurat-o. Vă trimit, vă rog, două poezii pentru numărul care urmează, dacă aflați spațiu. Cu cele mai alese urări de mult bine și sănătate, Mariana Z. Gardner.*

90. Somnul dă de furcă la circa 45 la sută din populația lumii, aflu dintr-un articol publicat recent, în care găsesc și 10 condiții de somn sănătos la adulți. Cum și în noaptea asta m-am trezit la 2, le-am studiat pe îndelete și câtorva dintre ele ar trebui să le dau mai multă atenție. În capul listei stă fixarea orei de culcare și a orei de trezire, lucru pe care l-am făcut foarte rar. Una, de care mai abuzez, e să nu mănânci ciocolată cu 6 ore înainte de culcare. Alta, să nu am o siestă mai mare de 45 de minute, dar ce te faci când în timpul nopții nu dormi nici atât? Prost stau și cu mișcarea, ca să nu mai zic de faptul că folosesc zi de zi patul ca birou și sală de muncă, jumătate din el fiind ocupat cu reviste, cărți și caiete. Sătul să stau pe scaun în fața calculatorului, citesc în pat, de regulă, stând și notând în poziția culcat pe burtă. De asta am și bătătură în coate. Viorel Savin nu m-a lăsat nici azi în pace, anunțându-mă că are gata dreptul la replică și stricându-mi liniștea căpătată după Sfânta Liturghie. Așa îmi trebuie dacă m-am legat la cap fără să mă doară!

91. Lunea e jale! Zi moartă, ca în mai toate începuturile de săptămână. Nu voi da vina pe somn, că m-am lămurit și firesc ar fi nici să nu mai insist pe acest aspect al vieții mele. Am scris doar trei paragrafe din cronică la cartea lui Ioan Bărbunțoiu și am avut mai multe schimburi de corespondențe cu dramaturgul ofuscat, dar și cu alții. De la Viorel rețin aici doar scrisoarea ce însoțește dreptul la replică: *Cu mare regret sunt nevoit să fac asta: Domnului Cornel Galben, redactor-șef al revistei „Cadran cultural“, Dragă Cornel Galben, după cum am convenit telefonic, îți solicit și oficial publicarea unui „drept la replică“ referitor la materialul publicat cu ocazia zilei mele de naștere de Ion Tudor Iovian în*

(continuare în pag. 100)

Cadran cultural nr 1/2021, pag. 8, în care, în mod cu totul surprinzător, face afirmații nefondate care aduc grave atingeri imaginii mele. Excluzând orice parti-pris redacțional, consider un act deontologic publicarea acestui „drept la replică” în revista în care am fost blamat. Sper ca publicarea acestui „drept la replică” să deschidă calea unor discuții oneste și constructive între mine și poetul buhușean! Cu stima și cu respectul cuvenit, Viorel Savin Luncani, 29 martie 2021. Reproșându-i că e cam lung răspunsul și întrebându-l, cu propriile lui cuvinte, dacă e mai liniștit acum când se privește în oglindă, mi-a comunicat: *Dragul meu, deși ești cu evidență părtinitor, îți răspund sincer ca întotdeauna: Nu, Cornele, nu sunt mai liniștit! Pentru că am fost obligat de posesorii unor patimi obscure, împotriva dorinței mele de pace, să fac un lucru extrem de neplăcut: să arunc piatra îndărăt, în cel care m-a lovit pe nedrept. Ca de obicei, cei invidioși și răi, deghizați uluitor în serafimi, cu siguranță că vor condamna, tot gestul meu! Bănuiesc că, spre deosebire de demersul lui ITI, gestul meu va fi calificat din nou ca generator de conflict!?... - Lumea în care trăiesc mă obligă să constat că este bucsită de... „neprihănită” ipocrizie. Dar rezist încă! Să ai o seară blândă! Viorel PS: Am plăcerea să-ți dăruiesc volumul „Gresia albastră”, scos de editura Junimea în condiții grafice de excepție. Permite-mi să te anunț cu o zi, două, înainte de a trece pe la Filială pentru a-ți-l înmâna cu bucurie. Cu aceleași urări, același V. Să-l las, așadar, în voia Domnului și să notez și altfel de opinii în ce privește numărul: Dragă Cornel, mulțumesc pentru revistă, acest număr este egal Ateneului. Te felicit sincer și te îmbrățișez, nu ne-am văzut de mult, sper să fii sănătos, Ovidiu Genaru; Revistă consistentă, colaboratori de excepție! Felicitări! C.I. Ușurelu; Cornel, mulțumesc! Felicitări! (Petre Isachi). După cum se vede, slava deșartă se ține scai de mine și eu o curtez cu dezinvoltură!*

92. Lânchezesc, dar măcar azi am finalizat cronică începută ieri și am inclus-o în sumarul LA5. Mă bucuram că mai am doar una de adăugat, dar trecând-o în opisul cu autorii, am constatat că numerotarea începea nu de la 1, ci de la 4! Hachițe de soft și neatenție din partea mea, așa că acum mai am alte 4 cronici de scris.

93. Am primit coletul cu reviste de la tipografie, astfel că azi am fost ocupat cu pregătirea plicurilor și corespondența aferentă expediției, amânată însă pentru mâine. Am trimis, de asemenea, două texte la *Vitaliu*. Fiind final de lună, să notez măcar că și în martie am consultat 58 de publicații, cu 3036 pagini foiletate, doldora de informații.

94. Altă zi ratată în parte, că tot e 1 aprilie. Am pierdut-o cu drumurile la poștă, Biblioteca Județeană, sediu, redacția *Ateneu* și Casa Bacovia, unde am distribuit o parte din exemplarele noului număr. Cum astă-noapte am trecut la lecturi, dând gata dintr-o suflare *Francesca (miniaturi despre vremi și oameni)* de Elena Bostan-Delavicev (Bacău, Editura Egal, 2014, 40 pagini), după ce am revenit acasă nu am mai făcut nimic. Am dormit, în schimb, trei ore și precis va urma încă o noapte cu năbădăi.

95. Am irosit și ziua aceasta, după altă noapte nedormită. Las în urmă doar vreo 300 de pagini foiletate în mediul virtual, corespondențe cu poezii Ion Machidon și George Tei, câteva referințe adăugate la dicționarele mele. Am reușit să-i trimit coletul lui Ion Moraru, să mă întâlnesc cu domnul Constantin Donea, care mi-a dăruit cele două cărți

apărute recent și să mă bucur că recenzia mea la cartea poetului Ion Machidon a fost publicată de revista *Constelații diamantine*.

96. Cum de ce ți-e frică nu scapi, n-am reușit nici azi să adaug o cronică la sumarul LA5. Am făcut, în schimb, un pic de curățenie prin calculator, ștergând 98 de fișiere, ce-mi ocupau 134 MB, și am adăugat informații și referințe în dreptul Elenei Bostan-Delavicev, Miluță Bortă, Mihaela Băbușanu, Dumitru Radu, Mădălina Rotaru, Doru Ciucescu, Nicolae Cârlan, Costache Andone, Elena Bulai, Petru Scutelnicu, Romulus-Dan Busnea, Petre Colăcel, Constantin Țăranu, Gheorghe Ungureanu și Petruș Andrei.

97. Chinuitoare și această noapte, dar aducătoare de lumină duhovnicească. Trezit la 2, n-am reușit să mai adorm decât după Sfânta Liturghie, însă am pus punct lecturii volumului *Catehism ortodox* de Dimitrie N. Vernardakis (București, Editura Evanghelistos, 2019, 160 pagini), primit cu autograf de la traducătorul Paul Bălan. O rememorare necesară, mai ales în vremurile acestea atât de tulburi. Seara, ultimul episod al filmului *Victoria*, dedicat Alexandrinei Victoria, regina Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei, din 1837 până în 1901, împărăteasă a Indiilor, între 1877-1901, și stăpână a celor 28 de colonii britanice, interpretată admirabil de Jenna-Louise Coleman.

98. Bâjbăiala de luni a ținut până la prânz, când am izbutit să-mi fac singur coperta la jurnalul de anul trecut și să trimit pdf-ul la tipografie pentru exemplarul de semnal. După un somn de aproape o oră, minunea s-a produs și am scris dintr-o suflare cronică la volumașul Elenei Bostan-Delavicev. Ar mai fi trei de adăugat și voi pune punct și acestui proiect, care nu-mi mai dă nicio satisfacție. De vină e poate starea continuă de oboseală, dar și senzația de inutilitate a unui demers ce nu cred să mai intereseze pe cineva.

99. Degringolada continuă. De nesomn, organismul meu refuză să mai reacționeze. N-am fost în stare să scriu altă cronică, însă am dat peste două de care uitasesem, așa că le-am adăugat la sumarul LA5. I-am trimis și noul episod din *Caietul albastru* lui Adi Popa, cules încă din februarie, dar uitat la rândul lui în folder. Doamna Carmen Sevastru s-a mișcat repede și am primit deja exemplarul de semnal al jurnalului, confiscat de Maria, care l-a și citit până seara. Între timp am corespondat pe mail cu Vasile Ghica și am adăugat alte referințe ori informații la fișele lui Niculae Gheran, Mircea Dinutz, Ana Podaru, Mihaela Băbușanu, Victoria Furcoiu, Constantin Zavate, Ioan Dănilă, Dumitru Ichim, Irina Lucia Mihalca, Marin Moscu, Mihaela Aionesei, Oana Maria Sechel și Dorin Macovei.

100. Dumnezeu mă tot încearcă și nu învăț nimic din lecțiile pe care mi le trimite. Nu mai departe astă-noapte, când în loc de o rugăciune profundă am preferat să citesc din jurnal, până seara parcurgând 181 de pagini. Discuții telefonice cu Vasile Bardan, Grigore Codrescu și Ion Tudor Iovian, cu ultimul și

(continuare în pag. 101)

văzându-mă, fără însă a sta mai mult de vorbă, așa cum ne propusesem într-o convorbire anterioară. Tot azi mi-am tuns barba, am refăcut profilul universitarului Doru Ciucescu și l-am trimis la *Ateneu*, am corespondat pe mail cu Ioan Dănilă, Elena Petriman-Țarălungă, Doina Dabija și cu doamnele de la „Busuiocul”. Tot pe mail am primit ieri, dar am citit acum, o veste bulversantă: *Domnule Cornel, ieri am avut parte și de bucurie și de o mare tristețe. Vă mulțumesc mai întâi pentru surpriza pe care mi-ați făcut-o prin publicarea acelor momente pline de spaimă, trăite cândva, în copilărie, care m-au marcat pentru totdeauna. Luni, Pamfil mi-a adus plicul cu publicația tipărită Cadran cultural. M-ați rugat să vă trimit un grupaj de versuri, ceea ce voi încerca. Sper că a ajuns și fotografia soțului. Totuși ziua de luni s-a încheiat trist. Ana, sora pe care o mai am la Slănic m-a anunțat, pe la ora 20, despre sfârșitul neașteptat al doctorului Rape Dorel, pe care cred că l-ați cunoscut. O mare pierdere pentru slăniceni și nu numai. Tatăl său era din Cerdac, casa bunicilor dinspre tată era mai sus de ciușmeaua cu apă rece din fața Monumentului Eroilor... Cu mulțumiri, vă doresc multă sănătate și să vă bucurați de această primăvară neprimăvară. Cu gânduri frumoase, Maria Bilțiu.* Da, tristă veste! Și iar n-am apucat să scriu la timp...

(Fragment din volumul „Acceleratul 502”, în curs de pregătire pentru tipar)



Regretatul poet Paul Sîn Petru

Constantin OANĂ

Paul Sîn Petru, in memoriam

„Paul Sîn Petru (pseudonimul lui Paul Cioriciu) este medicul cu suflet de poet”, titrează cu litere îngroșate Adevărul.ro la data de 22 martie 2011 într-un interviu luat medicului-poet.

Prietenul nostru, Paul Sîn Petru (poet, eseist, compozitor și, azi, cetățean al cerului), nu s-a pierdut, ci a fost recuperat într-o lume la care noi nu avem deocamdată acces deplin. De-a lungul ultimei perioade din viața lui pământească am avut privilegiul de-a purta multe discuții pe tema acelei lumi, unde cu toții vom merge mai devreme sau mai târziu. Îmi spunea ades, folosindu-se de versete din Sf. Scriptură: vezi, să nu te fure lumea cu filosofia ei, în lumea aceasta toate sunt deșertăciune, până și scrisul nostru, dacă el nu are în țesătura lui prezența lui Dumnezeu. Vezi-l pe Eminescu (era unul dintre idoli lui), Luceafărul este transpunerea în gândire românească a Evangheliei lui Hristos, iar în „Mai am un singur dor” face trimitere la „lumea cea comună”, dorința lui fiind aceea de-a trăi la marginea ei, pe țărmul din cer al mării învolburate.

În cel puțin trei veri (câte o săptămână) a fost acasă la noi. Ceea ce ne lega erau două pasiuni: aceea pentru muzica clasică și mai ales aceea pentru Evanghelia lui Hristos Iisus, așa cum este ea cunoscută din marea carte a neamului omenesc, Biblia. Prezența lui acasă la mine făcea să vină scriitori remarcabili, între care Dionisie Duma, Petru Baj, Ignatie Grecu, Petre Rău, Richard Constantinescu, Tase Dănilă, Eleonora Stamate, Vasile Sevastre Ghican, Vasile Ghica, Săndel Stamate, Marin Mârza, Iancu Huzum, Valeriu Valegvi, Marin Moscu, împreună cu care purta îndelungi discuții, ca într-un adevărat cenaclu al artelor, el cântând la mandolină compoziții proprii. La astfel de „ședințe” veneau și dintre vecini, mai ales că aflaseră de Paul că e medic, solicitându-i consultații pentru metehnele lor, el acordându-le la fiecare cu multă generozitate.

Am remarcat la el precizia, calmul argumentației și căldura cu care cânta la mandolină. Modestia și discreția lui erau, pot să spun, demne de un om ales, dragostea pentru cel din fața lui era exemplară!

A publicat 18 volume de poezie, plus două volume de proză scurtă. Amintim pe câteva dintre ele: *Poeme Regale*, *Carul de Biruință*, *În paroxismul vieții pe sfârșite*. A fost și compozitor, a adaptat și pagini din muzica clasică la versurile lui pentru a putea fi cântate, mărturie stând albumele „Rugă pe Harpă” și „Sacra Coralia”, toate având caracter divin.

Din 1978 este membru al Uniunii Scriitorilor din România, filiala Iași. A beneficiat și de o recunoaștere internațională, multe din cărțile lui fiind traduse în alte limbi. A obținut multe premii naționale și internaționale.

Cât a trăit dragul nostru Paul Sîn Petru? Cât a fost necesar pentru o împlinire de om și de scriitor. Apoi „a plecat în filiala USSR de SUS”, scrie ziarul *Viața Liberă* la 3 octombrie, prin scriitorul și dramaturgul Victor Cilincă. În Împărăția Cerurilor, unde cei aleși se întâlnesc cu Dumnezeu!



Lucian IZADRA
Cascada lui Hututui

1.

Vatra satului ținea de la hanul vechi de pe deal până la o răspântie de unde un drum în vale ducea la Moara de apă și un drum în sus la Moara de foc. Paralel cu drumul, curgea Scabărul care despărțea vatra satului de un cătun care se chema Deleni. Delenii erau legați de cei din jos cu un podeț la Moara de apă și cu un altul care dădea în ulița care se termina în dreptul curții unuia Spârlea, de la care își luase numele și ulița. Înainte de podețul ăsta, Scabărul făcea un cot larg până la o râpă, de unde nu mai urcau nici moinele nici boiștenii: cascada lui Ghiță Hututui. Cei nici trei kilometri de vatra satului erau împărțiți după repere ca magazinul, școala, aprozarul, crucile drumului de la Spârlea, ulița bisericii vechi. Pentru băieții crescuți pe ulița lui Spârlea, cascada nu era decât o râpă de vreo cinci metri de lut galben, pe care cădea Scabărul. Pentru noi, cei din jos de școală, cascada era un prilej să te dai viteaz în fața vecinilor, dacă ai fi ajuns până la ea. Cei mai mari ne luau peste picior că nu am ajuns încă să vedem cascada. Era periculos până acolo. La pește, nu treceam de școală. Mai în sus erau câinii mocănești ai lui Cojocarul, stejarul cu cuibul de uliu, unde a fost omorât pădurarul Samoilă (prieteni cu conu Sadoveanu, dar care n-a vrut să scrie nimic despre hanul din Vadu Catargi, unde făcea popas din când în când în drumul spre mănăstiri, și dacă un scriitor nu scrie despre un han, acesta se va dărâma, gurile rele spun de un legionar ajuns primar comunist, dar istoria îl va ierta, poate, pentru că avea cele mai frumoase două nepoate gemene din sat), de lingurarii din Tulnici, care n-ar fi avut curajul să se apropie de el cât era treaz, l-au pădăit când a ieșit din han până a ajuns în grădina sa și l-au tăiat cu balta lui după ce a adormit, sub stejar, livada lipovencei lui Julfă, care vindea tot felul de semințe și răsaduri primăvara, despre care se spunea că are o coadă de vreo 20 de santime și toată vara nu-i mai cădea durjaua sau durghineața din mână, ținea focul aprins în jicnă și cocea poame pe lozniță, casa țiganului Sabastian, cu o căruță de copii, care din aprilie până în noiembrie trecea desculț spre baltă, în spate c-un leșnic sau crâșnic. Dar cel mai înspăimântător era că trebuia să treci prin grădina lui Ghiță Hututui.

Umbla pe rândul satului cu o bătă în mână, citind dintr-un rest de ziar sau din cărți rufoase fără coperti. Când trecea prin fața noastră, intram repede în ogrăzi, și Fanache sau frate-său strigau din dosul gardului: Ghiță ursaru' din Lună! Lui Ghiță nu știu exact de ce i s-a dus vestea de hututui. Poate pentru că ținea vreo zece vaci cu strânsură pentru două. Iarna legate afară la o iesle. Din neam de gospodari, urmaș al unei vechi familii răzășești din sat, cu mult pământ. Nu a vrut să intre la întovărășire și se spunea că l-ar fi bătut pentru asta. Avea un frate ajuns în Marea Adunare Națională, la care a mers în audiență și care nu l-ar fi recunoscut de frate pentru că s-ar fi dus îmbrăcat în șpențar și opinci. Mai degrabă, de aici i s-a tras.

2.

Acum nu știu alții cum făceau, dar noi ăștia de pe vatra satului ne strângeam pe stradă în fiecare seară cu vreo lună înainte de Sfântul Vasile. Cu tobele încercam să

stricăm somnul profesoarele tinere venite din oraș, care stăteau în gazdă. Din strigături, țin minte pe aceea cu fata popii lui Matei, care nu știu ce a căutat în tei, când era clar că nu ține cracul. De căzut cădea ea undeva, căscata. Nu în cascadă. Mai treceam și pe la evangheliști, să-i scoatem din casă, ăștia nu mergeau cu nimic de Sfântul Vasile, decât cu chitara și Biblia la Adunare. Ne luau, fuduli, peste picior pentru tobele noastre de nailon întins pe veșcă din ladă pentru marmeladă și vara pentru că ne juram țigănește: să mor eu că nu a fost henț. Dar cum, îi întrebam? Spun în față, ziceau ei.

Într-una din seri, Fanachi a tot șuierat la poartă să ies mai repede că vin cei din sus, deja se aud venind pe uliță la Drobu-Mâței, să mergem la profesoara de geografie, care stătea în gazdă la Jujău. Până m-am mocăit, pleaseră. Îi auzeam cu tobele mai sus de aprozarul. Ne-am luat după ei. Mergeau cu tobele înspre podul de la Spârlea. Se duc la Ghiță Hututui, îmi spune Fanachi, am mai fost într-o seară. Noi o s-o scurtăm, o luăm pe ulița lui Tașca-Regimentului, trecem pe la puntea lui Șale-rupte-din-pârău. Ceilalți trecuseră pe lângă cascadă și au intrat prin grădină în spatele casei. Auzeam tobele mai aproape și toți cu un glas: ăsta-i urs adevărat, de la Oceanu-nghețat, l-am adus în sat la noi, a-nvățat a mânca oi... Deodată liniște. O lanternă bătea undeva și se reflecta în ochii mari și sperioși ai unei vaci. Am intrat și noi prin gardul de nuiele și Fanachi a început curajos să bată și să strige: ăsta-i urs adevărat... Atât. Din beznă, într-o mână cu un fânar, în cealaltă cu o furcă, Ghiță. În spatele lui o poteră de câini. Nu îmi amintesc dacă a urlat la noi. Știu că s-au repezit câinii, apoi el. Ne-am întors pe călcăie, nu era zăpadă, am alergat vreo câțiva metri, ajunși la o arătură am căzut amândoi. Furca a zburat pe deasupra capului nostru, câinii erau deja la picioare, fânarul se apropia și el. Am luat-o apoi, așa credeam, înspre cascadă. În spate Ghiță, în față saltul în gol în cascadă (Fanachi, prietenul ăsta al meu, văzuse la Târg și el un film, *Cinci pentru infern*, cu 5 soldați americani care exaladau zidurile unei fort nemțesc și săreau de pe ele, mi-l tot povestea în plimbări școală-magazin și invers, că-l visam de acuma).

De sărit, spre rușinea mea, eu n-am sărit cascada. Mi-am dat drumul huruiș. Eram bucuros că nu m-am udat. Un afurisit de câine după noi. Am intrat într-o altă grădină. Atunci Fanachi s-a întors un pas înspre câine și a scos un urlat cum n-am mai auzit de atunci. Câinele s-a făcut grămadă și acolo a stat. Am trecut pe lângă două case și am ajuns, nu în vatra satului cum credeam, ci în Deleni. Eu: dar nu am trecut cascada? Fanachi, care luase un șomoioc de paie dintr-un stog și se ștergea îndesat de balebă pe pantaloni, răspunde nervos: Ești prost, ce cascadă! Era năsada de gunoi a lui Hututui. Nu vezi că am ajuns pe deal. Nu am mai avut curajul să ne întorcem pe podul de la Spârlea și am ocolit pe la Moara de foc.

3.

Cu Ghiță Hututui am avut parte să vorbesc într-o vară, la cosit de bahnă în Gura Șăsului, în Rateșul de altădată. De la el am luat prima și ultima lecție de coasă. Nu te apleca, spatele drept, brațul stâng sus și lipit de trup. Ia brazdă mică. Ești la liceu? Înseamnă că taică-tău îți cumpără turism. Dar tu știi câtă apă este pe

(continuare în pag. 104)

Alfred de Musset (1810-1857)**Strofe**

1. O, cât îmi place să privesc în valea cea
Pustie
Cum se ridică asemeni unui mausoleu
Cele patru aripi ale unei negre sihăstrie.
2. Mult îmi place să văd aproape de austera
Mănăstire,
La intrarea casei baronului vasal
Crucea albă și aghiazmatarul.
3. Voi, primele odrasle ale Pirineilor Antici,
Bătrâne, biserici dezgolite,
Prăpădite și triste monumente,
4. Voi, pe care vremea n-a putut să vă frângă
Nici trăsnetul,
În fața munților sfărâmați cu totul,
Străluciți ca niște oseminte.
5. Iubesc turlele voastre cu vârfurile ninse
Unde se frânge
Fulgerul care trece iute,
Scările voastre coborând în adânc,
6. Rotindu-se în măruntaiele Zidurilor,
Imnului răsunător al enoriașilor
Îi răspund toți stâlpilor voștri.
7. O, când vijelia care vine și străbate
Câmpia,
Și apucă muntele de chică,
Când toamna pune aur peste toate,
8. O, cât de mult iubesc pădurea care strigă
Și se pleacă,
Vechile clopotnițe ale abației
Ca doi stejari de granit.
9. Iubesc, da, o, cât iubesc înserările
Împurpurate,
Precetluind pe dungile învâpăiate
Rozetele de aur ale mănăstirilor!
10. Bolțile gotice înălțând măiestroase
Porticele zvelte,
Bătrânii sfinți tari și puternici
Rugându-se-n în șoaptă pentru cei vii!

Jungfrau

(vârful unui munte din Alpii elvețieni, înalt de 4.166m)

Jungfrau, drumețul care ar putea să se oprească
Sus în vârful tău, sigur de izbânda lui omenească,
Ar simți o nobilă bătaie în inima sa
Când suflul lui zăpezii tale veșnice s ar pleca,
Tânăr pui de vultur încercând să vâslească
Zburând tot mai sus sub limpedea boltă cerească.

Jungfrau, știu o inimă care asemeni ție, rar se arată
Acoperită ca și tine, cu un veșmânt fără de pată.
Ea este mai aproape de Dumnezeu decât ești tu de cer
Așadar, nu te mira câtuși de puțin, munte sublim și stingher.

Dacă pentru prima dată creștetul tău văzând
Am crezut locul prea înalt pentru un muritor de rând.

Alexandre Guiraud (1788-1847)**Agar și Ismael**

1. - Vântul suflă prin deșert, fiule, să ne oprim;
Gura ta e aproape fără suflare;
Să ne odihnim aici, abia mai deschizi ochii;
Vei dormi pe genunchii mei.
2. - Acum, lasă-mă să caut un fruct care să te
întrezeze;
Umbra acestui palmier te va apăra de soare:
Așteptând ca să mă întorc,
Dormi, dacă poți, copilășul meu drag.
3. Și mama tremurând își ascunde lacrimile,
Nu vede decât nisip uscat peste tot și începe să fugă;
Apoi așezându-se mai încolo, strigă printre lacrimi:
- Nu vreau să-l văd murind!
4. El plânge și ca să-și potolească setea care-l macină
În acest vas de lut nu mai e niciun strop de apă.
Și nu suntem decât la al treilea zori de zi:
Cortul lui Avraam lângă Gessen încă mai lucește,
Și fiul meu este și a lui!
5. El care atât s-a bucurat de primul lui surâs.
Fiule, ultimele tale lacrimi abia l-au mișcat:
Și eu care încă îl iubesc în zăpăceala mea
nenorocită,
Îmi blestemam frumusețea, sânul la care ai supt,
Dar pe el nu-l pot blestema.
6. Ce vină mi-adeuce? Am stat eu oare să mă odihnesc
Când secerătorii lui coborau de pe coline?
I-am alungat turmele de la adăpătoare?
Nu l-am iubit eu oare mai mult decât
celelalte însoțitoare.
7. Stând drept, lângă cortu-i unde am crezut că o să
rămân,
- Plecați, ne-a spus, și am plecat fără murmur:
Știu, că în inima lui mă regretă,
Și, supunându-mă, când am întors capul
L-am văzut pe stăpânul meu plângând.
8. Acum rivala mea își bate joc de lacrimile mele
Și stăpânul mă alungă și exilul e de atât dureros...
Nu eram, e adevărat, decât o umilă slujnică,
Dar eram mama lui Ismael, fiul lui.
9. Un mare popor, se spunea, se va naște din el;
Bine, dar Ismael al meu nu-i oare tânăr și frumos?
Dar în ochii lui, fiule, n-ai aflat milă,
Și din brațele mele te-ndrepti acum spre mormânt.
10. Curând sub palmier îți voi îngropa trupul.
Căci sper că vei închide ochii înaintea mea.
Apoi, pe singuraticul tău mormânt
Mă voi așeza și eu dormind împreună cu tine.
11. Rămășițele mele, știu, de ce să mă tem,
Nu vor fi îngropate.

(continuare în pag. 104)

Când stăpânul meu va ieși din cortul lui,
Oasele mele îi vor arăta mormântul fiului meu.

12. Și ridicându-se peste măsură tulburată și pierdută
Alergă la palmier, înfiorată de moarte,
Și oprindu-se cutremurată, cu glasul sugrumat,
Chemă încetșor pe Ismael.

13. Ascultă, șovăi o clipă și-apoi se repezi spre el:
Copilul sta în picioare, degetul lui tainic
Păru să îi arate mamei lui pe care o căută
Apa curată a unui izvor susurând liniștit...
Apoi ridicându-și mâna arată sus cerul...

Victor HUGO (1802-1885)

Bunica

Dormi? Trezește-te măicuță a mamei noastre!
De obicei, când dormi buzele tale se mișcă;
Căci somnul adeseori aduce a rugăciune.
Dar astă-seară pari ca o madonă sculptată
Cu buzele-npietrite, fără de suflare.

De ce îți pleci fruntea mai jos decât altădată?
Cu ce-am greșit, de ce nu-ți mai suntem dragi?
Vezi, lampa clipește și jarul în vatră se scrumește,
De nu vorbești, fumegând se stinge,
Și lampa și noi cu ea ce vom face atunci?

Nemișcați vom sta în întuneric.
Și ce vei spune când te vei trezi din somn?
Copiii tăi vor mai auzi cum plângi?
Și ca să ne reinvii te vei ruga Prea Sfintei
Și-n brațe să ne strângi putere o să ai?

Lasă-ți dar mâinile tale reci în mâinile noastre calde
Și murmură-ne un cântec vechi de odinioară
Povestindu-ne de cei ce îl cântau ocrotiți de zâne,
Cavaleri purtând în mâini trofee domniței în dar
Și murind în lupte cu numele ei pe buze.

Spune-ne, ce semne de sus fantomele fac să piară?
Ce pustnic văzut-a căzând din cer pe Lucifer?
Ce fel de piatră scumpă împodobește fruntea regelui
Gnomilor
Și dacă negrul demon se teme în regatul lui
Mai mult de psalmii lui Turpin decât de spada lui
Roland?

Arată-ne Scriptura și slăvitele imagini,
Cerul aurit, sfinții în albastru, sfințele-n genunchi,
Pruncul Iisus, ieslea, boul și magii de la răsărit,
Fă-ne să citim cu degetul rând după rând
Ceva din vechea latină amintind lui Dumnezeu
despre noi.

Măicuță! Vai, lumina piere încet.
Voioasă joacă umbra săltând în jurul vetrei.
Duhurile vor poate să intre în casa părăginită.
O, trezește-te, pune dar capăt rugăciunii,
Tu care mereu ne linișteai, nu ne speria acum.

Doamne, ce reci îți sunt mâinile, deschide iar ochii,
Mai ieri ne vorbeai despre lumea spre care să pășim,
Cerul și pământul și viața care iute zboară,
Despre moarte, mai ales, spune-ne,
o, măicuță dragă,
Ce oare să fie moartea? De ce taci acum?

Gemând, glasul lor nu se mai auzi o vreme.
Veniră zorii cei fragezi fără ca ea să se trezească.
Clopotul bătu rar cu lovituri mari și grele.
Spre seară, un trecător prin ușa întredeschisă,
Zări în fața patului gol și a Cărții Sfinte deschise
Doi copilași rugându-se-n genunchi și plângând.

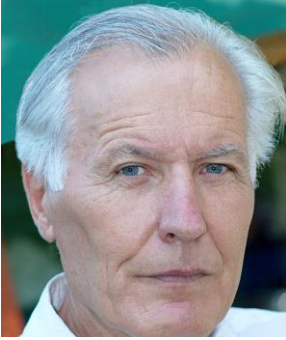
În românește de **Ignatie GRECU**



(urmare din pag. 102)

suprafața pământului? Eu, nu. 3.875.000 kilometri cubi,
el. Da' diametrul Pământului? Nu știu, zic eu. 4.367.000
kilometri, îmi spune el. Dar turbina știi ce este? Nu apuc
să zic ceva, el îmi spune deja c-ar fi un rotor învârtit de
apă. Dar Heracliteia Darcheia, ce-a fost? Eu, nimic.
Muziciană, îmi zice el, da acum toți proștii intră la liceu!
Nu-s prost, bădie Ghiță, am fost cel mai bun la
matematică din clasă. Un jgheab cum trebuie să fie la
gura de vărsare, ca să aibă debit mai mare, înalt și îngust
sau lat? Da' matale, zic eu, ce-ți trebuie să știi toate
astea, ești numai așa curios? Nu, zice el. Eu vreau să îmi
fac o moară pe apă. Ca să îți faci o moară și să faci roata
să se învârtă, trebuie să știi multe, ca da Vinci, nu știu
dacă ai auzit de el, dar nu ajunge, e nevoie să mai ai și
minte, știi eu am, în spatele grădinii, o cascadă.





Ștefan ANDRONACHE

Bordeaux,**orașul francez cu o personalitate distinctă**

Deși orașul Bordeaux îmi trezise întotdeauna un interes aparte din cauza sonorității insolite a numelui, a monumentelor generoase, despre care aflasem că le posedă, dar și a vinului său inconfundabil și atât de invidiat, de câte ori mă duceam prin Franța, din cauza numeroaselor tentații întâlnite pe acolo, se întâmpla să nu mai ajung ca să-l și pot vedea cu adevărat. În august 2024, în ciuda faptului că localitatea se afla într-o extremitate vestică a Hexagonului, tocmai spre Coasta Atlanticului, mi-am propus, totuși, să-l vizitez, lucru care, o dată ajuns acolo, avea să mă liniștească într-un fel, generându-mi și câteva satisfacții.

Pentru a ajunge la Bordeaux, am profitat de mașina unui prieten care, de la Poitiers, s-a înscris pe autostrada A10, ce venea dinspre Paris și mergea spre Bayonne, orașul situat în apropiere de granița cu Spania. Drumul, în cea mai mare parte, neaglomerat, mi s-a părut destul de lung, dar deloc plictisitor, pentru că, pe ambele laturi ale sale, întâlneam, în mod alternativ, când păduri umbroase și excesiv de dese, când suprafețe interminabile de vii îngrijite ce se străduiau, deopotrivă, să înfrumusețeze, pe cât posibil, orizontul.

După ce am străbătut Bastide-ul, unul dintre cartierele ultramoderne (inițiat de fostul primar Alain Juppé), din partea de răsărit a acestei metropole, despre care se spune că a depășit deja un milion de locuitori, am traversat cel mai vechi și mai frumos dintre podurile ce se arcuiesc peste fluviul Garonne, îndreptându-mă spre hotelul „Ibis”, aflat dincolo de larga stradă Alsacia și Lorena.

Deoarece știam, de la bun început, că descinderea mea la Bordeaux nu avea să fie prea lungă, am încercat să descopăr acolo doar elementele cele mai reprezentative ce contribuie la faima acestui oraș străvechi.

Așadar, primul lucru pe care l-am făcut, odată ajuns aici, a fost acela de a reveni, din locul unde mă cazasem, pentru ca să observ, de pe toate laturile, Podul de Piatră ce-l particularizează. Lungimea acestuia este de o jumătate de kilometru, cele 17 arcuri ale sale permițând, în ambele sensuri, traversarea fluviului Garonne a cărui lățime, aici, atinge 450 metri. Început de Napoleon Bonaparte, podul avea să fie terminat după anul 1822.

Copleșit fiind de dimensiunea și întinderea sa, am ținut să fotografiez stâlpii uriași, cu felinare la fel de mari, ce-l străjuiesc. Din locul unde descoperisem, întâmplător, câțiva bicicliști care se ospătau chiar la piciorul construcției, cu bucatele lor aduse de acasă, am admirat, îndelung, panorama frumoasă și excesiv de echilibrată a orașului de pe partea stângă a râului. M-a uluit lipsa de discreditanțe și de extravagante urbanistice a priveliștii care,

de la o vreme, cel puțin în ceea ce privește România, au început să urâțească majoritatea orașelor.

Și în timp ce îmi propusesem să revin în orașul vechi, mi-a fost dat să asist la un spectacol inedit ce se desfășura de-a lungul podului. Pe partea dreaptă a șoselei a apărut brusc, exact ca într-un autentic șir indian, un grup disciplinat de bicicliști care alergau de zor pe carosabilul lipsit de circulație. Între mamă și tată, adică între liderii grupului, se aflau intercalați cinci copii de-ai acestora, de vârste diferite, care, cunoscând deja regulile de circulație, pedaleau de zor pentru a ajunge, probabil, într-unul din parcurile de distracție ale orașului. Deci ciclismul, aici, a ajuns să fie la mare căutare mai ales în zilele de week-end!

Uitându-mă pe harta turistică a așezării, am aflat că, la Bordeaux, Garonne mai este traversat de încă șase poduri ridicate după anul 1965, din cauza șoselelor și bretelelor de acces la diverse centuri sau autostrăzi, cel mai semeț dintre acestea fiind, desigur, cel care-i poartă numele lui Jacques Chaban-Delmas.



Podul de Piatră ridicat peste râul Garonne

Dar apropo de Jacques Chaban-Delmas (1915-2000), care fusese primar al orașului Bordeaux, prim-ministru, deputat și președinte al Adunării Naționale a Franței. Mă simt nevoit să fac o dezvăluire. Cu mai bine de cincizeci de ani în urmă, pe vremea când, tânăr fiind, eram interesat să cunosc muzeele de artă ale lumii și să scriu despre tezaurele și importanța acestora, în ziarul „Viața nouă” de la Galați, deoarece în România, pe vremea aceea, nu prea găseam surse de informații adecvate, m-am adresat, printre altele, și Muzeului de Artă din Bordeaux despre care aflasem că, în colecțiile sale, existau o sumedenie de pictori europeni de mare valoare. Am fost impresionat de faptul că, după puțin timp, mi-a fost expediat un colet cu vreo zece cataloage de expoziții retrospective, majoritatea acestora fiind organizate din inițiativa acestui mare om politic și iubitor al artelor. Ceea ce m-a uimit atunci a fost și trimiterea cărții sale de vizită cu dedicație și autograf, gestul său bucurându-mă și dându-mi un plus de încredere în demersul jurnalistic în care mă implicasem în acea perioadă.

Revenind la escapada agreabilă pe care mi-am permis s-o întreprind prin Bordeaux, trebuie să evidențiez totuși zonele prin care am reușit să mă deplasez. De-a lungul cheiului râului atât de larg, am remarcat șirul interminabil al felinarelor filigranate de formă circulară, cât și covoarele multicolore de flori. M-am oprit, pentru o clipă, în fața Porții Cailhau, ridicată spre sfâr-

(continuare în pag. 106)

șitul secolului al XV-lea. Deși inițial, ea fusese concepută în stil gotic, pe parcurs a adoptat maniera renascentistă, distingându-se prin decorul sculptat, ferestrele specifice și acoperișul țuguiat.

Continuându-mi plimbarea relaxantă, m-am pomenit în fața faimoasei Piețe a Burselor care, datorită arhitecturii clasice a celor două corpuri identice de clădiri, a ajuns să fie un fel de emblemă urbanistică a orașului. Spațiul vast, care îi potențează valoarea, înglobează o fântână arteziană cu sculpturile celor trei grații. În fața acesteia, peste drumul care-l traversează tramvaiele silențioase, a fost amenajat, din iulie 2006, de către designerul Jean-Max Llorca, un bazin reflectorizant, deocamdată unic în lume. Acesta, în anumite ore ale zilei, se transformă într-o autentică oglindă de apă în care se reflectă nu numai fațadele clădirilor din preajmă, ci și cohortele norilor, aflați într-o permanentă mișcare, din cauza influenței pregnante a Oceanului Atlantic, ori din care aburii ies din pardoseală, creind o atmosferă, oarecum stranie, pentru cei care au privilegiul să descindă aici.

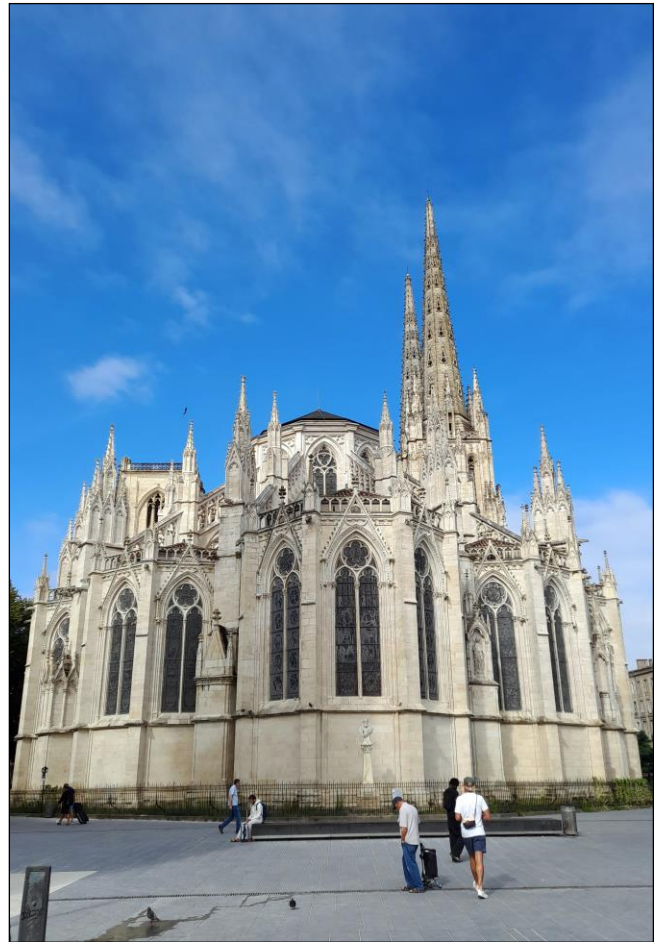


Bordeaux – Catedrala gotică „Sf. Andrei“



Bordeaux – Palatul Rohan

Ceva mai departe, spre nord, pe cheiul dedicat marelui Lyauley, am întâlnit esplanada Quinconces. În partea ei vestică, a fost amplasată una dintre cele mai mari piețe din Europa ce este dominată de impresionantul monument dedicat Girondinilor, adică grupului politic elitist, alcătuit din deputații provinciei Gironde, implicat direct în Revoluția franceză, dar care avea să-și încheie cariera o dată cu executarea tuturor reprezentanților săi din ziua fatidică de 31 octombrie 1793. Dorind să imite o statuie similară din Lyon, bordelezii au creat, în fața memorabilei coloane, și o fântână arteziană înzestrată cu



Bordeaux – Piața Burselor

mai multe statui. Personajul feminin central, din cadrul bazinului, o înfățișează, bineînțeles, pe Franța, la picioarele acesteia tronând fluviile sale reprezentative: Loara, Sena, Rhône și Garonne, înviorate, la rându-le, de prezența monștrilor marini.



Bordeaux – Strada Sfânta Caterina

Întorcându-mă pe strada 30 Iulie, am nimerit la Teatrul Mare, alt monument, la fel de spectaculos, ce a fost ridicat, în anul 1780, pe un vechi templu din perioada ocupației din timpul romanilor. Arhitectura sa neoclasică mi s-a părut că emană nu numai un plus de eleganță, ci și de rafinament. Coloanele, dar și statuile muzelor ori zeitelor, de pe fațada principală, reușesc să mă țină în atenție pentru care am ținut să le fac câteva fotografii. În sala din interior, construită din lemn cu 1000 de locuri, aflăm că, în momentul de față

(continuare în pag. 107)

rării sale, s-a jucat piesa „Athalie“ a lui Racine. Scara dublă din foaier, precum și cupola, din cauza elementelor lor preponderent estetice, aveau să fie imitate, cu scrupulozitate, chiar și de arhitectul Operei din Paris.

Nu departe de hotelul în care mă cazasem, am descoperit turnul maiestuos al lui Pey-Berland, prin vârful căruia, în cursul lunii mai din 2024, trecuse și flacăra olimpică în drumul ei triumfal spre Olimpiada de la Paris. Catedrala în stil gotic dedicată Sf. Andrei, de alături, a fost ridicată în secolele XII-XVI. Cea mai frumoasă și mai armonioasă mi s-a părut a fi însă fațada sudică. Pătrunzând în interiorul excesiv de luminos și înviorat de vitraliile atât de generoase ale ferestrelor, am apreciat dimensiunile edificiului: lungimea sa fiind de 124 m., iar înălțimea de 29 m. În fața altarului destul de bine conservat s-a oficiat, pe 21 noiembrie 1615, căsătoria Annei de Austria, infanta Spaniei, cu Ludovic al XIII-lea, regele Franței.

În același perimetru, aveam să mai descopăr, chiar în plină stradă, și impozanta statuie din bronz, de peste trei metri, care-l înfățișează, pe Jacques Chaban-Delmas, una din marile personalități ale orașului. Aceasta redă momentul când el obișnuia să se îndrepte chiar spre Primăria de vizavi (instalată în Palatul Rohan) unde, din postura de edil, funcționase între 1947 și 1995. Tot mergând la întâmplare, la un moment dat am descoperit o clădire de-a dreptul insolită în raport cu edificiile din jur, ce reușește să adune, laolaltă, mai multe instituții adecvate: Palatul de Justiție, Tribunalul Judiciar și Școala Națională de Magistratură. Mi-au reținut atenția pereții săi complet transparentți, stâlpii ușori din metal care îi despart din loc în loc, precum și acoperișul ondulat din care ies în evidență gurile de aerisire pentru spațiile dispuse în interior. Pe parcurs aveam să aflu că autorul proiectului fusese arhitectul Richard Rogers de la Centrul Cultural „Georges Pompidou“ din Paris.

Rătăcind și pe alte străzi din orașul vechi, am mai întâlnit încă o poartă din secolul al XIII-lea cunoscută mai mult sub denumirea, deja consacrată, de Marele Clopot. Aceasta fusese inițial constituită din două turnuri rotunde și înalte de 37 m. Clopotul uriaș, care continuă să se afle instalat aici, pe vremuri, marca evenimentele locale mai importante și anunța debutul culesului strugurilor din ținutul Angoulême. În partea inferioară a clădirii s-au aflat temnițele destinate celor care îndrăzniseră să nu respecte prerogativele extrem de riguroase ale administrației locale.

Între Piața Victoriei, marcată printr-un arc de triumf măreț și calea Alsacia și Lorena, se desfășoară renumita stradă Sfânta Caterina, ce s-a transformat astăzi în cel mai animat corso al metropolei de pe râul Garonne. Aici sunt concentrare o puzderie de magazine, cafenele, buticuri, baruri și cofetării, fapt ce îi motivează atât pe localnici, cât și pe turiști, să descindă, oricând, cu plăcere. Lumea, o dată ajunsă aici, savurează sau chiar gustă, o sumedenie de specialități culinare locale, activitatea gastronomică specifică situându-se întotdeauna la înălțime. Pe aceeași stradă, lungă și dreaptă, mai sunt grupăți și cei mai buni brutari, ciocolatieri, producători de mezeluri sau brânzeturi.

Turiștii, care poposesc la Bordeaux, sunt îndemnați să viziteze și Galeria Art'Gentiers, din centrul orașului, unde au posibilitatea să deguste câteva dintre vinurile de excepție, așa cum sunt: Chateau de Cérons, roșu sau

alb, ori Coucher de Soleil, vechi de patru sau trei ani. O reclamă, de pe un panou, ține să evidențieze „aromele fructate, profunde și strălucitoare“, atrăgându-le atenția doritorilor că, acestea, sunt capabile să-i încânte și chiar să-i emoționeze.

Desigur că nu avea cum să-mi scape și un alt monument de cult al localității. Bazilica St. Mihail este situată în cartierul marinarilor și se află, cum nu se putea mai bine, adică în apropierea Garonne-ului. Din clopotnița sa înaltă de 114 metri (fiind considerată drept cea mai reprezentativă din întreaga Franță!), turiștii, care reușesc să parcurgă cele 228 de scări (în ceea ce mă privește, la vârsta mea, fusesem nevoit să renunț), o dată ajunși în vârf, au posibilitatea de a admira, în mod cert, cea mai frumoasă panoramă a orașului.

Cei care au suficient timp pentru a parcurge mai multe din străzile orașului, vor descoperi și unele elemente cu caracter simbolic inscripționate pe fațadele unor clădiri, adică niște „triunghi de aur“ (sub forma unei delte ce evocă întotdeauna ochiul), trebuind să rețină astfel faptul că orașul Bordeaux a fost unul dintre leagănele francmasoneriei mondiale. Reprezentantii celor patru loji masonice (cea mai veche fiind întemeiată de niște ofițeri irlandezi în anul 1732), după Revoluția franceză, s-au mobilizat pentru a-și exprima opțiunile lor liberale ori republicane pe tot parcursul secolului al XIX-lea. Unul dintre acești masoni a fost și Victor Louis, arhitectul faimosului teatru care adăpostește astăzi spectacolele de Operă.

Amintesc faptul că, la Bordeaux, spre sfârșitul lunii iunie, are loc un Festival al Vinului. Vinurile produse în împrejurimi, indiferent dacă sunt roșii, albe, seci, dulci sau rosé, sunt clasificate în 57 denumiri de origine controlată, cele mai apreciate dintre acestea fiind: Cabernet Sauvignon, Merlot, Cabernet Franc, Malbec și Petit Verdot. Podgoriile, atât de faimoase și de diverse, se întind pe o suprafață de cca. 130000 hectare situând regiunea, atât de binefăcătoare cultivării viței de vie, pe primul loc în lume!

Chiar și pe cheiul Bacalan, dincolo de podul dedicat lui Jacques Chaban-Delmas, se găsește și un Muzeu al Vinului, unic în lume, creat din anul 2016. Clădirea acestuia, extrem de îndrăzneată și cu influențe futuriste, pe care am văzut-o, ce-i drept, de la distanță, pare să sugereze fie momentul învârtirii vinului într-un pahar, fie mișcarea de înfășurare a viței de vie pe un arac. Aveam să aflu că, în interior, pe cei 3000 mp., sunt amplasate tot felul de standuri, pivnițe cu cca. 800 de vinuri din întreaga lume!, inclusiv din țara noastră, ateliere și zone de degustări, un spațiu expozițional și chiar o sală de conferințe. Deasupra turnului se află amenajat un restaurant de unde clienții, care își potolească foamea și savurează licorile inconfundabile ale vinurilor din interior, pot admira, prin ferestrele din sticlă, și alte splendori ale orașului.

Datorită prosperității și ambițiilor, dar și atmosferei sale plină de viață, pe care am întâlnit-o, orașul Bordeaux reușește să trezească, din ce în ce mai mult, interesul turiștilor francezi, spanioli sau englezi, ce sunt plăcuți impresionați, nu numai de edificiile arhitecturale, adevărate bijuterii, ce seamănă întrucâtva cu cele de la Paris, ci și de cheirurile întinse, de locurile de prome-

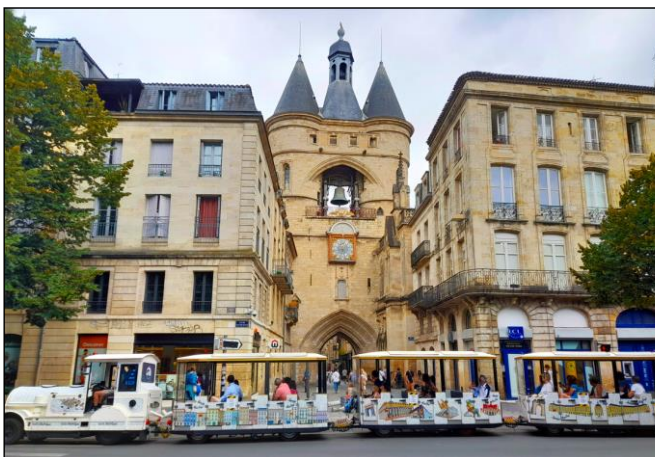
(continuare în pag. 108)

(urmare din pag. 107)

adă ideile ori evenimentele cultural-artistice atât de numeroase. Desigur că tuturor acestor atuuri li se adaugă și oamenii locului, atât de deschiși, primitivi și veseli, făcându-te să te simți, întotdeauna, în siguranță pe stradă. Poate că tocmai și din acest motiv, cu cinci ani în urmă, revista „L'Express” ajunsese să considere localitatea ca fiind „cel mai plăcut oraș de trăit în Franța”.

Bordeaux este considerat, totodată, și un mare port maritim. Acesta începe din zona orașului vechi, unde descind navele de croazieră, ori au loc diverse sporturi nautice, și se întinde, pe mai mulți zeci de kilometri, până în gura Oceanului Atlantic. Din păcate, din cauza timpului limitat, a trebuit să amân pentru altădată această tentantă oportunitate.

După ce am părăsit zona centrală a orașului, am trecut prin câteva suburbii înfrumusețate de noile blocuri de locuințe din cartierul Euroatlantic al căror design, extrem de modern și în culori mai puțin stridente, se integrează dorinței Primăriei de a conserva patrimoniul natural moștenit, pentru ca, o dată parcursă și șoseaua de centură, dinspre nord, să reușim să intrăm și pe autostrada ce indica drumul cel mai sigur spre Paris. Bineînțeles că ne-a trebuit aproape o oră pentru ca să putem scăpa de aglomerația infernală, care se crease, la sfârșitul zilei de vineri, din cauza zecilor, poate chiar sutelor de tiruri, ce păreau să aibă, ca destinație, atât navele de prin port, cât și drumurile spre partea sud-estică a Franței ori chiar spre Spania, aflată nu prea departe.



Bordeaux – Turnul marelui clopot



Cosmin POPA

Cântec de leagăn (elegie)

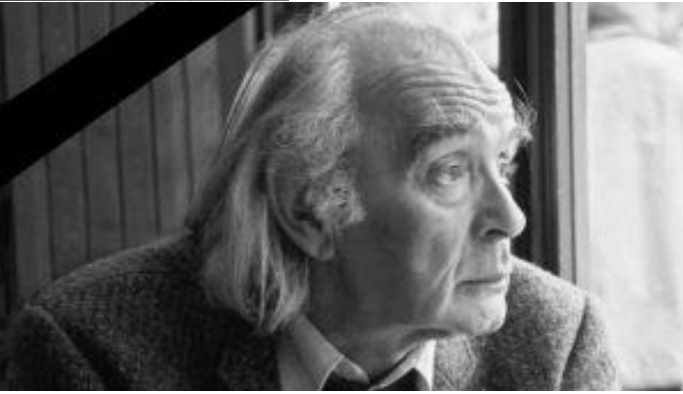
Când luna, lumânarea moartă,
Ne cuprindea îmbrățișată
Prin orașul german, vara
Prin grădina botanică,
Printre librării și biblioteci
Mâncând înghețată și jeleuri
Bând fanta
Ți-am șoptit primul sonet
De monogamie - Anneliese - și te-ai cutremurat de
dragoste și monogamie
Și ne plimbam prin lacul de flori parfumate
Și ți-am spus că am deschis cărți întunecate
Și-am intrat în lad să te scot
Și călcam pe toate cadavrele și pe toți scheleții
Biciuind pe flăcările ladului
Craniile și demonii
Și te-am adus la suprafață
Când luna ne lumina
Sub un ritual păgân
Și ți-am șoptit elegia zodiei Fecioară – Anneliese –
Și ne-am îndreptat spre oraș
Sub luminile de cinematograful și de magazine
Trecând prin ploaia violentă
Printre mașini și oameni
Râzând
Cu tine sub umbrela mea
Și ți-am spus că ardem
Ca flăcările ladului
Și ți-am șoptit din nou cântecul de leagăn sub o
lună și sub un oraș mistic – Anneliese –
Și ai înțeles moartea și indiferența față de lume –
Anneliese - infinit.

Palisada medievală

Spre fortul vrăjitorului
Cu cărți de magie albă
Trece o caravană de lemne putrede
Printre bolovani și copaci morți
Sub troiene de zăpadă crudă
Și se oprește la un templu din lut
Cerând prosperitate și trudă
Sub soarele cețos și pur
Sub luna de argint misterioasă

La început de primăvară rece
Caravana ajunge în fortul
Vrăjitorului cu crani și făclii
Din pietre roșii
Și îi cere binecuvântarea
Sub amurgul roșu
Când corbii vin
Și fură cadavrele
Din luptele
Deceniului trecut





Emil BRUMARU

Elegie

O, vechi și dragi bucătării de vară,
 Simt iar în gură gust suav de-amiază
 Și în tristețea care mă-nconjoară
 Din nou copilăria mea visează:
 Ienibahar, piper prăjit pe plită,
 Pești groși ce-au adormit în sos cu lapte,
 Curcani păstrați în zeama lor o noapte
 Spre o delicatețe infinită,
 Ciuperci cât canapeaua, în dantele,
 Icre cu bob bălos ce ochiu-și cască,
 Aluaturi tapisate, crescând grele
 Într-o dobitocie îngerească,
 Moi miezuri de ficați în butoiașe
 De ou de melc, înlăcrămate dulce,
 Mujdeiuri ireale, șunci gingașe
 Când sufletu-n muștar vrea să se culce,
 Și-n ceainice vădindu-și eminența
 Prin fast de irizări și toarte fine
 Ceaiuri scăzute până la esența
 Trandafirie-a lucrului în sine!

Julien Ospitalierul

Mă numesc Julien Ospitalierul. Am treizeci de ani.
 Duc o viață destul de retrasă, la țară, și iată, v-o jur,
 În patul meu moale nu au dormit decît struguri și boi dia-
 fani
 Și prieten nu-mi este decît detectivul Arthur.
 Melcilor (celor mai leneși) le-am spus totdeauna: „Veniți,
 Putreziți în fotolii, umblați pe oglinzi, intrați-mi în gură”.
 Oh, fiindcî nu pot refuza nici un dulce capriț,
 Tinere cepe scaldat-am în lacrima-mi pură.
 Vara cultiv levănțica și-n vreme ce-aștept diligența poș-
 tală
 o dată la cinci săptămîni
 S-aducă scrisori, în mîna c-o bilă de fildes galbuie,
 De sufletul meu mirosind a gard proaspăt atîrnă-n exta-
 tice cuie
 Subțiri lenjerii de fîntîni.

Apoi, cind e toamnă și-ascult împăcat cum în lungi
 dup-amiezi

Iepuri de angora-mi ronțăie cărțile-n tufele-adînci de
 mărar

Și cum se surpă pe mese miresme-n prăpastia unui
 pahar,

Cu toată ființa mea-n praf jubilez.

Și-ngenunchind fericit lîngă ușă,

Furnicile portocalii eu le trec peste prag, în urechi,
 dintr-o cameră-n alta,

Iar către-amurg mă rog blînd și umil să plutească-n
 înalta

Sufragerie a casei mari gălbenușe...

Negoț cu îngerii. Gălețile cu amor

Motto: Dă-te jos din corcoduș / Că ți-o văd acuș-acuș!

Îngerul meu, în două găletușe,
 Mi-aduce, cam nemernic, corcodușe
 Fiindcă uitîndu-mă cum le culege de pe crengi
 Am reușit să-i văd minunele-i întregi
 Ce le ascunde sub capotul lui smierit
 Cînd, Dumnezeu să-l ierte!, s-a crăcit
 Și le-a cules, în gînd c-o taină-anume
 Ce dacă mai stătea făcea și spume
 Și începea tot cerul să miroase
 A subțirele buze de mătase
 Lin dezlipindu-se de nerăbdare,
 Căci sub capot dînsul nimic nu are
 Decît ceva ce nu poți să înduri
 Deși poartă medalion și fini conduri
 Și îi roșesc, sfios, obrazii puri...





Nicu SAVA

Scrisori de la EMIL BRUMARU

"Sînt bucuros c-am dat peste un poet autentic"

Prietenia mea cu Emil Brumaru a început brusc și cu noroc. Începuse el o poștă a redacției cu un nume fistichiu, "Diligența poștală", într-un supliment al ziarului "Scînteia tineretului", care se chema "Năzuințe", iar eu am fost primul lui "mușteriu". Mi-a publicat din prima trimitere patru poeme "mari și late", cum se exprima el. M-a declarat în mai multe rînduri prietenul lui dar m-a și ajutat efectiv la apariția primei cărți. În noiembrie 1981 m-a dus de mîină să citesc la cenaclul "Confluente" din București cu Matei Vișniec (acesta prezentat de Mihai Șora, eu de Emil Brumaru). Luasem concursul de debut în volum la "Junimea" prin 1981, împreună cu tinerii (pe atunci) poeți Cassian Maria Spiridon, Tudor Cristian Roșca, Elisabeta Vartic și Constantin Severin, (Brumaru nu a fost în juriu) dar cartea nu se mai tipărea. Cenzura îmi eliminase din carte aproape toate poemele (cartea avea, inițial, 58 de texte, dar mai rămăseseră vreo 20), trecuse doi ani și volumul nu mai apărea. Brumaru intra săptămînal pe la editură să-l întrebe pe directorul "Junimii" cînd dă drumul la carte. De la Emil Brumaru mai păstrez doar patru scrisori. În prima dintre acestea (cea din 1 martie 1981) mă anunța, printre altele, că va face diligențe să public în cîteva reviste și să citesc în Cenaclul "Confluente" de la București:

"Dragă domnule Nicolae Sava,

Sînt bucuros că am dat peste un poet autentic. Asta mă onorează pe mine-n primul rînd, cred că-ți dai seama. Din noul lot mi-au plăcut cam jumătate. Una i-am dat-o lui Ion Cristoiu (care conducea pe vremea aceea revista SLAST; n.n.) s-o publice la "Constelații lirice". Dar nu aștepta cu sufletul la gură, de el, nu de mine depinde apariția.

Voi încerca la "Convorbiri literare" să-l conving pe Sturzu să-ți deie un ciclu de poeme cu poză. Dar nu uita că el e șeful revistei, nu eu.

La Luceafărul nu prea am spor, acolo e o tabără bine definită, din care eu nu fac parte.

Cred că va trebui să vii o dată la Cenaclul "Confluente" (se ține la două săptămîni, joi) ca să-ți citești (mia) suta de poeme. Asta se va aranja, vorbesc eu cu Cristoiu, vei fi anunțat din timp.

În continuare trimite-mi versurile și tot ce vrei pe adresa mea de acasă: str. Cuza Vodă, 6, etaj V, ap. 14, Iași, 6600. Cu prietenie, Emil Brumaru. Telefonul meu este 15387.

P.S. Complimente iubitei dumitale, Mina, care-ți aduce garoafe-n timp ce cînți porcării cu prietenul Nicolau după patru kile de vin!!! E. B."

În cea de-a doua scrisoare, din 31 X 1981, îmi dădea niște date certe în legătură cu prezența mea la Cenaclul "Confluente" de la București:

"Dragă Nicolae Sava,

Vei citi pe 12 noiembrie, joi. Cristoiu a anunțat în ședința de deschidere a cenaclului chestia. Eu te voi prezenta. Trebuie, cred, să vii în Iași pe la sfîrșitul săptămîinii ăsteia ca să stabilim exact ce vei citi. Deci adu tot ce ai! (Nota o vor face cei de la Sc. t. pentru serviciu). Trebuie să-mi spui cui să o adreseze. Amănunțele le stabilim cînd sosești în Iași, joi, vineri sau sîmbătă. Eventual dă-mi un telefon și comunică-mi ziua și ora cam cînd apari. După ce vei citi vei fi publicat cu o jumătate sau chiar o pagină de poezie la "Distingem o voce". Eu te voi prezenta-n 15 rînduri! E clar? Te aștept. Emil Brumaru".

După ce a trecut și ziua de cenaclu, în care s-a întîmplat exact cum era stabilit, Emil îmi mai precizează într-o scrisoare, a treia, din 1.XII. 1981, ce ar trebui trimis la SLAST pentru pagina în care voi apărea:

"Dragă Nicolae Sava,

M-am gîndit mai bine. La urma urmei eu te prezint pe tine, nu tu pe mine! Deci trimite-mi:

1. Poza
2. Nota autobiografică (bătută la mașină)
3. Vreo 10-12 texte (bătute la mașină).

Eu voi face prezentarea (15 rînduri) și voi expedia tot materialul lui Ion Cristoiu. Cred că pricepi că, prezentîndu-te voi propune și poeziile după gustul meu. Dar tu însemnă-ți preferințele, s-ar putea să coincidă cu ale mele. Dă titlul acela despre care am vorbit. Nu fi nerăbdător. Noi am făcut o treabă bună și-o vom continua, te asigur. Cu prietenie, Emil Brumaru".

Cea din urmă scrisoare este datată 2 februarie 1982:

"Dragă Nicolae Sava,

După cum vezi, ți-am dat adresa la gagici. Altceva ar mai fi că am vorbit cu Liviu Antonesei să-ți publice în "Opinia studentescă" o pagină. I-am pasat din poeziile aflate la mine, nepublicate. Dacă se va întîmpla chestia o să-ți fac și o foarte scurtă prezentare (10 rînduri)... (Da, am apărut într-un număr din "Opinia studentescă" cu un grupaj de poeme, împreună cu poetul și prietenul meu Călin Vlase, cîte jumătate de pagină de fiecare; n.n.).

Altceva. A apărut Liliana Ciornei prin Iași, cea de la "Plicuri transparente" din numărul din SLAST în care ai apărut tu cu poză. Culmea, lucrează la Autobaza Cîmpulung! (Eu lucram pe vremea aceea la Autobaza din Tîrgu Neamț; n.n.) Are 19 ani, e drăguță. Poate te însori și tu o dată, ce naiba! Ca-ntr-o poezie.

Deci,

- 1) Trimite-mi poeziile, dacă poți, mie.
- 2) Aici toți vorbim cu dragoste despre tine (eu, Danilov, Tamara, Antonesei etc).
- 3) Sper să facem noi isprăvi împreună, adică literare.

4) De 10 zile nu mai beau!!!

Cu afecțiune, Emil Brumaru".

Asta e ultima scrisoare pe care o mai păstrez de la Emil Brumaru. Nu știu dacă s-a lăsat atunci de băut, cum m-a anunțat triumfal, dar pentru o perioadă de

(continuare în pag. 111)

timp cred că da.

Am multe amintiri frumoase din acea perioadă de vreo 2-3 ani în care mă întâlneam la câteva săptămâni cu el și cu Nichita Danilov, pe acasă, și la Brumaru (în camera lui în care nu avei unde să te așezi din cauza cărților clădite într-o harababură periculoasă), și la Nichita, dar și prin localuri, pe la "Cina", pe la "Unirea", "Moldova" sau "Corso", ei fiind corectori la "Convorbiri literare" din minunatul Iași. Se știe deja, Emil era cel care comanda la masă de fiecare dată câte două vodci mici, noi câte una mare și începeam să punem țara la cale. Lui Emil nu-i plăcea bîrfa. Dar făcea mare haz de cei înfumurați și fără talent. Avea cîțiva tineri poeți în țară pe care îi promovase la "Diligența poștală" și le urmărea evoluția: Constantin Preda din Craiova, Dan Giosu din Iași, Marin Ifrim din Buzău, Dinu Pătulea din Vîlcea.

În una din zile, în care m-am văzut doar cu Emil la un restaurant din centru, nu mai țin minte cum se numea, undeva vizavi de blocul lui, Emil vine la întîlnire însoțit de George Lesnea, poetul și traducătorul în românește al lui Esenin. Eu, mai timid, m-am cam pierdut cu firea. Dar avea să am o surpriză și mai neplăcută pentru mine imediat: după ce Brumaru m-a prezentat noului oaspete și și-a băut doar prima vodcă mică s-a scuzat că nu mai poate rămîne. A și plecat. Am rămas cu George Lesnea. Mi-era teamă că discuția dintre noi, străini unul de altul, va lincezi. Spre bucuria mea, nu s-a întîmplat deloc așa. Bătrînul Lesnea, după ce m-a întrebat de unde sînt și cam în care parte a satului meu am copilărit, a început să mă descoase: ce mai face țiganul cutare, dacă soția lui mai trăiește, copiii lui unde au ajuns, dar vecinul meu, fostul șef de post, ce mai face la pensie, dacă s-a terminat de reparat podul de la Cărbuna, dacă s-a asfaltat drumul spre Secu etc. Am rămas perplex: cunoștea mult mai bine și în amănut pe aproape toți vecinii mei, în special țiganii din sat. Ulterior am realizat că bătrînul Lesnea, pescar învederat, și-a petrecut multe veri în comuna mea, acolo fiind și casa de odihnă a maestrului Sadoveanu, cu care era prieten, apelînd desigur, cînd mergeau la vînătoare sau pescuit la țiganii din Vînători. Mi-a și povestit cîteva întîmplări din satul meu petrecute cu mult timp în urmă.

Pe unul din volumele de versuri pe care le am cu autograf de la Emil, "Dulapul îndrăgostit", acesta scrie: *"Poetului Nicolae Sava, Sufletul meu îmbibat cu Bitter Martini, într-o dimineață ploioasă-n care i-am dat cu pixu-n moalele manuscriselor, încredințîndu-l că data viitoare vom bea de-un milion de lire sterline (personale!), acest dulap unde-l rog să-și păstreze prietenia mea pentru dînsul, îmbrățișîndu-l. Emil Brumaru. 2 octombrie 1981"*.

După cîteva drumuri la Iași m-am cunoscut mai bine cu Emil, îl iubeam ca pe un prieten drag, el era grijuliu cu mine ca un frate mai mare. Iată ce scria el, după vreo doi ani, la "Diligența poștală" din revista "Cronica" din 21 ianuarie 1983: *"Totu-i bine cînd începe cu bine! Prima diligență poștală, rostogolită vijelios în februarie 1981, avea ca pasager de seamă pe Nicolae Sava! Să fi vrut să nimeersc cu rostopasca în butonieră și nu reușeam mai dihai decît s-a potrivit să o facă juriul ce i-a acordat, mare și lat, un premiu la concursul pentru debut în volum pe anul 1982, la Editura Junimea! Deci a tinerilor, precum i se zice pe nume. Să mă fălesc puțin nu strică la... lingurică. Nicolae Sava tace și apoi tace. Iar cînd scrie, a se observa cu lupa*

fenomenul, ia caimacul cel mai gros de pe ulcică, la fel de mut ca întotdeauna. Pe urmă surîde. Și din surîs în surîs ajungem la poeme muiate în tristețe. E o modestie și o delicatețe în omul zîmbitor. Se pare, a suferit destule omizi păroase pe suflet. Mărturisesc (fusta-i cu belea, domle!) că mereu îl îmbii să se însoare. Eu: "....." Sava: "...." Și dicțiunea se înpotmolește. Pleacă, dă telefoane, îmi așează brazi de cuvinte curate în brațe, glasul-i dispăre din neglijența unor telefoniste aiurite: tttiiiiii... Cînd reapare, rar, mă bucur și mă înduioșez. Nici nu știu de ce. Un frate din comuna Vînători".

Închei aceste cîteva amintiri cu Emil Brumaru cu prezentarea pe care mi-a făcut-o în SLAST: *"Nicolae Sava trăiește brutal și se fotografiază cu cravată. Relativa izolare îl avantajează. Astfel se respiră în Vînători-Neamț, altfel aiurea, unde pe un centimetru pătrat se cațără unii peste alții o sută de poeți. Spațiul contează. Și aerul. Și literele, am senzația, în anumite locuri. Vreau să fiu înțeles exact: izolarea, spațiul, aerul, literele sunt importante doar pentru adevărații scriitori. Un fel de probă de foc și de rouă. Cine rezistă e ștampilat pe viață. Dovada? Nicolae Sava, poet de cursă grea. Poemele, niște dreptunghiuri de cuvinte în mișcare lentă, ascund o mare nostalgie: prietenia"*.





Florentin STRECHE

Memoria, etica și istoria în proza realistă contemporană, în volumului «De vorbă cu... Maria» de Ion Dulugeac

Volumul *De vorbă cu... Maria* (Editura Romhelion, 2025) semnat de Ion Dulugeac reprezintă una dintre cele mai articulate încercări recente de a reînvia tradiția prozei realiste românești, ancorată în morală, istorie și memorie. Autorul, fidel unei viziuni clasice asupra literaturii, propune o serie de texte scurte care funcționează ca un mozaic al conștiinței românești, un tablou în care se amestecă vocile trecutului, ale comunității rurale și ale intelectualității moderne.

Ion Dulugeac scrie într-un registru accesibil, dar profund. El nu caută spectaculosul formal, ci adevărul moral al vieții.

Personajele sale - preoți, țărani, ofițeri, femei, scriitori sau demnitari - sunt oameni ai unei epoci frământate, surprinși între tentația puterii și fragilitatea credinței, între dorința de dreptate și fatalitatea destinului. Volumul se poate citi ca o cronică morală a secolului XX românesc, în care memoria familială, religia și istoria colectivă se împletesc într-un discurs sobru, de un realism sincer, cu accente confesive.

Ion Dulugeac aparține unei linii de prozatori pentru care literatura are un rol moral. Ca și Ioan Slavici, Ion Agârbiceanu sau Marin Preda, el privește lumea printr-un filtru etic. Nu întâmplător, multe texte din volum reiau motivele vinovăției, ale iertării și ale reconcilierii omului cu sine. Proza sa este realistă prin fidelitatea față de detaliu, dar și prin respectul pentru structura vieții. Fiecare povestire se sprijină pe o întâmplare recognoscibilă: o tragedie de familie, o dispută morală, o istorie locală. În același timp, autorul acordă o mare importanță memoriei ca mecanism de salvare spirituală. Povestirile sunt spuse adesea de un narator care reconstituie evenimentele din trecut: un martor, un descendent, un om al prezentului care privește spre ceea ce s-a pierdut.

Această strategie face ca volumul să funcționeze ca o antologie a memoriei culturale și istoric. De la viața rurală până la elitele comuniste, toate planurile existenței sunt legate printr-o perspectivă comună: aceea a unei lumi care încearcă să-și păstreze demnitatea.

Textul „Părintele Bujor” deschide volumul și are valoarea unei parabole morale. Povestea urmărește destinul unei familii din sudul țării, de la generația bunicilor până la tinerii din prezent. Nucleul povestirii îl constituie figura părintelui Bujor – un preot confruntat cu o serie de tragedii: moartea fiului, pierderea soției, destrămarea familiei. Fragmentul în care părintele, copleșit de durere, strigă spre cer – „Tu-ți Dumnezeul mă-tii de Dumnezeu! Dacă existai, nu permiteai să mi se întâmple atâtea necazuri...” – reprezintă momentul central al narațiunii.



Blasfemia sa nu este un act de necredință, ci de disperare sinceră.

Dulugeac surprinde aici conflictul dintre credință și suferință, dintre datorie și revoltă. Prin acest personaj, autorul oferă o meditație asupra condiției umane. Părintele Bujor nu este doar un simbol al credinței puse la încercare, ci și imaginea omului modern, care caută sensul într-o lume fără repere. Narațiunea este amplă, desfășurată pe mai multe generații, ceea ce conferă textului alură de *cronică de familie*. De altfel, Dulugeac continuă tradiția romanului genealogic, arătând cum păcatele și virtuțile se moștenesc. Drama personală se transformă într-o meditație asupra neamului, asupra istoriei și a legăturii dintre oameni.

Proza „Cenaclul de la Comana” schimbă registrul și aduce cititorul în epoca comunistă. Personajele aparțin elitelor culturale, iar centrul lumii narrative devine casa demnitarului Gogu Rădulescu, transformată într-un veritabil sanctuar al artiștilor. Ion Dulugeac investighează relația complicată dintre cultură și cercurile Puterii. Cenaclul literar apare ca un spațiu dublu: de libertate spirituală, dar și de compromis moral. Scriitorii, actorii și pictorii care frecventează casa de la Comana trăiesc o existență ambiguă – se bucură de protecția regimului, dar își pierd treptat independența. Prin acest text, autorul reușește să redea fidel atmosfera intelectuală a anilor '70-'80, cu farmecul și corupția ei. Descrierile seratelor literare, ale discuțiilor între Augustin Buzura, Fănuș Neagu sau Dorina Rădulescu, trădează o nostalgie pentru o epocă în care cultura era încă un act de rezistență, chiar și sub ochii puterii. Tema dublului moral – artistul care trăiește între vocație și compromis – este tratată fără sarcasm, cu o blândețe melancolică. Autorul surprinde oamenii în complexitatea lor, într-un balans permanent între sinceritate și adaptare. Dincolo de aspectul documentar, „Cenaclul de la Comana” propune o reflecție despre libertatea interioară și despre felul în care arta poate supraviețui într-un context politic opresiv.

„- Știi, dragul meu Fănuș, că Gogu Rădulescu a fost de trei ori închis: o dată de sovietici, apoi de comuniști și a treia oară de capitaliști. Astfel că viața bietului Gogu a fost de trei ori pe marginea prăpastiei.

- Prima dată, s-a petrecut în Uniunea Sovietică, în 1941, până la finele războiului. Mobilizat pe Frontul de Est, după ce-a trecut Prutul, comunistul cu doctorat în eco nomie la București s-a predat Armatei Roșii. Dar frații l-au 26 de vorbă cu... Maria trimis în lagăr, după ce încercaseră să-l trimită cu misiuni de spionaj în România
(continuare în pag. 113)

Astfel, în 1952 a fost exclus din partid și anchetat în legătură cu „devierea de dreapta”.

Ultimul text ce merită analizat în ansamblul volumului, „**Bunica Sofia**”, readuce accentul asupra memoriei personale și feminine. Povestirea reconstituie episoadele bombardamentelor din aprilie 1944, văzute prin ochii unei bunici care își apără nepoții. Prin vocea Sofiei, autorul oferă o imagine de o autenticitate emoționantă asupra războiului: „Când avioanele treceau prin aer, glasul motoarelor îți frângea elanul și-ți îngheța inima...”

Această frază sintetizează stilul lui Dulugeac - direct, descriptiv, dar încărcat de empatie. Bunica devine o figură simbolică a feminității eroice, o femeie care nu filozofează, ci acționează, care transformă spaima în protecție și iubirea în scut. Textul se remarcă și prin realismul său istoric. Detaliile topografice (Calea Griviței, Podul Grant, bombardamentele engleze) dau verosimilitate scenei, în timp ce limbajul oral al personajelor reînvie atmosfera Bucureștiului de altădată.

Stilul lui Ion Dulugeac este realist, dar nu lipsit de poezie. Narațiunea este lineară, însă presărată cu reflecții lirice și observații morale. Dialogurile au naturalețe, iar descrierile se sprijină pe imagini vizuale simple și puternice.

Autorul cultivă un realism reflexiv, în care faptele concrete se transformă în simboluri. Ceea ce pare doar o povestire de viață ascunde adesea un sens moral sau spiritual. Limbajul este limpede, accesibil, cu influențe din vorbirea populară și cu o muzicalitate discretă. Se observă, de asemenea, o predilecție pentru personajele meditative, care se confruntă cu propria conștiință. Dulugeac nu creează eroi, ci oameni obișnuiți, ale căror gesturi dezvăluie o dramă profundă.

De vorbă cu... Maria este mai mult decât un volum de proză scurtă: este o carte a memoriei morale, în care Ion Dulugeac reușește să unească istoria și viața interioară, să dea chip demnității și durerii. Autorul propune astfel o întoarcere la valorile umane fundamentale: credința, iertarea, responsabilitatea, iubirea.

Prin realismul său sobru, prin atenția acordată memoriei și prin capacitatea de a da sens moral suferinței, Ion Dulugeac se înscrie în linia scriitorilor care văd în literatură nu un joc estetic, ci o formă de cunoaștere și rememorare.

Ion Dulugeac se remarcă drept un autor care propune revitalizarea prozei realiste românești, o literatură în care memoria, etica și istoria se împletesc într-un discurs sobru și profund uman. Prin diversitatea temelor – de la tragedii familiale, la relația dintre artiști și putere, până la mărturia feminină în fața războiului – autorul construiește o galerie de personaje veridice, purtătoare ale unor dileme universale.

Fie că evocă suferința părintelui Bujor, ambiguitățile morale ale elitelor culturale sau curajul bunicii Sofia, Ion Dulugeac demonstrează o sensibilitate aparte pentru drama interioară și pentru responsabilitatea memoriei. Stilistic, deci, prozatorul rămâne fidel unui realism de profunzime, în care limbajul direct și atent nu se opune emoției, ci o potențează. Astfel, în toate prozele din volum, se conturează aceeași viziune etică: literatura ca act de mărturisire, ca instrument de recuperare a unei demnități umane puse la încercare de istorie.

Avem nu doar o colecție de povestiri, ci o veritabilă



cronică morală a secolului XX românesc, în care individul și comunitatea sunt recuperați prin memorie, iar literatura capătă funcția esențială de a salva ceea ce altfel s-ar pierde. În final, cartea confirmă vocația lui Ion Dulugeac de a readuce în prim-plan literatura responsabilă, orientată către adevărul vieții și către valorile care definesc umanul.





Adrian TALABĂ

O celebrare a valorii: Petre Rău, între matematică și literatură

Într-o atmosferă încărcată de emoție, recunoștință și bucurie culturală, Școala Gimnazială „Gabriel Drăgan” din Nicorești, județul Galați a găzduit, luni 10 noiembrie 2025, un amplu eveniment cultural-artistic, dedicat zilei școlii, dar și valorilor și personalităților nicoreștene care au marcat istoria acesteia. Figura centrală a manifestării a fost renumitul matematician-informatician, editor, poet, prozator, eseist și critic literar Petre Rău, fiu al satului și prieten de nădejde al comunității nicoreștene.



Evenimentul a adunat, în sala de festivități, în fapt sala bibliotecii școlii, foarte mulți invitați și oaspeți. Printre ei s-au numărat: Petre Rău, părintele protopop Mihai Roșu, șeful Protoieriei Nicorești, inginer Gheorghe Grădinaru, consilier al Primăriei Nicorești, profesorul și scriitorul Ștefan Andronache, scriitorul și jurnalistul Tănase Dănilă, poetul și jurnalistul Adrian Talabă, Iuliana Ițu – psihoterapeut, Doina Talabă - grafician, Emma Drăgan - soția regretatului muzician Mircea Drăgan, conducătorul formațiilor Sideral, Mondial și Romanticii, fiul scriitorului nicoreștean Gabriel Drăgan. Au fost prezente numeroase cadre didactice, un impresionant sobor de preoți care au sfințit evenimentele, dar și elevi, părinți și foști absolvenți ai școlii nicoreștene ș.a. Printre organizatori și gazde s-au numărat: profesorii Țuchel Nicuța - directorul școlii, Boghiau



Cătălina Ioana - director adjunct, Andronic Gina – profesor și bibliotecar, organizatoarea unei minunate expoziții de cărți semnate de scriitorul sărbătorit, Andronic Cezar Ionuț - profesor de engleză-franceză, care a prezentat, pe diapozitive și proiecții de filme, personalitatea scriitorului Petre Rău.

Deschiderea a debutat cu o comemorare adresată personalităților nicoreștene care au construit la identitatea școlii, o vie reîntâlnire cu trecutul. Organizatorii au reușit să așeze laolaltă, într-o singură după amiază, emoția reculegerii, dar și bucuria creațiilor artistice contemporane, oferind o demonstrație concludentă că școala „Gabriel Drăgan” nu este doar un loc al învățării, ci și un spațiu viu al tradițiilor și valorilor culturale.



Atmosfera a prins viață treptat, aducând în centrul atenției energia tinerei generații, când pe scenă și-au făcut apariția elevii corului "Armonii nicoreștene" care au interpretat cântece populare specifice zonei. Au urmat

(continuare în pag. 115)

apoi recitări din poeziile poetului Petre Rău, interpretate în mod tineresc și solemn de către elevii școlii. De menționat în mod special intervenția surprinzătoare și foarte plăcută a unui elev cu autism, care și-a ales și a recitat singur una din cele mai reprezentative poezii din opera poetică a lui Petre Rău.



După prezentarea unui documentar special semnat de profesorul Ștefan Andronache, film cuprinzând imagini și momente deosebite din istoria recentă a satului Nicorești, a urmat momentul central al manifestării, prin prezentarea vieții și personalității scriitorului Petre Rău. Momentul a debutat cu o amplă expunere, realizată prin mijloace audio și video de către profesorul Cezar Ionuț Andronic. Spicuiim aici foarte succint unele dintre cele mai importante date din biografia scriitorului Petre Rău. S-a născut în satul Fântâni pe 9 martie 1953, a urmat



școala generală în satul natal, iar liceul în Tecuci. Chiar



înainte de a merge la școală a manifestat o deosebită atracție pentru matematică, pasiune pe care ulterior a transformat-o în profesie. Așadar, a urmat facultatea de Matematică de la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași. În perioada aceea în țara noastră luau amploare computerele și astfel informatica și-a făcut loc printre celelalte pasiuni ale lui Petre Rău, domeniu în care a profesat până la pensionarea din anul 2009, într-o continuă și fulminantă ascensiune atingând cele mai înalte funcții și responsabilități la Centrul de Calcul al Combinatului Siderurgic din Galați, apoi la o firmă particulară de IT ca director de software și până la aceea de a-și înființa și manageria propria sa societate de informatică, pe care a orientat-o prin anul 2009 spre activitatea de editură.

Pe plan literar debutul l-a semnează cu poezie apărută într-o publicație literară gălățeană, încă din timpul liceului, mai precis în anul 1971. De-a lungul timpului a făcut parte din diferite cenacluri literare: mai întâi în liceu, la cenaclul "Calistrat Hogaș", apoi în timpul facultății, în cadrul cenaclului "Mihai Eminescu" fost "Junimea". În 1983, împreună cu niște prieteni scriitori participă la înființarea la Galați a cenaclului literar "Noduri și Semne" iar din 1999 a preluat și manageriat varianta online a aceluiași cenaclu.



A publicat 25 volume științifice (matematică, informatică ș.a.), 47 cărți de literatură (poezie, proză, eseu, aforisme, critică literară). A coordonat 33 de antologii literare, 202 ediții ale revistei literare Boem@ cu apariție lunară. A obținut numeroase premii literare interne și internaționale, la loc de cinste situându-se premiul național „Mentor pentru Excelență în Educație”,

la Cluj Napoca 2015. Demn de subliniat este contribuția sa importantă în formarea noilor generații, nu doar prin opera literară, ci și ca model de viață, ca intelectual complet care și-a pus amprenta discret, dar durabil, în crearea și promovarea multor talente artistice.

Desigur, invitații au avut și ei multe de spus. Unii au recitat din poeziile lui Petre Rău, alții au luat pe rând cuvântul, precum Adrian Talabă, Ștefan Andronache, Ghiorgi Grădinaru, Emma Drăgan și Tănase Dănilă care au vorbit despre personalitatea și opera scriitorului aniversat. Fiecare intervenție a adus o perspectivă personală și/sau complementară, toate au evidențiat și o trăsătură comună: îmbinarea armonioasă între știință și artă, între logica matematică și sensibilitatea literară, un drum al pasiunii și al determinării pe care l-a parcurs sârguincios Petre Rău în trecerea sa prin viață până la aceste momente. S-a subliniat faptul că, în spatele cifrelor din matematică și informatică s-a aflat permanent un poet sensibil, un eseist cu o privire limpede asupra lumii și un prozator atent la detaliile umane.



În aplauzele asistenței și încărcat de emoții, cu vocea tremurândă, a luat cuvântul sărbătoritul Petre Rău, care a reamintit audienței ceea ce a scris de-a lungul timpului cu referire la satul natal și despre tot ceea ce îl leagă de aceste minunate meleaguri nicoreștene:

- în eseu "Verde vale de rai" despre locurile natale
- ampla și documentata monografie "Născut în zodia Nicorești" a comunei Nicorești
- volumul monografic "Satul meu în toate dorurile mele", în care a scris despre istoria satului natal Fântâni dar și a familiei sale de peste 200 de ani care a ctitorit biserici și școli încă din anul 1866
- volumul "Întoarșele gânduri" cuprinzând povestiri rupte din realitatea acestor locuri
- romanul "Evangelia după Potop" scris în arealul cuprins între localitățile Buciumeni-Fântâni-Nicorești-Galați.
- poezii dedicate satului natal în volumul "Neostolite izvoare" ș.a.

Apreciind cât și cum a scris despre aceste frumoase locuri, cred că nu greșim să-l numim pe scriitorul Petre Rău „părinte” al Nicoreștilui, așa cum Ion Creangă a fost al Humuleștilui sau Nicolae Labiș al meleagurilor bucovinene.

Programul artistic a mai fost completat și de intervenția elevilor școlii gimnaziale care au continuat cu dan-



suri populare susținute de ansamblul "Mlădițe nicoreștene".

Astfel ziua cultural-artistică de la Școala Gimnazială din Nicorești a demonstrat că educația înseamnă nu doar învățatură și acumulare de cunoștințe, ci și evocarea memoriei și a personalităților care au marcat aceste locuri. Prin celebrarea personalității scriitorului Petre Rău, cu origini certe nicoreștene, elevii și toți cei prezenți au (re)descoperit un intelectual polivalent, capabil să transforme știința și arta într-un tot armonios.

Evenimentul se înscrie în memoria participanților ca un moment exemplar, în care matematica și poezia s-au întâlnit într-un dialog fertil, informatica și eseu și-au recunoscut rădăcinile comune, iar timpul - cu trecutul și prezentul său - a căpătat coerență într-o școală ce rămâne, neabătut, un centru viu al culturii și al formării spiritului.





Lucia PĂTRAȘCU

ANGHEL FURTUNĂ - PAGINI AUTOBIOGRAFICE

„PAGINI AUTOBIOGRAFICE”, semnat de profesorul ANGHEL FURTUNĂ, un volum surpriză, scris acum mulți ani și publicat postum sub atenta îngrijire a doi dintre copiii săi, Aurel și Sorin Furtună, în acest an când autorul ar fi împlinit 100 de ani. Un altfel de centenar, sărbătorit într-un mod special prin acest frumos și meritoriu gest de restituție.

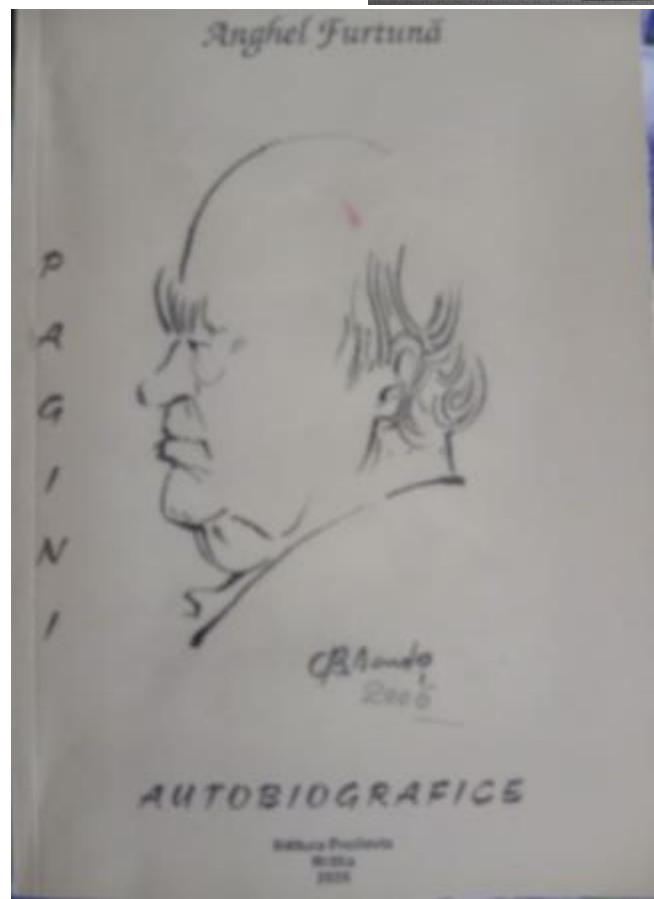
Cine este Anghel Furtună?... Lecturând acest volum binevenit, cititorul află, prin mărturia prozatorului Vasile Ruscescu, despre învățătorul, profesorul, omul de cultură Anghel Furtună, în articolul intitulat „Un om pentru...arta amatoare” că: „Deși de ani buni...este în lumea orașului, el a rămas alături de țăranii câmpiei brăilene pe care-i cunoaște ca puțini alții. Le știe rosturile, truda, sufletul, porturile, obiceiurile și cântul, dăruindu-și la rândul său sufletul ca toate să rămână neîntinate, să îmbogățească în timp zestrea spirituală a satelor noastre.”

Iar pentru cei doi fii care s-au îngrijit de publicarea acestui volum nu este numai tatăl, ci omul care: „...a iubit mult profesia de învățător, apoi pe cea de profesor de limba și literatura română, a prețuit folclorul adevărat, precum și muzica sub toate formele ei...”. Este omul care la vârsta senectuții a hotărât să aștearnă pe hârtie povestea vieții sale, pentru a rămâne mărturie despre toate câte au fost. Proiect finalizat laudabil de cei doi fii! Un gest binevenit, deoarece câți oameni valoroși nu au participat cu toate strădaniile lor la promovarea culturii și, totuși, au rămas în uitarea timpului.

Paginile acestei cărți cuprind, în prima parte, textul autorului său Anghel Furtună, referitoare la biografia și devenirea sa. În partea a doua este materialul rămas virgin, neprelucrat, în arhiva autorului. Acesta a fost preluat și așezat în ordine, sub formă precisă: *Addenda, Lista cărților editate sub îngrijirea lui Anghel Furtună, Articole semnate în presă, Interviu, Despre Anghel Furtună, Genealogie, Documente și fotografii.*

Toate sunt importante, însă prima parte trezește interesul cititorului, deoarece cuprinde o viață de om. O viață bogată în întâmplări, activități, realizări, unele eșecuri și iar realizări. Interesantă este mărturia despre ce se întâmpla în anii de școală, unde micul Anghel este primit în rândul elevilor înainte de vreme, grație aptitudinilor sale impresionante și convingătoare. Este o perioadă descrisă cu multă dragoste și plină de un parfum vechi, pe care puțini dintre noi îl mai cunoaștem. Ani în care se făcea școală de calitate, iar numele dascălilor au rămas ca icoane vii în mintea fostului învățăcel. Și către care se îndreaptă veșnic considerația fostului elev. Sunt modele care-i vor călăuzi ulterior viața și profesiunea.

Sigur că apoi urmează referiri la activitatea spornică a celui ce avea să rămână în amintirea tuturor drept un neobosit om de cultură, îndrăgostit de profesiunea sa,



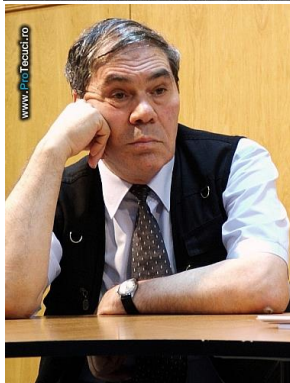
hotărât să -și închine puterile luminării elevilor săi și propagării tradițiilor culturale, a folclorului, prin numeroase manifestări pentru toate categoriile de vârstă.

Interesantă este readucerea din timp a amintirilor legate de anii de școlaritate ai autorului, apoi de activitate profesională, a relațiilor cu mulți dintre colegii săi, de încurajare a altor condeieri și ajutorarea acestora în realizarea cărților semnate de aceștia. Sunt amintiri aduse mai târziu, la vârsta senectuții, învăluite într-un limbaj clar, corect, și plin de căldură, fapt ce ține treaz interesul cititorului interesat să afle cum au fost vremurile atunci când Anghel Furtună nu pornise încă scrierea acestei cărți și care au fost metodele care l-au ajutat să-și îndeplinească visul de a propaga cultura poporului român din această parte de țară.

De remarcat este maniera în care cei doi fii, urmând poate exemplul tatălui lor, s-au îngrijit editarea acestui volum. Aurel Furtună, bibliotecar prin formație, care și-a legat viața tot de cuvântul scris, este cunoscut pentru interesul său pentru carte, pentru cititori, pentru bibliotecă, culcușul alintat al atâtor volume. Rigurozitatea cu care și-a însoțit practicarea profesiunii o viață întregă, l-a obligat moralmente să umble cu finețe în tainicele însemnări ale tatălui său, să le studieze, să le grupeze pe teme și să dea *bun de tipar* acestui volum. Împreună cu, fratele său, cei doi fii au hotărât și au realizat un dar literar celui care le-a fost tată, sprijin moral, material, îndrumător și model.

Admirație pentru strădania depusă!





Ionel NECULA

ADRIAN BOTEZ REVINE¹

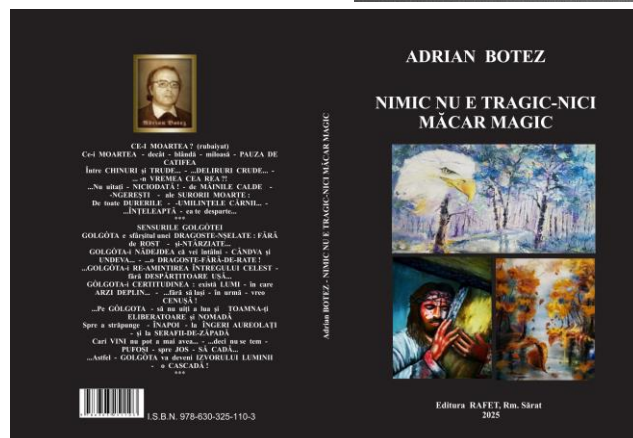
Am spus-o de multe ori și nu ezit s-o repet ori de câte ori mi se oferă ocazia: Adrian Botez este așa de prolific, că e greu pentru un degustător de literatură, oricât de harnic s-ar dovedi, să țină pasul cu frecvențele sale apariții în vitrina cu noutăți literare. Ceea ce spuneau francezii despre Molière este, în mare parte, valabil și pentru vrânceanul nostru, Adrian Botez - care mă onorează, curent cu toate izvodirile sale literare.

Ultima sa carte poartă, tot așa, cum ne-a obișnuit de atâta vreme, un titlu oarecum ciudat, *NIMIC NU E TRAGIC, NICI NĂCAR MAGIC* (Editura Rafet, Rm. Sărat, 2025). Predomină, și în această nouă alcătuire livrescă, ideea de moarte, dar parcă mai pregnant față de cum o evocase anterior. "Nimic nu e TRAGIC - nici măcar MAGIC: totul e PRĂPĂDIT și DIVERS:/ Nu-ncetăm SIMFONIA s-o cântăm într-uma și până la CAPĂT - INVERS:/ Nu mai recunoștem - în nicio SPECIE DIN LUME - SOTERIOLOGICUL VERS" (cf. 1-NIMIC NU E TRAGIC - NICI MĂCAR MAGIC, Adjud, Joi, 7 August 2025, p. 12).

Toate poeziile consemnează, cu exactitate, data elaborării - ceea ce înseamnă că-și trag seva din realitatea noastră endemică, bătută de tot felul de maladii - maladii greu de vindecat, de nu cumva, devin, treptat, chiar nevindecabile. Așa se face că sentimentul obsesiv de indignare, sau de îngrijorare - nu se mai manifestă solitar, la nivel de individ, ci se dilată la nivel de etnie și afectează țara, realitatea românească, în toate neputințele ei. "Peste noi - TOȚI URINEAZĂ!/ NEVOILE-și fac...- ...cu EMFAZĂ! / Și ce dacă ... - ...bin' că plouă: SFANȚII noștri-or FACE OUĂ!/ COȘMARULUI ăstuia - AZI - i se tot spune "ROMÂNIE"/..... «GRĂDINA SFINTEI MAICI A DOMNULUI» - ajuns-a UN CUIB DE CIORI - ÎN A PAIAȚEI PĂLĂRIE!" (cf. 14 - EPOPEEA MODERNĂ A OMENIRII ÎNDRĂGOSTITE DE GÖLGOTA - Adjud, Sâmbătă, 13 Septembrie 2025, p. 32).

Tonul este tot deprimant, iar DISPERAREA - leit-motivul dintotdeauna al lirismului activat de Adrian Botez - se radicalizează și se adâncește, cu cel puțin o octavă.

O altă secvență a cărții este consacrată rubaiyatelor - gen privilegiat de poet, prezent cam în toate alcătuirile sale livrești anterioare. Sigur, tonul sever, bovaric și plin de formulări fataliste îl regăsim și în aceste depoziții lirice, dar, dincolo de obstinațiile sale apocaliptice, regăsim o bogată galanterie de răscoliri ființiale și o generoasă recuzită de trăiri tectonice, încercate de poet și transpuse în ritmica rubaiyatelor. "Zăboveam - de multe CEASURI - pe VECHEA NOAST' CĂRARE / printre COPACII cari MEREU - mi te ascund în ZARE.../ Nădăduiam că - în



sfârșit! - de mine te vei îndura/ Și din pustiul LUMII-n care-ai dispărut ... mi te vei arăta..." (cf. 18-ZĂDĂRNICIE, Adjud, Vineri, 8 Septembrie 2025, p. 76).

Cea de a treia secvență a cărții este consacrată unui amalgam de teme, din care nu lipsește TRUVERUL-ARMONIE - un motiv drag poetului ! :

"NIMENI! - nimeni nu m-ascultă !/CÂNTECUL meu: O INSULTĂ !/...Cu LUMEA ce-aș putea face ?/Să o-nchid între CAPACE ?// De RĂCNIT - PIEPTUL mă doare:/Voi sădi - -n TĂCERE - -O FLOARE !/FLOAREA fi-va ȘOAPTA mea/Pentru CEL-CE-M-ASCULTĂ...//...Am pus ROUA - în POTIRE / Pentru CEI cu LECUIRE.../ ROUA îi va boteza/ Pe TOȚI câți m-or asculta..." (cf. 16 - TRIBULAȚIILE² TRUVERULUI, Adjud, Marți, 16 Septembrie 2025, p. 107),

...dar și balade, imnuri și Golgote:

"MUNȚII plâng... - ...VĂNTUL suspină... - ...iar la STRUNGĂ - BACII / Mulg - din ȚĂȚA MIORIȚEI - LAPTE ÎNDOIT CU SÂNGE !/...STRĂMOȘIMEA noastră SFÂNTĂ : MARTIRII - VALAHO-DACII/ Înfiorată de-un BOCET - CA LA MORT - ...SE STRÂNGE // În jurul VĂPĂII VETREI ! - ...TOȚI vin și întrebă : / «DE CE GLIA-i ÎN FURTUNĂ... - ...și - ÎN TOI³ - SE CRAPĂ?»//...Oar' ce DEMONI (...NOI - de ASTĂZI !) - îndesăm sub TINĂ ?/ Că - la fiecare PAS-DE-OAMENI - ȚĂȘNESC NORI DE VINĂ !/...De ce CRIST nu e de față? CIN' L-A ALUNGAT?/ Ajuns-am - NOI - în GRĂDINA FĂRĂ DE PĂCAT/ IAR RĂSTIGNITORI DE OAMENI ?! - ...NEBUNI DE LEGAT !/...CINE va răspunde - oare - la AȘA-NTREBAT ?/ ...CIN' va trage - la LUMINĂ - STRĂINUL SPURCAT ?/...CINE va ieși ÎN FAȚĂ - spunând : «AM TRĂDAT!»... ?!" (cf. 15-BOCET ÎN MUNȚI, Adjud, Luni, 15 Septembrie 2025, p. 105).

...toate decontate din aceleași învolburări nereprimare, încercate de poet în ceasurile lui de neliniște, CÂND FACE DE VEGHE, LA TÂMPLA ȚĂRII ȘI A DESTINULUI OMENESC...

¹ -Adrian Botez - "NIMIC NU E TRAGIC - NICI MĂCAR MAGIC", Ed. Rafet, Rm. Sărat, 2025.

² -TRIBULAȚIE : Zbucium sufletesc, frământare, necaz; alergătură.

³ -TOI - centru, mijloc, miezul, punctul culminant al unei acțiuni.



Cristian Ovidiu DINICĂ

Revenirea

Cei doi soți nu-și vorbeau de ceva timp. Își împărțeau spațiul locativ într-o înțelegere tacită, ca într-o legiferare trecută prin obolul timpului. El, preocupat să scrie, imagina realitatea. Ea vedea faptele cu măsura realității, însă ambii urcaseră iubirea în pod.

În acea dimineață, după o sumară examinare a trupului său, ca și când universul s-ar fi învârtit doar în jurul său, soțul hotărî să bea o cafea matinală și neîndulcită. Din baie zgomotul provocat de curgerea apei în cadă, amintea de ultimele întâlniri amoroase, când cei doi se iubeau vârtos pe conduite înfierbântate. Numai că de atunci trecuse ceva timp, iar trupurile lor se ridaseră ca trandafirii ofiliți.

Orele treceau în șir necurmat, iar cei doi își vedeau de propriile existențe. Soția, după ce cada s-a umplut suficient, intră în apă. El, meticulos, a așteptat momentul să-și descarce stomacul în baie, dar nu înainte să-și spele din obișnuință soția, cu buretele frecând spatele acesteia.

Nu-l mai atrăgea nimic, totul era similar automatismului, ca și când i-ar fi fost introdusi în craniu electrozi pentru flexibilizarea atenției și a concentrării. Trăia ca într-un vis, cu greu percepend realitatea. Nu era conștient de ce i se întâmpla. Pierduse emoția. Pentru el viața ajunsese un lanț de erori. Spălarea soției îi sugera un timp trecut.

Accidentul în urma căruia devenise amnezic, nu și-l amintea. Ziua aceea lipsea din gândurile sale, la fel ca și alte elemente de sprijin. Rememora întâmplări din tinerețe, fapte ale iubirii, care deveniseră pentru el crâmpoșe imaginative.

Soția îl tolera. Îi venea greu să accepte situația, dar cândva se iubiseră. Cel mai mult îi lipsea tandrețea pe care el i-a acordat-o într-un alt timp.

Dintr-o vreme necenzurată cobora un păianjen în pânza sa. Lumina se așternea. În acea zi, după o lungă perioadă în care a zăcut la pat, soția se hotărî să meargă la piață, lucru care altădată cădea în grija bărbatului ei.

Rămas singur, soțul deschise ușile dulapului în care se ascundea copilăria sa. I se părea un fapt frivol, totuși. Era incredibil de afectat de singurătatea ce se ivise ca urmare a accidentului. Însă acum putea să reînnoade amintirea.

Ușile grele de lemn s-au deschis scârțâind. Printre obiectele ce zăceau în dulap se găseau caietele de școală, dar și fotografia mamei sale și câteva cartele telefonice. Parcă o rană adâncă se activă în mintea sa. Simți dintr-odată o durere cumplită de cap, care fu urmată de licăriri, ca și cum lumina izbucnea recompusă din lucrurile găsite în dulap.

Dădu chiar și peste vechea pușculiță de tablă, în care cândva strângea monede. Apoi cravata de pionier, asta nu-l bucură, dar își aduse aminte de anii de școală. Caietele, în schimb, erau ca o revelație. Într-unul din ele, în ultima oră de curs de la liceu, semnaseră toți colegii. Chiar Agripina, fata căreia îi fusese cea mai apropiată. Rememoră primul sărut pe care colega i-l dăduse. O studiasse îndelung, se plimbaseră, iar acum o vedea

aieva. Închise ochii și simți cum inima i se umple de o dulce senzație. Pulsul i se mări. Lumina din jurul său prindea contur. Corpul i se încălzea de febrilitate, ca și cum l-ar fi străbătut un curent electric blând.

Fotografiile tinereții aveau un farmec select, gata să-l impresioneze. Chipul mamei îi reaminti bucuriile adolescenței, dar și reproșurile primite pentru comportamentul său, ușor iresponsabil, din tinerețe. Sub alea castanilor primise îmbrățișările unei iubiri.

Sub cupola imaterială a timpului, uși, pe care le credea închise, se deschideau. Era o atitudine de responsabilizare pentru faptele trecutului. Fețele unor personaje de care abia își mai aducea aminte, reveneau sub forma flash-urilor. Cuvintele rătăcite le auzea ca un ecou strident. Toate se adresau unui timp trecut, dar care reînvia.

Simți o durere cumplită de cap. Telefonul sună și, ca și cum ar fi auzit pentru prima dată sunetul său, se grăbi să răspundă. O vocea cunoscută i se adresă. Era vocea soției.

Avu o revelație. Tresări. I se cerea ajutorul lui? Nu-i venea să creadă. El putea să fie util? Sentimente amestecate îl încercau.

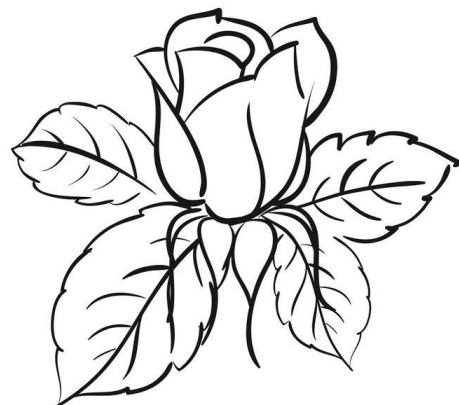
Se îmbracă în grabă și plecă spre oraș. Copacii, oamenii ce-i ieșeau în cale, îi păreau stranii. Totuși, o vibrație pe care o identifica ușor, ca fiind nouă, se cuibărea în sufletul său. Se va întâlni cu femeia pe care o reinventa emoțional. Oare îl va recunoaște?

Cu fiecare pas făcut, senzații intense reveneau. Culoarele toamnei se revărsau în interiorul lui. Frunzele pe care călca, îi transmiteau un lucru inedit. Lumea nu-i mai era indiferentă. Ca și când ar fi reînvățat să fie, simți vântul și, odată cu el, teama. Apoi, sângele reveni în obraji săi.

Ocoli o insectă ce nimerise pe traiectoria lui și cu grijă, se feri să atingă grupul de trecători ce-i tăiasă cale. Privirea fetei din grup îi atrase atenția pentru scurt timp...

Dar își continuă drumul. Se grăbea să fie util. Înainta ca și cum chemarea îi nivela calea. În colțul străzii o zări pe ființa ce-l aștepta. Ea era, o ivire nouă și totuși bine cunoscută. Era ea. Pe moment se opri. Ezită. Dintr-odată își auzi numele strigat cu ardoare.

Se înflăcăra. Emoțiile reveneau. Da, simțea din nou că iubește.





Cezar Ionuț ANDRONIC

ZIUA ȘCOLII „GABRIEL DRĂGAN” DIN NICOREȘTI, ANIVERSATĂ AN DE AN

Luna noiembrie a debutat pentru elevii școlii noastre cu sărbătoarea Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil. Ziua patronului spiritual al școlii noastre gimnaziale „Gabriel Drăgan” din comuna Nicorești, județul Galați, a devenit și o sărbătoare culturală, un prilej deosebit pentru a promova adevărate valori ale culturii din zona Nicorești și din vecinătate: întâlniri cu scriitori, pictori, muzicieni, reprezentanți ai unor lăcașuri de cultură, oameni care prin realizările lor pot constitui exemple pentru tinerele generații.



Anul acesta am avut ca invitat central pe scriitorul Petre Rău, fiu al satului Fântâni din comuna noastră, matematician, informatician și prolific scriitor de cărți tehnice și de literatură (poezie, proză, antologii, aforisme, critică literară ș.a.). Alături i-au stat alți invitați, vechi și noi cunoștințe ale școlii: prof. Ștefan Andronache, Tase Dănăilă - scriitor și publicist, ing. Ghiorgi Grădinaru, Emma Drăgan - soția regretatului compozitor și muzicolog Mircea Drăgan, Iuliana Itu - psihoterapeut, Adrian Talabă - jurnalist, membru UZPR, Doina Talabă - grafician, preoți ai Protoieriei Nicorești în frunte cu preotul protoieru Mihai Roșu, reprezentanți ai Primăriei ș.a.



Foste și actuale cadre didactice au participat cu bucurie și emoție la activitatea școlii noastre. Prin invitarea foștilor colegi am dorit să-i facem părtași la evenimentele



Evenimentul a fost presărat cu momente artistice deosebite: recitarea unor poezii și lecturarea unor pasaje din cartea „Născut în zodia Nicorești” a scriitorului Petre Rău, o selecție de cântece (în interpretarea corului „Armo-nii nicoreștene”) și dansuri (formația de dansuri „Mlădițe nicoreștene”). Au avut apoi cuvântul și o bună parte dintre invitați. Rând pe rând, au vorbit despre omul Petre Rău, despre scrierile sale, despre activitatea sa de mentor.



culturale ale școlii și, totodată, să le arătăm prețuirea noastră pentru viața închinată școlii nicoreștene.

Mulțumim din suflet invitaților pentru participare și pentru plus-valoarea adusă an de an activităților noastre cultural-educative, activități menite să deschidă noi perspective elevilor noștri, să le ofere experiențe de viață reale, să le deschidă apetitul pentru activități de timp liber adevărate, pentru lectură, pentru cultură și creație.

Pentru tot ceea ce a însemnat organizare, realizarea activităților și materialelor prezentate mulțumim tuturor cadrelor didactice, elevilor, personalului nedidactic al școlii și, nu în ultimul rând, părinților!





Alexandru BOȚOROGA

Imnurile vieții

De ce n-aș scrie pe apă?
 O piatră bine aruncată
 Poate fi un poem
 Al naibii de bun
 Între două atingeri
 Ale hidrogenului.
 De ce n-aș scrie
 Cuvinte în aer?
 Între un inspir
 Și un expir
 S-ar derula,
 Fără antract,
 Imnurile vieții.

Versetele foamei

N-am luat în serios
 Preavizul toamnei
 Și iată-mă acum
 La cantina săracilor,
 Cu o poezie
 Pe care o împart
 În dreapta și în stânga.
 Prea multe guri
 Pentru o singură strofă,
 Prea multe linguri
 Bat, în tăblia mesei,
 Versetele foamei.

Moleculele somnului

Trebuie că există
 Moleculele somnului.
 Le prizezi pe nas
 Din tabachera
 Fără capac
 A nopților.
 Numai așa
 Poți rotunji la loc,
 Aidoma coapselor
 Femeii de lângă tine,
 Poliedrele știrbite
 Ale faptelor dintre
 Răsărit și apus.

Letopiseț

Pe pagina albă
 Am scris despre noi.
 Teleaga poștașului
 A adus și astăzi
 O tăcere sub timbru,
 Este știut
 Că la post-restant
 Se pot trimite
 Strigări fără sunet.
 Cartea ta e la mine,
 Pe pagina albă
 Am zăbovit cu penița
 Preț de o răpire
 În ceruri
 Și am scris, din nou,
 Despre noi.

Auzul

La ce pagină
 A abecedarului era auzul?
 Pesemne că pe la mijloc
 Susurau fonemele,
 Pe acolo te-am simțit venind,
 Fotografie a notei do
 Din față și din profil,
 Cu fusta plisată
 Peste genunchiul
 Compus și el, la rându-i,
 Din hârtia concentrată
 A o mie de partituri.

Resemnare

Pe unde am trecut lăsat-am semne:
 Spirale pe o apă-ncețoșată,
 Fragment de rid în floarea de mușcată,
 Un ac vernil pe nordul unor lemne.

Sărac la conținut, mai mult erată,
 Am slugărit la curțile nedemne
 Și rănile mi le-am cusut însemne
 Pe haina ponosită, demodată.

Și totuși, înarmat cu-nțelepciune,
 De-ar fi s-o iau din nou la viețuire,
 N-aș ști să fac minutele mai bune

Și loc mărgăritarelor în fire.
 Un singur merit am - că, între strune,
 Am pus iubirea-n cartea de citire.





Constantin GEANTĂ

EMINESCU ȘI INDIA

Motto:

„Pe când nu era moarte, nimic nemuritor,
Nici sâmburul luminii de viață dătător
Nu era azi, nici mâine, nici ieri, nici totdeauna,
Căci unul erau toate și totul era una,
Pe când pământul, cerul, văzduhul, toată lumea
Erau din rândul celor ce n-au fost niciodată,
Pe-atunci erai Tu singur, încât mă-ntreb în sine-mi
Au cine-i zeul cărui plecăm a noastre inimi?”

M. Eminescu, *Rugăciunea unui dac*

Difuziunea și influența culturii Indiei în Europa

După cum arăta Ovidiu Drîmba în „Istoria culturii și civilizației”, vol. I: „Cultura și civilizația indiană au dat multor țări ale lumii modele, sugestii, au exercitat influențe în domeniile cele mai diverse”.

În țările europene, din cultura indiană s-au difuzat mai întâi fabulele. Panciatranta a fost tradusă în peste 50 de limbi, fapt semnificativ mai ales pentru fabulistica medievală care s-a inspirat din îndepărtate surse indiene, încât La Fontaine avea dreptate când recunoștea cât de mult datorează și el „înțeleptului indian” Bidpay, legendarul autor al Panciatantrei.

Mahabharata, Ramayana, Vedele, Sakuntala ș.a. au fost traduse în limbile europene, versiuni sau integral.

Cunoscând capodopera lui Kalidasa precum și alte tradiții ale culturii indiene, Herder a considerat că leagănul omenirii este India. Un mare traducător a fost W. Jones care, pe lângă Sakuntala, a mai tradus și Bhagavad-Gita precum și Legile lui Manu.

Goethe, Schiller, Schelling vor fi entuziasmați la întâlnirea cu literatura indiană.

Dar în primul rând cultura indiană a intrat mai profund în conștiința culturală a Europei, în ultimele două secole, prin filosofia sa. Astfel, scriitori și poeți ca: William Blake, P.B. Shelley, Tennyson, Leconte de Lise, Th. Gautier, Franz Schubert, R. Wagner ș.a. sunt profund marcați de întâlnirea cu înțelepciunea indiană.

Filosofia romantică germană a fost influențată de filosofia indiană. Urmele ei sunt clare mai ales la Art. Schopenhauer, Fichte, Schelling, Nietzsche, Hartmann.

Poeziile vedice, epopeile, concepțiile filosofice indiene s-au implantat adânc în solul spiritualității europene contribuind la definitivarea unor profile, la descoperirea unor vocații, la cristalizarea unor concepții și viziuni.

Descoperirea gândirii indiene a fost pentru europeni un miracol comparabil cu descoperirea Americii de către Cristofor Columb. Sau chiar cu descoperirea unor teritorii inedite ca în călătoria lui Magellan în jurul lumii.

India în conștiința poporului român

După cum observă L. Blaga referitor la spiritualitatea României, „Prin asimilarea totală, motivele de proveniență indică au intrat în însăși ființa noastră, de unde ele nu mai pot fi smulse decât distrugând țesuturi vitale”.

Cercetări recente au stabilit paralele între gândirea daco-geților și a vechilor indieni. Astfel, pornind de la o însemnare a lui D. M...trașcu în care se arată că „Geții credeau n nemurirea sufletului și socoteau trupul o piedică numai, menită să se distrugă din momentul

morții. După ei, aspirația omului trebuie să fie eliberarea din trup (...) pentru ca astfel sufletul să poată duce o viață de zeu alături de Zamolxe”. Amita Bhose sublinia că „Aceasta e și concepția hindusă, conform căreia după moartea trupului, sufletul se întoarce la izvorul infinit al vieții, la Brahma”. Aceeași autoare făcea similitudine între legenda dacică în care Decebal și căpeteniile sale se sinucid la Sarmisegetusa pentru a realiza salvarea divină și existența motivelor sacrificiului propriei vieți pentru o înaltă realizare, precum și a atitudinii față de moarte existente în tradiția indiană.

Autoarea sus-numită mai menționează: „În balada Dochia și Traian o vedem pe Dochia rugându-se la Zamolxe s-o prefacă în piatră ca să se apare de Traian”. De asemenea, în istoria Indiei se spune că femeile din anumite epoci se ardeau ca să nu cadă pradă în mâinile invadatorilor străini.

S-a observat că Miorița (C. Poghirc) predică o doctrină asemănătoare celei de ahimsă, de nonviolență. De asemenea, unele indicații lingvistice arată că traco-dacii au fost înrudiți cu poporul indo-iranian.

În secolele care au urmat formării sale, poporul român a întâlnit trei credințe religioase – creștinismul, iudaismul și islamismul – care-și trag originea din Orientul Apropiat și poartă amprente ale hinduismului și ale budismului.

Mai târziu, contactul Țărilor Românești cu Imperiul Bizantin și țările islamice le-a pus în legătură indirect cu literatura indiană, mai ales cu literatura folclorică existentă în spațiul geografic, politic și istoric al orientului european. Valori literare, filosofice ori morale provenite din spațiul indian au fost preluate și integrate în suma valorilor spirituale orale sau scrise în lumea bizantino-orientală și nord-dunăreană.

Una din cele mai răspândite cărți populare a fost Alexandria, legată de viața indiană din Vremea lui Alexandru cel Mare. Diferite episoade și personaje din Alexandria au pătruns în iconografia și onomastica română, precum și în proverbele, colindele și zicătorile românești. După cum arăta N. Cartoian, până în ziua de astăzi țărani români serbează Paștele blajinilor în cinstea „nagomudrilor”, înțelepților indieni.

Vestitul roman hagiografic Varlaam și Ioasaf, o istorie modificată a vieții lui Budha (Lalitavistana) a avut o remarcabilă influență atât în folclorul nostru cât și în pictura religioasă. Cele 32 de scene pictate la mănăstirea Neamț sunt în bună parte inspirate din această carte populară; iar frescele de la Voroneț, figurile de sfinți așezați pe lotuși amintesc respectiva poziție a lui Budha și a altor figuri din sculpturile și miturile indiene.

Tot în literatura noastră populară Sindipa –povestirea înțeleptului indian Siddhapati despre falsitatea femeilor, a devenit un „Decameron românesc” (N. Cartoian).

Dar influența gândirii indiene se face simțită atât în opera lui D. Cantemir, cât mai ales în veacul trecut la M. Eminescu care în schița vastei epopei proiectate – sub influența lui Herder – situa originea dacilor în Himalaya, presimțind afinități între mitologiile getică și indică.

Dar în veacul trecut, datorită activității neobosite a lui G. Coșbuc, atât capodopera lui Kalidasa cât și o antologie indică sunt traduse în limba română.

În secolul trecut Mircea Eliade, prestigios istoric și filosof al religiilor, este printre altele și autorul unor lucrări fundamentale despre sistemul filosofic Yoga; sistem care,

(continuare în pag. 123)



cu respectivele-i tehnici s-a răspândit în toate continentele. „Coloana fără de sfârșit” a lui Brâncuși, avându-și „geneza în stâlpii de lemn ai pridvoarelor de la casele Pestișanilor și Hobiței, unde s-a născut artistul, sau ai altor sate”, poartă același mesaj cu cel al filosofiei indiene, exprimând dorința sufletului uman de a tinde spre infinit. De asemenea, „Oul” lui Brâncuși pare să fie o realizare plastică a viziunii genezei din Rig-Veda.

După cum sublinia Amita Bhowe: „Toate aceste evidențe, ca și multe altele, ne surprind și ne dezvăluie cât de adânc a pătruns India în sufletul poporului român”.

Influențe indiene în opera lui Eminescu

Eminescu cunoștea literatura română de până la el, precum și importante momente ale culturii și gândirii universale de până atunci. După cum remarca A. Bhowe, creațiile eminesciene au trei izvoare proeminente: literatura populară română, vechiul scris românesc și literatura romantică europeană. Mihai Eminescu a moștenit unele aspecte ale gândirii indiene infuzate în cultura țării sale, iar pe altele și le-a însușit din literatura romantică, precum și din studiile proprii în domeniul indologiei.

Dacă până în 1869-1872 (anii studenției) poetul își însușește cunoștințe temeinice din biblioteca tatălui său, precum și din cea a profesorului Aron Pumnul, anii studenției vienez și mai apoi berlineze au fost hotărâtori în formarea lui Eminescu.

Astfel, referitor la această perioadă, Constantin Noica observa că „în acest sens, cei cinci ani ai lui Eminescu ar fi tocmai prin întâlnirea cu marea cultură a lumii, înfrângerea deosebirii dintre cărțile de ordin teoretico-științific și cele poetice”, ridicarea emoției celor din urmă (Scrisoarea I, Nirwana) la treapta celor de cunoaștere, cu alte cuvinte adevărarea a ceea ce a făcut întotdeauna obiectul mirării critice: de a nu exista poezie mare fără cultură mare.

Pentru noi, lucrurile stau mai simplu, chiar dacă mai uimitor până la urmă: în paginile germane este urma vie a celor cinci ani, care au făcut cu puțință cei cincisprezece ani, care au făcut cu puțință jumătate din sufletul românesc.

Dar pentru a sublinia mai pregnant interesul lui Eminescu pentru gândirea și creația indiană, reproducem o însemnare din perioada studenției din așa-numitele scrieri germane în traducerea lui G. Pinte. Acesta e un comentariu referitor la Imnul Creației: „Înainte ca creația să înceapă a exista, exista numai o substanță primitivă închisă în ea însăși; nu existau încă contradicțiile existenței (sat) și inexistenței (asat), ale nemuririi și morții, care se dezvoltă numai ca urmare a Creației și procesului devenirii. Această substanță primitivă era materia primitivă, cu Arta sa immanentă, eternă, care exista prin sine însăși, constituia doar un început. Ea e descrisă ca o masă acvatică întunecată – o expresie ce trebuie considerată desigur la figurat, ca să dea sferei noastre de cunoaștere o noțiune aproximativă despre starea primitivă a Universului înainte de Creație. Creația e un proces în devenire, o evoluție, ea nu este opera unui creator conștient acționând în vederea unui scop. Aceasta o dovedesc deja cuvintele utilizate aici pentru „a crea” și „creație”, respectiv „visarjanan” și „virsih”, care înseamnă propriu-zis punere în libertate, degajarea, adică nu se poate opera decât conservând pe de o parte, adăugând pe de alta – o vie legătură între prezent și viitor, nu însă o serie de sărituri fără orânduială.

Deci progresul adevărat fiind o legătură naturală între trecut și viitor, se inspiră din tradițiile trecutului, înlătură inovațiile improvizate și aventurile hazardoase.

Astfel, motive învecinate cu cele ale gândirii și creației indiene cum ar fi:

- 1) sufletul eliberat de viața pământească își va găsi fericirea pe lumea cealaltă;
- 2) trecerea sufletului de la viață la nemurire;
- 3) conceperea morții ca prag spre nemurire;
- 4) poezia naturii;
- 5) motivul misterelor nopții și ale luminii, care veghează gândurile omenești;
- 6) comparația ochilor femeii cu stelele;
- 7) contopirea cu natura;
- 8) conceptul de dragoste care evoluează în preajma naturii și a artei;
- 9) nașterea și moartea universului;
- 10) divinizarea dragostei;
- 11) imaginea morții;
- 12) panorama vieților

și multe altele, găsim în creația eminesciană.

Astfel, în „Venere și Madonă” întâlnim un mod propriu de a vedea lumea indică întâlnit și la Herder:

*„Ideal pierdut în noaptea unei lumi ce nu mai este,
Lume ce gândea în basme și vorbea în poezii,
O! te văd, te-aud, te cuget, tânără și dulce veste
Dintr-un cer cu alte stele, cu-alte raiuri, cu alți zei”.*

Versuri ca:

*„Plângi, copilă? –C-o privire umedă și rugătoare
Poți din nou zdrobi și frânge apostat- inima mea?
La picioare-ți cad și-ți caut ochii negri-adânci ca
marea*

Și sărut a tale mine, și-i întreb de poți ierta.

*Șterge-ți ochii, nu mai plânge! ...A fost crudă-
nvinuirea,*

A fost crudă și nedreaptă, fără reazem, fără fond.

*Suflete! De-ai fi chiar demon, tu ești sfântă prin
iubire*

*Și ador pe acest demon cu ochi mari, cu părul
blond”*,

ne amintesc de versuri din Kalidasa Sakuntala:

Prymvada:

„Plâng blânde gazele cu ochii dulci și buni!

Și-au strâns toți evantaiul, multicolori păuni!

Liane pe ape s-au și plecat curând,

Iar veștedele frunze par lacrimi picurând...”

Kanva:

„Destul, copilul meu, o, nu mai plânge!

Usucă-ți firul genelor prelungi.

Te stăpânește și puteri îți strânge,

Căci ai de mers pe-atâtea drumuri lungi

Necentenit urcând și coborând

O, stăpânește-ți plânsul mai curând...”

De asemenea, este posibil ca pe lângă alte concepții Eminescu să fi fost influențat și de cea budistă, care predica desființarea castelor.

La finalul Epigonilor, în care apare ideea zădărniciii oricărui efort uman, par să se resimtă unele influențe budiste care predică inutilitatea vieții pe pământ și falsitatea idealului de fericire:

„Rămâneți dar cu bine, sfinte firi vizionare

Ce făceați valul să cânte, ce puneți steaua să

(continuare în pag. 124)



zboare,

*Ce creai o altă lumepe-astă lume de noroi,
Noi reducem tot la pravul azi în noi, mîni în ruină,
Proști și genii, mic și mare, sunet, suflet, lumină –
Toate-s praf... lumea-i cum este... și ca dânsa sun-
tem noi”.*

Înrudiri cu **Rig-Veda** și anume **Imnul creațiunii**, întâl-
nim atât în **Scrisoarea I** cât și în **Rugăciunea unui dac**:

Imnul creațiunii

*„Atunci neființă, ființă nu erau
A cerului mare, boltitul cort din ceriu
Ce-acoperea, atuncea? ... și-n ce se ascundeau
Acele-acoperite... Au în noianul apei
Au în genune...
Pe-atunci nu era moarte, nimic nemuritor
Și noaptea-ntunecată de ziua cea senină
Nu era despărțită
Și fără de răsuflătul sufla în sine însuși
Ne mai numitul Unul... Și-afară de aceste
Nimic n-a fost pe-atuncea
Și-atât de întuneric era, ca un Okean
Neluminat, și totul era adânc ascuns
În început. Și unul, învăluit în coaja
Uscată, prinde viață din tainica căldură
Ce singur el o are”.*

Scrisoarea I

*„La-nceput, pe când ființă nu era, nici neființă,
Pe când totul era lipsă de viață și voință,
Când nu se-ascundea nimica, deși tot era ascuns,
Când pătruns de sine însuși odihnea cel nepătruns,
Fu prăpastie? Genune? Fu noian întins de apă?
N-a fost lume pricepută și nici minte s-o priceapă,
Căci era un întuneric ca o mare fără rază,
Dar nici de văzut nu fuse și nici ochi care s-o vadă”.*

Rugăciunea unui dac

*„El Singur zeu stătut-au nainte de-a fi zeii
Și din noian de ape puteri au dat scânteii.
El zeilor dă suflet și lumii fericire,
El este-al omenirei izvor de mîntuire.
Sus inimile voastre! Cântare aduceți-i,
El este moartea morții și învierea vieții”.*

Aceste versuri din Eminescu arată similitudine și cu
un mare poet indian Rabindranath Tagore care în poemul
Grădinarul arată că:

*„Frate - nimic nu e veșnic în astă lume, nimic nu e
statornic,*

*Păstrează Frate, în adâncul sufletului tău, aste
cuvinte – și te-nveselește”,*

pe care, dacă le comparăm cu versuri din Glossă:

*„Vreme trece, vreme vine,
Toate-s vechi și nouă toate,
Ce e rău și ce e bine
Tu te-ntreabă și socoate,
Nu spera și nu ai teamă,
Ce e val ca valul trece;
De te-ndeamnă, de te cheamă,
Tu rămâi la toate rece”.*

ne duc cu gândul la vechea concepție filosofică indiană,
mai ales budistă, prin care se încerca ieșirea din iluzoriu
și transcenderea în lumea esențelor, dar și la descum-
pănirea gânditorului care nu găsește sensul durabil al

unor fapte efemere.

În ce privește Luceafărul, se merită făcute câteva
observații: zeul suprem este izvorul vieții și al morții,
toate ființele sunt existente în ființa nemuritoare, toate
creaturile se întorc în el. Aici apare și imposibilitatea
dezlegării de misterele veșniciei:

*„Îți dau catarg lângă catarg,
Oștiri spre a străbate
Pământu-n lung și marea-n larg.
Dar moartea nu se poate”.*

Interesantă este și ipostaza în care apare Kamadeva
în poezia cu același titlu, ca

*„Fiul cerului albastru
Și-al iluziei deșarte”.*

Oda în metru antic, care după cum spunea A. Bhoșe:
„Cumpănită între poezie și filozofie, între patimi și medi-
tare (...) reprezintă una dintre cele mai frumoase creații
eminesciene, ne prezintă pe Eminescu gândindu-se filo-
sofic în loc de filosoful Glossei. Aici recele filosofic e din
nou înlocuit de focul poetic:

*„Focul meu a-l stinge nu pot
Cu toate apele mării”.*

Însă poetul aspiră spre acea nepăsare, către liniștea
karmei:

*„Piară-mi ochii tulburători din cale,
Vino iar în sân, nepăsare tristă,
Ca să pot muri liniștit, pe mine
Mie redă-mă!”.*

Referitor la proză aș menționa următoarele, care o
leagă de gândirea indiană: nuvela Sărmanul Dionis e
concepută pe baza ideii relativității timpului în raport cu
eternitatea: „Și într-un spațiu închis ca fără margini,
nu este bucată a lui, oricât de mare și oricât de mică ar
fi, numai o picătură în raport cu nemărginirea. Aseme-
nea în eternitatea fără margini nu este orice bucată de
timp, oricât de mare sau oricât de mică numai o clipă
suspendată!”

Acțiunea nuvelei "Avatarii Faraonului Tla" se desfășoară
pe baza teoriei visului și metapsihozei.

Romanul "Geniu pustiu", cu desfășurarea conflictului
sentimental dintre Toma Nour și Poesis își are paralelă
în Sakuntala. Fermecat de frumusețea fizică și puritatea
sufletească a Sakuntalei, Dusyanta se îndrăgostește de
ea în ermitaj și o ia de soție. După ce se întoarce în pala-
tul lui regal o uită ca urmare a blestemului unui ascet.
Când Sakuntala vine la el, Dusyanta n-o mai recu-
noaște; în schimb, acuzând-o de înșelare, o obligă să
pelece.

O altă întâmplare, regăsirea unui inel pe care-l dădu-
se Sakuntalei, îi aduce aminte de ea și atunci o regretă.
Mai târziu, într-un loc așezat între cer și pământ, Dussy-
anta o regăsește pe Sakuntala și-i cere iertare. Cele
două suflete se unesc din nou. Ca și Toma Nour și Po-
esis, cel puțin ideal în lumea spiritualității. Deci atitu-
dinea schimbătoare a eroului față de eroină corespunde
în linii mari cu cea a eroilor eminescieni.

Aș încheia cu o observație a Amitei Bhoșe: „Prin
scrierile lui Eminescu, imaginea cosmogoniei și concep-
ția nirvanei indiene s-au integrat literaturii române pentru
totdeauna. Mihai Eminescu e singurul poet european
care a făcut India nemuritoare în țara sa”.



Merinde pentru suflet

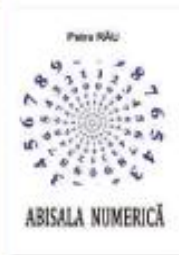
CĂRȚI

de citit la lumina unui pahar de vin

distilate



EDITURA BOEMA

**PETRE RĂU, ABISALA NUMERICĂ**

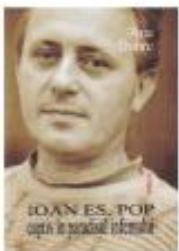
Cât de abisală e ABISALA NUMERICĂ? Oricum ar fi, volumul e foarte coerent – și se nutrește din interogații cu privire la numere/și numere fundamentale: unu, cifra unu, precum și nașterea lui DOI etc. Acest volum de poezie este o coborâre poetică în adâncurile ordinii universale, acolo unde cifrele nu doar calculează, ci visează. Autorul matematician de vocație și poet de destin(sau viceversa, n. n.) – explorează armoniile tainice dintre logică și lirism, dintre rațiuni și revelație. Nu este doar o colecție de versuri, ci o explorare curajoasă a simbiozei dintre matematică și poezie, o demonstrație că logica poate fi muzică, iar ecuațiile pot ascunde rime insesizabile – ne spune, pe copertă, un pasaj edificator, care poate fi considerat semnificativ pentru întreaga operă a poetului. Am vrea să semnalăm și câteva fragmente de poezie aflate nu la îndemâna oricărui poet: Dacă așa fi avut doar nouă degete/mi-ar fi lipsit ceva/din gestul îmbrățișării/din rotunjimea unui cerc făcut din palme – sau : Unu/a fost un fel de liniște/ce nu cunoștea întoarcerea/un punct orb/fără umbră/fără ecou/fără vreo margine/în afară de sinele său sferic/etern și neîmpărțit – care amintește de un Nchita Stănescu ceva mai tânăr, dar cucerit de abstracțiță. Versurile au și ceva prospețime, ca o consecință directă a faptului că viziunea numerică are prospețime.

PETRE RĂU, TERAPII ȘI DESTINE

CU SUBTITLUL POVESTIRI DESPRE SPERANȚĂ ȘI VINDECARE, cartea însumează 15 relatări, scrise la persoana întâia. Cartea se prezintă ca o însumare a unor bucăți de proză. De fapt, ca o cazuistică, repovestită de o străină gură, la o altă persoană/întâi. Un preambul ne explică situu: Fiecare om poartă în sine o poveste – uneori luminată de bucurii și reușite, alterori umbră de suferințe răscruce de drumuri. În paginile acestei cărți veți găsi 15 povești, inspirate din realitatea celor care au avut curajul să pășească în cabinetul unui psihoterapeut și să-și deschidă sufletul, mintea și viața... În orice caz, nu putem și dacă e adevărul sau numai o punere în scenă/un artificiu EPIC. Dacă avem poveștile unui terapeut...sau nu. Personajele nu sunt transparente. Identitățile lipsesc, persoanele/personajele nu pot fi atestate documentar sau identificate ca atare. Deci, secretul există/și confidențialitatea... Cum, de altfel, și misterul. Cea mai bună povestire din volum este cea despre un fel de grup(restrâns) de swingeri. Asta pentru că reflectă/este/pare decupată din realitatea imediată.



EDITURA VINEA

**ANA DOBRE, IOAN ES. POP, CAPTIV ÎN PARADISUL INFERNULUI**

Ceea ce este fundamental la o autoare precum(critic literar!) ANA DOBRE este că nu scrie la fel, de fiecare dată, despre obiectul de studiu/sau, mai curând,...subiectul de studiu. Nu scrie la fel despre IOAN ES. POP – și despre ceilalți colegii de generație. Fiecare are tratamentul său special. Cu alte cuvinte, ocaua...diferență și asta e bine. Dar nu face departajări/diferențieri injuste. Am avansa ipoteza că Ana Dobre, se găsește, ca autor, la antipozii scriiturii post-moderniste, a unui Dan-Silviu Boerescu din epoca 1995-2000 (sau chiar ceva mai devreme, 1986-1995, cel din... Climatul temperat continental și HARTA SINOPTICĂ A POEZIEI RECENTE/1986-1988). Dar contează cel mai mult ceea ce ne oferă Ana: soliditate, clasicism, coloane sigure, edificiu sustenabil critic, discurs pedagogic/ex-cathedra. Ana Dobre este DIFERIT receptivă critic de la un autor la altul. Și așa trebuie să și fie. Se mlădiează pe conceptul personal/poetic al fiecărui scriitor – și are, drept abordare, FLEXIBILITATEA prizării operii. Ea însăși e o scriitoare care a ajuns la maturitate târziu, de aceea înțelegerea i s-a fost dat ca un fruct al maturității. Cele mai bune cărți ale ei, înainte/înafară de seria nouzeclistă, sunt, fără îndoială, cea despre MARIN PREDĂ – și, dintre cele mai eseizate, DON QUIJOTE ȘI RINOCERII, în care și-dă adevărata măsură/adevărata valoare, după șovăririle inerente oricărui început.

MARIA VASILESCU, PRIVEGHI LA CAPĂTUL SENSULUI

Maria Vasilescu este un poet autentic. Învățată cu rostirea sacră- și sacralizantă. Și are o anume originalitate. Originalitate în a simți altfel. Nu expresia este cea care diferă fundamental, deși, da, diferă și expresia. Dar ceea ce face originalitatea poeziei ei, atâta câtă e(și chiar este!) nu e altceva decât acuitatea simțirii. Ceea ce este interesant la ea este numai faptul că, aflată în prag de cincizeci de ani, vârstă la care mulți poeți depun armele(și se lasă la vatră! – căci poezia este, în genere, o artă de tinerețe), ea mai poate să urce. Da, căci are un real potențial liric. Iar asta se întâmplă doar pentru faptul că a trăiește (încă) poezia – și în poezie. De aceea, are votul meu de încredere. În încheiere, CA UN EXEMPLU PEREMPTORIU, am ales, special, un fragment de poezie curată, cu totul curată: iubirea e felul lui Dumnezeu/de a spune/ridică-te și respiră -//și moartea, iubite, moartea?//moartea nu e/felul lui Dumnezeu. – care poate fi interpretată, în egală măsură, ca un crez personal/cu solemnitatea lui, afectivă și, deopotrivă, ceremonioasă) – și ca o ars poetica...

MIHAIL GĂLĂȚANU





Ignatie GRECU

COLINDE

Steaua

Steaua pe ceruri arată
Peștera din suflet curată.

Ieslea, inima gata să primească
Lumina cea de sus, dumnezeiască.

Căci Domnul acum vine
Să-Și afle în noi sălășluire,

Leagăn cu dulce mirosire:
Nădejde, credință, iubire.

Colind

Sovățuiți de o stea
Cu lucire aparte,
Magii au pornit
Din țări de departe.

Din Persia veche
Cu daruri ei vin
Și cad la picioare
Pruncului divin.

Steaua trimite
Raze întruna
Sărutând sfioasă
Maicii dulce mâna.

Păstorii cu fluier
Înalță cântare
Veghind lângă turme
În noaptea cea mare.

Îngerii vestesc
Păstorilor: Iată,

În peștera din Betleem
Prunc nou se arată.

Dumnezeu Cel Care
Ține, acum deși mic,
Întreg Universul
Zidit din nimic.

Dumnezeu Cuvântul
Cel adevărat,
Din mare iubire
Pentru noi S-a-ntrupat.

Așadar, se cuvine,
Fără zăbavă,
Toți într-un glas
Să-l cântăm: Slavă!...



La mulți ani, 2026!

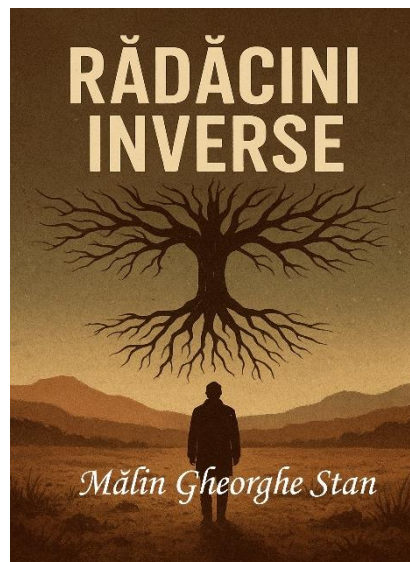
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE



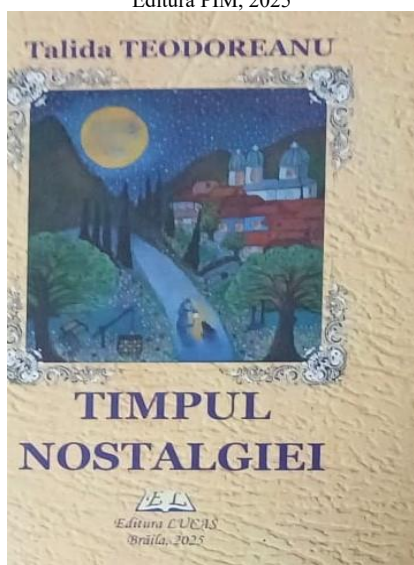
Lucian Claudiu Grapini – Animale și oameni
Editura PIM, 2025



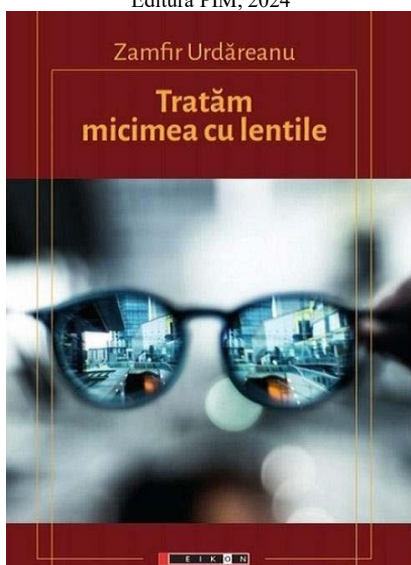
Lidia Grosu – Din umbra, empireul
Editura PIM, 2024



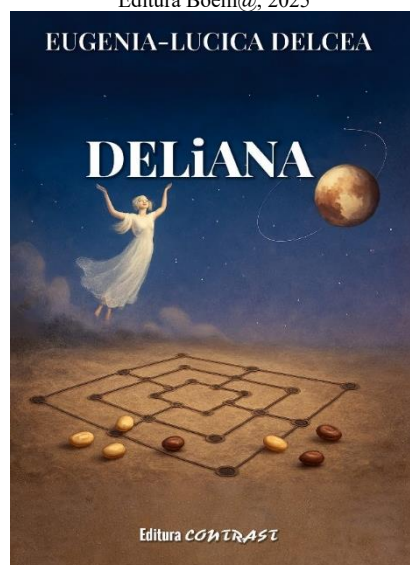
Mălin Gheorghe Stan – Rădăcini inverse
Editura Boem@, 2025



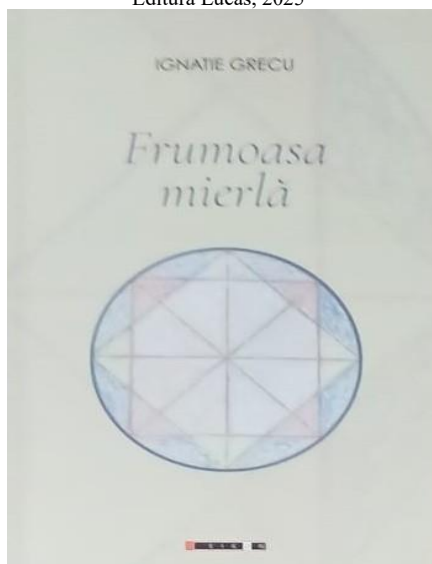
Talida Teodoreanu – Timpul nostalgiei
Editura Lucas, 2025



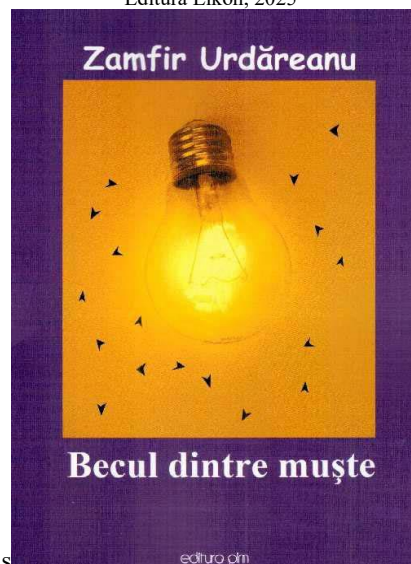
Zamfir Urdăreanu – Tratăm micimea prin lentile
Editura Eikon, 2025



Eugenia-Lucica Delcea – Deliana
Editura Contract, 2025



Ignatie Grecu – Frumoasa mierlă
Editura Eikon, 2025



Zamfir Urdăreanu – Becul dintre muște
Editura PIN, 2025



Aurelian Silvestru – Fata de dincolo de ceață
Editura Princeps Media, 2025

BOEMA

2000



boema.edituraboema.ro